

Biblioteca Centrala

L125661160

Biblioteca Centrala Universitara - Sibiu

[Faint, illegible handwriting]

John G. Thompson

[Faint signature or scribble]

Party

Party

Pimen
600/195

CURS ELEMENTAR

DE

GEOGRAFIE

PENTRU

CLASA IV-a SECUNDARĂ DE AMBLES-SBXE

COPRINDÎND:

Geografia României, a Țărilor române-vecine, a Macedoniei, și principiile elementare asupra construcției hărților

ELABORAT DE

NICOLAE MICHĂILESCU

Profesor

UNIVERSITATEA „LUCIAN BLAGA”
— SIBIU —
INVENTAR 1998
EDIȚIA A V-a REVEDUTĂ

BUCUREȘTI

EDITURA LIBRĂRIEI SOCECŪ & C-nia

21, Calea Victoriei 21.

1891.

PREȚUL 3 LEI.

INVENTAR
2020

23 FEB 1938

Instit. de Inv. superior Sibiu
53-292 1078

Lowd, Vines

CURS ELEMENTAR

DE

GEOGRAFIE

PENTRU

CLASA IV-a SECUNDARĂ DE AMBELE-SEXE

COPRINZÎND:

Geografia României, a Țărilor române-vecine, a Macedoniei, și principii
elementare asupra construcțiunei hărților

ELABORAT DE

NICOLAE MICHĂILESCU

Profesor

Elena Marinescu

EDIȚIA A V-a REVĂDUTĂ

BUCUREȘTI

EDITURA LIBRĂRIEI SOCECŪ & C-nie

7, Calea Victoriei 7.

1890.

CONSIDERAȚIUNI GENERALE

ASUPRA

ȚĂRILOR LOCUITE DE ROMÂNÎ.

---

§. 1. *Considerațiuni istorice.* Românii trăesc adî prin basinul de jos al Dunărei, în stînga și în dreapta acestui fluviu. Ei formează mase compacte nu numai prin România, ci și prin alte țări vecine cu ea. Cei din România sunt liberi și neatârnați de nimeni, pe cînd ceilalți sunt supuși altor state și trăesc la un loc cu diferite elemente străine.

Țările pe unde trăesc adî Românii sunt: România, Transilvania, Bucovina, Basarabia, Maramureșul, Crișiana, Temișiana și Macedonia. Cați-va dintre Români mai se găsesc și prin Serbia, Bulgaria, Albania, Grecia și chiar prin Istria și pe lângă termii mării Adriatice.

Românii din stînga Dunării sunt descendenți din vechile colonii romane (aduse de Traian prin aceste locuri în anul 107 d. Ch.) amestecate cu Daciî, vechii locuitori ai țărilor din stînga Dunărei. Țara unde 'și-a așezat Traian coloniile sale se cheama în vechime Dacia. Ea se întindea spre apus pînă la Timeș, spre sud pînă la Dunăre, spre răsărit pînă la Siret și spre nord pînă la Nistru și parte din Carpați, adică coprindea următoarele țări de adî: România pînă la Siret, estul Temișaneî, Transilvania, Bucovina și Galiția orientală. Românii din stînga Dunărei în diferite

timpuri și prin diferite împrejurări s'au întins spre apus până la Tisa și spre răsărit până la Nistru; așa că, începând din secolul al XIII-lea, 'i găsim locuind în mase compacte și prin Maramureș, Crișiana și Basarabia.

Cunoscerea geografică dar a tutulor țărilor din stânga Dunărei locuite aji de Români, cât și a celor din dreapta sa — pe unde trăesc Români sau trecuți prin acele părți din Dacia sau colonisați direct de Români — va forma subiectul acestui curs de geografie.

§ 2. *Considerațiuni geografice.* Lăsând la o parte țările locuite de Români din dreapta Dunărei, al căror studiu geografic l' vom face mai în urmă, țările-românești din stânga Dunărei presintă un aspect regulat în privința reliefului pământului. Într'adevăr: dacă ne vom uita pe o hartă în relief a Europei, vom vedea că pământul coprins între Tisa, Dunăre, Nistru și marea Négră formează aprópe un cerc, provăduț în centru cu un platoă și mărginit în toate părțile de câmpii.

Platoul din centru se chiamă Transilvania. El e mai ridicat spre sud și est, și mărginit de patru părți cu munți; ast-fel la sudul și estul său sunt Carpații, la nord munții Tibleșului și Rodnei și la apus munții Bihorului. Acești munți sunt despărțiți între ei prin trei mari văi: valea Sămeșului, valea Mureșului și valea Oltului.

La nordul platooului Transilvaniei este țara Maramureșului, formată din valea superioară a Tisei și coprinsă între două șiruri de munți: munții Tibleșului și ai Rodnei și munții Carpați.

La apusul Transilvaniei sunt țările Crișiana și Temișiana, despărțite prin valea de jos a Mureșului. Amândouă aceste țări sunt mai ridicate la răsărit și pământul lor se inclină mereu până în malurile Tisei, formând un fel de amfiteatru, a căreia parte culminantă o formează munții Bihorului și a căreia vatră o formează câmpiile Tisei.

La sud-estul Transilvaniei se află [România și Bucc-

vina, care de asemenea constituiesc un amfiteatru, ale cărui înălțimi le formează lanțul Carpaților; treptele, ramificațiunile lor sud-estice și vatra câmpiile Dunărei, Siretului și Prutului. Acest amfiteatru e brădat de o mulțime de văi cu direcțiune generală de la nord-vest spre sud-est. Unele din ele 'și au originea în Transilvania, cum e valea Oltului și altele în Bucovina, cum e valea Siretului și a multora din afluenții săi.

Dincolo de Prut până la Nistru și marea Négră se întinde Basarabia, care, dacă lăsăm la o parte câte-va mici ondulațiuni de pământ, formează o câmpie înclinată spre marea Négră.

Peste Dunăre până la marea Négră, se întinde Dobrogea, care de asemenea formează o câmpie înclinată spre Dunăre și marea Négră.

§. 3. *Considerațiuni hidrografice.* Țările române din stânga Dunărei fac toate parte din basinul Dunărei, afară de nordul Bucovinei și estul Basarabiei care țin de basinul Nistrului. Ele sunt înconjurată de trei ape mari: Tisa la apus, Dunărea la sud și Nistrul la răsărit. Aceste ape adună în albiile lor o mulțime de alte ape, care șerpuesc în diferite direcțiuni. Nodul orografic de unde es afluenții din basinul de jos al Dunării 'l forméază lanțul Carpaților și în special Carpații din apusul Moldovei și Bucovinei.

Intr'adevăr: dacă privim o hartă a apelor Europei, vedem că din povârnișul occidental al Carpaților Moldovei es două ape mari: Tisa și Oltul.

Tisa es din Maramureș, udă la început această țară, curgând de la est spre vest; apoi se întorce spre sud, descriind un mare arc de cerc, desparte Crișiana și Temișiana de Ungaria și se varsă în Dunăre, după ce se încarcă cu mai multe ape ca Sameșul, Crișul și Mureșul, încărcat cu cele două Târnave.

Oltul es din Transilvania, udă partea ei sud-estică;

apoi, după ce taie Carpații Munteniei, intră în România și se varsă în Dunăre.

Din Carpații Munteniei es de asemenea câte-va ape mari ca Jiul, Argoșul și Ialomița, care curg de la nord-vest spre sud-est și se duc în Dunăre.

Din povârnișul oriental al Carpaților Bucovinei și Galiției es două ape mari: Siretul și Prutul.

Siretul es din Bucovina, o udă pe la mijloc; apoi intră în Moldova, o taie aproape pe la mijloc și se varsă în Dunăre, după ce s'a încărcat cu mai mulți afluenți ca Bêrladul pe stânga și Suceava, Moldova, Bistrița, Trotușul, Putna și Buzăul pe dreapta.

Prutul es din Galiția, taie Bucovina de la apus spre răsărit, face hotarul între Moldova și Basarabia și se varsă în Dunăre, după ce se încarcă pe dreapta cu Jijia.

În fine aceiași direcțiune ca Siretul și Prutul o are și Nistrul, care es din Galiția și se varsă în marea Nêgră, după ce desparte Basarabia de Rusia, în cea mai mare parte a cursului sêi.

Dobrogea — țară alipită României după resbelul din 1877 — face parte tot din basinul Dunărei, afară de partea orientală, care e udată de ape ce se duc spre marea Nêgră.

§. 4. *Considerațiuni climatice.* Tôtă regiunea arătată mai sus în trăsuri generale are o climă continentală; adică o climă cu veri căldurose și ierni frigurose și cu o trecere subită de la vară la iarnă.

George George

ROMANIA.

PARTEA I-a.

NOȚIUNI ASUPRA GEOGRAFIEI FISICE.

Construcțiunea hărței.

Pentru a construi pe o suprafață plană harta unei țări ôre-care, trebuie să știm a desemna paralelele și meridianele acelei țări; căci, având o rețea destul de complexă de meridiane și paralele și știind latitudinile și longitudinile diferitelor puncte ale acelei țări, n'avem de cât să așezăm fie-care punct la locul său și ast-fel vom avea harta acelei țări. Pentru exercițiile școlare ănsă e destul a vedea cum se desemnează paralelele și meridianele extreme ale acelei țări și în urmă a-i face conturul în suprafața coprinsă între ele.

Pentru aceasta ne servim de desfășurarea conică. Aceasta constă în a ne închipui pământul înfășurat într'un con, care să atingă suprafața pământului după paralelul mijlociu al țării, a cărei hartă voim să construim; și a vedea cum se proiectă pe părății interiori ai conului meridianele și paralele acelei țări.

Pentru acest sfârșit să ne închipuim (fig. 1) N E S E'

pământul, reprezentat printr'un meridian óre-care; $A B$ și $C D$ arcurile de meridiane între care e coprinsă acea țară; $A C$ și $B D$ arcurile de paralele între care asemenea ea e coprinsă și $M H$ paralelul mijlociú. Fie de asemenea $O M F H$ conul, care atinge pământul după $M F H$, paralelul mijlociú al țarei și al cărui vîrf e în O , pe prelungirea axei pământului.

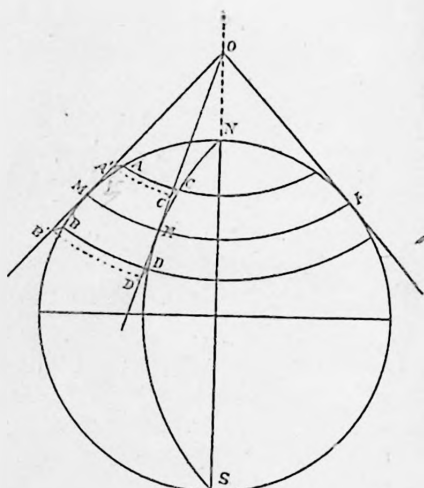

Fig. 1.

Se vede lesne că paralelul mijlociú $M H$ se află chiar pe pereții interiori ai conului și că, dacă vom lăsa pe pereții interiori ai conului perpendicularele $A A'$, $B B'$, $C C'$, și $D D'$, arcurile de meridiane $A B$ și $C D$ se vor proiecta pe pereții conului după liniile drepte $A' B'$ și $C' D'$, pe când arcurile de paralele $A C$ și $B D$ după arcurile $A' C'$ și $B' D'$.

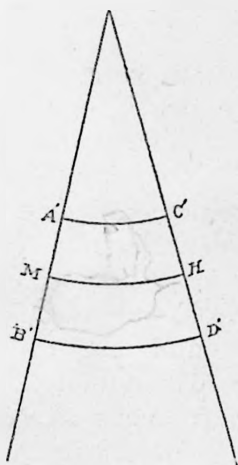

Fig. 2.

Desfășurând conul după generatră $O M$ (Fig. 2), vedem că el devine un sector de cerc pe care paralelele, între care e coprinsă țara a cărei hartă voim să construim, sunt reprezentate prin arcurile $A' C'$ și $B' D'$; paralelul mijlociú prin arcul $M H$ și meridianele prin liniile drepte $A' B'$ și $C' D'$. In

suprafața plană dar $A'B' C'D'$ vom face conturul a-
celeia țării.

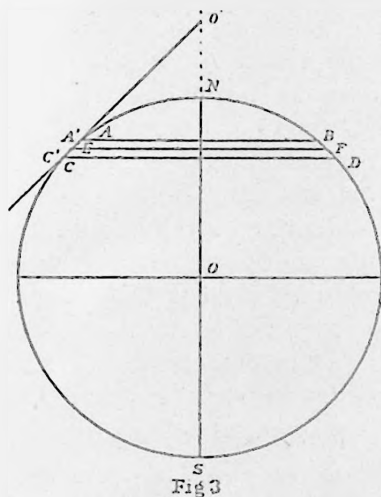

Fig 3

Pentru a construi
acum harta României
după această metodă—
știind că România e co-
prinsă pe de o parte
între $43^{\circ}, 38'$ și $48^{\circ} 20'$
latitudine boreală și pe
d'alta între $20^{\circ}, 20'$ și
 $27^{\circ}, 10'$ longitudine o-
rientală—ne închipuim
un cerc ON (Fig. 3)
care să repesinte pământul. Ne închipuim
de asemenea NS axa
pământului prelungită
în sus; AB, CD și EF

diametrele paralelelor țării, dintre care două extreme

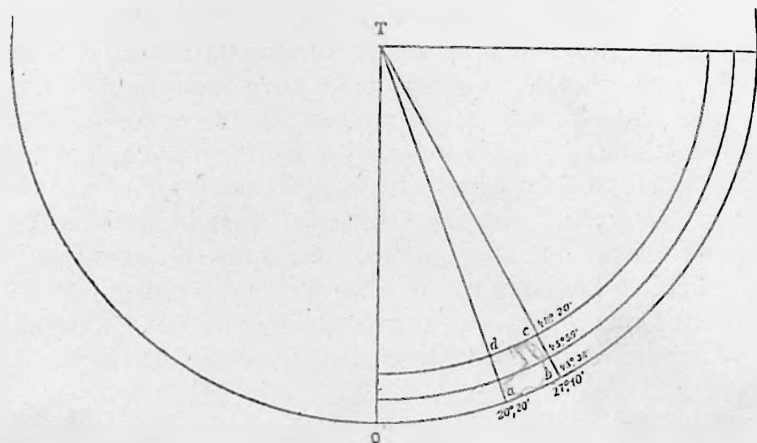

Fig 4.

și unul mijlociū, duse pe la distanțele care represintă gradele deja citate. Apoi ducem tangentă EO' în punctul E și prelungim extremitățile diametrelor AB și CD până când întâlnește tangenta în punctele A' și C' . Aceasta făcută, luăm un punct T (Fig. 4) s. e. pe suprafața plană unde voim să facem harta României și cu rațele $O'A'$, $O'C'$ și $O'E$ descriem trei arcuri de cerc, care vor fi paralelele cerute: două extreme reprezentând $43^\circ, 38'$ și $48^\circ, 20'$ și unul mijlociū. În fine, ca să găsim și meridianele extreme, ne închipuim că rața TO e primul meridian; împărțim în grade și minute arcul de cerc cu rața TO și ducem două rațe prin divisiunile $20^\circ, 20'$ și $27^\circ, 10'$ și în suprafața plană $abcd$ (fig. 4) facem conturul României, a căreia mărime depinde de rața cercului ON (Fig. 3). În figura 4 am descris paralelele cu indoitul raselor $O'A'$, $O'C'$ și $O'E$.

Facerea conturului.

Pentru a putea face cu înlesnire conturul României pe tablă sau pe hârtie în suprafața plană închisă între meridianele și paralelele care trec pe la marginile sële, trebuie să-i știm hotarele naturale precum și direcțiunea lor în raport cu punctele cardinale.

Hotarele naturale¹⁾ ale României sunt :

Dunărea spre sud-vest și sud, începând de la Vêrciorova sau de la 200 metre spre apus de gura Bahnei până la 2 km. spre est de Silistra; iar d'acolo o linie convențională până la 2 km. spre Sud de Mangalia; *Carpații* spre nord și nord-vest, începând de la Vêr-

1) Să se insiste asupra acestei chestiuni, până ce școlarii vor ajunge să desemneze bine pe tablă conturul României; apoi să se împartă România în județe înainte d'ea se începe descrierea ei fizică.

ciorova până la muntele Piatra-roșie, iar d'acolo mai multe dealuri și cursuri de ape până la satul Mamornița.

Prutul spre est, începând de la satul Mamornița și până la vărsarea lui în Dunăre. De la vărsarea Prutului în Dunăre hotarul natural spre nordul Dobrogei îl formează Dunărea și brațul Kilia până la gura sa, iar spre estul ei îl formează țărmii mării Negre până spre sud de Mangalia.

Cursul Dunărei, începând de la Verciorova, e îndreptat spre sud-est până la ostrovul Corbului; apoi spre est până în dreptul tîrgușorului din Serbia Bërza-Palanca; în urmă iară spre sud-est până la Cetatea și de acolo, după ce face un mare arc de cerc cu concavitățile spre nord-est, e îndreptat spre est până la Zimnicea, unde atinge paralelul ce trece pe la sudul României. De la Zimnicea cursul Dunărei e îndreptat spre est-nord-est până pe la Călărași (Arab-Tabia); apoi spre est până la Cernavoda. De aci Dunărea și schimbă mult cursul său, îndreptându-se spre nord până la Galați, de unde și reia iarăși cursul spre est până în apropiere de Tulcea. La Tulcea se desparte în trei brațe, dintre care cel de nord poartă numele de Kilia și servește ca hotar.

Lanțul Carpaților — care servește în mare parte ca hotar în partea de nord-vest a României, începând de la Verciorova — e îndreptat la început spre nord până la muntele Scărișoara, apoi spre est până la muntele Paringul. De aci hotarul (determinat prin culmi d'ale Carpaților), după ce face un mare arc cu deschișătura spre sud, se îndreptează eară-și spre est până la muntele Piatra lui Crai; de unde, după după câte-va cotituri, ajunge la muntele Giurgiul. De aci lanțul Carpaților se îndreptează spre nord-vest până la muntele Piatra-roșie. De la Piatra-roșie hotarul (determinat prin mai multe ramuri d'ale Carpaților și prin

mai multe cursuri de ape) se îndreptează spre est-nord-est până la muntele Rărăul; apoi, după ce face două mari cotituri până mai jos de intrarea Suciavei în țară, se întorce spre nord-nord-vest până la intrarea Prutului în țară.

Cursul Prutului, începând de la satul Mamornița, e îndreptat la început spre est până la Rădăuți; apoi spre sud-est până la vărsarea Jijiei în Prut și în fine spre sud până la gura Prutului.

Hotarele politice ale României sunt: la nord-vest *Austro-Ungaria* și anume țările sale: *Transilvania*, începând de la Verciorovă și până la muntele Scărișoara; *Transilvania*, de la muntele Scărișoara până la muntele Piatra-roșie și *Bucovina*, de la muntele Piatra-roșie până la satul Mamornița; la vest *Serbia*, începând de la Verciorova și până la vărsarea Timocului în Dunăre; la sud *Bulgaria*, începând de la gura Timocului și până la 2 km. spre sud de Mangalia și în fine la est *Rusia* (Basarabia) începând de la satul Mamornița până la gura Kiliei.

Dimensiuni.

Suprafața României e de ^{130 000} 120,508 km. pătrați.

Lungimea sa de la sud la nord e de 4° și 42' latitudine boreală și lărgimea de la vest la est e de 6° și 50' longitudine orientală. Dacă am voi să exprimăm aceste dimensiuni în km. trebuie să aflăm valoarea în kilometri a unui grad de latitudine și de longitudine. Un grad de latitudine are 111,3 km. și unul de longitudine, la latitudinea medie de 45°, are 78 km.

Prin urmare, calculând găsim că lungimea României de la nord spre sud, măsurată pe o linie dreaptă, de la Zimnicea la Mamornița bunióră, e de 520 km.

și lărgimea sa de la vest spre est, măsurată asemenea pe o linie dreaptă, de la Verciorova la Sulina, e de 530 km.

Considerațiuni generale asupra reliefului pământului.

Dacă am privi România din atmosferă, am vedea că ea presintă aspectul unui amfiteatru în formă de arc de cerc, întors cu convexitatea spre sud-est. Partea cea mai ridicată a acestui amfiteatru o formează lanțul Carpaților; treptele, ramificațiunile lor și vatra, șesul Dunărei și șesurile de sud-est ale Siretului și Prutului ¹⁾. După cum vedem dar, pământul României, înălțându-se treptat de la Dunăre și Prut până la Carpați, se poate împărți în trei regiuni deosebite: regiunea munților, regiunea dealurilor și regiunea șesurilor.

Inclinațiunea pământului e foarte repede în regiunea

(1) Un dubiu amfiteatru se presintă în partea dreaptă a Dunărei, în Dobrogea. Partea culminantă a sa o formează diferite înălțimi așezate prin centrul Dobrogei și îndreptate de la nord spre sud-est.

În privința reliefului Dobrogea se împarte în trei regiuni:

1) Regiunea septentrională e formată dintr'un șes udat de Dunăre și de brațele sale, acoperit cu lacuri și mlăștine și nelocuit de cât în părțile ridicate ca insula Letea și Kara-Orman;

2) Regiunea centrală e formată dintr'un platou, care se întinde spre sud până la linia ferată Cernavoda-Constanța. Această regiune merge ridicându-se de la Dunăre și de la mare spre centru și în proporție mult mai mică se ridică de la sud spre nord. Ea e întretăiată de o mulțime de văi inclinate unele spre Dunăre și altele spre mare. Partea cea mai ridicată a ei e culmea lui Isac, care spre sud se cheamă Tavian-dag. Din această culme se ramifică spre sud culmea Niculicelului printre apele Telica și Taica până la lacul Babadag; apoi culmea Babargului cu vârful Baba, care se întinde spre est printre Golovița și Smeica;

3) Regiunea meridională e formată din dealuri, prelungiri d'ale Balcanilor. Dealurile sale sunt mai înalte și păduroase la apus și joase și lipsite de arbori la răsărit.

munților, mai puțin repede în regiunea dealurilor și abia simțită în regiunea șesurilor.

În Muntenia ea e mai repede de la nord spre sud; căci, plecând din vârfurile Carpaților — cari trec în unele părți peste 2600^m. — și scoborându-ne spre sud, găsim înălțimi din ce în ce mai mici (Ploești 141^m, București 83^m, Giurgiu 20^m).

În Moldova înclinațiunea e mai repede de la vest spre est; căci, mergând din lanțul Carpaților — unde de asemenea găsim înălțimi, care trec peste 2000^m. — spre est, găsim la Iași 318^m și cât ne apropiem de Prut nu găsim înălțimi mai mari ca 50^m.

Mult mai puțin înclinat e pământul Munteniei de la vest spre est și al Moldovei de la nord spre sud. Într'adevăr: În Muntenia, dacă considerăm cursul Dunării, găsim o pantă, care abia variază între 48^m. (Turnu-Severin) și 7^m. (Galați); și în Moldova, dacă considerăm cursul Siretului găsim o pantă, care de asemenea abia variază între 58^m. (Pășcani) și 7^m. (Galați).

Cele trei regiuni, în care am împărțit relieful pământului României, sunt întretăiate de o mulțime de văi cu direcțiune generală de la nord-vest spre sud-est. Aceste văi, șerpuite de diferite ape curgătoare, sunt foarte strimte printre munți, se lărgesc puțin printre dealuri și se transformă în șesuri, îndată ce dau în regiunea șesurilor.

Vom adăoga dar, pe lângă cele trei regiuni, încă o a patra, pe care o vom numi regiunea văilor.

1) Regiunea munților.

Munții României se numesc Carpați. Culmea lor principală desparte România spre nord-vest de Austro-Ungaria. Ei încep de la Porțile de fer și se termină — în dreptul României — la nord-vestul județului Suceava, la muntele Piatra-roșie. Lungimea lor în dreptul României e peste 700 km. Ei sunt dintre cei mai

frumoși munți ai Europei, căci pozițiunile lor se ase-mănă în mare parte cu ale munților Elveției. De ase-menea bogăția lor este imensă; căci, afară de intinsele păduri și pășuni cu care sunt acoperiți, ei conțin în sinul lor o mulțime de metale și minerale, care, dacă ar fi exploatare, ar aduce țării un venit foarte mare. Partea României cu munți mai înalți și cu ramificațiuni mai lungi și mai numeroase e cea de la apusul Milcovului și de aceea i s'a și dat numele de Muntenia; pe când Moldova are munți mai puțini și se întind pe-o linie mai scurtă, fiind-că distanța dintre culmea principală a Carpaților până la Siret e mult mai mică de cât distanța de la culmea principală a Carpaților Munteniei până la Dunăre, unde se termină ultimele lor ondulațiuni.

Am vădut că grupa Carpaților formează o regiune a reliefului pământului României. Această regiune e cuprinsă pe de o parte între lanțul culminant al Carpaților, care desparte România de Austro-Ungaria și pe de alta între o linie, care, plecând de la Verciorova, s'ar prelungi spre nord-est. trecând pe la Baia-de-aramă, pe la Bumbesti, (la nord de Tergu-Jiului), pe la Gura-Văii, (la nord de Rîmnicu-Vâlceii), pe la Căpățâneni, (la nord de Curtea-de-Arges), pe la Dragoslave, (la nord de Câmpu-Lung), pe la Moroeni (la nord de Tergoviște), și pe la Câmpina, Slănic și Valenii-de-munte; apoi se continuă spre est, intră în județul Buzău și l' taie d'a curmezișul, urmând povârnișul septentrional al apei Buzăului. De aci trece în Rîmnicu Sarat și, după ce înconjură nord-vestul lui, se îndreptează spre nord-vest înconjurând povârnișul oriental al Carpaților Moldovei și trecând pe la apus de Odobești, Ocna, Piatra ș. a. până la Șarui-Dornei.

Munții Carpați în lungimea lor pörtă diferite numiri. Ast-fel, în Muntenia, începând de la Verciorova

până la muntele Sturul, se numesc *munții Mehedinților*; de la Sturul până la defileul Lainici, se numesc *munții Vulcani*; de la Lainici până la Riu-Vadului se numesc *munții Paringului*; de la Riu-Vadului spre est, până la Piatra-lui-Crai se numesc *munții Făgărașului*; de la Piatra-lui-Crai până la poteca Predeluș se numesc *munții Bârsnei*, și de aci spre est până la piquetul Trei hotare se numesc *munții Buzăului*.

În Moldova, începând de la piquetul Trei hotare în sus până la vama Oituzului, se numesc *munții Vrancei*; de la vama Oituzului până la vama Ghimeșului se numesc *munții Oituzului*; de aci în sus până la vama Biczului se numesc *munții Tarcăului*; apoi până la vama Prisăcani se numesc *munții Grentieșului* și în fine de aci până la Piatra-roșie poartă numele de *munții Doruți*.

Vârfurile cele mai însemnate ale Carpaților sunt:

*Bucegiul*¹⁾ cu vârfurile lor cele mai mari *Omul* (2650^m) și *Caraimanul*, între județul Prahova și județul Dâmbovița.

Paringul (2587^m) în județul Gorjiu.

Negoiul (2500^m) și *Surul* (2200^m) amândouă în județul Argeș.

Piatra (2225^m) în județul Prahova.

Piatra-lui-Crai (2180^m) în județul Muscel.

Păpușa (2000^m) în județul Muscel.

Rarăul (2008^m) în județul Suceava.

Pionul sau *Ceahlăul* (1000^m) în județul Neamțu.

Afară de acestea sunt o mulțime a căror înălțime e

1) Lanțul Bucegilor formează, între județele Dâmbovița și Prahova, cel mai mare masiv muntos al Munteniei. El coprinde vre-o 15 vârfuli între care mai însemnate sunt: *Coștil lui Babeș* cu vârful lor numit «Vârful cu dor», *Furnica*, *Piatra-creșă*, *Jepe-mare*, *Jepe-mici*, *Caraimanul*, *Coștila*, *Vârful vâlcărebului*, *Dihamul*, *Marcarul* cu vârful lui *Omul*, cel mai înalt vârf de munte din Muntenia ș. a.

apropo de (2000^m) și dintre care vom cita pe cele mai mari: *Sturul* și *Oslea* în județul Mehedinți; *Bu-liga*, *Vulcan*, *Lcinici*, *Mândru*, și *Mușetoi*, în județul Gorjiu; *Balota*, *Versu-mare* și *Breacota* în județul Vâlcea; *Butanu*, *Ciocanu*, și *Colțul Viștei-mari* în județul Argeș; *Versul-Urla*, *Berevoescu-Mare* și *Ieseru* în județul Muscel; *Strunga* și *Potroșița* în județul Dâmbovița; *Grohotiș*, *Ciucas* și *Tătaru-mare* în județul Prahova; *Sireu*, *Bota-mare* și *Penteleu* în județul Buzeu; *Giurgiu* și *Clăbucul* în județul Putna; *Sandru*, *Nimira-mare*, *Cotumba* și *Ciudomir* în județul Bacău; *Griduș*, *Merisor*, *Melihăuș* și *Albele* în județul Neamțu; *Muncel*, *Pietrosu* și *Piatra-roșie* în județul Suceava.

+ Ramurile principale ale Carpaților ¹⁾.

Din culmea principală a Carpaților se lasă mai cu seamă spre sud în Muntenia și spre sud-est în Moldova o mulțime de ramificațiuni sau culmi secundare, care cu prelungirile lor determină numeroasele văi ale României.

Incepând de la vest spre est avem următoarele culmi secundare:

Culmea Mehedințului începe de la muntele *Sturul* (in jud. Mehedinți) și se prelungeste până la Dunăre prin *Temșișiana*. De la muntele *Ciolanu-mare*, se ramifică din această culme spre sud-est, culmea *Godeanului*, care, împreună cu cea precedentă și cu ramificațiunile sale numite dealul *Colibaș*, dealul *Porcina*, dealul *Negru* și dealul *Guardinița-Radovan*, desparte

1) Studiul amănunțit al lor 'l vom face la fie-care județ în parte; acum nu vom cita decât pe acelea, care separă basinurile apelor mari din România.

basinul Jiului de basinul câtor-va ape mai mici, ce udă județul Mehedinți și se varsă d'a dreptul în Dunăre.

Culmea Zănoaga începe din munții Paringului de la muntele Mușetoi (jud. Gorjiu) și, împreună cu ramificațiunile sale numite dealul Mueri, dealul Poenari, dealul Florești, dealul Prisaca ș. a., separă basinul Jiului de al Oltului.

Culmea Comarnicului (în jud. Argeș) se lasă din muntele Negoiu și se prelungește printre Topolog și Argeș până mai sus de mănăstirea Tutana, separând, cu ramificațiunile sale (Piscul Dobri și dealul Glocioviului), atâtîu basinul Oltului de al Vedei; apoi cu ramificațiunile dealul Bogdan, dealul Lung ș. a. basinul Vedei de al Argeșului.

Culmea Clăbucetului prin jud. Prahova, plăcă din muntele Ciucaș și se întinde în jos prin acest județ continuându-se cu culmea Leordeanului și apoi, transformându-se în dealuri, separă basinul Ialomiței de al Siretului.

Culmea munților Negri din Bucovina desparte basinul Siretului de al Prutului în cursul lor superior și în urmă se continuă d'alungul pe la jumătatea Moldovei printr'o mulțime de dealuri, care despart prin Moldova basinul Siretului de al Prutului și dintre care mai însemnate sunt dealurile cunoscute sub denumirea generală de «grupa dealurilor Bahluiului» și «grupa dealurilor Bêrladului.»

Afară de aceste șese culmi principale, care, împreună cu ramificațiunile lor, despart basinurile celor șese ape mari ale României, mai sunt o mulțime de altele secundare, care despart între ei diferiți afluenți ai acestor ape.

Dintre acestea vom cita numai pe acelea care servesc ca linie de separațiune între afluenții mai mari ai celor șese riuri principale:

Culmea Frumôsă (între jud. Gorjiu și Mehedinți), desparte basinal Motrului de al Jiului,

Culmea Mădărașului (în jud. Gorjiu), desparte basinal Jiului de al Gilortului.

Culmea Plătăneștilor și *culmea Paringului*, (prin jud. Gorjiu și Vâlcea), coprind între ele basinal Lotrului și cea din urmă desparte basinal acestei ape de al altor ape secundare, care se duc în Olt mai jos de Lotru.

Culmea Gurguiata (în județ. Vâlcea), desparte basinal Oltețului de al Oltului.

Culmea Coziei (în jud. Argeș), desparte Oltul de Topolog.

Culmea Foișet (în județul Argeș), desparte apa Vâlsan de apa Argeșului.

Culmea Clăbucetului (prin județul Muscel), desparte apa Vâlsan de apa Dómnei.

Culmea Iezerului, (în județul Muscel), cu culmele ei secundare desparte între ei afluenții riului Dómnei.

Culmea Tefeleica, (în județul Muscel), desparte afluenții riului Dómnei de apa Dâmboviței.

Culmea Bucegilor, (între județele Dâmbovița și Prahova), desparte Ialomița de Prahova.

Culmea Baiului, (în județul Prahova), desparte apa Prahovei de a Doftanei.

Culmea Sf. Ilie, (în județul Prahova), desparte apa Doftanei de a Teleajenului.

Culmea Pentelcului, (în județul Buzău), desparte cele două Bâci.

Culmea Giurgiului sau a *Răsboinului*, (în județul Putna), are două ramificațiuni: una printre afluenții din stânga Buzăului, despărțind apa Buzăului de a Rîmnicului și alta mai la est, despărțind apa Rîmnicului de a Milcovului.

Culmea Alunişului, (în judeţul Putna), desparte Milcovul de cei-alţi afluenţi ai Putnei.

Culmea munţilor Şovejei, (în judeţul Putna), desparte Putna de Şuşiţa.

Culmea Zabrăuţilor, (judeţul Bacău), desparte Şuşiţa de Trotuş.

Culmea Moineştilor plcă din judeţul Neamţu din munţii Tarcăului şi trece în judeţul Bacău, despărţind apa Trotuşului de a Taslăului.

Culmea Taslăului, (în judeţul Neamţu), plcă din munţii Tarcăului şi se prelungeşte printre Tăslău şi Bistriţa, prin Bacău şi Putna până la Agiud.

Culmile Ceahlăului, prin judeţul Neamţu, despart Bicazul de Bistricióra şi dintre care culmea Hăghieşului e pe la hotar.

Culmea munţilor Bistriţei mari, se desparte din lanţul Carpaţilor Bucovinei, intră în Moldova prin judeţul Suceava şi desparte cele două ape mari: Moldova şi Bistriţa, întinđându-se prin judeţul Suceava şi judeţul Roman până la oraşul Roman.

2) *Regiunea dealurilor*. Regiunea dealurilor formează un brâu, ce încinge România pe la mijlocul sēu; întinđându-se pe de o parte de la Vêrciorova până la Mamorniţa, iar pe d'alta din regiunea munţilor până în a şesurilor; saū de la linia care mărgineşte spre sud regiunea munţilor până la o alta, care, începând din judeţul Mehedinţi de pe la Ostrovul mare, s'ar continua spre est, trecând prin Craiova, Balş, Slatina, Piteşti, Găeşti, Titu, Ploeşti, Mizil, Buzău, Rîmnicu-Sărat şi Focşani. De aci trecând în Moldova, regiunea dealurilor e împărţită în două părţi prin apa Siretului. Partea occidentală e formată de continuaţiunile culmilor Carpaţilor cu inclinaţiune generală de la nord-vest spre sud-est şi e străbătută de văi mai strîmte, nelăsând loc decât la câte-va şesuri. Partea orientală for-

mează o grupă de dealuri cu înclinațiune generală de la nord spre sud. Această grupă, care e continuațiune a munților din Bucovina, în partea septentrională pòrtă numirea generală de dealurile Bahluiului și în cea meridională de dealurile Bêrladului. Ea separă basinul Prutului de al Siretului și e brăsdată de văi largi, care se transformă în câmpii întinse pe lângă Siret și mai cu seamă pe lângă Prut. Partea culminantă a dealurilor Bahluiului și Bêrladului o forméază o linie care, plecând de la Herța, ar trece prin Dorohoiu, Botoșani, Hârlău, Têrgu-Frumos, Iași, Vasluiu, Bêrlad și Tecuciù.

3) *Regiunea șesurilor.* Această regiune se întinde spre sud și est de regiunea dealurilor până la Dunăre și Prut. Ea e formată dintr'o mulțime de șesuri mici cu o înclinațiune generală abia simțită spre sud-est, atât în Muntenia cât și în Moldova. În Muntenia această regiune e mărginită spre sud de o fâșie de pământuri joase, băltoșe, mlăștinóse și cu o înclinațiune abia simțită. Această fâșie se întinde d'alungul țermului stâng al Dunărei și se chiamă «Terasa Danubiană».

Ea întrégă forma în vechime albia Dunărei; dar Dunărea, rođënd cu încetul țermul drept și depunënd mereù nomol pe cel stâng, s'a depărtat spre sud și a lăsat spre nord această terasă. Acest fenomen se pòte observa cu ochii astăđi în dreptul Giurgiului, unde între canalul Giurgiului și Dunăre există un pământ nisipos, care se ridică mereù și pe care nu-l acoperă apa de cât numai când vine mare.

Prin acest fenomen se pòte explica chiar și depărtarea de țerm a mai multora din porturile nóstre.

E incontestabil că aceste porturi nu s'aù fundat de cât chiar pe țerm și, dacă astăđi multe din ele sunt la o depărtare de 2 sau 3 kilom. de țermul stâng, cauza nu se pòte explica de cât numai prin acest fenomen. Cele mai însemnate din șesurile României sunt:

șesul *Dăsnățuiului și al Fiului*, în județele Mehedinți și Doljiu; șesul *Oltului*, în județul Romanați; șesul *Călmățuiului*, în județele Olt și Teleorman; șesul *Vedea și al Teleormanului*, prin județele Argeș și Teleorman. Acest șes în sudul județului Argeș se chiamă *Burdea și Gavannu*, iar în județul Teleorman și în vestul județului Vlașca se chiamă *Burnas*. Șesul *Argeșului și al Dâmboviței*, prin Vlașca și Ilfov; șesul *Ialomiței*, cunoscut și sub numele de *Baragan*, prin județul Ialomița; șesul *Buzăului și al Călmățuiului*, prin sudul județului Buzău, prin Brăila și prin estul Râmnicului-Sărat; șesul *Siretului*, pe ambele maluri ale râului Siret; șesul *Moldovei*, pe malul drept al Moldovei; șesul *Bahluiului*, prin județul Iași; șesul *Fijici*, prin județele Dorohoiu, Botoșani, Iași și Fălciu și în fine șesul *Prutului*, care se întinde d'alungul Prutului pe malul său drept până la Dunăre.

4) *Regiunea văilor*. Văile sunt formate în diferite epoci geologice, în general prin diferite ridicări ale cōjei pământului și prin eroziunea apelor care le udă. Ele sunt foarte strimte, adânci și cu înclinațiune repede prin regiunea munților; mai largi, cu pereți mai puțin înalți și mai puțin înclinați prin regiunea dealurilor, și în regiunea șesurilor se transformă în șesuri cu o înclinațiune mică și abia sunt despărțite unele de altele prin mici înălțimi. Văi propriu zise dar, putem numi numai pe cele din regiunea munților și a dealurilor și părțile lor din regiunea dealurilor sunt cele mai însemnate, fiind-că sunt locuite, viabile și fertile.

Cele mai însemnate din văile României sunt: *valea Motrului*, prin județul Mehedinți; *valea Fiului* și *valea Gilortului* și a *Amaradiiei*, prin județele Gorjiu și Doljiu; *valea Oltefului* prin județele Gorjiu, Vâlcea și Romanați; *valea Oltului*, printre Oltenia și România mare; *valea Topologului*, prin județul Argeș; *valea Arge-*

șului de sus numită și *Radovan*, prin județul Argeș; *valca Dâmboviței de sus*, prin județele Muscel și Dâmbovița; *valca Ialomiței de sus*, prin județul Dâmbovița; *valca Prahovei* și a *Telcajenului*, prin județul Prahova; *valca Buzăului*, prin județul Buzău; *valca Trotușului*, prin județele Putna și Bacău; *valca Tâslăului*, prin județele Bacău și Neamțu și în fine *valca Bistriței*, prin județele Suceava, Neamțu și Bacău.

Constituțiunea geologică.

Am văzut că pământul României prezintă o înclinațiune generală de la nord spre sud până la Dunăre, de unde se ridică iarăși până la Balcani, formând ast-fel basinul de jos al Dunărei.

În această înclinațiune, începând de la vârfurile Carpaților și până la șesurile Dunărei și Prutului, se prezintă o succesiune regulată de terenuri de la granitul munților până la aluviunile moderne depuse de Dunăre și Prut pe țărmurile lor.

În această înclinațiune dar putem distinge trei regiuni geologice corespunzătoare cu regiunile reliefului pământului.

Aceste regiuni sunt:

1. *Regiunea șesului Dunărcii* începe de la Dunăre și până la pârțile Carpaților. Ea este formată din terenuri quaternare, în care se disting trei straturi, care luate de jos în sus sunt: a) *pământ vânt*, format din depozite amestecate cu pietre rostogolite și cu urme de animale fosile, b) *pământ galben* format din argilă silicioasă cu o grosime de Baden, Vîr-la 100 metre. El formează în mare Serbia, România, acoperite cu vii, c) *pământ negru* și materii organice foarte multe

trece peste un metru. Acesta este pământul cel mai fertil și nu se găsește de cât la noi și în Rusia, între Ural și Carpați și între Marea Neagră și platourile Valdai.

2. *Regiunea colinelor* începe de la ultimele ramificațiuni și ține până la vârfurile Carpaților. Această regiune este formată în general din terenuri terțiare ca: miocen, pliocen și eocen compuse din mai multe roce ca: argilă, nisip, gresie, gips, calcar, sare ș. a.

3. *Regiunea Carpaților* este formată în general din terenuri terțiare, secundare, primare și metamorfice, compuse din mai multe roce ca: marmoră, calcar compact, lignită, antracit, șist, micașist, granit ș. a.

Apele României.

România face parte din basinul de jos al Dunărei. În acest basin mai intră Bulgaria, estul Serbiei, sud-estul Transilvaniei, mai totă Bucovina, puțin din sud-estul Galiției și partea occidentală a Basarabiei. El se întinde spre nord-vest până la lanțul Carpaților orientali și meridionali; spre apus până la Velichi-Balkan și ramificațiunile sale numite «Dealurile Miroci»; spre sud până la Balcani și spre est până la regiunea dealurilor dintre Nistru și Prut. România dar e udată de Dunăre și de afluenții săi de pe stânga.

Noțiuni generale asupra Dunărei. Fluviul *Dunărea* numit de Greci «Ister» și de Români «Danubius» e cel mai însemnat fluviu al Europei, atât prin lungimea sa, căci e al doilea după Volga; cât și prin valoarea sa comercială, căci, fiind legată cu Râul Doljiu; *valea Oltețului*. St. Ludovic, formează cea mai prinmanată; *valea Oltului*, râul a Europei, înlesnind comunitatea *valea Topologului*, prin Marea Neagră și Marea Nor-

dului. El a avut în toate veacurile o însemnătate comercială foarte mare, căci prin el se puneau în legătură țările occidentului cu ale orientului. Astăzi încă e un fluviu european, fiind-că aparține la o mulțime de state riverane ale Europei. Importanța sa comercială a făcut pe puterile Europei să constituie o comisiune numită «comisiunea dunăreană europeană,» care e însărcinată atât cu regularea cursului său; dar mai cu seamă cu curățirea de nisip a brațului Sulina, singurul care a fost navigabil încă din timpurile vechi. De asemenea acest fluviu a jucat în toate veacurile un rol foarte însemnat în istoria militară a Europei, căci cele mai mari nume istorice au ilustrat apele sale.

Dunărea isvorește din munții Pădurea-Neagră (Șvartzvald) din ducatul de Baden, de la o înălțime de 875 metri. Inceputul său 'l formează două pâriiașe (Brigas și Brig) care se unesc în lacul Donaueschinghen; de unde ese Dunărea ca un mic pâriiaș, ce se poate sări cu piciorul. Ajuns la Ulm în Bavaria devine navigabil și comunică prin afluențele său Altmul cu Reignitz, afluențele Mainului, prin canalul St. Ludovic și ast-fel, legată cu Rinul, amestecă apele mării Nordului cu ale Mării Negre și scutește pe om de a înconjura țările meridionale ale Europei, pentru a merge pe apă din marea Nordului în marea Neagră. Innaintând spre est, trece prin Ratisbona, Pasau, Linz, Viena, Presburg, Buda-Pesta, Belgrad și, ceva mai la apus de Porțile de fer, intră în România, udând mai multe porturi însemnate ca: Severin, Giurgiu, Brăila și Galați. Apoi se varsă în marea Neagră prin trei guri, Kilia, Sulina și St. Gheorghe, după ce a primit : cursul său peste 120 râuri între care 60 mari.

Dunărea udă în cursul său 8 state: Baden, Württemberg, Bavaria, Austro-Ungaria, Serbia, România, Bulgaria și Rusia.

Lungimea sa e de 2850 km., basinul său trece peste 800,000 km. p.  i se p ote imp arţi in basinul de sus de la izvor până la Pasa u, basinul de mijloc până la Porţile de fer  i basinul de jos până la marea Neagră. Lăţimea  i adâncimea sa variaza ast-fel: lăţimea in basinul de sus nu trece peste 300 metri, in cel de mijloc variaza intre 300  i 1000 metri  i in cel de jos de la 1000 până la 2500 metri. Adâncimea de asemenea, incepând de la Pasau, creşte continu u; a a că ajunge  i chiar intrece in unele părţi 100 metri. Dupa cum vedem, Dunărea, daca n'ar fi barierele de stânci numite Porţile de fer, ar vedea pe undele intregului s eu basin cele mai mari bastimente. Din cauza acestei pedici  ans a pe ea circula 4 feluri de vase: vase mici de la Ulm până la Pesta, vase mai mari de la Pesta până la Porţile de fer, vase destul de mari până la Galaţi  i vap ore de mare chiar de la Galaţi in jos.

Tot cursul Dunărei, ca  i basinul s eu, se imparte in trei secţiuni: de sus, de mijloc  i de jos  i, fiind-că aceasta din urmă formeaza obiectul studiului nostru, vom descrie dar Dunărea de la V erciorova până la marea Neagră.

Cursul Dunărei de la V erciorova până la marea Neagră. Dunărea incepe a uda România de la 200 metri mai spre apus de Bahna, sau de la V erciorova până la marea Neagră. De la V erciorova  i până la marea Neagră ea are o lungime de 800 km. La inceput până mai jos de Calafat curge in direcţie generală de la nord-vest spre sud-est, f ac end doua mari estituri; apoi se intórce spre est până la Zimnicea  i ~~in~~ urmă spre est-nord-est până la Cernavoda. De la Cernavoda, fiind oprita de dealurile st anc ose ale Dobrogei, se intórce spre nord până la Galaţi; apoi iară  i ia direcţia de la inceput de la nord-vest spre

sud-est până la apus de Tulcea, unde începe delta sa. Lângă Calărași ea lasă spre nord un braț canalul Borcea, care, după ce închide între el și Dunăre un pământ baltos, merge de se unește iarăși cu Dunărea la gura Ialomiței. Ceva mai la nord de gura Ialomiței se desparte din nou în două brațe mari: Dunărea nouă și Dunărea vechie, care se unesc ceva mai jos de Braila și care coprind între ele, ca și între Borcea și Dunăre, un pământ baltos și mlaștinos.

În această parte a cursului său, Dunărea udă următoarele localități: Vêrciorova, Severin, Cladova, Negotin, Vidin, Calafat, Arșar-Palanca, Lom-Palanca, Bechet, Rahova, T.-Măgurele, Nicopoli, Zimnicea, Șiștov, Giurgiu, Rusciuc, Oltenița, Turtucaia, Calărași, Silistra, Rașova, Cerna-vodă, Gura Ialomiței, Hârșova, Braila, Macin, Galați, Reni și Isaccea; apoi brațul Chilia udă Ismailul, Chilia nouă, Chilia veche și Vâlcov. Brațul Sulina udă Tulcea și Sulina și brațul St. Gheorghe udă Mahmudia. Lățimea Dunărei, începând de la Vêrciorova până la gurile ei, e de 1400^m. Adâncimea medie de 30^m, de la Vêrciorova până la delta sa. Lângă Orșova nivelul său este cu 30^m mai sus de nivelul mării Negre și adâncimea fiind mai mare ca 30^m: urmează ca la 800 km. de mare, Dunărea are un fund mai jos de cât nivelul mării.

Diferința de nivel între Vêrciorova și marea Neagră e de 35^m pe o distanță de 800 km. De aci urmează că panta sa înclinarea medie a Dunărei pe aceasta distanță e de 0^m,437 pe un kilometru.

Iuțeala cursului său de la Vêrciorova până la gura Oltului e de 1^m,50 pe secundă și de la gura Oltului înainte ea se micșorează. Nu numai în cursul său de la Vêrciorova până la Galați, dar nici în cursul său superior, Dunărea n'are nici un pod stabil peste ea.

Există numai la Buda-Pesta un pod mare și frumos de fer, dar pe vase. În vechime, Traian cu ocaziunea expedițiilor sale în contra Dacilor a construit, sub conducerea lui Apolodor din Damasc, un pod solid peste Dunăre, ale cărui ruini¹⁾ se văd și azi mai jos de orașul Severin. Acum guvernul român, vădând necesitatea unei comunicațiuni mai lesnicioase între România și Dobrogea, construiește un pod peste Dunăre între Fetești (Ialomița) și Cernavoda (Dobrogea).

Comunicația între ambele țărmuri ale Dunărei se face prin multe locuri și anume prin unele părți prin servicii regulate cu vaporaze, cum e între Giurgiu și Rusciuc și între Calărași și Silistra; iar în altele prin bărci, cum e între Calafat și Vidin și între Severin și Cladova.

De asemenea trecerea se poate face prin toate părțile pe gheață în timpul iernei, căci Dunărea îngheață mai în toți anii. Se poate arunca încă poduri pe vase prin mai multe localități. Exemple de treceri peste Dunăre pe poduri pe vase avem destule în istoria Românilor. Unul încă prospăt în memoria noastră e trecerea armatelor române la 1877 peste Dunăre în Bulgaria, pe la Corabia.

Țărmurile Dunărci. Mai prin toate părțile de la Verciorova până la gurile Dunărei, țărmul stâng sau țărmul românesc e jos, mlăștinos, nisipos și preserat prin multe locuri cu stufiguri de sălcii, anini, richite și plop. Prin unele părți, cum e între Ciupercești și Bistreț e mărginit de adevărate dune. Țărmul drept e mult mai înalt, și Dunărea, bătând în ei, 'l råde con-

---

1) Din ruinele podului lui Traian numai un stâlp se poate vedea or când; iar celelalte nu se văd decât când apa Dunărei scade, fenomen care se întâmplă la intervale lungi.

tinuū în detrimentul Serbiei și Bulgariei; așa încât țărmul stâng se înalță cu încetul prin depunerile Dunărei și mai cu seamă a afluenților săi; și prin aceasta multe din insulele așezate pe lângă țărmul stâng s'au unit cu el, formând un nou țărm. De și am dis în mod general că țărmul stâng e mai jos ca cel drept, sunt cu toate acestea locuri pe unde țărmurile sunt egale și câte-va chiar pe unde țărmul stâng e mai înalt ca cel drept. Ast-fel, afară de mici excepțiuni, putem cita țărmul Dunărei în dreptul județelor Mehedinți și Doljiu de la Gura-văii până mai jos de Calafat.

Delta Dunărei. Mai spre apus de Tulcea sau la o distanță de 50 km. spre răsărit de Galați începe delta Dunărei, prin separațiunea fluviului în două brațe: al Kiliiei¹⁾ spre nord, lung de 98 km. și al St. Gheorghe, spre sud, lung de 150 km. Ceva mai la răsărit de Tulcea, din brațul St. Gheorghe se desparte brațul Sulina, care taie delta pe la mijloc și care are o lungime de 83 km. De și, prin brațul Kilia, care se desparte și el în o mulțime de altele secundare, trece aproape două din trei părți din apa Dunărei; totuși el nu e navigabil din cauza grămeșilor de nisip depuse la gura sa. Același caracter presintă și brațul St. Gheorghe. Numai brațul Sulina, care e cel mai adânc (adâncimea sa variază între 7 și 12 m. și lățimea sa e de 250 m.) și care încă din vechime permitea intrarea corăbiilor pe el, astăzi permite plutirea pe el a bastimentelor de mare. Dificultățile, ce întâmpinau aceste vase la gura sa, ați s'au înlăturat prin lucrările de artă, datorite comisiunei-europene-dunărene, care

---

1) Brațul Kilia servește ca hotar între Rusia și România. El aproape de mare se desparte în mai multe ramuri secundare, care coprind între ele o mulțime de insule. Dintre aceste ramuri, cea de sud, numită de Ruși *Ustie Kiliie* sau gura Kiliiei, servește de hotar între România și Rusia.

este un sindicat internațional, exercitând un fel de suveranitate pe Dunăre, de la Galați până la Sulina.

Delta Dunărei dar formează un pământ triunghiular (lung cam de 180 km.) coprins între brațele Kilia și St. Gheorghe și tăiat pe la mijloc de Sulina. Acest pământ bălțos și mlaștinos se înalță încetul cu încetul prin aluviunile depuse de Dunăre, de brațele sale și chiar de mare, înaintând pe nesimțite uscatul în paguba mării. Cu timpul delta actuală va dispărea; căci depozitele continue vor transforma bălțile și mlaștinile, care o acoperă, într'un pământ înalt și fertil; iar Dunărea va fi silită să-și scurgă apele sale în mare numai printr'o singură gură, sau să-și formeze o nouă deltă. O probă despre aceasta avem delta secundară a brațului Kilia, care se află încă în formațiune și nisipurile deja depuse în mare; căci la distanță de 3 km. de la țărmii delții, abia găsim adâncimi, care să treacă peste un metru. Inginerul Hartley a calculat cantitatea de apă, ce Dunărea varsă în mare pe fie-care secundă, și a găsit 9180^{m^3} . Și din acest volum, dacă se consideră numei 0,002 nămol, într'un an nămolul depus va trece peste $1\frac{1}{2}$ mil. m. c., așa că, peste un secol în dreptul deltei, se va depune pe o întindere de 200 metri în mare, un strat de o grosime de un metru.

Insulele. Dunărea, în cursul său de la Verciorova și până la mare, formează o mulțime de insule, dintre cari numai două sunt locuite; iar cele-l'alte sunt acoperite parte cu păduri de salcii, richită, anini și plopi și parte cu pășuni frumoase, cari servesc ca hrană la o mulțime de turme de vite. Dintre aceste insule, al căror număr trece peste 3000, România posedă mare parte.

Cele mai însemnate din ele sunt: Insula *Gura-Vaii*, numită și *Golul* sau *insula Banului*. Ea, ca și

insula Austriei numită Ada-Kale și așezată ceva mai la apus, prezintă o însemnătate foarte mare din punctul de vedere strategic; căci din ea se poate apăra foarte bine defileul «Verciorova.» Insula *Șimianu* așezată mai jos de ruinele podului lui Traian. *Ostrovul Corbului* și *Ostrovul-mare*, singurele insule locuite, având pe ele comune cu același nume. Câte patru aceste insule sunt în dreptul județului Mehedinți.

Insula Calafatului sau *Independința* în dreptul orașului Calafat, și insula *Cohanța* la vărsarea Jiului în Dunăre. Amândouă sunt în dreptul județului Doljiu.

Insula *Potel* în dreptul lacului cu același nume și *insula Islazului* la gura Oltului. Amândouă în dreptul județului Romanați.

Insulele *Belina* și *Bersina* (cea mai mare din Dunăre), amândouă în dreptul județului Teleorman. Insulele *Cioroiu* și *Sf. Gheorghe* între Giurgiu și Ruscuc; insulele *Mocanu* și *Smârda* mai la vale de Giurgiu. Tote în județul Vlașca.

Ostrovul mare și *Albina*, amândouă în dreptul județului Ilfov.

Insulele *Privalu*, *Tulchia mare*, *Gâsca mare* și *Gâsca mică*. Tote în dreptul județului Ialomița.

Insulele *Chicciu*, *Bregoloiu* și *Filipóia*. Tote în dreptul județului Brăila.

Afară de acestea mai sunt o mulțime altele, atât în brațele deltei cât și în deltă. Unele din ele au un pământ mai ridicat sau acoperit cu pășuni și păduri și sunt locuite; ast-fel e *insula Letea* dintre brațul Chilia și Sulina și *insula Sf. Gheorghe*, dintre Sulina și Sf. Gheorghe, care prezintă în centru un pământ locuit și fertil numit *Cara-Orman*.

Dintre insulele brațului Chilia, citând numai pe acelea cari aparțin României, avem: *Dalersca*, *Ivănesci*, *Mestlinov* și *Cernoii*.

Tot aci putem adăoga că, afară de insulele din Dunăre deja citate, România mai are în lacul Ramsin *insula Pochinului*; în marea Neagră, în dreptul brațelor gurei Chilia *insula Șerpilor*, și în fine între brațul Sf. Gheorghe, Canalul Dunavăț și gârla Turcului, *insula Dranov*.

Afluenții din stânga Dunărei.

Numerósele văi, ce șerpuesc România, duc cu ele apele curgătore, ce es din munți, se varsă în Dunăre și înlesnesc rodirea pământului. Unele din ele servesc chiar pentru transportul cherestelei din părțile superioare ale țarei. Nici o țară nu e așa de avută în râuri, căci numai râuri și pârâuri mai însemnate număra peste 200.

Considerând numai pe cele mari, putem împărți România în șase mari basinuri: basinul Jiului, basinul Oltului, basinul Argeșului, basinul Ialomiței, basinul Siretului și basinul Prutului.

1) **Basinul Jiului** e udat de râul Jiu și de afluenții săi.

Făcând abstracțiune de partea de sus a basinului Jiului din Transilvania, basinul acestui râu în România se întinde spre nord până la munții Vulcani și Paringului, începând de la muntele Sturul până la muntele Mușetoiu; spre apus până la culmea Mehedințului și până la culmea Godeanului cu prelungirile sale: (dealul Colibași, dealul Poroina, dealul Negru, dealul Guardinița-Radovan și prelungirile lor până la Dunăre); spre răsărit până la culmea Zănoaga cu prelungirile sale: (dealul Muerii, dealul Poenari, dealul Prisaca și prelungirile lor până la Dunăre). În acest basin intră mai tot județul

Gorjiu și mare parte din estul județelor Mehedinți și Doljiu.

Cursul Jiului. Jiul isvorește din pôlele septentrionale ale munților Sturul și Oslea din Transilvania; curge la început spre est, urmând povernișul septentrional al munților Vulcani; se încarcă pe stânga cu Jiul unguresc, și în urmă, după un curs cam de 5 kilometri, intră în România printre munții Chindet și Ardic, pe la pasul Lainici.

De la Lainici până la comuna Bumbesti trece printr'un. defileu lung de 29 kilometri, și larg până la 400 m. In această parte străbate o vale adâncă, îngustă, mărginită de pereți înalți și nelocuită. In ea nu e decât mănăstirea Lainici.

De la comuna Bumbesti, intrând în regiunea dealurilor, curge mai întâiu de la nord-est spre sud-vest până la confluența sa cu Tismana; apoi se îndreptează spre sud-est, ese din județul Gorjiu, intră în Doljiu și merge, păstrându-și direcțiunea, tot prin regiunea dealurilor până mai jos de Craiova. De la Bumbesti până aci el curge printr'o vale largă, populată, viabilă și mărginită de înălțimi puțin ridicate.

Mai jos de Craiova, Jiul ese din regiunea dealurilor, intră în 2 șesurilor, curge de la nord spre sud printr'o vale largă și populată până la Comoșteni, de unde, părăsind vechia sa albie către Bechet, se întorce puțin spre sud-vest, curge printr'o matcă mai îngustă și, după ce formează o cascădă la Zăval, înaltă de 2 metri, se varsă în Dunăre în fața insulei Copanița, după un curs de 220 km., socotit de la Lainici până la gura sa. Jiul care ar putea fi navigabil în cursul său de jos (prin ôre-care lucrări de artă), trece — de la Lainici până la gura sa — pe lângă orașele Tergu-Jiului și Craiova.

Afluenții¹⁾ principali de pe dreapta Jiului sunt:

Tismana unită pe dreapta cu *Bistrița* (isvoru Bistriței e în muntele Oslea) ese din muntele Paltenu, și udă județul Gorjiu. *Motrul* ese din Muntele Oslea și udă Mehedinți și puțin din jud. Doljiu, curgând printre culmea Frumosa și munții Mehedinților. Are un curs de 100 kilometri.

Afluenții principali de pe stânga Jiului sunt:

Gilortul ese din muntele Paringu; curge prin județul Gorjiu, printre culmea Moldovișului și culmea Zânoga, și se varsă în Jiū după un curs lung de 100 kilometri, făcând puțin hotarul între județul Gorjiu și județul Doljiu. *Amaradia* ese din dealul Muerii, în județul Gorjiu, udă sud-estul acestui județ și apoi trece în Doljiu.

Spre apus de basinul Jiului se află basinurile câtor-va ape mici prin partea de apus a județelor Mehedinți și Doljiu. Aceste basinuri, coprinse pe de o parte între culmea munților Godeanului, care separă în mare parte din întinderea lor județul Mehedinți de Temișiana și pe de alta între culmea munților Mehedinților și culmea Godeanului (din județul Mehedinți cu prelungirile sale, sunt udate de următoarele ape *Cerna*, *Bahna*, *Topolnița*, *Drincea* și *Dăsnățuiul*.

2) **Basinul de jos al Oltului.** Considerând numai partea din România, acest basin este coprins spre nord între culmea munților Paringului, de la vârful Mușetoi până la muntele Paringul și între culmea munților Plătești și culmea munților Făgărașului; spre est între culmea Comarnicului și prelungirile sale: Piscul Dobri, dealurile Clocociovului și prelungirile lor până la Dunăre spre apus se coprinde între culmea Zânoga, deal

1) Descrierea tuturor afluenților principali ai celor șase ape mari din România se va face la fiecare județ în parte.

Muerii, dealul Poenari, dealul Prisaca și prelungirile lor până la Dunăre, și în fine spre sud e închis de Dunăre. În acest basîn intră părțile orientale ale județelor Gorjiu și Doljiu, tot județul Vâlcea, tot județul Romanați și părțile occidentale ale județelor Argeș, Olt și Teleorman.

Cursul Oltului. Oltul ese din Transilvania și intră în România prin defileul Turnu-Roșu. Acest defileu începe de la Turnu-roșu (în Transilvania) și se termină la Gura-Văii pe o lungime de 56 km.

De la vama Rîu-Vadului, Oltul formează hotarul între județele Olteniei și Munteniei, mergând la început spre sud până la Gura-Văii; apoi spre sud-est până la Rîmnic-Vâlcei; în urmă spre sud-vest până la confluența sa cu Topologul, și în fine spre sud-est până la vărsarea sa în Dunăre, între Turnu-Măgurele și Islaz.

În cursul său de la isvor până la gură, Oltul are o lungime de 590 km., iar de la Rîu-Vadului până la gură are aproape jumătate.

Valea sa de sus, până la Gura-Văii, variază de la 100—1500 m. Ea e puțin populată, puțin productivă și viabilă. De la Gura-Văii în jos până la Slatina, valea sa variază de la 1 până la 10 km. Ea e populată, fertilă și provădită cu orașele Rîmnicu-Vâlcei, Drăgășani și Slatina. De la Slatina în jos, Oltul ese din regiunea dealurilor, intră în a șesurilor și percurge o vale largă și bogată până la gura sa; apoi, întâlnindu-se pe stânga cu Oltul mic, formează o înșulă numită «Între Olturi».

Afluenții principali ai Oltului de pe dreapta sunt:

Lotrul ese din muntele Paringu din județul Gorjiu, intră în județul Vâlcea și curge printr'o vale îndreptată de la vest spre est (singura vale cu asemenea direcțiune în România). El străbate 75 km. printr'o

vale strîmtă, cu pereți înalți și cu pozițiuni frumoșe. *Rîmnicul* ese din muntele Breoța, se încarcă pe stînga cu *rîul Olănești* și curge prin județul Vâlcea. *Luncavățul* ese din muntele Balota și curge prin județul Vâlcea. *Oltețul* e cel mai mare afluent al Oltului pe dreapta. El ese din județul Gorjiu din muntele Mușetoiu, curge în acest județ prin regiunea munților printre culmea Zănoaga și culmea Gurguiata, intră în județul Vâlcea, udă totă partea sa occidentală și, după ce se încarcă pe stînga cu Cerna, ese din Vâlcea, trece în Romanați și se varsă în Olt după un curs de 150 km. Valea sa foarte strîmtă în județul Gorjiu, se lărgește în Vâlcea și Romanați pană la 6 km. și e populată, productivă și viabilă.

Afluențele principal al Oltului de pe stînga este *Topologul* care ese din munții Făgărașului și curge prin județul Argeș, printre culmea Coziei și culmea Comarnicului.

Spre răsărit de basinul Oltului se află basinurile Călmățuiului și al Vedei și Teleormanului. Aceste basinuri se întind spre apus pană la ramificațiunile munților Comarnic (dealul Dăduleștilor, Piscul Dobri și dealurile Clocociovului) și spre răsărit pană la ramificațiunile aceliia-și culme (dealul Bogdan, dealul Lung ș. a.). In aceste basinuri intră sudul județului Argeș, estul județului Olt, tot județul Teleorman și vestul județului Vlașca; *Călmățuiul* ese din dealurile jud. Olt, trece în județul Teleorman și se varsă în lacul Suchaiu.

Vedea ese din dealul Dăduleștilor, în județul Argeș, curge la început de la nord spre sud, intră în județul Olt și apoi în județul Teleorman, udându'l d'alungul de la nord-vest spre sud-est și trecînd pe lângă Rușii-de-Vede și Alexandria. Ea se unește cu Teleormanul, ce vine din județul Argeș.

3) **Basinul Argeșului** e coprins în partea de nord

între culmea munților Făgărașului, de la muntele Ne-goii și până la muntele Piatra lui Crai; în partea de apus între culmea Comarnicului și prelungirile sale până la Dunăre; în partea de răsărit între culmea Leaota și prelungirile sale până la Dunăre și în fine în partea de sud se întinde până la Dunăre. În acest basîn se coprinde partea orientală a județului Argeș, mai tot județul Vlașca, tot județul Muscel, partea occidentală a județului Dâmbovița și partea occidentală a județului Ilfov.

Cursul Argeșului. Argeșul ese din Muntele Buteanu, în județul Argeș, curge de la nord spre sud prin acest județ până la Pitești; apoi se îndreptează spre sud-est, face hotarul între județele Argeș și Muscel, intră puțin în județul Dâmbovița și în urmă se întorce iarăși spre sud, făcând hotarul între județele Vlașca și Ilfov până la Gostinari. De aci intră în județul Ilfov, merge spre est până la confluența sa cu Dâmbovița și în fine, întorcându-se spre sud, se varsă în Dunăre lângă Oltenița, după ce a udat în cursul său Curtea de Argeș și Piteștii și după ce a parcurs un drum de 290 kilometri.

Valea sa în nordul județului Argeș până la Căpățâneni e îngustă, puțin populată și neviabilă. În jos de Căpățâneni, eșind din regiunea munților, valea sa se lărgeste mereu și devine locuită, fertilă și viabilă.

Afluențele principal al Argeșului pe dreapta este *Neajlovul*, care ese din regiunea dealurilor mai jos de Pitești, curge puțin prin județul Argeș; apoi intră în Dâmbovița și în urmă în Vlașca și, — după ce se unește cu Dâmbovița, ce 'i vine asemenea din județul Argeș — la satul Călugăreni se întâlnește cu Glavaciocul și apoi se varsă în Argeș la Gostinari.

Afluenții principali de pe stânga Argeșului sunt:

1) ~~Ilfovul~~ curge aproape pe la hotar printre jude-

țele Argeș și Muscel. *Rîul Dâmnei* (încărcat cu Brațtia unită și ea cu Tîrgu și Argeșul,) ese din județul Muscel, curge d'alungul de la nord spre sud, pe la apusul său și se varsă în Argeș la Pitești. *Sabarul* ese din județul Dâmbovița, udă sub numele de Răstoca sud-vestul său; trece în județul Ilfov, îl udă pe la apus și se varsă în Argeș, după ce primește pe stînga pe Ciorogîrla. *Dâmbovița* este din culmea Iezerului, din județul Muscel. După ce ocolește în formă de cerc culmea Iezerului, se întorțe spre sud-est, udă nord-estul județului Muscel printre culmea Țefeleica și culmea Leaota, apoi intră în județul Dâmbovița și în fine în județul Ilfov, trece prin București și se varsă în Argeș la Budești după un curs de 250 kilometri.

4) *Basinul Ialomiței* se întinde în partea de nord până la munții Bărsei, de la Omul până la poteca Predeluș și până la munții Buzăului, de la Predeluș până la muntele Tătaru mare; spre apus se întinde până la culmea Leaota cu prelungirile sale; spre răsărit se întinde până la culmea Clăbucetului și a Leordenului, cu ramificațiunile lor, care separă în județele Buzău și Ialomița partea de nord a acestui basin de basinul Călmățuiului. În fine acest basin e închis de Dunăre în partea de est.

Cursul Ialomiței. Ialomița ese din județul Dâmbovița din culmea Bucegilor. Ea curge de la nord spre sud până la comuna Doicești, apoi, se întorțe spre sud-est până la Bilciurești și în această parte a sa, udă Tîrgoviștea. De la Bilciurești se îndreptează spre est, merge pe la hotar printre județele Ilfov și Prahova, trece în județul Ilfov și apoi în județul Ialomița pe lângă Urziceni și Slobozia și se varsă în Dunăre la gura-Ialomiței, după un curs de 330 km.

Valea sa e strîmtă și puțin locuită până mai sus

de Șerbănești, apoi se lărgeste cu încetul până mai jos de Târgoviște, și de aci devine foarte largă până la gura sa și puțin determinată prin înălțimile, care o separă de valea Dâmboviței și a Prahovei.

Ialomița în partea sa dreaptă nu are afluenți însemnați, însă pe stânga are două mai principale:

Cricovul-sărat este din prelungirile Culmei Bucegilor, merge mai în tot cursul său de la nord spre sud printre județele Ialomița și Prahova; apoi, după ce se unește pe stânga cu Provița, se varsă în Ialomița.

Prahova, cel mai mare afluent al Ialomiței, este prin două ramuri din pârșele munților Piatra-mare și Clăbucetul. El curge de la nord spre sud până la Filipești, trecând pe lângă Sinaia și Câmpina; apoi se îndreptează spre sud-est, face puțin hotaru între județele Prahova și Ilfov, intră puțin în județul Ilfov și în fine trece în județul Ialomița și se varsă în Ialomița. Prahova de la izvorul său până la Câmpina curge printr'o vale strîmtă mărginită de munți înalți dar locuită și viabilă. De la Câmpina valea sa se lărgeste mereu până la confluența sa cu Ialomița și devine și mai roditoare.

Prahova târăște în Ialomița încă o mulțime de ape, ce-i vin din munți pe stânga, și dintre care mai principale sunt: *Doftana* se varsă în Prahova mai jos de Câmpina; *Teleașenul* curge de la nord spre sud, trece pe lângă Valeni de munte; apoi se încarcă cu Virbileu — al cărui afluent «Slănicul» udă orașul Slănic — și se varsă în Prahova; *Cricovul dulce* curge la început spre sud; apoi se întorce spre sud-est și se varsă în Prahova, în județul Ialomița.

5) **Basinul Siretului** este cel mai însemnat din bazinele României, atât prin întinderea sa, căci (afară de Bucovina) ocupă cea mai mare parte din Moldova

și o bună parte din Muntenia, cât și prin numeroasele cursuri de apă, ce-l șerpuesc. Acest basin se întinde spre nord-vest până la cîma principală a Carpaților orientali, începînd de la muntele Ciucaș și până la munții Negrii în Bucovina: spre sud-vest se întinde până la culmea Clăbucetului, a Leordeanului, și a prelungirilor lor, care 'l despart de basinul Ialomiței; spre nord și est se întinde până la dealurile dintre Bucovina și Prut și până la dealurile Bahluiului și ale Bêrladului. În fine spre sud-est se întinde până la Dunăre.

Cursul Siretului. Siretul isvorește din Bucovina din pîelele muntelui Lung, lângă satul Pursucheu. El curge la început de la sud spre nord prin mijlocul Bucovinei printr'o vale strîmtă; apoi se întorțe spre sud-est și, după ce se încarcă pe amîndouă părțile cu mai mulți afluenți, curge printr'o vale largă până la 17 km. și intră în România pe la satul Cîndești (în jud. Dorohoiu) mai jos de Mihăileni. De la Mihăileni se îndreptează spre sud-est până la confluența sa cu Buzeu; apoi spre est până când se varsă în Dunăre la o distanță de 3 km. spre sud de Galați, după o lungime de 535 km. Incepînd de la Mihăileni până la Galați, valea sa are o lărgime, care nu trece peste 5 km., fiindcă e strînsă de o parte și de alta de dealuri. Dealurile din stînga sa sunt mai înalte decît cele din dreapta, ridicându-se până la 100 m. d'asupra veii sale și din această cauză apa Siretului bate mai mult în țermul stîng, contrariu celor-l'alte ape. Valea sa de la Mihăileni și până la Galați e locuită, viabilă și fertilă. Numai între Liteni și Lespezi e bîltosă și mlăștinosă. Lățimea albiei Siretului, începînd de la Mihăileni și până la gura sa, variază între 30 și 180 metri; iar adîncimea între 2 și 10 metri. Inclinațiunea albiei sale e foarte mică; ast-fel înclinarea medie fiind de 0,^m 60 pe kilometru, cursul său este foarte lin. Din aceasta re-

sultă că prin ore-care lucrări de artă, Siretul ar putea fi navigabil de la Mihăileni până la gura sa.

În cursul său prin Moldova, Siretul udă județul Dorohoiu, trecând pe lângă Mihăileni; județul Botoșani, trecând pe lângă Bucegea; județul Suceava, trecând pe lângă Liteni, Lespezi și Pășcani; județul Roman, trecând pe lângă orașul Roman și târgul Dămieniști și în fine județul Bacău, trecând prin apropierea orașului Bacău. Apoi începe a forma hotarul pe de o parte între județele Putna, Rîmnicu-Sărat și Brăila, și pe de alta între județele Tecuci și Covurluiu, trecând și în această parte a cursului său pe lângă Agiud, Mărașești și Barboși.

Siretul în cursul său primește mai mulți afluenți. Cei de pe dreapta sunt: *Succava* ese din Bucovina din muntele Lucinei din culmea munților Negrii, curge la început prin Bucovina de la sud spre nord; apoi se întorce spre est până la Rădăuți, unde formează un șes larg de 15 km., și în urmă spre sud est, trecând pe lângă orașul Suceava și în fine, după ce formează hotarul județului Botoșani către Bucovina, începând de la Ițcani, intră în județul Suceava și se varsă în Siret.

Moldova ese din muntele Lucinei, curge în direcție generală de la nord-vest spre sud-est, intră din Bucovina în Moldova pe la satul Cornul-luncei; merge printre munții de la Baia și munții Bistriței; udă județul Suceava aproape de mijloc; apoi, după ce formează puțin hotarul între acest județ și județul Neamțu, intră în județul Roman și se varsă în Siret mai jos de orașul Roman, după o lungime de 200 km. Valea Moldovei este îngustă și populată prin Bucovina; în Moldova e largă până la 4 km. și înălțimile din stânga predomină mai prin toate părțile pe cele din dreapta. Inclinațiunea pantei fiind repede, Moldova are un curs torențial mai în totă lungimea sa.

Bistrița are basinul cel mai mare și mai însemnat dintre basinurile secundare. El se mărginește la nord-est cu ramificațiunile munților Negrii, între care mai însemnați sunt munții Bistriței; la apus cu partea culminantă a munților Carpați, ce'l desparte de Sameșu mare, Mureș și Olt și la sud se întinde până la munții Tarcăului și Tâslăului.

Bistrița ese din Transilvania, formează puțin hotaru între Transilvania și Bucovina; apoi intră în Bucovina, curge în direcție generală de la nord-vest spre sud-est și face puțin hotarul — împreună cu afluențele său Dorna — între Bucovina și județul Suceava, de la Vatra-Dornei până la Șarul-Dornei. În urmă intră în Moldova pe la vama Șarul-Dornei, curge în direcție generală de la nord-vest spre sud-est, udă județele Suceava, Neamțu (trecând prin Piatra) și Bacău (trecând pe lângă orașul Bacău) și se varsă în Siret mai jos de orașul Bacău, după un curs de 280 kilometri.

Valea Bistriței de la sorginte și până la orașul Piatra este locuită și mărginită de munți, neformând decât câte-va mici șesuri, cum e bunióră șesul Bica-zului. De la Piatra în jos valea sa se lărgește până la confluența sa cu Siretul. Lărgimea albiei sale în Moldova variază de la 50 până la 70 metri, și adâncimea sa variază de asemenea mult până la Piatra, atingând în unele părți 3 metri; iar de la Piatra în jos nu e mai mică ca un metru. De și albia sa prezintă o înclinațiune foarte mare — ceia-ce 'l face să fie unul din riu-rile cele mai repezi ale României — totuși e plutitor. Pe apa sa se scobórá pe plute cheresteaua din părțile muntóse ale Moldovei până la gura sa.

Bistrița primește p'amândouă părțile o mulțime de afluenți, între care mai însemnați sunt: *Bistricióra* ese din Transilvania, intră în județul Neamțu pe la

vama Prisăcani și se varsă în Bistrița pe dreapta, tot în județul Neamțu; *Bicasul* ese asemenea din Transilvania, intră în județul Neamțu pe la vama Bicaz și se varsă în Bistrița pe dreapta saū mai jos de Bistri-cioara.

Trotușul are un basin mărginit spre nord și est de munții Tarcăului și Taslăului: spre apus de munții, care'l despart in Transilvania de basinul Oltului, și spre sud se întinde până la culmea munților Zabráuți, care'l desparte de basinul Șușiței.

Trotușul ese din Transilvania, curge spre sud est până la păsul Ghimeșului, urmează acest pas strimt și coprins între munți înalți pe o lungime aprópe de 40 kilometri; apoi și lărgește puțin valea până la Comănești, unde ajunge aprópe la 3 km. De aci, după ce tac pasul Moineștilor, care dá in valea Taslaului, valea sa se strîmtează iarăși până la confluența sa cu Căiuțul; de unde, intrând in regiunea dealurilor, începe a se largi până la confluența sa cu Siretul. Trotușul udă târgușorul Comănești, orașul Ocna și târgușorul Căiuț; apoi se varsă în Siret mai jos de Agiud, după un curs de 185 km. Valea sa fiind strîmtă și inclinațiunea pantei mare, Trotușul are un curs repede.

Trotușul e încărcat pe stânga cu Taslăul, format din Taslău-dulce la răsărit și Taslău-sărat la apus, și pe dreapta cu Slănicul și Oituzul ș. a.

Șușița ese din culmea Zăbrăuților și curge de la vest spre est prin județul Putna printre munții Zăbrăuți și munții Șovezei.

Putna ese din muntele Arișoia, curge printre munții Șovezei și culmea Giurgei face puțin hotarul între Transilvania și județul Putna, curgând de la sud spre nord; apoi intră în județul Putna, se îndreptează spre sud-est și se varsă în Siret, mai jos de gura Bêrladului, după ce s'a încărcat pe dreapta cu Zăbala și cu Milcovul care

face mai în tot cursul său hotarul între județele Putna și Rîmnicu-sărat.

Rîmnicul este din culmea Giurgei, curge printre prelungirile sale, la început spre sud prin județul Rîmnicu-sărat; apoi, după ce descrie un arc de cerc cu deschidătura spre nord, se întoarce spre est, intră în județul Putna și se varsă în Siret.

Buzăul, cel mai de apus și unul dintre cei mai însemnați afluenți ai Siretului pe dreapta, are un basin care se întinde spre nord până la povârnișul septentrional al munților Buzăului; spre nord-est și est până la culmea Giurgei și prelungirile sale, și în fine spre apus până la culmile Clăbucetului și a Leurdeanului, și până la prelungirile lor.

Buzăul este din Transilvania, curge mai întâi spre nord; apoi se întoarce spre sud și intră în județul Buzău prin Pasul Buzăului sau Cheia-Cordonului printr'un defileu, care ține până la confluența sa cu Băscă-Rosilii. De la confluența sa cu Băscă, Buzăul păstrează direcțiunea de sud-est până la comuna Ursóia, lărgindu-și valea din ce în ce. De la Ursóia se îndreptează spre est, intră în regiunea dealurilor și, după ce trece pe la orașul Buzău, se întoarce spre nord-est și în urmă este din județul Buzău, formează hotarul între Rîmnicu-sărat și Brăila până când se varsă în Siret, după un curs cam de 200 km.

Buzăul primește pe dreapta Nijcovul, iar pe stânga Băscă-Rosiliei, formată din Băscă-mare și Băscă-mică; apoi Sărățelu-Bălănești, sau Pârscovul, Sărățelu-Berci, Slănicul și Călnăul.

Afluenții principali din stânga Siretului sunt:

Molnița formează în mare parte a cursului său hotarul între județul Dorohoiu și Bucovina, și se varsă în Siret la Mihăileni.

Bêrladul are un basin coprins de o parte și de alta între grupa dealurilor Bêrladului.

Bêrladul este din partea orientală a județului Roman, din pădurea Giurgeni. Curge în direcție generală spre sud-est prin județul Roman și prin județul Vaslui până la orașul Vaslui, pe care l' udă. Apoi se întorce spre sud, prin județul Vaslui până la confluența sa cu Crasna. În urmă se îndreptează spre sud-vest, udă județele Tutova și Tecuci, trece prin orașele Bêrlad și Tecuci și se varsă în Siret mai sus de confluența Putnei cu Siretul.

Bêrladul are o mulțime de afluenți pe amândouă părțile, veniți atât din dealurile care l' separă basinul său de al Prutului, cât și din cele care l' separă de al Siretului. Dintre aceștia mai însemnați sunt: Stavnichul, Vasluiul și Crasna pe stânga și pe dreapta Stavnichul, Racova, Semila, Têrgu, Pereschiv și Zeletin unit cu Berheciul.

6) **Basinul Prutului** este mărginit în cursul său superior de ramificațiunile munților Negri până la Mamornița; iar d'aci până la gura sa de două șiruri de dealuri care l' separă de basinul Siretului și de al Nistrului.

Din acest basin, România nu are de cât povârnișul occidental.

Cursul Prutului. Prutul isvorește din munții Negri din Galiția; intră în Bucovina, unde primește pe Ceremuș; o udă pe la nord trecând pe la Cernăuți și apoi intră în România pe la Mamornița și în tot cursul său până la Dunăre, desparte România de Basarabia. De la Mamornița curge la început spre est până la Rădăuți, apoi spre sud-est până la primirea Jijiei și în urmă spre sud până când se varsă în Dunăre, la apus de Reni, după un curs de 725 km. El udă

în cursul său localitățile următoare: Mamornița, Râdăuți, Bivolari, Sculeni, Ungheni, Fălciu, Oncea, Reni. Mai în tot cursul său curge printr'o vale largă apropiindu-se când de dealurile din stânga, când de cele din dreapta. De la Mamornița până în dreptul orașului Huși, el nu prezintă brațe și insule multe, așa că trecerea pe vaduri e lesnicioasă. De la Huși în jos însă, valea sa e mlăștinioasă și băltoasă, ceea ce face ca trecerea de la un țărm la altul să fie anevoioasă. La țămea Prutului variază foarte mult; astfel la Sculeni e de 70 metri, și mai jos de Huși de 100 metri; adâncimea de asemenea, afara de locuri pe unde sunt vaduri, variază de la 2 până la 5 metri, și din dreptul Hușilor în jos numai are vaduri și prezintă toate condițiunile de navigațiune, și de aceea corăbiile 'l pot urca și scobori în tot timpul anului până în dreptul Hușilor.

Lăsând la o parte afluenții din stânga, care udată Basarabia, Prutul primește pe dreapta mai mulți afluenți, între care mai însemnați sunt: Bașaua, unită pe stânga cu Bodeasa, prin județele Dorohoiu și Botoșani; Jijia, cel mai mare afluent al său, este din județul Dorohoiu, intră în județul Iași unde se încarcă pe dreapta cu Meletinul, Jijiora și Bahluiul; apoi trece în județul Fălciu și se varsă în Prut.

Afara de basinurile descrise mai sus, România mai cuprinde Dobrogea, care ține de basinul Dunăre și de al mării Negre.

Ea e udată de ape ale căror văi sunt mai mult uscate. Unele din ele se duc spre apus în Dunăre, iar altele și găsesc scurgerea spre sud-est în lacurile așezate pe lângă țărmii mării-Negre. Dintre acestea cele mai mari sunt: *Telica* și *Taica* es din culmea lui Isaac coprind între ele culmea Niculicelului și se varsă în lacul Babadag, care comunică cu lacul Ramzin prin

pêriul Babadag; *Tasăul* ese din culmea centrală, curge de la nord spre sud și se varsă în lacul Tasăul. Tóte acestea se duc spre marea Négră. Spre Dunăre se duc următórele riuri mai însemnate: Lungávica care se varsă în Dunăre prin brațele Colomecul occidental și Colomecul oriental: Picineaga, Romanul, Cerna-Voda ș. a.

Lacuri.

În România sunt ape mai mult sau mai puțin stătătoare, care se numesc lacuri, bălți sau iazuri. Cele mai multe din ele se află pe lângă Dunăre, care le formează prin vărsări când vine mare; iar altele sunt formate prin dispozițiunea terenurilor de pe lângă rurile și pêriurile, ce udă țara.

Numărând numai pe cele mai mari avem: *lacul Nedcia*, lângă Dunăre, în județul Dolj. El comunică cu Dunărea printr'un braț, după ce primește riul Dăsnățuiul.

Lacul *Potelului* aședat lângă Dunăre, în județul Romanați.

Lacul *Suhaii*, aședat lângă Dunăre, aprópe de Zimnicea, în județul Teleorman. Acest lac după ce primește riul Călmățuiului unit cu pêriul său Urluiul-mare, comunică cu Dunărea printr'un braț.

Lacul *Greaca* aședat lângă Dunăre, în județul Ilfov. Acest lac comunică cu Dunărea prin două brațe, care se întind unul până la Oltenița și altul până aprópe de Giurgiu.

Lacurile *Boran* și *Călărași* aședate lângă Dunăre, spre apus de Călărași. Cel din urmă comunică cu Dunărea prin canalul ei Borcea, care începe de la răsăritul Silistrei și merge paralel cu Dunărea până mai

jos de Gura-Ialomiței, închidënd între Dunăre și el un pământ plin de bălți.

Lacul *Brateș* foarte avut în pește, e așezat la răsărit de Galați, în dreapta Prutului, în județul Covurlui.

În interiorul țării sunt o mulțime de lacuri și eleștae pline cu pește, între care vom numera: lacul *Mos-tiștea* în județul Ilfov; lacurile *Amara* și *Balta-albă* în județul Rimnicu-sărat; lacul *Dorohoiu*, în județul Dorohoiu, la nordul orașului Dorohoiu, și lacul *Sărat* așezat la sudul orașului Brăila.

Dobrogea este mai tota plină de lacuri, pe lângă țărmii Dunărei și ai mării Negre, între care mai însemnate sunt:

Lacurile *Corvan* și *Crăcana* pe lângă Dunăre, între Macin și Isacceca.

Lacurile *Ramzin*, *Golovița*, *Smcica* și *Sinoc*, câte și patru lacuri foarte mari, așezate pe lângă țărmii mării Negre și comunicând între dănsese și cu marea Neagră.

Lacul *Tesăul*, în care se varsă riul cu același nume, așezat spre nord de Kiustenge.

Lacul *Mangalia* spre vest de Mangalia.

Lacul *Babadag* spre nord-est de Babadag. El primește o mulțime de përiuri și comunică prin brațul Babadag cu lacul Ramzin.

Lacul *Dranov* la estul lacului Ramzin și *Caval* aproape de gura Sf. Gheorghe; amandouă comunică cu riul Dunăvăt, cu lacul Ramzin, cu gura St. Gheorghe și între dănsese prin mici përiuri.

Afară de aceste lacuri, Dobrogea mai are o mulțime de altele coprinse în delta Dunărei.

Capuri, golfuri și lagune.

Capurile cele mai însemnate sunt: capul *Baglar*, capul *Comira*, capul *Tallajiac* și capul *Tuzla*, câte și patru aședate între Mangalia și Kiustenge și în fine capul *Alidia* spre nord de Kiustenge. Ca golfuri mai însemnate putem cita golful *Constanța* și ca lagune lacul *Ramzin* cu dependențele sale. Aceste lagune comunică cu marea prin strimțoarea Portița.

Clima.

Clima României aparține climatelor continentale, adică acelor climate în care diferența de temperatură între vară și iarnă este foarte mare și în care trecerea de la una la alta se face de o dată. Temperatura în România este extremă, căci termometrul vara arată până la 40° d'asupra lui 0° , și iarna până la 25° sub 0° , ceea ce ne arată că avem veri ca în țările cele mai meridionale ale Europei și ierni ca în cele septentrionale.

Temperatura medie anuală este aproape de 12° ; media anuală a presiunii atmosferei este 75° și media anuală a umezelei aerului e aproape 75% ; totalul cantității de ploie e aproape 0^m , 750 și vântul care suflă în mare parte din an e Crivățul sau vântul de est-nord-est. Din aceste date putem vedea că clima României este în general temperată, plăcută și sănătoasă. Cele mai frumoase anotimpuri sunt toamnă și primăverile; iar verile sunt mai temperate și mai plăcute la munți, din cauza înălțimei pământului.

În România bat patru vânturi principale: Crivățul e un vânt rece și bate mai cu seamă iarna de la est-nord-est sau despre Rusia; Austrul este un vânt cald și suflă mai în toate anotimpurile, despre vest; Bălță-

PARTEA II^A

NOTIUNI ASUPRA GEOGRAFIEI POLITICE.

Fase istorice.

România făcea în vechime parte din provincia romană, cunoscută sub numele de «Dacia». Dacia se întindea pe de o parte de la Timeș până la Siret, și pe d'alta de la Dunăre până la Carpați, cuprinzând România de azi până la Siret, estul Temișanei, Transilvania, estul Ungariei și Galiției cu Bucovina.

Cu vre-o 500 ani înainte de Isus Christos, Dacia era locuită de popore din familia Indo-Europeană și anume din Agatirși, care trăiau prin Transilvania și prin munții Munteniei și Moldovei; de Scoloți sau Sciți, care trăiau prin șesurile României de la Argeș sau de la Siret până dincolo de Don și în fine de Sigini, care trăiau prin Temișiana și prin câmpiile de la sudul Transilvaniei. Cam pe la anul 335 înainte de Christos, în locul acestor popore se aședară prin aceste părți alte două popore din familia Tracilor, adică: Dacii prin Transilvania, Temișiana și o parte din Ungaria; și Geții prin România, de la Porțile-de-fer până la Nistru. Aceste popore erau înconjurate de o mulțime de altele, cu care au avut lupte dese. Din-

tre aceștia. Dacii 'i-au supus pe toți și au devenit inamicii cei mai periculoși pentru Imperiul Roman, cu care venise în contact. Ei ajunseră așa de tari, încât Romanii sub împăratul lor Domițian (81—96 d. Ch.) le erau tributari chiar. A trebuit să vie pe tronul Romei Traian, unul din cei mai mari căpitani ai lumii, care să realizeze planul, conceput deja de Cesare, de a reduce Dacia în provincie romană. Intr'adevăr, în urma a două expedițiuni, întreprinse între 101 și 107 după Christos, desființa regatul Dacic, împreună cu existența poporului dacic; căci mare parte din Dacia fură omoriți și parte din ei emigrară. După ce Dacia fu redusă în provincie romană, Traian o organiză și o colonisă cu cetățeni romani aduși de prin mai multe părți, însă mai cu seamă de prin Asia-mică. Din aceste colonii și din restul Dacilor a născut națiunea română.

Incepând de la Traian și până la Aurelian, Dacia devenise una din cele mai frumoase și mai înfloritoare provincii ale Imperiului Roman. Desbinările însă din năuntrul Imperiului Roman pe de o parte și pe d'alta diferite popóre barbare (Goți, Carpi ș. a.), care se grămădeau prin prejurul mărginilor sale și care năvaliau continuu în Dacia și Moesia peste Dunăre; acestea determinară pe Aurelian în anul 274 după Christos să-și retragă legiunile din Dacia, frumoasa țară a lui Traian, care deja era ocupată de barbari și care stătuse sub Romani 167 ani. E de netăgăduit că împreună cu legiunile n'au trecut Dunărea în Dacia lui Aurelian decât câți-va avuți, clerici și oficiali; pe când grosul populațiunei, masa cea săracă, a ramas pe loc, având atâtea legături cu un pământ pe care'l locuiseră 167 ani. Intre popórele barbare, care pe rând au ocupat Dacia după retragerea legiunilor Romane, sunt următoarele: Marcomanii, care se crede a fi ocupat-o pentru prima órá între anii 225—375; Hunii

lui Atila, sub care Românii, în schimbul unor dări, și păstrară încă oare-care libertăți prin Temișiana, Oltenia și Transilvania. După caderea regatului Hunilor (453), s'au așezat Gepiții prin regiunea Tisei, Mureșului și Crișului; iar prin câmpiile Munteniei și Moldovei s'au așezat Slavii. După Gepiți se așezară prin Ungaria Avarii (567 d. Ch.), care se întinseră spre răsărit până la Transilvania. Românii din munți începură a se scobori în câmpiile României peste Slavi cu care se înțeleseră mai bine, dar care nu stătură mult în stânga Dunărei, ei trecură în dreapta ei, populând Serbia, Bulgaria și Dobrogea. Pe la 660, peste Slavii din aceste țări, veniră Bulgarii, care întemeiară aci un regat puternic între anii 680—1018. Cu Bulgarii din dreapta Dunărei, Românii au trăit în bune înțelegeri și miclele principate din Transilvania, Temișiana și Țara-românească, susținute de regii Bulgarilor, au putut ține pept, când contra Ungurilor, (de rasă tartară-finică ca și Hunii, Avarii și Bulgarii), care împreună cu Pecinegii de aceeași-rasă cu ei se arătară în Europa pentru prima oară pe la 838 d. Ch. și care coprinseră Panonia și restul Daciei până la Transilvania și România; când contra Pecinegilor, care locuiau la început spre răsărit de Nipru și care împinși de alte popoare s'au întins spre apus prin România până pe la gura Argeșului; când contra Cumanilor, care veniseră peste Pecinegi, și pe care la 1065 îi vedem trecând pentru prima oară Dunărea contra Bulgarilor. După desființarea Regatului Bulgar (1018) prin împăratul Bizantin Vasile II Bulgaroctonul, Cumanii, venind peste Pecinegi, coprinseră câmpiile Țării-românești și siliră iarăși pe Români să se retragă la munți. Mai târziu, însă Cumanii trecură și se așezară în Transilvania, Bulgaria și spre răsărit de Nistru, așa că pe la jumătatea sec. XIII România și

Moldova erau curățite de Cumani. Ungurii, care traiau spre apus de Transilvania se întinseră de asemenea spre răsărit și o coprinseră la 1018.

Incepând de la 225 de când au început năvălirile până la 1100 când au mai încetat aceste invasiuni, Istoria nu ne mai spune nimic despre starea Românilor din stânga Dunărei. Cum că ei s'au retras ânsă prin munți în timpul acestor năvăliri, și că de la munți în urma năvălirilor s'au scoborît în câmpii și au ocupat locuri și peste hotarele vechei Dacii, (chiar prin Crișiana, Maramureș și Basarabia), despre aceasta numai încape nici o îndoială; căci de o dată în urma năvălirilor (1100—1300) 'i vedem eșind la iveală și constituindu-se în mici state sau voievodate române, din care apoi au eșit două state mari: România și Moldova. Descălecătorul său fundatorul Munteniei e Tumogir Basarab sau Radu-Negru, care la 1290 a trecut din țara Făgărașului și a înființat statul Munteniei, având reședința ântâi la Câmpu-Lung și pe urmă la Curtea-de-Argeș. Descălecătorul său fundatorul Moldovei e Bogdan-Vodă, următorul lui Dragoș-Vodă, care a venit din Maramureș. De la fundarea acestor state și până la venirea Turcilor în Europa, Românii din amândouă aceste țări avură dese lupte pentru existență cu vecinii lor Ungurii și Polonii pe care de multe ori i-a bătut, conservându-și naționalitatea și neatârarea lor.

După căderea Constantinopolului (1453) Turcii, care coprinseră mai totă peninsula Balcanică, veniră în contact cu Românii și se batură cu ei de multe ori. Românii, de și i-a învins mai tot-d'auna, ânsă fiind un popor prea mic pentru a putea ține pept la toate năvălirile inamicilor vecini, au încheiat tractate cu ei, punându-se sub suzeranitatea lor și plătindu-le câte un tribut; iar Turcii obligându-se a le păstra auto-

nomia și a-i apăra în contra vecinilor inimici. Aceste obligațiuni însă le călcară Turcii, sub epoca de tristă memorie a fanarioților, care la 1777 a dat Bucovina Austriei și la 1812 Basarabia Rusiei, după ce la 1692 dăduse deja Transilvania Austriei 1).

Incepând de la 1716 și până la 1821, Țările-române și perdură dreptul de și alege principii lor indigeni și fură guvernate sau mai bine exploatate fără milă de niște greci, venetici din Fanar, care le aduse în sapă de lemn. După ce Românii scăpară de acest regim odios, Rusia începu să se amestece în trebile lor interioare și Țările-române, care trăiseră de atâtea veacuri, erau aproape să fie înghițite de Colosul nordului.

Simțul conservării naționale însă aduse revoluțiunea de la 1848, în urma căreia Europa se deșteptă și vădu că la Dunărea de jos trăește un popor rupt din marele arbor al latinității, care prin vitejia sa mântuise occidentul de contopirea Osmanliilor. Era dar drept ca să nu cruțe nimic pentru a scăpa latinitatea de la Dunăre prin micșorarea influenței rusești. În urma resboiului dar de la Crimeea (1853) și în urma tratatului de la Paris (1856) România fu mărită cu trei județe din Basarabia (Bolgrad, Cahul și Ismail), scosă de sub influința rusească și pusă sub garanția puterilor europene (Franța, Italia, Anglia, Prusia, Austria și Rusia) și sub suzeranitatea Turciei.

Țările române «România și Moldova», trăind despărțite de mai mulți secolii, la 1859 se uniră într'un singur stat sub numele de «România». Această unire, făcută în urma dorinței Românilor din amândouă ță-

---

1) După bătălia de la Mohači, când Ungaria a fost transformată în pasalic turcesc, sau de la 1526 până la 1692, Transilvania a stat sub suzeranitatea Turcilor, fiind guvernată de principii săi indigeni.

riile, trebui s'o recunoscă și Turcia, careia în urma tractatelor încheiate cu dânsa îi plăteau un tribut, care crescând mereu ajunsese până la un milion de franci.

La 10 Mai 1877, unanimitatea reprezentanților națiunii declară independența definitivă a României; în urma careia, în unire cu Rușii, Românii ținură resbel cu Turcii și 'i învinseseră. După acest resbel și în urma congresului de la Berlin, România perdu Basarabia pe care o răpi Rusia și câștiga cu drept Dobrogea și recunoșterea independinței de către statele Europei, modificându-și constituțiunea. În fine la 1881 Statul 'și schimbă titlul de principat în regat.

G u v e r n ă m ă n t u l .

România este un stat monarhic constituțional, guvernat după o lege fundamentală, numită constituțiune care, introdusă și votată la 1866 de adunarea națională și sancționată de Domn, garantează tutulor Românilor egalitatea înaintea legii, libertatea presei, a întrunirilor, a cugetărei, a instrucțiunei etc

Dinastia Regelui este ereditară în linie bărbătească și persóna sa inviolabilă, iar Miniștrii sunt respunđători către țară.

Puterea legiuitoare aparține Regelui și reprezentațiunei naționale, compusă din Adunarea deputaților și Senat.

Legile sunt proiectate de Miniștrii, discutate în consiliul de Miniștrii, înaintate printr'un mesagiu regeșc la deliberațiunea reprezentațiunei naționale, sancționate de Rege și în fine promulgate. Bugetul statului este discutat și votat numai de Adunarea deputaților și sancționat de Rege.

Puterea executivă aparține Regelui și Miniștrilor.

Regulamentele de administrațiune publică sunt făcute de Ministerere, care sunt în număr de opt: Ministerul de interne, Ministerul de externe, Ministerul de agricultură, industrie, comerț și domenii; Ministerul de justiție, Ministerul de finanțe, Ministerul de culte și instrucțiune publică, Ministerul lucrărilor publice și Ministerul de resbel.

Ministerul de interne. În privința administrațiunii propriu zisă, România este administrată de Ministerul de interne. Ministrul de interne este ajutat în administrațiunea țării de prefecti cu consiliile județene, de sub-prefecti, de polițai și de primari cu consiliile comunale.

România e împărțită în 32 județe, administrate fie care de un prefect și un consiliu județean compus din 12 membrii, aleși pe 4 ani. Județele sunt împărțite în plăși (111), administrate fie-care de un sub-prefect. Plășile sunt împărțite în comune (peste 3000) administrate fie-care de un primar ales pe 2 ani și de un consiliu comunal. Prefecții și sub-prefecții se numesc de Ministerul de interne, iar primarii și membrii consiliilor se aleg de popor.

De Ministerul de interne mai ține și administrațiunea poștelor și telegrafelor, a penitenciarelor, a serviciului sanitar, a spitalelor rurale, direcțiunea Monitorului oficial și a tipografiei statului, a punctelor de observație pentru introducerea oilor, caprelor și diferitelor produse animale; precum și laboratoarele de chimie din București, Iași și Craiova. Penitenciare avem la Văcărești, la Iași, la Mărgineni, la Sălănic, la Telega, la Ocenele-mari, la Târgu-Oena, la Bucovet, la Biserican, la Pângărași, la Cozia, Galași, Mizlea (minori) Pătărești (femei), Craiova, Focșani, Răchitova și Dobrovet. Spitalele rurale avem la Florești, Horez, Strihaia, Slatina, Nisou, Vidra și Brâncoveni. Puncte de observație pentru introducerea animalelor avem la Tulcea, Ungheni, Fălciu și Constanța.

Ministerul de externe. Ministerul de externe regulează afacerile țării cu statele străine, observând ca

legăturile între ele și țara noastră să fie tot-d'auna bune și pentru aceasta are Miniștrii săi plenipotențiarî, care reprezintă țara pe lângă guvernele lor ; precum și câțiva consuli prin diferite orașe. El are și câte un delegat în comisiunea dunăreană-europeană și în comisiunea pentru navigațiunea Prutului.

Legețiunî avem : la Atena, Bruxelles, Berlin, Belgrad, Constantinopol, Londra, Paris, Petersburg, Roma și Viena ; iar consulate la Constantinopol, Odesa, Buda-Pesta, Ruseiuc, Varna, Salonie și la Sofia avem agenție diplomatică și consulat general.

Ministerul de agricultură, industrie, comerț și domenii. Ministerul de agricultură, industrie, comerț și domenii administrează diferite ramuri de serviciu, privitoare la îmbunătățirea avuțiilor țării ca agricultura, industria, comerțul și domeniile. El este ajutat în îndeplinirea acestor servicii de inspectori generali, inspectori silvici, ingineri hotarnici ș. a.

De acest Minister depinde școlile de agricultură și silvicultură de la Fierăstrău, școlile practice de agricultură de la Strihareț și Roman : precum și școlile comerciale din București, Iași, Craiova, și Galași ; școla de arte și meserii din București, școla tehnică de instrumente agricole de la Iași și școla superioară medico-veterinară din București.

Ministerul de justiție. Ministerul de justiție regulează afacerile, ce se raportă la administrațiunea judiciară a țării. El numește personalul magistraturei, face proiectele de legi, promulgă legile și observă aplicațiunea lor. Pentru aplicațiunea legilor, cea mai mare instanță judecătorească este Inalta Curte de Casație și Justiție în București, instituită în anul 1861, dar care n'a început să funcționeze de cât în anul 1862.

Ea e diviză în două secțiuni : secțiunea civilă și secțiunea criminală. Cea d'întâi judecă numai afacerile civile ; cea d'a doua judecă toate recursu

rite în materie criminală, corecțională, de contravențiuni, în contra decisiunilor tribunalelor militare, în contra sentințelor date în materie electorală, comercială, de divorț, separațiune de patrimoniu, expropriațiune pentru cauză de utilitate publică ș. a.

După Curtea de Casație vin următoarele instanțe judecătorești :

Patru curți de apel : Curtea din București, curtea din Iași, curtea din Craiova și curtea din Galați.

Jurisdicțiunea curței din București coprinde șase județe și anume : Argeș, Buzău, Dâmbovița, Ilfov, Mușcel, Oltu, Prahova, Teleorman, Ialomița și Vlașca ; curtea din Iași coprinde nouă județe și anume : Botoșani, Bacău, Dorohoiu, Fălciu, Iași, Neamțu, Roman, Suceava și Vaslui ; curtea din Craiova coprinde cinci județe și anume : Doljiu, Gorjiu, Mehedinți, Romanați și Vâlcea ; curtea din Galați coprinde șase județe și anume : Brăila, Covurluiu, Putna, Râmnicu-Sărat, Tecuci și Tutova. Curtea din București are trei secțiuni, iar cele lalte trei curți n'au decât câte două secțiuni.

Pe lângă fie-care curte de apel e câte o cameră de punere sub acușațiune și câte un parchet.

Curțile de apel judecă, în materie corecțională ca și în materie civilă și comercială, apelurile făcute contra sentințelor date în prima instanță de tribunalele corecționale.

Ele judecă și d'a dreptul unele delictе comise de funcționarii administrativi și judiciari.

Trei-șeci tribunale civile, câte unul în fie-care județ.

Trei-șeci de curți cu jurați, câte una în fie-care județ ; curțile cu jurați judecă crimele, delictеle politice și de presă. Jurații fie cărei curți sunt în număr de 12 în fie-care sesiune.

Trei-șeci de tribunale corecționale, câte unul în fie-care județ ; ele judecă delictеle și crimele comise de copii mai mici de 20 ani, când nu sũ complici de o vârstă mai înaintată.

Maî multe tribunale comerciale prin oraşele mari.
O sută un-spre-zece judecătorii de pace sau de ocol.

Ele sunt împărţite pe judeţe ast fel: 4 în Argeş, 3 în Bacău, 4 în Botoşani, 3 în Braila, 4 în Buzăi, 3 în Covurlui, 4 în Dâmboviţa, 6 în Doljiu, 4 în Dorohoiu, 3 în Fălciu, 4 în Gorjiu, 3 în Ialomiţa, 6 în Iaşi, 9 în Ilfov, 4 în Mehedinşi, 3 în Muscel, 3 în Neamtu, 2 în Olt, 4 în Prahova, 5 în Putna, 3 în Roman, 3 în Romanaşi, 3 în Rîmnicu-sărat, 3 în Suceava, 2 în Tecuci, 3 în Teleorman, 3 în Tutova, 4 în Vâlcea, 3 în Vaslui, şi 3 în Vlaşca.

Aceste judecătorii au atribuţiuni civile, corecţionale şi de parchet.

Dobrogea posedă o organizaţiune judecătorească specială.

Legislaţiunea actuală a României este basată pe codul lui Napoleon, introdus la noi la 1865 şi transformat întru cât-va după obiceiurile şi tradiţiunile noastre. Înainte de acesta, era în România codul lui Caragea şi în Moldova codul lui Calimah, amândouă culegeri după legislaţiunile Domnilor Matheiă Basarab şi Vasile Lupu.

Ministerul de finance. Ministerul de finanţe dirigează afacerile, ce se rapórtă la administraţiunea veniturilor ţarei. Sub dânsul se află şi alte servicii ca: al vămilor, al salinelor, al timbrului ş. a. De el depinde şi Inalta Curte de Compturi, care verifică socotelile statului; precum şi Monetăria statului, fabrica de timbre şi depositul general de timbre. Pentru adunarea contribuţiunilor, are câte un casier în fie-care judeţ. Impositele se strîng de perceptori, câte unul în fie-care plasă şi în comunele urbane câte unul sau mai mulţi, după numărul culorilor.

Bugetul statului sau totalul veniturilor şi cheltuelilor pe anul 1890—1891 a fost de 329.738,000 lei, dintre care jumătate cheltuelile şi jumătate venitul.

Veniturile constau din :

	Lei	Bani
Contribuții directe	27,800,000	—
Contribuții indirecte	38,705,000	—
Venuri din monopoliurile Statului	42,250,000	—
Veniturile ministerului agriculturii, comerului, industriei și domeniilor	23,301,000	—
Veniturile ministerului lucrărilor publice	17,750,000	—
Veniturile ministerului de interne	6,248,000	—
Veniturile ministerului finanțelor	2,020,000	—
Veniturile ministerului de resbel	1,369,000	—
Veniturile ministerului de externe	121,000	—
Veniturile ministerului cultelor și instrucțiunii publice . .	236,500	—
Veniturile ministerului justiției	1,500	—
Diferite venituri	10,069,000	—
	<hr/>	
	164,869,000	—

Celtuelile constau din :

	Lei	Bani
Dobânda datoriei publice	61,574,179	51
Ministerul de resbel	36,417,134	—
Ministerul de finanțe	21,713,975	—
Ministerul de culte	16,579,502	05
Ministerul de interne	11,623,581	—
Ministerul lucrărilor publice	5,995,994	—
Ministerul de domenii	4,764,574	—
Ministerul de justiție	3,914,177	79
Ministerul de externe	1,480,854	17
Consiliul de miniștri	63,560	—
Fond pentru deschidere de credite suplimentare și extra- ordinare	741,468	48
	<hr/>	
	164,869,000	—

Ministerul cultelor și instrucțiunii publice. Ministerul cultelor și instrucțiunii publice regulează afacerile privitoare la instrucțiunea poporului și la cultura religioasă din țară.

Instrucțiunea. Instrucțiunea este împărțită în publică și privată. Cea publică este gratuită, cea primară

este și obligatorie. Autoritatea superioară în afacerile instrucțiunii este ministrul de instrucțiune, ajutat de consiliul permanent, al cărui președinte este ministrul și de consiliul general de instrucțiune. Afară de acestea, ministrul mai este ajutat în administrațiunea școlilor de inspectori generali, revisori, directori de școle, prefecti și consilii județene și comunale.

El poate exercita control asupra Academiei, Societății de științele naturale din Iași, Teatrului național din București, Teatrului național din Iași, școlilor private, școlilor și bisericilor din străinătate; toate acestea fiind subvenționate de stat. De el depinde asemenea bibliotecile, museele, pinacotecele și arhivele din București și Iași ș. a.

Instrucțiunea publică merge în România progresând, căci în fie-care comună avem școle primare, în cele mai multe capitale de județe gimnasiile sau licee și în cele două capitale ale României câte o universitate.

Resumând școlile din România, avem :

Două universități: una în București cu 5 facultăți (drept, științe, litere, medicină și teologie) cu 2 laboratoare (de fiziografie și al facultății de medicină) și cu 2 cabinete de fizică și chimie; una în Iași cu 4 facultăți (drept, științe, litere și medicină) cu 2 laboratoare (de fiziografie și zoologie și unul de fiziografie și anatomie) și 4 cabinete (de fizică, de chimie, de chimie medicală și de lucrări practice de mineralogie, geologie și petrografie),

Pe lângă cele 2 universități se poate alătura și 2 școli normale superioare, una în București și alta în Iași.

9 licee, adică 3 în București și câte unul în Iași, Craiova, Bărlad, Botoșani, Ploiești și Focșani.

14 gimnasil clasice, adică 3 în București, 2 în Iași și câte unul în Galați, Pitești, Bacău, Buzău, Târgoviște, Roman, Fălticeni, Giurgiu și Alexandria.

9 gimnasil reale câte unul în Bărlad, Brăila, Căllărași, Craiova, Drobeta, Piatra, Severin, Slatina și Tecuci.

9 seminarii, adică 2 în București și câte unul în Iași, Râmnicu-Vâlcea, Buzău, Curtea-de-Arges, Huși, Roman și Galați.

9 școle normale, dintre care o școală normală de institutori în Bucu-

restul, și 8 școli normale primare adică 2 în București și câte una în Iași, Craiova, Ploești, Galați, Bărlad și Tîrgu-Jiu.

Următoarele 40 școli speciale: 6 școli militare adică școala specială de artilerie și geniu, școala de echitație și școala de ofițeri, câte trele în București; școala fiilor de militari din Iași, școala fiilor de militari din Craiova și școala sub-ofițerilor de la Bistrița.

5 școli comerciale câte una în București, Iași, Galați, Craiova și Ploești.

3 școli de agricultură adică școala de agricultură și silvicultură din București, școala practică de agricultură de la Strihariș și școala practică de agricultură de la Roman.

1 școală de farmacie în București.

1 școală de veterinărie, în București.

1 școală de poduri, șosele și mine, în București.

1 școală de științe politice, în București.

2 conservatoare de muzică și declamațiune, în București și Iași.

2 școli de bele-arte, în București și Iași.

2 școli de moșit, în București și Iași.

Școala constructorilor români în București

Orfelinatul de la Pantelimon, în București.

Institutul Gregorian și orfelinatul St. Spiridon, în Iași.

12 școli de meserii: una în București, 2 în Iași, una la comuna Bucium, și câte una în orașele Craiova, Bărlad, Tîrgu-Frumos, Bacău, Botoșani, Filiceni, Ploești, Turnu-Severin și Caracal.

38 școli secundare și profesionale de fete: 6 în București, (una centrală, 2 externate secundare, una profesională și asilul Elena Dîmna) 3 în Iași (una centrală, un externat secundar, una profesională și una a reuniunii femeilor române); 3 în Craiova (una centrală, un externat secundar și una profesională); 2 în Ploești (un externat secundar și una profesională: un externat secundar în Bărlad, una profesională în Roman, una profesională în Brăila și una profesională în Huși. *Proșan Boloniu Școlii*)

270 școli primare rurale de ambele sexe.

130 școli primare urbane de băieți.

123 școli primare urbane de fete.

217 școli private de ambele sexe.

Administrațiunea religioasă. Administrațiunea propriu zisă a intereselor religioase aparține autorităților bisericești. Tote religiunile sunt tolerate în România, religiunea însă de stat este cea creștină ortodoxă.

Numărul Creștinilor ortodoxi din România trece peste 4 milioane, iar restul aparține catolicilor, protestanților și israeliților.

Autoritatea supremă eclisiastică este Sinodul, ce se adună de două ori pe an, și lucrează pentru îmbunătățirea și progresul intereselor bisericesti.

Capii supremi ai bisericii autocefale-române-ortodoxe sunt cei doi mitropoliți din București și Iași, ajutați în administrațiunea bisericii de șese episcopi și de câte un protopop și un proestos de fie-care județ, afara de București unde sunt doi protopopi și doi proestoși. Prin urmare România se împarte în opt divisiuni eclisiastice sau eparhii.

Eparhia Rînnicului sau a Noului-Severin, cu reședința în Rînnicu-Vâlcei, coprinde județele Mehedinți, Gorjiu, Doljiu, Vâlcea și Romanași.

Eparhia Argeșului, cu reședința în Curtea de Argeș, coprinde județele Argeș și Olt.

Eparhia Mitropolitului Primat, cu reședința în București, coprinde județele Muscel, Dâmbovița, Prahova, Teleorman, Vlașca, Ilfov și Ialomița.

Eparhia Buzăului cu reședința în Buzău, coprinde județele Buzău și Rînnicu-sărat.

Eparhia Dunărei de jos, cu reședința în Galași, coprinde județele Covurlui, Brăila, Tulcea și Kiustenge.

Eparhia Romanului, cu reședința în Roman, coprinde județele Putna, Bacău, Tecuci și Roman.

Eparhia Hușului, cu reședința în Huși, coprinde județele Tutova, Fălciu și Vaslui.

Eparhia Suceavei, cu reședința în Iași, coprinde județele Neamtu, Suceava, Iași, Botoșani și Dorohoi.

Ministerul lucrărilor publice. Ministerul lucrărilor publice regulează afacerile privitoare la caile de comunicație, poduri ș. a. De el ține și serviciul geologic, serviciul inginerilor și conductorilor, precum și școlile de poduri și șosele.

Ministerul de resbel. Ministerul de resbel regulează afacerile ce se raporta la puterea armată a țării.

Armata română a fost cea d'ântăiu armată permanentă în Europa, înființată de Mircea cel mare; atunci când în totă Europa nu erau decât glóte neregulate. Toți cetățenii români trebuie să pórte armele de la 21 până la 50 ani. Înrolările în armată se fac prin tragere la sorti până la etatea de 29 ani, se primesc ânsă și voluntari. Tinerii, care și-au făcut serviciul în armată, trec în rezerve și apoi în miliții; iar cei cari n'au tras la sorti până la 29 ani sau cari au fost dispensați, trec d'a dreptul în miliții.

Puterea armată a țarei este împărțită în patru corpuri de armată.

Corpul 1^{iu} de armată are reședința la Craiova și e împărțit prin județele Mehedinți, Gorjiu, Doljiu, Vâlcea, Romanați, Olt și Argeș.

Corpul al 2^{lea} de armată are reședința în București și e împărțit prin județele Ilfov, Vlașca, Ialomița, Teleorman, Dâmbovița, Prahova și Muscel.

Corpul al 3^{lea} de armată are reședința la Galați și e împărțit prin județele Covurluiu, Buzeu, Tutova, Brâila, Putna, Rîmnicu-sarat, Tecuci și Bacău.

Corpul al 4^{lea} de armată are reședința în Iași și e împărțit prin județele: Roman, Iași, Vaslui, Fălciu, Neamțu, Botoșani, Suceava și Dorohoiu.

Fie-care corp de armată este împărțit în două divisiї de infanterie, având pe lângă fie-care divisie câte o brigadă de artilerie și una de cavalerie și anume:

Corpul 1^{iu} de armată coprinde divisia I cu reședința la Craiova, din visia II-a cu reședința la Pitești, brigada I-a de artilerie cu reședința la Craiova și brigada I-a de cavalerie cu reședința la Craiova.

Corpul al 2^{lea} de armată coprinde divisia III-a cu reședința la București, divisia IV cu reședința la Târgoviște, brigada II de artilerie cu reședința la București și brigada II-a de cavalerie cu reședința în București.

Corpul al 3^{lea} de armată coprinde divisia V-a cu reședința la Galați, divisia VI-a cu reședința la Focșani, brigada III-a de artilerie cu reședința la Galați și brigada III-a de cavalerie cu reședința la Galați.

Corpul al 4-lea de armată coprinde divisia VII-a cu reședința la Roman, divisia VIII-a cu reședința la Iași, brigada IV-a de artilerie cu reședința la Iași și brigada IV-a de cavalerie cu reședința la Iași.

Lăsând la o parte rezervele și milițiile, efectivul armatei române se ridică la 115,000 ómeny. Ea e formată din infanterie, cavalerie și artilerie.

Afară de armata de uscat mai avem și flotila cu un personal de 850 ómeni și cu mai multe vase.

De Ministerul de resbel mai depinde și următoarele servicii: Statul major regesc, Staturile majore centrale, Intendența depositelor, Staturile majore ale corpurilor de armată și ale divisiilor, Serviciul geniului, Statul major și comandamentul artileriei, Arsenalul armatei, Arsenalul de deposit de la Têrgoviște, Pirotehnia, Depositul de echipament, Atelierul de confecție, Serviciul subsistențelor, penitenciarul militar de la Têrgșor, închisórea militară din București, tábácária de la Bucovêț și herghelia de la Nucet.

De Ministerul de resbel țin și următoarele școli: șcóla sub-oficerilor de la Bistrița, șcóla fiilor de militari din Craiova, șcóla fiilor de militari din Iași, șcóla de oficeri din București, șcóla specială de artilerie și geniú din București și șcóla de equitație din București.

Populațiunea.

Românii, care locuesc nu numai în România și în cele-l'alte părți ale Daciei ci și peste Dunăre în peninsula Balcanică, sunt un popor de rasă latină, descendenți ai Romanilor. Trásurile feței, obiceiurile

și mai cu seamă limba, care este derivată din cea latină și modificată sub influența limbelor străine (slavă, greacă etc.) sunt îndestule mărturii pentru aceasta.

Numărul total al Românilor, care locuiesc în Dacia peste Dunăre, se ridică la 10 milioane, împărțite cam astfel: peste 4,000,000 în România; 1,500,000 în Transilvania; 200,000 în Bucovina; 800,000 în Maramureș și Crișiana; 600,000 în Temișiana; 800,000 în Basarabia; 600,000 în Dobrogea, Serbia și Bulgaria; 800,000 în Macedonia, Tesalia, Epir și Albania și vre-o 100,000 în Istria și pe lângă țărmii mării Adriatice.

În România proprie trăesc peste 5,500,000 ¹⁾ locuitori pe o suprafață de 121,508 km. pătr. sau 25,000,000 pogoane ceea-ce vine cam 40 locuitori pe km. pătr. sau câte 5 pogoane de locuitor.

Din 1,100,000 capi de familie, 220,000 trăesc în orașe și 880,000 în sate.

Profesiunile celor 1,100,000 capi de familie sunt: 750,000 agricultori, 100,000 meseriași și calfe, 50,000 comercianți și restul profesori, medici, avocați, funcționari, preoți, etc.

Românul e prea legat de pământul în care s'a născut el și strămoșii săi pentru ca să emigreze în alte țări. Un fenomen invers însă se vede din partea popoarelor vecine și chiar din a acelor din țări foarte departate. Câmpiile cele mănóse ale României au atras în tot-d'auna o mulțime de colonii străine, astfel de pe țărmul drept al Dunărei au venit Bulgarii, care s'au

---

1) De la 1859 nu s'a făcut nici un recensământ. Cel făcut mai acum câțiva ani s'a anulat.

așezat atât pe țărmul stâng al Dunărei cât și prin interior prin prejurul orașelor mari ca București, Ploești, ș. a. Aceștia având aceeași religieune cu Românii și aceeași aplicare spre lucrarea pământului, s'aũ românizat mare parte. Din estul Transilvaniei, din țara Secuilor, aũ venit în Moldova Ciangăii, care formează sate întregi mai cu seamă prin județul Bacău. De asemenea în diferite vremuri aũ venit Armenii, care s'aũ răspândit mai cu seamă prin Moldova; apoi țiganii care înainte de 1848 erau robi, dar care s'aũ românizat până într'atât în cât le e rușine a se numi saũ a'î numi cine-va țigani. Mai găsim încă cate-va colonii de Lipoveni (Ruși) prin Moldova, care se ocupă cu comerțul; precum și prin orașele mari ale Munteniei și în special prin București, unde sunt cei mai buni birjari. În epoca fanarioților aũ invadat țara o mulțime de Greci veniți din Fanar. După ce a trecut ânsă acea epocă de tristă memorie pentru Români, Grecii rămași în țară saũ amestecat cu Românii, așa că descendenții lor nu'și mai cunosc ađi origina. Printre străinii care aũ venit în țară și mai cu seamă prin orașele mari în timpurile din urmă putem cita câți-va Austriaci, Germani, Francesi, Italieni ș. a. Un element străin sunt și Ovreii, care aũ invadat mai tótă Moldova și puțin Muntenia. Câți-va din ei sunt de proveniență ispaniolă și trăesc mai mult prin orașe. Cea mai mare parte ânsă, veniți de prin Polonia, Galiția și Ungaria, s'aũ așezat prin satele Moldovei. Tot între străini putem numera și pe Turci, Tătari și alte naționalități ale Dobrogei, de și toți locuitorii ei sunt cetățeni români.

În privința mișcării populației, dacă observăm tabloul următor :

Anii	Casatoriți		Nașteri		Morți		Exceden- tul naște- rilor
	Numărul	Creșterea	Numărul	Creșterea	Numărul	Creșterea	
1870	30,819	—	147,552	—	111,963	—	+ 35,589
1871	28,010	— 2,809	145,010	— 2,542	114,576	+ 2,613	+ 30,434
1872	35,872	+ 7,862	139,084	— 5,926	132,508	+ 17,932	+ 6,576
1873	29,257	— 6,615	141,755	+ 2,671	141,982	+ 9,474	— 227
1874	30,962	+ 1,705	149,422	+ 7,667	152,247	+ 10,265	— 2,805
1875	32,971	+ 2,009	170,571	+ 21,129	140,709	— 11,538	+ 29,862
1876	31,565	— 1,406	164,547	— 6,024	125,857	— 14,852	+ 38,690
1877	29,312	— 2,253	158,790	— 5,757	133,381	+ 7,524	+ 25,409
1878	35,558	+ 6,246	141,190	— 17,600	141,773	+ 8,392	— 583
1879	46,484	+ 10,926	167,852	+ 26,662	132,219	— 9,554	+ 35,633
1880	39,742	— 6,742	171,240	+ 3,388	163,226	+ 31,007	+ 8,014
1881	42,067	+ 2,325	192,004	+ 20,764	123,390	— 39,836	+ 68,614
1882	44,242	+ 2,175	189,220	— 2,784	132,411	+ 9,021	+ 56,809
1883	47,206	+ 2,964	204,301	+ 15,081	124,069	— 8,342	+ 80,232
1884	40,548	— 6,658	201,413	— 2,888	123,808	— 261	+ 77,605
1885	39,586	— 962	213,581	+ 12,168	123,814	+ 6	+ 89,767

Vedem că, începând din 1870 până în 1885 inclusiv, mai în toți anii casatoriile, nașterile și morții se înmulțesc și, făcând media, excedentul nașterilor asupra morților a crescut în fiecare an cu $36,226^{3/16}$, ceea ce face în acești 16 ani 579,619. Dacă în cei 11 ani din urmă până la 1859 considerăm numai pe jumătate din această creștere, vedem că de la 1859 până la 1885 populațiunea României a crescut cu 869,423 locuitori sau aproape un milion. Știind de asemenea că la 1859 populațiunea României era peste $4\frac{1}{2}$ milioane, putem afirma fără greșală că populațiunea ei ați trece peste $5\frac{1}{2}$ milioane.

Marca și colorile naționale.

Semnul prin care România se deosebete de cele-

l'alte țări este marca sa, care se pune pe steagurile țării, pe monete și pe sigiliile tuturilor autorităților.

Această marcă coprinde o aquilă, prin care se reprezintă vechia marcă a Munteniei; un cap de zimbbru, prin care se reprezintă vechia marcă a Moldovei, un leu prin care se reprezintă marca vechiului banat al Olteniei și doi Delphini, prin care se reprezintă stăpanirea ce aveau odată Domniile române și pe care o avem noi astăzi asupra Dobrogei.

Afară de marca țării, fie-care județ 'și are marca sa proprie.

Colorile naționale române sunt roșu, galben și albastru, dispuse pe stindarde în această ordine și în mod vertical.

Urme de cetăți și locuri însemnate.

România a fost teatrul a o mulțime de războaie pentru care s'a întărit o mulțime de cetăți, ale căror ruine se văd și astăzi.

Cele mai însemnate dintr'ensele, începând a le număra de la gurile Dunărei spre Turnu-Severin sunt:

Gherghina, numită în vechime Contra Dinogetia, cetate vechie și ruinată, lângă Siret, spre apus de orașul Galați, fondată după timpul împăratului Traian.

Brăila fostă cetate până la 1828, când i s'a derămat zidurile.

Cetatea de floți, cetate vechie ale cărei ruini se văd și astăzi la gura Ialomiței, în locul numit Piua-Petrei.

Giurgiul fost în vechime cetate întărită de Genovesi. Urmele zidurilor se văd și azi la marginea Giurgiului, lângă Dunăre.

Cetatea, ruine de cetate vechie, la vărsarea Vedei în Dunăre. Ruine de cetate lângă Celei (Malva) în județul Romanați lângă Dunăre. De la Celei în sus în-

cepe drumul așternut cu piatră al lui Traian, ce trece în Transilvania pe la Turnu-roșu d'alungul Oltului, mergând pe lângă Caracal.

Cetatea, ruine de cetate vechie, aproape de satul cu același nume, în județul Doljiu, lângă Dunăre, mai sus de Calafat.

Severinul, oraș vechi, fundat pe ruinele vechei cetăți Drubetæ, fost devastat de Hunii lui Atila și reedificat de Justinian, care i-a dat numele de «Noul-Severin» și care a edificat și un castel numit Theodora după numele soției sale. Acest oraș a fost capitala banatului Olteniei până la 1479, când Turcii l-au devastat cu totul și au dărâmat și castelul. La 1837 Alexandru Ghica l-a edificat din nou și astăzi este un oraș în florie.

Mai jos de Severin se văd ruinele podului lui Traian, făcut pe Dunăre în a doua expedițiune a sa în contra Dacilor.

Înăuntrul țării sunt de asemenea o mulțime de ruine de cetăți vechi, între care vom număra:

Ruine de cetăți vechi, lângă mănăstirea Motru, (Amutrium) și lângă Râmnicu-Vâlcei (Pons Aluti).

Poenari, cetate fundată de Vlad Tepeș la 1470, în județul Argeș.

Țidova, ruine de castre romane, lângă Câmpulung.

Cetatea lui Negru, fundată pöte de Domnul al cărui nume l pörtă, în județul Argeș.

Cetatea, urme de cetate vechie, la sudul județului Olt.

Cetatea, urme de cetate vechie, lângă Rușii-de-Vede.

Cetatea-fetei, urme de cetate vechie, în județul Vlașca, lângă Neajlov.

Romula, (Reșca sau Antina) mai sus de Caracal, care e zidit de Antoniu Caracal.

Pelendava, ruine de castre romane, la Brădești în județul Dolj.

Acidava, ruine de castre romane, în fața Slatinei.

Buridava, ruine de castre romane, în fața Calimaneștilor.

Castra Traiana, ruine de castre romane, lângă Salătruc, în Argeș.

Arutela, ruine de castre romane, la gura Lotrului.

Prætorium, ruine de castre romane, la Căineni.

Urme de cetate vechie la Slăveni în Romanați.

Urme de cetate vechie la Rusănești în Romanați.

Urme de cetate vechie la Topolnița în Mehedinți.

Urme de cetate vechie la Pietroasa și Clociți în Buzău.

Crăciuna, ruine de cetate vechie, în județul Putna, la poalele munților Vrancei.

Neamțu, cetate vechie, în județul Neamțu, lângă orașul cu același nume.

Prin Dobrogea sunt asemenea o mulțime de urme de cetăți, ca:

Trösmis la Igliza, lângă Dunăre, în județul Tulcea.

Tomis, în locul orașului Constanța.

Kalatis, în locul orașului Mangalia.

Izriopolis, la Kara-Orman, în județul Tulcea.

Afară de aceste urme de cetăți, în România sunt și o mulțime de locuri însemnate prin vitejia Românilor, între care putem cita:

Calafat, oraș vechiu, fost colonie genovesă în sec. XIV și însemnat prin resbelele purtate între Turci și Ruși la 1828 și 1853, precum și între Români și Turci la 1877.

Băilești, în județul Doljiu, însemnat prin bătăia dintre Ruși și Turci la 1828.

Călugăreni, însemnat prin victoria lui Mihaiu Bravul asupra Turcilor la 1595, în județul Vlașca.

Răsboeni, în județul Neamțu, însemnat prin victoria lui Ștefan-cel-mare asupra lui Mahomed II la 1476. Acest loc se mai numește Valea-Albă. Lângă dânsul se află și o movilă, unde au fost îngropate oșele eroilor români din acea luptă.

Valca Racovei, însemnată prin victoria lui Ștefan cel mare la 1475 asupra lui Radu Domnul Munteniei, unit cu Turcii și Tătarii, în județul Vasluiu.

Baia, în județul Suceava, loc însemnat prin victoria lui Ștefan cel mare la 1466 contra lui Mateiu Corvin, regele Ungurilor.

Scheia, în județul Roman, însemnată prin victoria lui Ștefan cel mare la 1486 asupra lui Croiot rebelul, care venise din Transilvania cu ajutor unguresc, spre a-l detrona.

Demn de însemnat este și *Valul lui Traian*.

Acest val este un mare șanț, făcut de Traian pentru a apăra țările române de năvălirile barbarilor. Urmele lui nu se văd bine de cât numai de la Coveluiu spre Bolgrad și în Dobrogea de la Cernavoda spre Constanța.

Divisiunea.

România se împarte natural în cinci părți adică:

- a) *România mică* sau Oltenia, care coprinde partea României din dreapta Oltului;
- b) *România mare*, care se întinde de la Olt și până la Milcov;
- c) *Moldova muntosă*, ce se întinde de la Carpați până la Siret;
- d) *Moldova deluroasă și șesă*, ce se întinde de la Siret

până la Prut și e) *Dobrogea*, ce se întinde la sudul brațelor Dunării, între marea Neagră și Muntenia și care se desparte de Bulgaria printr'o linie convențională dusă de la Silistra (Arab-Tabia) și până la Mangalia (satul *Hanlîc*).

Din punctul de vedere administrativ, România se împarte în 32 județe, dintre care: 5 în Oltenia, 12 în România mare, 4 în Moldova muntosă, 9 în cea șesă și 2 în Dobrogea. Fie-care județ este împărțit în plăși. Numărul plășilor este de 111. Fie-care plasa este împărțită în comune. Numărul lor trece peste 3000, dintre care peste 70 sunt urbane.

Cele 32 județe sunt:

In Oltenia:

Mehedinți	cu capit.	T-Severin
Gorjiu	" "	Tergu-Jiu
Vâlcea	" "	Rimnicu
Doljiu	" "	Craiova
Romanati	" "	Caracal.

In România mare:

Argeș	cu capit.	Pitești
Mușcel	" "	Câmpu-lung
Dâmbovița	" "	Tergoviște
Prahova	" "	Ploești
Buzău	" "	Buzău
R.-Sărat	" "	Rimnic
Oltu	" "	Slatina
Teleorman	" "	T-Măgur.
Vlașca	" "	Giurgiu
Ifov	" "	București
Ialomița	" "	Călărași
Brâila	" "	Brâila.

In Moldova muntosă:

Putna	cu capit.	Focșani
Bacău	" "	Bacău
Neamțu	" "	Piatra
Suceava	" "	Fălticeni.

In Moldova șesă:

Tecuci	cu capitala	Tecuci
Covurlui	" "	Galați
Tutova	" "	Berlad
Fălciu	" "	Iuși
Vaslui	" "	Vaslui
Iași	" "	Iași
Roman	" "	Roman
Botoșani	" "	Botoșani
Dorohoi	" "	Dorohoi.

In Dobrogea:

Tulcea	cu capit.	Tulcea
Kiustonge	" "	Kiustonge (Constanța).

DESCRIEREA JUDEȚELOR.

JUDEȚELE OLTENIEI.

JUDEȚUL MEHEDINȚI

Situațiune, formă, întindere și populațiune. Județul Mehedinți este cel mai de apus județ al României. El are forma unui romb, ale cărui diagonale sunt îndreptate: cea mare de la nord spre sud și cea mică de la vest spre est.

Suprafața acestui județ este de 551018 hectare sau 5510,18 km² și populațiunea de 230,000 locuitori, ceea-ce vine câte 3 hectare de un locuitor.

Originea numelui și marca. Județul Mehedinți își trage numele de la orașul Mehadia (Ad-mediam), care e așezat lângă Cerma, în Banatul Temișaniei și depinde de Ungaria. Fiind-că înaintea locuitorii acestui județ se ocupaă mult cu creșterea albinelor, de aceea acestui județ i s'a dat de marcă o «albină».

Hotare naturale, politice și administrative. În partea de nord-vest, hotarul natural al județului Mehedinți începe de la 200 metri mai la apus de gura Bahnei; merge spre nord, urmând cursul Bahnei până la con-

fluența sa cu Ciorovățul; apoi se întorce spre nord-vest, urmând cursul Ciorovățului până la sorgința sa. De aci ia culmea munților Mehedinți până la muntele Camena, unde o părăsește, întorcându-se spre nord-vest, pentru a da în apa Cernei, la punctul numit Precipițiul-fetei. De la acest punct urmează spre nord-est apa Cernei până la confluența sa cu Ogașul-Craiovei; apoi se întorce spre nord-vest și urmează valea acestei ape până la vârful Dobrei, de unde, apucând pe culmea Godeanului, o urmează spre nord-est până la muntele Sturul.

În partea de sud-vest, hotarul natural al acestui județ îl formează Dunărea, începând de la 200 metri spre apus de gura Bahnei și până mai jos de gura Drincei. De la Vêrciorova, Dunărea curge spre sud-est până la Ostrovul-Corbului; apoi se întorce spre vest, făcând un mic arc de cerc spre nord până în dreptul tîrgului din Serbia «Bârza-Palanca» și în urmă ia iarăși prima direcțiune spre sud-est până la gura Drincei. Mai în tot cursul său, în acest județ, Dunărea are malurile înalte și în general cel din stînga mai înalt de cât cel din dreapta. Ea presintă în dreptul acestui județ insula Ada-Kale (a Ungariei), insula Gura-văii, insula Șimian, insula Corbului (locuită) și insula Ostrovu-mare (locuită). Spre apus de Gura-văii se află în Dunăre niște stînci numite «Porțile de fer sau Gherdapuri.» Ele formează un platoș de stînci granitice lat de 1000 metri și lung de 1,200 metri, care taie oblic cursul Dunărei și formează unul din locurile cele mai periculoase pentru navigațiunea pe Dunăre. Ceva mai la sud-est de Severin se află de asemenea în Dunăre ruinele podului lui Traian, făcut cu ocaziunea expedițiunilor sale în contra Dacilor.

În partea de nord-est, hotarul județului Mehedinți îl formează Culmea frumoasă până la isvorul Silței

mari, iar d'acolo se întorce mult spre est, apoi spre sud, taie apa Silța-mare și apa Șușița și se termină mai sus de vărsarea Motrului în Jiū.

În partea de sud-est, hotarul județului Mehedinți, îl formează o linie cu câte-va cotituri, dusă de la nord-est spre sud-vest, de la gura Motrului până mai jos de gura Drincei.

Incepând de la Vêrciorova până la muntele Scărișora, județul Mehedinți are ca hotar politic *Temisișiana*, și de la Scărișoara până la muntele Sturul *Transilvania*, pe când de la Vêrciorova până la gura Timocului *Serbia* și de la Timoc în jos *Bulgaria*: Incepând de la Sturul până la confluența Motrului cu Jiul, are ca hotar administrativ județul Gorjiū și de la confluența Motrului cu Jiul până la gura Drincei județul Doljiū.

Relieful pământului. Județul Mehedinți în privința reliefului pământului e format din trei regiuni: *Regiunea munților* se întinde de la nord până la o linie, care, dusă de la Vêrciorova spre nord-est, trece pe la sudul Băii-de-aramă. *Regiunea dealurilor* se întinde de la această linie și până la o alta, care plecând de la Ostrovu-mare s'ar continua spre est spre Craiova, și în fine *regiunea șesă* în partea de sud a județului. Partea cea mai ridicată a acestui județ este cea de nord-vest și pământul său merge înclinându-se spre sud-est.

Munții județului Mehedinți poartă numirea generală de «munții Mehedinților.» Ei sunt formați din două culmi principale și din ramificațiunile lor:

1) *Culmea Godeanului* începe de la muntele Sturul, se îndreptează spre vest până la muntele Scărișora, despărțind acest județ de Transilvania; apoi se întorce spre sud-vest și, după ce desparte județul

Mehedinți de Temișiana, la muntele Vêrfu-Dobri, intră în Temișiana și se întinde până la Dunăre.

2) *Culmea Mehedinților* începe asemenea din muntele Sturul și e îndreptată de la nord-est spre sud-vest prin județul Mehedinți până la muntele Camena; apoi formează hotarul județului către Temișiana până la isvorul Ciorovățului și în urmă intră în Temișiana și se întinde până la Rușiava.

Intre aceste două culmi se coprinde basinul Cernei și ele prezintă mai multe vârfuri, dintre care nu vom cita de cât câte-va din culmea Mehedinților: muntele Oslea, muntele Drăghiceanului, Vêrful lui Stan, Ciolanu-mare, Baiu și Camena.

Intre culmile secundare lasate din culmea Mehedinților putem cita :

a) *Culmea Frumôsă* pleacă din muntele Oslea, prezintă munții *Gruicul Negru* și *Paltenu* și mai jos de Baia-de-arama se prelungește prin dealurile Bujorescului și Motrului până la confluența Jiului cu Motru.

b) *Culmea Cloșanilor* și *culmea Drăghiceanului*, plec amândouă din culmea principală spre sud-est și se termină în regiunea munților, mai sus de Baia-de-aramă.

c) *Culmea Baia-de-aramă* pleacă din vêrful lui Stan spre sud-est și, se prelungește prin dealul Ciolvernișanilor până la confluența Motrului cu Coșuștea.

d) *Culmea Godeanului* pleacă din muntele Ciolanu-mare și, se prelungește prin dealul Colibași până la confluența Uzniței cu Strihaia. Din dealul Colibași, se lasă spre sud dealul Poroina pe care 'l urcă linia ferată și șoseaua națională și care mai jos se continuă spre sud cu dealul Rodina și dealul Orevița și spre sud-est cu dealul Negru și dealul Cerbului, care trece în Doljiu.

e) *Culmea Matoreșului* pleacă din muntele Baiu

și merge spre sud până la muntele Matoreț; de unde, intrând în regiunea dealurilor, se întinde până la Dunăre și se unește cu dealul Miroci din Serbia, prin Porțile-de-fer.

Apele. Județul Mehedinți e format în partea sa occidentală din basinurile câtor-va ape mici, care se duc în Dunăre; iar în partea centrală și orientală din basinul Motrului și al câtor-va ape mici, care se duc în Jiū. Cele mai însemnate din apele sale sunt:

1) *Cerna* ese din muntele Ghirdoman (mai la apus de muntele Scărișoara), curge de la nord spre sud prin județul Mehedinți, printre culmea Godeanului și culmea Mehedinților, până la confluența sa cu *Ogașul Craiovei*; apoi face hotarul județului până la Precipițiul-fetei și în urmă intră în Temișiana și se varsă în Dunăre între Rușiava-nouă și Rușiava-vechie.

2) *Bahna* ese din muntele Baiu, curge de la nord spre sud printre culmea Mehedinților și culmea Matorețului și se varsă în Dunăre, lângă Vênciorova.

3) *Gura-văii* e o mică apă, care ese din muntele Matoreț și se varsă în Dunăre în fața insulei Gura-văii.

4) *Topolnița* ese din muntele Ciolanu-mare, curge de la nord-vest spre sud-est printre culmea Matorețului și culmea Godeanului și se varsă în Dunăre în fața insulei Șimian.

5) *Isvorele* ese din dealul Poroina, curge de la nord spre sud și se varsă în Dunăre mai sus de Gruia.

6) *Drincea* ese din dealul Cerbului, curge de la nord spre sud și se varsă în Dunăre mai sus de Cetatea.

7) *Desnățuiul-mare* ese din dealul Cerbului, aproape de isverul Drincei, udă puțin județul Mehedinți, apoi trece în Doljiū.

8) *Șița-mare* ese din dealul Bujorescului, trece în Gorjiu și se varsă în Jiū.

9) *Sușița* ese din dealul Motrului, trece în Gorjiu și se varsă în Jiū.

10) *Motrul* ese din culmea Mehedinților curge pe la apusul Culmei-Frumoșe de la nord spre sud; apoi se întorce spre sud-est, intră în județul Doljiu și se varsă în Jiū la Gura-Motrului. El primește pe stânga *Ploștina* iar pe dreapta următoarele ape: a) *Brebina* încărcată pe dreapta cu *Bulba*; b) *Coșuște* ese din Vêrful lui Stan, curge printre culmea *Baia-de-aramă* și culmea *Godeanului*; c) *Usnița*, încărcată pe stânga cu *Strihaia*, ese din dealul *Poroina* și curge printre dealurile *Colibași* și *Negru*.

Afară de aceste ape curgătoare, județul Mehedinți mai are pe lângă *Dunăre* și câte-va lacuri ca: *Batoși*, *Pătulele*, *Gruia*, *Pristolu*, *Gârla-mare*, *Salcia* ș.a.

Natura pământului. Din punctul de vedere geologic, județul Mehedinți se poate împărți în două regiuni, deosebite printr'o linie dusă spre nord-est de la *Gura-văii* și până mai jos de *Baia-de-aramă*: *Regiunea munților* formată din șișturi cristaline și terenuri secundare și *regiunea dealurilor și șesurilor* formată din terenuri terțiare și quaternare.

Prin regiunea munților se găsesc și roce eruptive între care mai însemnat e *granitul* care se găsește prin șișturi cristaline, în basinul de sus al *Cernei* și la vestul basinului *Bahnei*.

În județul Mehedinți se mai găsesc *mineraiuri de aramă* la *Baia-de-aramă*, *lignită* la *Bahna* și pe valea *Ploștinei*; precum și ape feruginoase la *Ploștina*.

Împărțirea administrativă și localitățile însemnate. Din punctul de vedere administrativ, județul Mehedinți se împarte într'un plaiu numit *Cloșani* și 4 plăși: *Motru-de-sus*, *Motru-de-jos-Dumbrava*, *Ocolu* și *Câmpu-Blahnița*.

Capitala județului este *Turnu-Severin* (14,000 loc.) port însemnat la Dunăre, în plasa Ocolu, spre apus de vărsarea Topolniței în ea. Acest oraș este reședința prefecturei județului, a tribunalului de ântăia instanță și a altor autorități secundare. În el se află un gimnasiu real, o școală de meserii și câte 2 școle primare de băieți și de fete.

Afară de Severin mai e în județul Mehedinți comuna urbană *Baia-de-aramă* (1500 loc.) așezată în plaiul Cloșani, lângă rîpa stîngă a apei Bulba; precum și satul *Cernești* așezat în plasa Ocolu, la răsăritul Topolniței. Acest sat a fost mult timp un târgușor însemnat în care era capitala județului, dar ați e decădut cu totul și ține de Severin.

Ca loc însemnat este și *Verciorova*, stație de drum de fer și punct de legare între liniile ferate române și austro-ungare; satele *Bahna* și *Ploștina* însemnate pentru mine de cărbuni și schela Gruia mai jos de gura Isvórelor.

Mănăstiri mai însemnate în acest județ sunt:

Topolnița lângă satul și rîul cu asemenea numire în plasa Ocol și *Strihaia* lângă satul și rîul cu asemenea numire, plasa Dumbrava-Motru-de-jos, fondată la 1646 de Mathei Basarab.

Producțiunii, industrie, comerț și căi de comunicațiune. Prin regiunea munților și a dealurilor se află păduri și pășuni întinse. Prin regiunea dealurilor și a câmpiilor se cultivă tot felul de cereale, legume, plante industriale și arbori fructiferi. Vinurile din viile de pe dealul Orevița și valea Dîncei sunt renumite în comerț. Pe pășunile și fânețele județului se cresc capre, oi, porci, și mai cu seamă oi și vite cornute. Peștele, scos din Dunăre și din bălțile de pe lângă ea, constituie un articol însemnat al comerțului. Minerale exploatare sunt: lignită la Bahna și s'ar putea exploata

și la Ploștina, precum și pietre calcaroase la Gura-văi.

Exceptând industria extractivă și câte-va mori care produc făină, industria în acest județ e domestică.

Vama principală pe unde se expărtă producțiunile acestui județ și se impărtă obiecte străine e Vărciorova și portul cel mai însemnat e Severin.

Căi de comunicațiune mai însemnate în județul Mehedinți sunt: linia ferată Vărciorova Severin-Strihaia spre Filiaș; linia ferată Vărciorova-Bahna; șoseaua națională Vărciorova Severin-Strihaia spre Țânțăreni; calea județeană Severin-Tărgu-Jiu; calea județeană punctul Poroina-Craiova și Șimianu-Calafat.

JUDEȚUL GORJIÛ.

Situațiune, formă, întindere și populațiune. Județul GorjiÛ este aședat spre nord-estul județului Mehedinți. El are forma unui sector de cerc, al cărui arc 'l formează Carpații și ale cărui raze sunt două linii, care ar pleca: una din muntele Sturul și alta din muntele Balota și s'ar întâlne la confluența Gilortului cu Jiu.

Suprafața acestui județ e de 285,466 hectare sau 2854, 66 km. □ și populațiunea de 190,000 loc., cea ce vine câte 1 hectar și jumătate de locuitor.

Originea numelui și marca. Județul GorjiÛ (cuvântul GorjiÛ e compus din două vorbe: *Gorni*, cea ce însemnează munte și *Jiu*) se mai chiamă și Jiul de sus și acest nume i s'a dat după cursul de sus al Jiului. Fînd-că în munții săi trăesc o mulțime de animale sălbatice, de aceia i s'a dat de marcă un «cerb».

Hotare naturale, politice și administrative. Hotarul natural al județului GorjiÛ spre nord începe de la mun-

tele Sturul; se îndreptează spre est (dând puțin în apa Jiului) și urmează povârnișul de miază-nocțe al munților Vulcani până la muntele Sigleu. De la Sigleu ia culmea munților Vulcani până la Lainici; de unde, tăind Jiul, trece prin munții Paringului până la muntele Paringul, păstrând direcțiunea de la vest spre est. De la Paring se întorce spre nord, urmând culmea munților Platânești până la muntele Tartărău; apoi, după ce ocolește puțin spre nord această culme, se întorce spre sud, o taie d'a curmezișul și dă în apa Lotrului pe care o urmează spre est până la piquetul Vidra. Hotarul de sud-vest începe de la muntele Sturul și trece prin Culmea Frumósă și prelungirile sale până aproape de confluența Motrului cu Jiul, după ce a descris o mare curbă cu convexitatea spre nord-est.

Hotarul de est începe de la piquetul Vidra și merge spre sud până dă în culmea Paringului la muntele Balota. De la Balota urmează culmea Polovracilor (păstrând aceeași direcțiune), taie dealul Ciupernicenilor și apa Oltețului și apoi urmează dealul Muerii și dealul Poenari până în dreptul comunei Văleni (Vâlcea).

Hotarul spre sud-est 'l formează o linie dreaptă dusă de la nord-est spre sud-vest, de la comuna Văleni până la confluența Jiului cu Gilortu, sau până la comuna Țințăreni (Doljiu).

Hotarul politic în partea de nord, de la muntele Sturul până la piquetul Vidra, 'l formează Transilvania iar hotarele administrative sunt: județul Mehedinți spre sud-vest de la Sturul până mai sus de gura Motrului; județul Vâlcea spre est, de la piquetul Vidra până la Văleni, și în fine județul Doljiu spre sud-est, de la Văleni până la Țințăreni.

Relieful pământului. Județul Gorjiu în privința reliefului pământului se poate împărți în două regiuni deo-

sebite: a) *Regiunea munților* coprinde tot nordul său până la o linie, care, începând din dreptul Băi-de-aramă, s'ar continua spre est — trecând pe la Bumbești până la comuna Ciupercești și b) *Regiunea dealurilor*, care coprinde tot sudul județului de la linia menționată în jos.

Munții județului Gorjiu se numesc munții Vulcani, de la muntele Sturul până la defileul Lainici și munții Paringului de la Lainici spre răsărit. Acești munți coprind două culmi principale și mai multe culmi secundare, prelungite spre sud din aceste 2 culmi.

Culmile principale sunt:

1) *Culmea Vulcanului* începe din muntele Sturul, se îndreptează spre est, presintă vârfurile Oslea, Arcanul, Sigleul și Buliga și se termină la vama Lainici. De la Sigleu și până la Lainici culmea acestor munți e pe la hotar.

2) *Culmea Paringului* începe de la Lainici, merge spre est pe la hotar și presintă muntele Măndru și muntele Paringu. De la muntele Paringu, se desparte în două ramuri: a) *Culmea Paringului propriu zisă* care se îndreptează spre est prin județul Gorjiu, prezentând munții Mușetoi și Balota, iar d'aci intră în județul Vâlcea; b) *Culmea Plătăneștilor* se îndrepteză spre nord — pe la hotar — până la muntele Tărtăreu; apoi, după ce taie puțin cotul de nord-est al Gorjului trece în Transilvania. Culmile secundare spre apus de Jiū sunt:

1) *Culmea Boroștina* se lasă spre sud-est din Culmea-Frumoasă, de la muntele Gruiu-Negru.

2) *Culmea Piva* se lasă spre sud din munții Vulcani, din muntele Arcanului.

3) *Culmea Ștersura* se lasă spre sud din munții Vulcani de lângă muntele Sigleu.

4) *Culmea Runcului* pleacă asemenea spre sud din muntele Buliga.

Culmile secundare spre răsărit de Jiū sunt:

1) *Culmea Moldovişului* se lasă spre sud din muntele Mandru și, după ce lasă spre est (la muntele Moldoviş) culmea Novaci, la muntele Postaia trece în regiunea delurilor și se continuă spre sud prin dealul Pleşului, care se prelungește și el la defileul Copăcioasa prin dealul Jiului.

2) *Culmea Zănoaga* se lasă iarăși spre sud din muntele Muşetoi, și în urmă se desparte în două șiruri de dealuri: unul pe la apus format din dealurile Prigorii, Andreeștilor ș. a., și altul pe la răsărit format din dealurile Muerii, Poenari ș. a.

3) *Culmea Polovracilor* se lasă din muntele Balota prin două ramuri: una prin Gorjiū prelungită cu dealul Ciuperчені și alta prin Vâlcea prelungită prin dealul Mircea.

Apele. Tot județul, afară de o mică fâșie de nord-est, ține de basinul de sus al Jiului. El e udat dar de Jiū și de afluenții săi.

Jiul intră în acest județ prin defileul Lainici prin care curge până la Bumbesti; apoi se întorce spre sud-vest până la confluența sa cu *Tismana* și în urmă, îndreptându-se spre sud-est, ese din județul Gorjiū pe la confluența sa cu *Gilortul*.

Afluenții din dreapta Jiului care udă județul Gorj sunt:

1) *Șușița* curge printre culmele Runcul și Ștersura și se varsă în Jiū la Ceaur.

2) *Jaleșul* sau *Sohodolul* curge prin culmea Ștersura și culmea Piva și se varsă în Bistrița.

3) *Tismana* ese din culmea Frumósă și se unește pe stânga cu *Bistrița*, și după ce închid între ele culmea Boroștina se varsă în Jiū la comuna Roșia.

4) *Silța-mare* vine din județul Mehedinți din dealurile Bujorescului și se varsă în Jiū la comuna Stoloeni.

5) *Sușița* ese din Mehedinți din dealurile Motrului, trece în Gorjiū și se varsă în Jiū în fața Gurei-Gilortului.

Afluenții din stânga Jiului prin județul Gorjiū sunt:

1) *Amaradia-mică* se varsă în Jiū mai jos de Têrgu-Jiului.

2) *Gilortul* ese din muntele Paringu curge la început printre culmea Moldovișului și culmea Zănóga, primește pe dreapta pe *Ciocadia* și pe *Blahnița*; iar pe stânga pe *Baia-de-fer* și se varsă în Jiū la Țințăreni.

3) *Amaradia*, curge printre cele două șiruri de dealuri, despărțite din culmea Zănóga și trece în Doljiū de se varsă în Jiū.

Partea de nord-est a județului Gorjiū este udată de *Lotru* care ese din muntele Paringu și merge de la apus spre răsărit printre culmea Paringului și culmea Plătânești și trece în Vâlcea și în urmă e udată de *Olteș*, care ese din muntele Mușetoiu, curge de la nord spre sud printre culmile Zănóga și Polovraci și trece în Vâlcea.

Natura pământului. In privința geologică, județul Gorjiū se pôte împărți în două regiuni deosebite: *regiunea munților și regiunea dealurilor și văilor*, despărțite printr'o linie, care plecând din Culmea-Frumósă din dreptul Băi-de-aramă, s'ar continua spre est, trecând pe la Bumbest, până în culmea Polovracilor, la mănăstirea Polovraci.

1) *Regiunea muntósă* e formată tótă din șișturi cristaline, legate cu ale județului Mehedinți și continuate cu ale județului Vâlcea. Numai partea de sud-vest a acestei regiuni este ocupată de o fâșie din sistemul-cretos al epoei secundare, și care se întinde

spre est de la Costeni până la Curpeni în valea Curpenișului. În celelalte părți e presărată de o mulțime de roce eruptive între care mai însemnată e *Granitul* care se află la Costeni unde țărani lucrează din el pietre de mără; pe valea Tismanei, constituind mare parte din culmea-Frumosă până mai sus de Gruicul-Negru; pe valea de sus a Bistriței; pe valea Jiului, mai jos de mănăstirea Lainici; în basinul de sus al Ciocadiei; pe valea Gilortului și pe valea Bai-de-fer. Cel mai însemnat granit e cel de pe valea riului Baia-de-fer fiind-că e foarte dezvoltat, având grosimi de sute de metri și fiind-că prezintă diferite varietăți, având în el și cuarț și vine metalifere, care par a fi galenă. El se poate exploata cu înlesnire, de orice până la el se poate merge cu carele.

2) *Regiunea dealurilor și a văilor* e formată din terenuri din perioada terțiară și quaternară.

Ape minerale în județul Gorjiu se găsesc la Săcel.

Împărțirea administrativă și localități însemnate. Județul Gorjiu se împarte în 4 plăși: Novaci-Amaradia, Vulcan-Ocol, Jiul-de-sus și Gilortul.

Capitala lui este *Tergu-Jiului* (5000 loc.) așezat pe partea stângă a Jiului, în plasa Vulcan-Ocol. Acest oraș numit după apa Jiului, este reședința prefecturii județului și a tribunalului de întâia instanță. În el se află o școală normală primară, o școală primară de băieți și una de fete.

În județul Gorjiu sunt târgușorul *Petrești-de-sus* lângă Gilort precum și satele *Curpeni* și *Vai-de-ei*, amândouă așezate pe Curpeniș și însemnate pentru facerea pietrelor de mără din șișturile talcoase ce se găsesc pe acolo.

Ca mănăstiri putem cita:

Tismana așezată lângă satul și pârîul cu ase-

menea numire, în plaiul Vulcan Ocol și zidită de Mircea-cel-mare la 1392.

Polovraci așezată lângă Oltet, în comuna cu asemenea numire, plaiul Novaci-Amaradia. Pe lângă aceste mănăstiri sunt locuri foarte întinse, acoperite cu păduri de castani. Lângă Polovraci este o peștera cu stalactite și stalagmite.

Lainici așezată în defileul cu același nume, mai sus de comuna Bumbești.

Producțiuni, industrie, comerț și căi de comunicațiune. Tot nordul județului Gorjiu, fiind ocupat numai de munți, nu are ca producțiuni vegetale decât păduri și pășuni întinse. Partea sa centrală și sudică, fiind formată din dealuri și vai, produce câte-va cereale ca: porumb, orz, ovéz și secara; precum și câte-va plante industriale, livezi cu fânețe și arbori fructiferi ș. a.

Pășunile și fânețele sale hrănesc diferite animale domestice ca: oi, capre, vite cornute și cai. Pădurile sale dau o mare cantitate de lemne pentru ars și construcțiuni, și ghinda stejarilor hrănesc turme însemnate de porci.

Munții săi sunt bogați în minerale, nu se exploatează însă decât granit de Costeni și șisturi talcoase de pe valea Curpenișului, din care se fac pietre de móră, care alimentează mai toate morile Olteniei.

Afară de exploatarea mineralelor deja citate, de lucrarea cherestelei la Novaci și de fabricarea țuicii prin diferite localități, industria în acest județ este domestică. Orașul cel mai comercial din acest județ este Tergu-Jiului și singura vamă, prin care se face órecare schimb cu Transilvania, e Buliga. Trecerea în Transilvania se face atât prin defileul Lainici, a cărei parte de la hotar se chiamă trecétórea Sudacii, cât și pe la Buliga.

Căi de comunicațiune în județul Gorjiu sunt:

- 1) Linia ferată Filiași-Petreștii-de-sus-Tergu-Jiului, care urmează valea Gilortului, până la defileul Copăcioasa; apoi se întorce spre apus către Tergu-Jiului.
- 2) Șoseaua națională Țințăreni-Tergu-Jiului-Mănăstirea Lainici. Ea urmează valea Jiului.
- 3) Calea județeană Țințăreni-Petreștii-de-sus-Tergu-Jiului. Ea merge pe lângă linia ferată.
- 4) Calea județeană Tergu-Jiu-Severin.
- 5) Calea județeană Tergu-Jiu-Rimnicu-Vâlcei.

JUDEȚUL VÂLCEA.

Situațiune, formă, întindere și populațiune. Județul Vâlcea este așezat în partea de nord-est a Olteniei, în dreapta Oltului. El are forma unui dreptunghiu alungit de la nord spre sud.

Suprafața sa e de 260370 hectare sau 2603,70 km. pătr. și populațiunea de 170,000 locuitori, ceea ce vine câte un hectar și jumătate de locuitor.

Originea numelui și marca. Județul Vâlcea și-a luat numele de la cuvântul slavon «Vlâc» — ținut bogat în lupi. Prin el trece un vechi drum roman așternut cu piatră și de aceea i s'a dat drept marcă un «postalion.»

Hotare naturale, politice și administrative. În partea de nord hotarul natural al județului Vâlcea îl formează Lotrul de la piquetul Vidra până la piquetul Voineasa; apoi o linie dusă până în culmea Plătăneștilor la Piatra-Catani și în urmă culmea Plătăneștilor până la Vêrful-mare, iar d'acolo Rîu-Vadului până la confluența sa cu Oltul.

Spre apus hotarul, începând de la piquetul Vidra,

'l formează o linie, care merge spre sud și dă în culmea Paringului la muntele Balota. De aci, păstrând aceeași direcțiune, urmează culmea Polovracilor și, după ce taie Oltețul urmează dealul Muerii și dealul Poenari până la comuna Văleni (Vâlcea). De la Văleni se inclină puțin spre sud-est, până în dreptul comunei Bulzești (Doljiu).

Spre sud hotarul 'l formează o linie dusă din dreptul comunei Bulzești până la Olt în dreptul comunei Tighina (Vâlcea).

Spre răsărit hotarul natural al județului Vâlcea 'l formează Oltul, care e îndreptat spre sud-sud-est de la râul Vadului până la Rîmnic; apoi spre sud-sud-vest până la comuna Ionești (Vâlcea) și în fine iarăși spre sud-sud-est până în dreptul comunei Tighina.

Hotarul politic în partea de nord al acestui județ, de la piquetul Vidra până la gura Rîului-Vadului, 'l formează *Transilvania*, iar hotarele sale administrative sunt: la apus *județul Gorjiu* de la piquetul Vidra până la Văleni și *județul Doljiu* de la Văleni până la Bulzești, la sud *județul Romanați* de la Bulzești până la Tighina și la est *județul Argeș* de la Rîu-Vadului până la Ionești și *județul Olt* de la Ionești până la Tighina.

Relieful pământului. Județul Vâlcea, ca și județul Gorjiu, se împarte în două regiuni deosebite: a) *Regiunea munților*, care coprinde tot nordul său până la o linie care dusă de la comuna Ciuperceni (Gorjiu), s'ar continua spre est până la Gura-Văii, mai sus de Rîmnic și b) *Regiunea dealurilor* care coprinde restul județului.

Munții județului Vâlcea se numesc «munții Paringului.» Ei sunt formați din două culmi principale, îndreptate de la apus spre răsărit și mai multe culmi secundare îndreptate de la nord spre sud și sud-est.

Culmile principale sunt:

1) *Culmea Plătaneștilor* ține în acest județ de la Piatra-Cataniî până la Vêrful-Mare.

2) *Culmea propriu disă a Paringului* începe în acest județ de la muntele Balota și ține până mai jos de gura Lotrului, prezentând vêrfurile Cocorul, Breaota și Chindia. Între culmea Plătaneștilor și aceasta din urmă se află valea Lotrului (cu a afluenților săi). Ea e singura vale din regiunea muntôsă a României îndreptată de la apus spre răsărit d'alungul hotarului către Transilvania.

Între culmile secundare, ramificate din culmea propriu disă a Paringului, putem cita următoarele:

1) *Culmea Polovracilor* se lasă spre sud de la apusul muntelui Balota și la muntele Polovraci se desparte în două ramuri: una trece în Gorjiu și alta în Vâlcea, prelungindu-se cu dealul Mircea.

2) *Culmea Gurguiata* se lasă spre sud din muntele Balota și la muntele Slătioara, intră în regiunea dealurilor, între care cel mai de sud e dealul Drăgășani.

3) *Culmea Urșanilor* se lasă dintre munții Balota și Cocorul și se prelungeste spre sud-est.

4) *Culmile Bistrița și Arnota* se despart dintre munții Cocoru și Breaota și se termină în regiunea muntôsă.

5) *Culmea Venturarita* se lasă din muntele Breaota și la muntele Picioru-Motrului se continuă cu culmea Smeureț, continuată și ea cu dealul Ocnei.

6) *Culmea Olănești* se lasă din muntele Chindia. Apele. Județul Vâlcea ține de basinul Oltului. El e udat de Olt și mai mulți afluenți ai săi din dreapta.

1) *Oltul* intră în țară pe la vama Riu-Vadului și udă județul Vâlcea în partea orientală, despărțindu-l

de județul Argeș și Olt. El are pe dreapta următorii afluenți:

1) *Rîu-Vadului* pe la hotar.
 2) *Lotrul*, unul dintre cei mai voluminoși afluenți ai Oltului, ese din județul Gorjiu din muntele Paringu, curge printre culmea Paringului și culmea Plătâneștilor, face hotarul județului Vâlcea către Transilvania, de la piquetul Vidra până la piquetul Voineasa; apoi intră în județul Vâlcea și se varsă în Olt lângă satul Brezoi.

3) *Rîmnicul* e format din pârîurile *Cheia* și *Olănești*, care curg printre culmea Olăneștilor și culmea Smeureș.

4) *Ocna* sau pârîul Sărat ese din dealul Ocna și se varsă în Olt mai sus de Rîurenii.

5) *Govora* ese din culmea Smeureșului și se varsă în Olt mai jos de Rîurenii.

6) *Bistrița*, încărcată pe dreapta cu Horezul și pe stînga cu *Otăsău*, curge printre culmea Bistrița și culmea Arnota și se varsă în Olt mai jos de Govora.

7) *Luncavățul* ese din muntele Balota, curge printre culmea Gurguiata și culmea Urșanilor și se varsă în Olt mai jos de Govora.

8) *Pescena* ese din prelungirile culmei Gurguiata și se varsă în Olt mai jos de Drăgășani.

9) *Oltețul*, cel mai mare afluenți al Oltului pe dreapta, ese din județul Gorjiu din muntele Mușetoiu, trece pe la Polovraci, intră în Vâlcea, se încarcă pe stînga cu *Cerna* unită și ea pe stînga cu *Cernișoara*, — și în urmă trece în județul Romanați și se varsă în Olt.

Natura pământului. Județul Vâlcea, ca și județul Gorjiu se pôte împărți în două regiuni deosebite în privința geologiei:

Regiunea munților la nord și *regiunea dealurilor*

în centru și la sud. Ele se despart printr'o linie, care, plecând de la Ciuperчені, se continuă spre est până la Gura-Văii.

1) *Regiunea muntosă* e formată din șisturi cristaline, întrerupte de diferite roce eruptive cum e *granitul*, care se găsește în valea de sus a Cernei între Olteț și Cerna.

2) *Regiunea dealurilor* e formată din terenuri din epoca terțiară și terenuri din epoca quaternară.

În această regiune se găsește *lignitul* pe valea Otăsaului și a Oltețului; sare la Ocnele mari și păcură la Govora și la Păuceștii de Otăsău; precum și ape minerale la Olănești, Călimănești, Căciulata, Păuceștii de Otăsău, Rîmnicu-Vâlcei, Govora ș. a.

Impărțirea administrativă și localitățile însemnate. Județul Vâlcea se împarte în două plaiuri: Horez și Cozia și 3 plăși: Ocol-Otăsău, Oltu-Oltețu-de-sus și Oltețu-de-jos.

Capitala județului este *Rîmnicu-Vâlcei* (6000 loc.) așezat pe rîpa dreaptă a Oltului între Olt și Rîmnic, în plasa Ocol-Otăsău. Acest oraș este reședința prefecturii județului, a tribunalului de ântâia instanță, a altor autorități secundare și scaunul unei episcopii. În el se află un seminar, o școlă primară de băeți și una de fete. Afară de Rîmnic mai sunt în județul Vâlcea comunele urbane:

Ocna (3000 loc.) în plasa Ocol-Otăsău pe pârîul Ocna, spre vest de Rîmnic. În această comună se află mine de sare, din care se estrage o cantitate destul de mare de sare, care aduce țarei un venit foarte mare. Tot în ea e o școlă primară de băeți și una de fete.

Drăgășani (4000 loc.) în plasa Oltu-Oltețu-de-sus, mai sus de gura Pescenii. Lângă această comună se află dealuri acoperite de vii, care produc vinuri bune

și renumite, dintre care se și expórtă. În Drăgășani e o școlă primară de băeți și una de fete.

Ca locuri însemnate în acest județ putem număra: *Rîureni* mai jos de Rîmnic, în plasa Ocol-Otăsău. În el se face cel mai mare bălciu al Munteniei, ce ține 15 zile și în fine comuna *Horez* cu o școală primară de băeți.

În acest județ sunt următoarele mănăstiri:

Arnota în plaiul Cozia, pe culmea cu același nume, zidită de Mathei Basarab; *Bistrița*, mănăstire frumoasă, în plaiul Cozia, pe culmea cu același nume, *Cosia*, în plaiul cu același nume, mai sus de Căciulata, lângă malul Oltului. Servește de închisóre publică și e zidită de Mircea cel mare; *Horez*, în plaiul Horez, lângă comuna cu asemenea numire zidită de Constantin Brân-

Brâncoveanu; *Govora* și *Mănăs-tirca dintr'un lemn* pe apa Govora, zidite de Mathei Basarab.

Producțiuni, industrie, comerț și căi de comunicațiune. Județul Vâlcea în partea septentrională fiind foarte muntos nu are ca producțiuni vegetale de cât pășuni și păduri întinse. Pășunile hrănesc diferite animale domestice și mai cu seamă oi, capre, și vite cornute; iar pădurele dau diferite lemne pentru lucru și construcțiuni. În partea centrală și meridională reușește a crește dintre cereale porumbul (mai ales pe valea Oltețului și a Oltului) orzul, ovězul, secara și puțin grâu; apoi câte-va plante industriale și legume. Lăsând la o parte fânețile și livezile; (mai cu seamă de pruni, care dau țuică multă) una dintre avuțiile de capetenie ale regiunii dealurilor, o formează vița care dă vinuri renumite. Vinurile de Drăgășani sunt căutate nu numai în România, dar se și expórtă. În regiunea dealurilor, ca și în cea muntósă, locuitorii se

ocup între altele și cu creșterea animalelor domestice, ca oi, boi, capre, cai, porci ș. a.

Județul Vâlcea are destule minerale, dar nu se exploatează de cât sarea în mare cantitate, pietre calcaroase pentru facerea varului, marmora de Olănești și păcura.

Exceptând exloatarea câtor-va minerale, lucrarea lemnelor prin ferăstraiele muntose, câte-va mori, fabricațiunea țuiceii și a vinurilor, industria acestui județ e domestică, adică locuitorii și lucrează singuri multe din trebuinčiosele vieței. Comerțul județului e puțin activ. Prima vamă e Rîu-Vadului. Prin ea se face ôre-care schimb cu Transilvania.

Linia ferată Ocnele-mari-Rîmnicu-Vâlcei-Piatra înlesnește acum mult transportul sărei, cherestelei și altor producțiuni ale județului Vâlcea.

Căile de comunicațiune ale județului Vâlcea sunt: Linia ferată Rîmnicu-Vâlcea-Drăgășani spre Piatra, cu ramura laterală Riureni-Ocna; șoseaua națională ce vine din Romanați la Drăgășani-Rîmnicu-Vâlcei și se continuă pe valea Oltului pe la Turnul-roșu în Transilvania; calea județeană pe valea Oltețului, calea județeană de la Băbeni spre Craiova; calea județeană ce unește Drăgășani cu calea de pe valea Oltului; calea județeană Rîmnicu-Vâlcei-Horezu-Jiu și calea județeană de pe valea Cernei.

JUDEȚUL DOLJIÛ.

Situațiune, formă, întindere și populațiune. Județul DoljiÛ este așezat în partea de sud-vest a Olteniei. El are forma unui sector de cerc, al cărui arc cu deschidătura spre nord 'l formează Dunărea și ale cărui raze le formează două linii, care — plecând una de la

Cetatea și alta din spre răsărit de Bechet, — s'ar întâlni în dealul Poenari la comuna Văleni. °

Județul Doljiu are o suprafață de 637,069 hectare sau 6370,69 km. pătr. și o populațiune de 250,000 locuitori, ceea ce vine câte 3 hectare de locuitor.

Originea numelui și marca. Județul Doljiu numit și Jiu-de-jos și trage numele de la cursul de jos al Jiului. Cuvântul Doijiu e format din cuvântul slavonesc «Dolny», ceea ce însemnează «de jos» și din cuvântul «Jiu». Marca acestui județ este «un pește», fiind-că se găsește mult pește prin bălțile sale.

Hotare naturale, politice și administrative. În partea de sud hotarul natural al județului Doljiu îl formează Dunărea, care, începând de la Cetatea, face un arc cu deschidătura spre vest până la Calafat; apoi un alt arc cu deschidătura spre est până în dreptul schelei Arțar Palanca, și în fine se întorce spre est și formează hotarul acestui județ până în dreptul piquetului Călărași.

Hotarul politic în partea de vest și de sud, începând de la Cetatea până la piquetul Călărași, îl formează *Bulgaria*; iar hotarele administrative ale sale sunt: *județul Mehedinți*, de la Cetatea până la gura Șușiței; *județul Gorjiu* de la gura Șușiței până în dreptul comunei Văleni; *județul Vâlcea*, de la comuna Văleni până în dreptul comunei Bulzești și în fine *județul Romanați*, de la comuna Bulzești până în dreptul piquetului Călărași.

Relieful pământului. Pământul județului Doljiu mai în totă întinderea sa este un șes. Numai în partea de nord e format din dealuri, continuațiuni ale culmilor din județele Mehedinți și Gorjiu. Parte din ele sunt în dreapta Jiului și dintre acestea putem cita: *Dealul Cerbului*, care e prelungire a culmei Godeanului din

județul Mehedinți. Dealul Cerbului se continuă spre sud cu dealul Doridor, care, prelungindu-se pe lângă Dunăre, face ca țermul ei stâng să fie ridicat, începând de la Cetatea până mai jos de Calafat. Tot din dealul Cerbului se ramifică spre sud-est mai multe șirururi de dealuri (care despart între ei mai mulți afluenți mici din dreapta Jiului) și dintre care mai însemnat e șirul *Guardinița-Radovan*. În stânga Jiului putem cita 1) *dealul Chiciori*, continuat cu dealul Mare, desparte Amaradia de Jiū și este și el o prelungire a dealului Andreășilor și dealului Prigorii, lăsate din culmea Zănóga; 2) *dealul Florești* și *dealul Prisaca* despart basinul Jiului de afluenții din dreapta Oltului. Ele sunt o continuare a dealului Poenari și dealului Muerii, lăsate din culmea Zănóga.

Apele. Județul Doljiū ține de basinul Jiului, afară de o mică fâșie de pământ din partea sa orientală, care ține de basinul Oltului și afară de partea sa de sud-vest, care formează un basin a parte, adică al Dăsnățuiului. În acest județ basinul Jiului se desparte de al Dăsnățuiului prin dealul Guardinița-Radovan, iar de al Oltului prin dealurile Florești și Prisaca.

Lăsând la o parte Dunarea, apele județului Doljiū sunt:

1) *Dăsnățuiul* izvorește din dealul ^{Cerbului} ~~Negru~~ din județul Mehedinți, curge la început de la vest spre est printre dealul Cerbului și dealul Guardinița-Radovan; apoi se întorce spre sud, trece prin lacul Nedeia și în urmă se desface în mai multe ramuri, care se duc său spre Dunăre sau spre gura Jiului.

2) *Jiul* intră în județul Doljiū în dreptul comunei Țințăreni, curge la început de la nord-vest spre sud-est făcând o mulțime de cotituri până mai jos de Craiova; apoi se întorce drept spre sud și se varsă în Dunăre, în dreptul insulei Copanița. De la comuna

Comoșeni el și-a schimbat albia, căci mai înainte se vărsa lângă Bechet. Jiul are mai mulți afluenți, care udă județul Doljiu. Intre cei de pe dreapta putea cita: a) O parte din cursul de jos al *Motrului*; b) *Obedeanu* ese din județul Mehedinți din dealul Negru, curge de la vest spre est și se varsă în Jiū mai sus de comuna Breasta;

Afluenții de pe stânga Jiului, care udă județul Doljiu, sunt: a) O parte din cursul de jos al *Gilor-tului*, care formează hotarul județului Doljiu către Gorjiu, b) *Amaradia*, încărcată pe stânga cu Plosca, vine din județul Gorjiu, curge de la nord spre sud și se varsă în Jiū mai sus de gura Obedeanului.

Partea orientală a județului Doljiu e udată de cursul superior al *Giamartaluiului* unit cu *Frățilă* și al *Tăsluiului*, care trec în județul Romanați de se varsă în Olt.

Afară de menționatele ape curgătoare, județul Doljiu mai are și o mulțime de lacuri pe lângă Dunăre, între care mai însemnate sunt: *Maglavit* între Cetatea și Calafat: *Tunari*, *Piscu*, *Desa*, *Rastu*, *Bistreț* și *Nedea*, toate așezate pe teresa danubiană între Calafat și gura Jiului.

Insule. Intre insulele mai însemnate din Dunăre, care țin de județul Doljiu, sunt: *Cetatea* în dreptul comunei Cetatea, *Independința* în fața Calafatului și *Copanișa* la gura Jiului.

Natura pământului. Pământul județului Doljiu este format din terenuri din *perioada terțiară* și *perioada quaternară*. Mai tot nordul său e format din terenuri terțiare, pe când centrul și sudul său sunt formate din terenuri quaternare. În partea de sud-vest a județului Doljiu, începând de pe la Ciuperceni până în apropiere de Bistreț, nisipurile fine au format adevărate

dune. Asemenea dune se află și în partea stângă a Jiului și se prelungesc și în județul Romanați.

Impărțirea administrativă și localități însemnate. Județul Doljiu se imparte în 5 plăși: Ocol-Amaradia, Dumbrava-Jiu-de-sus, Jiu-de-jos, Balta și Câmpu.

Capitala județului este *Craiova* (30,000 loc.), așezată aproape de partea stângă a Jiului, în plasa Ocol-Amaradia. Ea a fost capitala Banatului Olteniei. Intr'ênsa este reședința prefecturii județului, a tribunalului și a unei curți de apel. Este cel d'ântai oraș de cultură din Oltenia. Are un liceu, o școlă militară, o școlă comercială, una reală, o școlă centrală de fete, un externat secundar de fete, o școlă profesională de fete, o școlă normală, o școlă de meserii și 7 școli primare de băieți și 4 de fete. Lângă Craiova e mănăstirea Jitianu, zidită de soția lui Constantin Brâncoveanu; iar peste Jiū se află mănăstirea Bucovăț zidită în secolul XVI de clucerul Pârveu și transformată ađi în penitenciar. În Bucovăț e și o tăbacarie. Ca monument vechiū în Craiova e de însemnat biserica Sf. Dumitru, ale cărui ruini denotă o vechime fôrte mare.

Afară de Craiova în județul Doljiu mai este comuna urbană *Calafat* (4000 loc.) port pe Dunăre la 2 km. mai sus de Vidin (plasa Câmpului), așezată pe un deal care predomină cetatea Vidinului. Acest oraș prin pozițiunea sa topografică a avut în tôte timpurile o însemnătate strategică fôrte mare. Prin aceasta se esplică deseale lupte ținute aci între Turci și Ruși, precum și ocuparea și întărirea acestui punct strategic de bateriile române în timpul rêsboiului din 1877 și 1878. Calafatul este un oraș de construcție modernă. În locul sêu a fost o colonie genovesă. Astađi are o școlă primară de băieți și una de fete. De asemenea mai sunt următorele localități: schela *Bechet* (1000 loc.), în stânga Jiului lângă Dunăre, în plasa Jiu-de-jos. Punct

însemnat printr'o bătae dată lângă el între Ruși și Turci la 1828; *Cetatea* comuna rurală importantă din punctul de vedere strategic. Lângă ea sunt ruini vechi; *Băilești*, comuna rurală între Craiova și Calafat, însemnata iara-și printr'o luptă dată la 1828 între Ruși și Turci; *Filiași*, comuna rurală aproape de Jiū, stație însemnată de drum de fer. În județul Doljiū mai e mănăstirea *Motrului* la gura Motrului și mănăstirea *Sadova* în comuna Sadova, plasa Jiu-de-jos; precum și satele *Brădești*, în plasa Jiu-de-sus-Dumbrava, unde se află ruinele vechiei cetăți *Pelendava* și *Gura Motrului* cu ruinele cetății *Amutrium*.

Producțiuni, industrie, comerț și căi de comunicație. În partea de nord județul Doljiū — fiind presărat de dealuri — are ca producțiuni vegetale mai însemnate păduri multe, câte-va cereale, arbori fructiferi și viță. Partea centrală și meridională se deosibește prin producțiunea cerealelor în mare cantitate și în special a grâului și porumbului. Numai terasa danubiană e lipsită cu totul de păduri (afară de malurile Dunarei ocupate prin multe părți cu păduri de plop, richită, anin și salcii) și nu produce mai nimic, fiind în cea mai mare parte ocupată de nisipuri mobile, care prin unele părți au format adevărate dune.

În privința creșterii animalelor, Doljiul e cel d'ântăiū județ nu numai din Oltenia, dar și din întreaga Românie. Pășunile și fânețele sale hrănesc tot felul de animale domestice. În prima linie putem cita oile și vitele cornute și în special boi și vaci; vin apoi porci, cai, măgari ș. a.

Minerale nu se exploatează de cât argila din care se fac vase și cărămidă. Ape minerale se găsesc la Breasta în plasa Câmpu și la localitatea Trei-fântâni lângă Craiova. Afară din tăbăcăria din Bucovăț, de producțiunea făinei, de câte-va mici fabrici și ateliere

de prin Craiova, industria în județul Doljiu e domestică.

Comerțul județului Doljiu constă în exportul producțiilor sale și în special al cerealelor și în importul obiectelor de proveniență străină. Primul său port e Calafatul și prima sa piață comercială e Craiova.

Căile de comunicație ale județului Doljiu sunt:

Calea ferată ce vine din Romanați, de la Balș la Craiova și de acolo se duce în sus pe valea Jiului spre Severin; calea ferată de la Filiași spre Târgu-Jiului; șoseaua națională Craiova-Bechet și următoarele căi județene: Calafat-Severin, Craiova-Calafat, Craiova-Amaradia; Craiova-Bistreț, Craiova-Corzu, Craiova-Cetatea, Craiova-Vâlcea, Craiova-Caracal, Craiova-Gilort ș. a.

JUDEȚUL ROMANAȚI.

Situațiune, formă, întindere și populațiune. Județul Romanați este așezat în partea de sud-est a Olteniei. El are aproape forma unui dreptunghiul alungit de la nord spre sud.

Suprafața sa e de 385708 hectare sau 3857,08 km. pătr. și populațiunea de 170,000 locuitori, cea ce vine peste 2 hectare de locuitor.

Originea numelui și marca. Originea cuvântului Romanați este încă obscură. Marca județului Romanați este un snop de grâu, semn că el este un județ. foarte bogat în cereale.

Hotare naturale, politice și administrative. În partea de sud, județul Romanați se mărginește cu Dunărea, care, începând de la piquetul Călărași, merge spre est, făcând un arc de cerc cu deschișătura spre nord, până la Corabia; apoi continuă aceiași direcțiune până la gura Oltului. În partea orientală, hotarul natural al județului Romanați îl formează Oltul, care, începând

din dreptul comunei Tighina, merge tot spre sud-est, fără a face multe cotituri, până se varsă în Dunăre. În partea septentrională, hotarul său 'l formează o linie convențională dusă de la apus spre răsărit, din dreptul comunei Bulzești (Doljiu), până în dreptul comunei Tighina (Vâlcea); și în fine în partea occidentală, hotarul 'l formează o altă linie convențională, care, plecând din dreptul comunei Bulzești, se îndreptează la început spre sud-vest până dă în dealul Balșului; apoi spre sud-est, urmând povârnișul occidental al numitului deal, până ce taie Tâsluiul. De aci se întorce spre sud până dă în dealul Prisaca; apoi se întorce spre est — urmând aproape șoseaua județeană Craiova-Caracal — și în urmă se îndreptează drept spre sud până în dreptul piquetului Călarăși.

Hotarul politic al județului Romanați către sud este *Bulgaria*, iar hotarele sale administrative sunt: La nord *județul Vâlcea*, la apus *județul Doljiu* și la răsărit *județul Oltu*, de la comuna Tighina până în dreptul comunei Preajba-de-câmp (Romanați) și d'aci *județul Teleorman* până la gura Oltului.

Relieful pământului. În partea septentrională, județul Romanați are un pământ întretăiat de mai multe dealuri, prelungiri ale dealurilor din județul Vâlcea și Doljiu. Cele mai însemnate din aceste dealuri sunt: a) *dealul Sarului*, continuațiune a dealului-Mare din județul Vâlcea; b) *dealul Frățilă*, continuațiune a dealului Poenari din județul Vâlcea; c) *dealul Balșului*, continuațiune a dealului Florești din județul Doljiu. Dintre acestea dealul Balșului e cel mai mare și cel mai însemnat, fiind-că desparte apa Oltețului de a Tâsluiului.

În partea centrală și meridională pământul județului Romanați este o câmpie întinsă și abia întreruptă pe ici pe colea de câte-va mici ondulațiuni.

Apele. Județul Romanați ține de basinul de jos al Oltului. El este udat la sud de Dunăre și la răsărit de Olt, iar în partea septentrională și centrală de mai mulți afluenți din dreapta Oltului. Partea sa meridională cuprinsă între Tâslui și Dunăre e lipsită aproape cu totul de ape curgătoare.

Cele mai însemnate dintre apele, care'l udă la nord și în centru, sunt: a) *Cornușul*, unit pe stânga cu Dranovățul, ese din dealul Sarului, trece pe la comuna Piatra și, după ce curge cât-va paralel cu Oltul, se varsă în el mai sus de gura Oltețului; b) *Oltețul* intră în județul Romanați din județul Vâlcea, curge de la nord spre sud până la Balș; apoi se întorce spre sud-est și se varsă în Olt la comuna Vișoara. Oltețul e încărcat pe stânga cu pârul *Bechet*, iar pe dreapta cu *Călușul* și cu *Frățilă* — unit pe dreapta cu *Gemartalviu*; c) *Tâsluiul* ese din județul Doljiu, din întâlnirea dealului Florești cu dealul Balșului, intră în județul Romanați și în urmă se îndreptază drept spre sud-est, taie județul Romanați pe la mijloc și se varsă în Olt la comuna Stoenesti.

În județul Romanați pe lângă Dunăre se află mai multe bălți, între care mai mare e balta *Potel*; iar în Dunăre sunt mai multe insule, între care mai însemnate avem: *Păpădia*, *Potel* și *Islaz*.

Natura pământului. Județul Romanați, ca și județul Doljiu, în privința geologică e format din *terenuri terțiare* și *terenuri quaternare*. Terenurile terțiare ocupă tot nordul județului până la o linie dusă de la Balș până la comuna Vișoara pe valea Tâsluiului și până mai jos de Mărgaritești pe valea Oltețului. Între Olteț și valea Oltului tot dealul Sarului e format din pliocen. Tot restul județului e format din aluviuni. În partea sa de sud-vest, din cauza nisipurilor aduse de Jiū și depuse pe malurile sale și la gura sa, s'a for-

mat dune. Aceste dune sunt numite de locuitori ni-
puri, atât în județul Romanați cât și în județul Dolj.

Impărțirea administrativă și localitățile însemnate. Ju-
dețul Romanați se împarte în 3 plăși: Balta-Oltu-de-
jos, Oltețu-Oltu-de-sus și Ocolu.

Capitala județului este *Caracal* (9000 loc.) așe-
dat în plasa Ocolu, aproape de țărmul drept al Tâs-
luiului. E zidit de Antonin Caracal. El este reședința
prefecturii județului și a tribunalului de întâia instanță
și are un gimnasiu, o școală de meserii, 2 școle pri-
mare de băieți și 2 de fete.

Afară de Caracal mai sunt în județul Romanați
următoarele târguri: *Islaz*, schelă aproape parăsită, așe-
dată în dreapta Oltului, lângă Dunăre, plasa Oltu-de-
jos-Balta și *Corabia* (1000 loc.) port aședat pe Du-
năre, la apus de Islaz, în plasa Oltu-de-jos-Balta. Are
o școală primară de băieți.

În acest județ sunt următoarele mănăstiri: *Hotâ-
rani*, spre nord-est de Caracal în plasa Ocolu, lângă
satul cu aceeași numire; *Popânzălești* și *Căluș*, în plasa
Oltețu-Oltu-de-sus, lângă satele cu aceleași numiri.

Tot în acest județ, lângă Caracal, sunt ruinele
vechii cetăți *Romula* (Reșca, Antina) și satul *Gro-
dibod*, lângă Dunăre, însemnat prin 2 table de aramă
ce s'aū găsit acolo; mai multe ruine de castre romane
ca *Acidava* în fața Slatinei; la *Slăveni* pe Olt, în plasa
Ocolu; la *Rusănești* tot pe Olt, în plasa Oltu-de-jos-
Balta și în fine la *Cacalești* în plasa Ocolu sunt ruinele
«*Castra-nova*.»

Demne de însemnat sunt și două drumuri romane
așternute cu piatră: unul ce pleacă de la Celei, trece
pe lângă Caracal, Drăgășani și Rîmnicu-Vâlcei și se
termină la Sarmizegetusa și altul ce pleacă de la Islaz
trece prin Romula, *Castra-nova*, Pelendava și Amu-
trium spre Drubetæ.

Producțiunii, industrie, comerț și căi de comunica-
 țione. Ca și județul Doljiu, județul Romanați este unul
 din județele cele mai bogate ale României în privința
 culturii cerealelor și creșterii vitelor. Lăsând la o
 parte cultura cerealelor, mai cu seamă a grâului și a
 porumbului, care se practică pe o scară întinsă; jude-
 țul Romanați produce diferite plante industriale ca ra-
 țuța, inul și cânepa; diferite legume, puțini arbori fruc-
 tiferi și viță. Pășunile sale hrănesc diferite animale do-
 mestică ca oi, vite cornute, porci ș. a. Bălțile sale,
 ca și ale județului Doljiu, dau o mare cantitate de
 pește.

Industria acestui județ e domestică, iar comerțul
 său constă mai cu seamă în exportul cerealelor. Pri-
 marul său port comercial e Corabia.

Căile de comunicațiune ale județului Romanați
 sunt următoarele: linia ferată ce vine de la Slatina și
 merge spre Craiova prin Piatra și Balș; linia ferată
 Piatra-Caracal-Corabia; linia ferată Piatra-Rimnicu-Vâl-
 cei; șoseaua națională ce vine despre Slatina prin Balș
 spre Craiova; șoseaua națională Islaz-Caracal spre
 Rimnicu-Vâlcei și căile județene Caracal-Craiova, Ca-
 racal-Stoenesti, Caracal-Svorca spre Bechet, Dăbuleni-
 Corabia, Islaz-Turnu-Măgurele ș. a. —

JUDEȚELE MUNTENIEI.

JUDEȚUL ARGHEȘIŪ.

Situațiune, formă, întindere și populațiune. Județul
 Argeșiu este așezat în partea de nord-vest a Munte-
 niei. Dacă am duce o linie dreaptă de la comuna Vie-
 roș până la Pitești, împărțim acest județ în două părți.

Partea de nord are forma unui dreptunghiū alungit de la nord spre sud și partea de sud are forma unui trapez ale cărui două laturi paralele merg: una de la comuna Vieroș până la Pitești și alta pe la limita de sud a județului.

Suprafața acestui județ e de 481508 hectare sau 4815,08 km, pătr. și populațiunea de 190,000 locuitori, ceea ce vine aproape 3 hect. de locuitor.

Originea numelui și marca. Județul Argeșiu este numit după râul Argeșiu (Ordesus), care 'l udă d'alungul de la nord spre sud. Marca sa este «o aquilă» semn că în el (Curtea-de-Argeșiu) a fost a doua capitală a Țării Românești sub Radu-Negru.

Hotare naturale, politice și administrative. În partea de nord, hotarul județului Argeșiu către Transilvania 'l formează culmea munților Făgărașului, de la intrarea Oltului în România până la Colțul Viștei-mari. În partea de vest, hotarul către județul Vâlcea 'l formează Oltul de la Rîu-Vadului până la Gura Văii-Drepteanca. În partea de sud-vest hotarul către județul Olt 'l formează la început o linie dusă spre est până la comuna Vieroș. De la comuna Vieroș hotarul se întoarce spre sud și urmează o serie de dealuri dintre Cotmeana și Vedița până la comuna Corbu. În partea de sud, hotarul către județul Teleorman 'l formează o linie dusă spre est, de la comuna Corbu până dincolo de comuna Slobozia (Teleorman). Spre sud-vest hotarul către județul Vlașca 'l formează iarăși o linie dusă de la sud-vest spre nord-est, de la comuna Slobozia până la comuna Răscăeți. Ie fine în partea de est hotarul se duce către județul Mușcel 'l formează culmea Joiței, de la Colțul Viștei-mari până la muntele Bretina, iar d'acolo apa Vâlsan până la comuna Nucșóra (Mușcel). De la comună Nucșóra hotarul către Mușcel se îndreptează tot spre sud — urmând dealurile Cărbunele

și Pauleasca (continuațiune a culmei Clăbucetului din județul Mușcel) — până la Pitești. De la Pitești hotarul se îndreptează spre sud-est — urmând valea Argeșului — până la Rătești. De la Rătești hotarul județului Argeșiu către județul Dâmbovița îl formează o linie dusă spre sud pe la apusul Văii Neajlovului, până la Râscăeți.

Relieful pământului. Județul Argeșiu în privința reliefului pământului se poate împărți în trei regiuni: a) *Regiunea muntilor* coprinde tot nordul său până la o linie dusă de la Gura-Văii (Vâlcea) spre est (Căpățâneni) până la comuna Nucșóra (Mușcel); b) *Regiunea dealurilor* coprinde tot centrul său până la o linie dusă de la sud-vest spre nord-est, de la comuna Corbu până mai jos de Pitești; c) *Regiunea șesă* coprinde tot restul județului.

Regiunea muntosă e formată din culmea Făgărașului și din mai multe culmi secundare lăsate din ea.

Culmea Făgărașului formează hotarul acestui județ către Transilvania. Ea ține de la Turnu-roșu până la Colțul Viștei-mari și presintă mai multe vârfuri ca Surul, Budislav, Negoiu, Buteanu, Ciocanu și Colțul Viștei-mari.

Culmile mai însemnate lăsate din culmea Făgărașului sunt;

Culmea Cosici se lasă din muntele Budislav printre Olt și Topolog, trimete ramuri spre valea Oltului și se prelungește în regiunea dealurilor, formând o serie de dealuri între care mai mare e dealul Titești, între Simbotin și Simnic.

Culmea Comarnicului, printre Topolog și Argeș, se lasă din muntele Negoiu și se termină prin dealurile Topolog, din care se ramifică patru serii pe dealuri mai însemnate: una printre Olt și Vedea, una printre Vedea și Cotmeana, una printre Cotmeana și Te-

leorman și alta printre Teleorman, Dâmbovnic, Ne-
lov și Argeșu.

Culmia Joiței se lasă din Colțul Viștei-mari, și
sintă munții Bretina și Joița și se prelungește prin
Argeș și Vâslan prin dealurile Argeșului.

Regiunea dealurilor e formată dint'o serie
dealuri, dintre care mai însemnate sunt: seria d
tre Vedea și Olt și seria dintre Teleorman și Dâ
bovnic. Ele despart basinel Oltului, și al Argeșului
al Vedei unită cu Teleormanul.

Regiunea șesă coprinde în județul Argeș do
șesuri principale: șesul Găvanului între Dâmbovnic
Teleorman și șesul Burdea între Teleorman și Ved

✕ ✕ Apele. Județul Argeș ține de trei basinuri: de
Oltului, de al Vedei și Teleormanului și de al Ar
șului. Basinel Oltului e despărțit de al Argeșului
de al Vedei prin culmea Comarnicului, dealurile T
pologului și prelungirile sale numite Piscul Dobrii, de
lul Clocociovului și dealul Drăgănești; iar basinel V
dei e despărțit de al Argeșului prin mici ondulații
continuațiuni ale dealurilor Topologului.

Apele mai însemnate ale județului Argeș sunt

Oltul, care 'i formează hotarul către județul V
cea, de la Căineni până la Valea Drepteanca și
mește pe dreapta — în județul Argeș — *Sîmbotina*
Simnicul și *Topologul* care ese din culmea Coz
curge printre culmea Coziei și culmea Comarnicu
și se varsă în Olt în dreptul gurei Luncavățului.
timul afluent pe stânga al Oltului în județul Argeș
Drepteanca, care mai în tot cursul său servește
hotar între județul Argeș și județul Olt.

Vedea ese din dealurile Topologului și, împre
cu afluenții săi de pe stânga (*Vedea Cotmeana* și
Teleorman, care es tot din dealurile Topologului)
mai tótă partea șesă a acestui județ.

Argeşul izvoreşte din muntele Buteanul şi Cio-canul, curge de la nord spre sud până la Curtea-de-Argeş, apoi se îndreptează spre sud-est până la Piteşti şi de aci formează hotarul judeţului Argeş către Muscel până la comuna Râteşti, unde ese din judeţul Argeş. Argeşul în acest judeţ are ca afluenţi pe stânga râul *Vâlsan*; iar pe dreapta pe *Ncajlov*, care udă foarte puţin din judeţul Argeş şi pe *Dâmbovnic*, care udă tot şesul Gavanului.

Natura pământului. Pământul judeţului Argeş se poate împărţi în trei regiuni, după natura stratelor care l' compun: *regiunea şisturilor cristaline*, *regiunea terţiară* şi *regiunea quaternară*.

1) *Regiunea şisturilor cristaline* coprinde tot nordul judeţului sau partea sa muntosă.

2) *Regiunea terţiară* se întinde la sudul regiunii precedinţi până la o linie, care, plecând din Valea Oltului, s'ar continua spre est, până la confluenţa râului Dómnei cu Argeşul.

3) *Regiunea quaternară* coprinde tot restul judeţului. În regiunea terţiară se află localitatea *Bivolari* lângă Olt, cu ape minerale.

Împărţirea administrativă şi localităţile principale.— Judeţul Argeş se împarte într'un plai numit Loviştea şi 4 plăşi: Argeşul, Piteşti, Cotmeana-Gălăşeşti şi Oltu-Topolog.

Capitala judeţului este *Piteşti* (12,000 loc.) aşedat în plasa Piteşti, pe partea dreaptă a râului Argeş. Acest oraş este reşedinţa prefecturii judeţului şi a tribunalului. Are un gimnasiu, 2 şcole primare de băeţi şi 2 de fete.

Afară de Piteşti în acest judeţ mai este comuna urbană *Curtea-de-Argeş* (4000 loc.) aşedată în plasa Argeş. Aci se află scaunul episcopiei de Asgeş. Are un seminar, o şcolă primară de băeţi şi una de fete.

Intr'ênsa a fost a doua reședință domnească a lui Radu-Negru, între anii 1244—1264. În ea se află și biserica domnească care se țice că e zidită de Radu-Negru. Ceva mai la nord de Curtea-de-Argeș se află mănăstirea «*Argeș*» edificată în cel mai frumos stil bizantin sub Neagoe-Vodă (1518). Ea este aproape singurul monument de artă și sculptură bizantină în totă România. Este zidită pe din afară cu piatra sculptată așa de artistic, încât o piatră nu seamănă cu alta. Anii trecuți fost expusă unui foc, în urma căruia semăna a ruine, acum ânsă s'a restabilit din nou.

În acest județ se mai află următoarele mănăstiri: *Tutana* în plasa Argeșului; *Cotmeana* în plasa Oltu-Topolog, pe apa Cotmeana, în fața Tutanei; *Vălcni* pe Topolog și *Șănișora* pe Olt, amândouă în plaiul Lovișteea.

În acest județ mai avem de însemnat comuna *Costești* pe Teleorman în plasa Cotmeana-Gălăești, stație de drum-de-fer; precum și următoarele localități: comuna *Poenari* pe Argeș, în plaiul Lovișteea, posedă ruinele cetății Poenari, făcută de Vlad-Țepeș; *Arș* comună pe Argeș, mai sus de Poenari, posedă ruinele cetății Negru-Vodă și comuna *Sălătruc* pe Topolog, plaiul Lovișteea, posedă ruinele unei castru romane «*Castra Traiana*».

Producțiunii, industrie, comerț și căi de comunicațiune. În regiunea muntosă județul Argeș are păduri întinse, din care se scot lemne pentru construcțiuni și ars; precum și pășuni bogate, care hrănesc diferite animale domestice. În partea deluroasă locuitorii se ocupă cu cultura arborilor fructiferi și în special cu a prunilor, din care se face țuică multă și bună; precum și cu cultura viței și a câtor-va cereale ca orz, ověz, secară, porumb și puțin grâu. În partea șesă se cultivă tot felul de cereale (grâu, porumb, orz, ověz, secară), di-

ferite plante industriale și legume. Pădurile și viile sunt rari în această regiune. Județul Argeș posedă diferite animale domestice, între care putem cita oile, vitele cornute și porcii.

Afară de lucrarea cherestelei, și fabricațiunea brânzeturilor și a țuicei, industria acestui județ e domestică. Comerțul său constă în exportațiunea țuicei, cherestelei, brânzeturilor ș. a. Orașul cel mai comercial e Pitești.

Caile de comunicațiune ale județului Argeș sunt următoarele: Linia ferată ce vine despre Găești la Pitești și d'acolo prin Costești trece spre Slatina; linia ferată de la Costești spre Turnu-Măgurele; șoseaua națională ce vine despre București la Pitești și trece spre Slatina; calea mixtă Pitești-Curtea-de-Argeș-Râmnic și în fine următoarele căi județene: Tigveni-Căineni (Argeș), Corbu-Costești-Isvorele, Pitești-Slobozia și Lunca Stolnici-Martoloci.

JUDEȚUL MUȘCEL.

Situațiune, formă, întindere și populațiune. Județul Mușcel este așezat la răsăritul județului Argeșiu. El are forma unui sector de cerc, al cărui arc cu deschidătura spre sud îl formează lanțul Carpaților de la Colțul Viștei-mari până la Piatra lui Crai și ale cărui raze le formează două linii duse ast-fel: una de la Colțul Viștei-mari și alta de la Piatra lui Crai la comuna Rătești (Argeșiu).

Suprafața județului Mușcel e de 160804 hectare sau 1608,04 kilom. pătr. și populațiunea de 120000 locuitori, cea ce vine peste un hectar de locuitor.

Originea numelui și marca. Județul Mușcel e numit ast-fel după șirurile sale de dealuri, care se dic «muș-

cele.» El are drept marcă «o așuilă pe o ramură», semn că într'ensul (Câmpu-lung) a fost ântăiul scaun al domniei lui Radu-Negru, când s'a strămutat de la Făgăraș (Transilvania) la 1295.

Hotare naturale, politice și administrative. In partea de nord hotarul județului Mușcel 'l formează culmea munților Făgărașului, de la Colțul Viștei-mari până la Piatra lui Crai; iar de la Piatra lui Crai hotarul se îndreptează spre sud-est, urmând povârnișul sud-vestic al munților Bârsei până la vârful Sânt.-Ilie. In partea de vest hotarul 'l formează culmea Joiței, de la Colțul Viștei-mari până la muntele Bretina; iar d'aci apa Vâslan, de la isvorul său până în dreptul comunei Nucșóra. De la comuna Nucșóra hotarul merge pe lângă dealurile Cărbunele și Păuleasca până la Pitești, și de la Pitești până la comuna Rătești (Argeșiu) hotarul 'l formează apa Argeșului. In partea de est, începând de la vârful Sânt-Ilie hotarul județului Mușcel 'l formează culmea Leaota, apoi puțin apa Dâmboviței până la comuna Gemenea și în fine o serie de dealuri până la comuna Rătești. Hotarul politic al județului Mușcel în partea de nord, de la Colțul Viștei-mari până la vârful Sânt-Ilie este *Transilvania*; iar hotarele sale administrative sunt: la apus *județul Argeșii* de la Colțul Viștei-mari până la Rătești și la răsărit *județul Dâmbovița* de la vârful Sânt-Ilie până la Rătești.

Relieful pământului. In privința reliefului pământului, județul Mușcel se poate împărți în două regiuni deosebite: a) *Regiunea munților*, care coprinde tot nordul său până la o linie dreaptă, care, plecând de la comuna Nucșóra, s'ar continua spre est trecând pe la Dragoslave. b) *Regiunea dealurilor*, care coprinde tot restul județului.

Regiunea muntosă presintă două culmi principale:

1) *Culmea Făgăraşului* — pe la hotarul de nord al judeţului — este îndreptată de la vest spre est şi presintă vârfurile următoare: Colţul Viştei-mari, Piatra, Urla, Berevoescu-mare şi Piatra Craiului. Din ea se lasă spre sud mai multe culmi secundare: a) *culmea Clăbucetului* se lasă din muntele Bretina şi se prelungeşte printre Vâlsan şi Rîu-Dómei până la comuna Nucşóra; de unde, intrând în regiunea dealurilor, se continuă prin dealul Cărbunele şi dealul Păuleasca până la Piteşti; b) *culmea Meşului* uneşte *culmea Făgăraşului* cu *culmea Iezerului*, despărţind cursurile superioare ale Dâmboviţei şi Rîului-Dómei.

2) *Culmea Iezerului* este a doua culme înaltă din judeţul Muşcel. Ea începe de la muntele Păpuşa, se îndreptează de la nord-est spre sud-vest, prezentând vârfurile Păpuşa, Iezerul şi Popău. Din ea se lasă spre sud următoarele culmi secundare: a) *Culmea Vlădichii* (printre râul Dómei şi Bratia) se prelungeşte prin dealul Domneştilor —; b) *culmea Nanului* (printre Bughea şi Bratia), se prelungeşte prin dealul Teişului până la confluenţa Rîului-Têrgului cu Bratia; c) *culmea Boldului* (printre Bughea şi Rîu Têrgului), se prelungeşte printr'o serie de dealuri între care mai însemnat e Gruicul; d) *culmea Dobriaşului* se prelungeşte printre Rîu-Têrgului şi Argeşel până spre sud de Câmpu-lung printr'o serie de dealuri ca dealurile Măţăului; e) *culmea Teşeleica*, se prelungeşte printre Argeşel şi Dâmboviţa.

Afară de aceste culmi, din muntele Craiului se mai lasă în stânga Dâmboviţei *culmea Petricica*, şi pe la hotarul de est al judeţului e *culmea Lcaota*.

Apele. Judeţul Muşcel ţine de basinul Argeşului. El e udat la sud de Argeşiu, care 'i formează hotarul către judeţul Argeşiu, de la Piteşti până la Răteşti; la apus de Vâlsan, care de asemenea 'i formează

hotarul către județul Argeșiu, de la isvorul său până în dreptul comunei Nucșóra. Prin centru e udat de Rîul-Dómneci cu afluenții săi și la răsărit de Dâmbovița.

Rîul-Dómneci este prin două ramuri: una din Piatra Urlei și alta din Berevoescu-mare și curge spre sud, vîrsându-se în Argeșiu la Pitești, după ce se încarcă pe stînga cu *Bratia*, unită și ea tot pe stînga cu doi afluenți: *Rîu-Tîrgului* — unit pe dreapta cu *Bughea* —, este din muntele Moșoróia și trece pe la Câmpu-lung și *Argeșelul*, care este din pólele Păpușei.

Rîul Dâmbovița este din munții Găina și Iezerul, curge la început de la sud-vest spre nord-est, ocolind culmea Iezerului; apoi se întorce spre sud-est și este din județul Mușcel pe la comuna Gemenea. Ea primește pe stînga la localitatea Podul Dâmboviței afluențele *Dâmbovicióra*, care mai în tot cursul său merge printre doi pereți de stînci foarte apropiați și foarte înalți, constituind un defileu foarte maestos. În perețele din stînga Dâmboviciórei se află o peșteră cu stalactite și stalagmite numită «Dâmbovicióra.»

Natura pămîntului. Județul Mușcel e compus din patru grupe geologice: *grupa șisturilor cristaline*, *grupa secundară*, *grupa terțiară* și *grupa quaternară*, pe lângă care se mai adaogă și *aluviunile moderne*.

Grupa șisturilor cristaline formează munți și vîrfurile cele mai înalte din județul Mușcel.

Grupa secundară ocupă o mică parte din suprafața județului și formează două basinuri: unul la nord-est, care coprinde colțul de nord-est al județului și altul la sud, care formează o fâșie ce se întinde din valea Bratiei, trecînd prin Nămăești și valea Argeșelului până pe valea Dâmboviței.

Grupa terțiară ocupă tot restul județului Muscel,

de la limita de sud a grupeii secundare până la ultimele coline, care formează podgoriile acestui județ.

Grupa quaternară e prea puțin reprezentată în județul Muscel. Ea e formată din deluviu și aluviuni moderne, care formează fundul văilor din acest județ.

Minerale în județul Muscel se găsesc multe și mai însemnate sunt: Fer oligist se găsește în Piatra-Nămăeștilor; Sulf în pulbere și în mici cristale se găsește pe la Bădeni; Lignit se vede printre strate argilo-nisipoase la Slănic pe valea Slănicului; la Berevoești, pe vâlceaua Berevoeștilor; la Godeni, pe valea Bughii; la Boteni, pe valea Argeșului și la Văleni. Turbă se găsește la obârșia Leoatei în culmea Leoatei.

Afară de aceste minerale, în județul Muscel se mai găsesc ape minerale sulfuróse la Bughea și la Gropan, (lângă Câmpu-lung) și la Albești; iar ape minerale feruginoase la Valea-rea, lângă Godeni.

Impărțirea administrativă și localități principale. Județul Muscel se împarte în plaiul Dâmbovița-Nucșóra și în două plăși: Podgoria și Rîurile-Argeșel.

Capitala lui este *Câmpu-lung* (10,000 loc.) pe riul Tergului, în plaiul Nucșóra-Dâmbovița, cu apă bună și aer curat. În el e reședința prefecturii județului și a unui tribunal de prima instanță. Are două școli primare de băieți și două de fete. Lângă Câmpu-lung pe dealul Flămânda se află mănăstirea Flămânda, iar în oraș e mănăstirea Câmpu-lung, care se țice că e zidită de Radu-Negru.

Mănăstiri mai însemnate în județul Muscel sunt: *Nămăești*, în satul cu același nume, plaiul Dâmbovița-Nucșóra; zidită într'o stâncă la pólele Pietrii Nămăeștilor; mănăstirea *Ciocanu* spre vest de Câmpu-lung și mănăstirea *Viercoș* în plasa Rîurile-Argeșel.

Ca localități iusemnate în acest județ putem numera: *Bughea* cu ape minerale, lângă Câmpu-lung;

Albești spre apus de Bughea, renumit pentru calcarul său cel bun, întrebuințat la construcțiuni și în fine comuna *Rucăr*, vizitată foarte mult în timpul verei, ca și Câmpu-lung, pentru aerul său cel curat.

Producțiuni, industrie, comerț și căi de comunicațiune. Mai totă partea muntosă a județului Mușcel, începând de la nord de Câmpu-lung, are ca avuții vegetale păduri întinse și pășuni, care hrănesc diferite animale domestice și în special oi și vite cornute. În regiunea dealurilor se cultivă puține cereale și în special porumbul. În această regiune sunt de însemnat podgoriile, care dau vinuri bune; precum și întinsele livezi de pruni, care dau țuică multă și bună. Acest județ e bogat în minerale.

Industria sa, dacă exceptăm ferăstraele, morile (mai cu seamă pe apa Têrgului în Câmpu-lung), fabricațiunea țuiceii și a brânzeturilor este domestică. Comerțul său constă în importul producțiunilor industriale din alte județe și în special din București și în exportul producțiunilor sale. Un comerț însemnat se face în Câmpu-lung la bâlciul său de la Sf. Ilie. Comerțul județului Mușcel va fi mai activ, când se va isprăvi șoseaua care 'l pune în legătură cu Transilvania prin trecătorea Pajerea, sau Giuvala.

Căile de comunicațiune ale județului Mușcel sunt: Linia ferată, care vine de la Bucurruști și trece spre Severin; linia ferată Golești-Câmpulung; șoseaua națională, care merge paralel cu linia ferată București-Severin; șoseaua națională Pitești-Câmpu-lung-Pajerea și următoarele căi județene: Câmpu-lung-Têrgoviștea, Câmpu-lung-Curtea-de-Argheșiu ș. a.

JUDEȚUL DÂMBOVIȚA.

Situațiune, formă, întindere și populațiune. Județul

Dâmbovița este așezat la răsăritul județului Mușcel și județului Argeșiu. El are forma unui urcior, al cărui gât îndreptat spre nord este format din două mari culmi: culmea Leaotei și culmea Bucegilor și a cărui gură e închisă de munții Bârsei.

Județul Dâmbovița are o suprafață de 365294 hectare sau 3652,94 km. pătr. și o populațiune de 178900 locuitori, ceia-ce vine aproape 2 și jumătate hectare de locuitor.

Originea numelui și marca. Numele județului Dâmbovița vine de la cuvântul slavon «Dâmb», adică pădure; probă că acest județ a fost foarte păduros. Acest nume s'a dat în urmă și apei Dâmbovița, care 'l udă d'alungul prin centru de la nord-vest spre sud-est.

Fiind-că în partea muntoasă a județului Dâmbovița se afla înaintea o mulțime de căprioare, de aceia i s'a dat drept marcă o «căprioară.»

Hotare naturale, politice și administrative. În partea de nord, hotarul județului Dâmbovița către Transilvania 'l formează culmea munților Bârsei, de la vârful Sânt-Ilie până la muntele Omu. Incepând de la vârful Sânt-Ilie, acest hotar se îndreptează spre nord-est până la Omu, descriind un arc de cerc cu concavitatea spre nord-vest.

În partea de apus, hotarul e îndreptat de la nord spre sud și 'l formează la început culmea Leaota, apoi puțin apa Dâmboviței până în dreptul comunei Gemeana; în urmă o serie de dealuri până în dreptul comunei Rătești și în fine o linie dusă în aceiași direcțiune de la comuna Rătești până la comuna Răscăeți. De la vârful Sânt-Ilie până la Rătești, județul Dâmbovița se mărginește cu județul *Mușcel*, iar d'aci până la Răscăeți se mărginește cu județul *Argeșiu*.

În partea de sud-vest, hotarul său către județul *Vlașca* 'l formează o linie dusă spre sud-est până la

apus de Potlogi (Dâmbovița) și în fine apa Argeșului până la Căsciore (Vlașca).

În partea de sud-est hotarul se duce către județul Ilfov 'l formează o linie dreaptă dusă spre nord-est, de la Căsciore până la Tătărei.

În fine în partea de est, hotarul acestui județ către județul Prahova 'l formează culmea Bucegilor, începând de la muntele Omu; apoi Cricovul-sărat în mare parte din cursul său.

Relieful pământului. În partea de nord județul Dâmbovița e mărginit de o parte din *culmea munților Bârsei*, de la muntele Sânt-Ilie până la muntele Omu. În această culme, în dreptul acestui județ, e muntele Strunga cu trecătorea Strunga. Din culmea munților Bârsei se lasă spre sud prin județul Dâmbovița următoarele culmi secundare:

1) *Culmea Bucegilor* începe din muntele Omu, formează hotarul între județul Prahova și Dâmbovița, mergând printre Ialomița și Prahova; prezintă vre-o șase-spre-zece vârfuri înalte (*Coții lui Barbeș cu Vârful cu dor, Furnica, Piatra-arsă, Jepii-mari, Jepii-mici, Caraimanul, Coștila, Dihamul, Morarul cu vârful Omul, Vârful văii Cerbului, Dămnele, Nucetul, Păduchiosul, Obârșia, Surtele și Dichiu*) și se continuă prin județul Dâmbovița prin mai multe dealuri.

2) *Culmea Strunga* se lasă din muntele Strunga.

3) *Culmea Leaotei* se lasă din muntele Mehereș, prezintă vârful Leaota, merge printre Ialomița și Dâmbovița, ramifică spre est culmea Măgurei și culmea Prisaca, continuată cu dealul Bunei, dealul Mogăi și dealul Vâlcana.

Aceste culmi, împreună cu culmea principală a munților Bârsei, formează *regiunea muntăasă* a județului Dâmbovița. Ea se întinde spre sud până la o linie,

care plecând din dreptul comunei Gemenea s'ar îndrepta spre est, trecând prin comuna Moroeni.

La sudul acestei regiuni se întinde *regiunea dealurilor*, care coprinde mai tot restul județului, afară de colțul său de sud-vest, (care e un șes format din valea Argeșului și a afluenților săi Răstoca și Dâmbovița) și afară de partea sa de sud-est, care e iarăși un șes format de Ialomița.

Apele. Partea occidentală a județului Dâmbovița ține de basinal Argeșului și partea sa orientală de basinal Ialomiței. Aceste două basinuri sunt despărțite prin culmea Leatei cu prelungirile sale.

Cele mai însemnate din apele județului Dâmbovița sunt:

Argeșul intră pe teritoriul acestui județ pe la comuna Râtești (Argeșii), udă tot sud-vestul său, apoi servește de hotar între acest județ și județul Vlașca până la comuna Cascioarele (Vlașca).

Afluenții mai însemnați de pe stânga Argeșului, care udă județul Dâmbovița, sunt:

Sabarul — cunoscut în județul Dâmbovița sub numele de Răstoca — isvorăște din dealul comunei Hulubești, trece pe la Găești (mai jos de care se unește cu *Polopul*, unit și el cu *Cobia* și în urmă ese din județul Dâmbovița și primește pe *Ciorogârlea*, care în apropiere de Șanțuri (jud. Dâmbovița) se unește cu Dâmbovița; așa că mare parte din apa Dâmboviței e abătută pe matca Ciorogârlei pentru că apa Dâmbovița, ce trece prin București, înunda mai înainte acest oraș, care este așezat într'un loc prea jos al văii Dâmboviței.

Dâmbovița intră în județul Dâmbovița pe la comuna Gemenea, udă totă partea centrală a sa de la nord-vest spre sud-est, ese din el, trece în județul Ilfov și primește pe *Colintina*, care udă și jud. Dâmbovița.

În extremitatea de sud-vest a acestui județ mai e apa *Ncajlovului*, care ese din județul Argeșiu, trece din județul Dâmbovița în județul Vlașca și se varsă în dreapta Argeșului.

Ialomița isvorăște din culmea Bucegilor mai spre nord de schitul Obârșia sau Peștera Ialomiței. Curge spre sud până la comuna Doicești, apoi se întorce spre sud-est, trece pe la Șotânga și Têrgoviște și ese din județul Dâmbovița pe la satul Tătării.

Ialomița primește mai mulți afluenți în județul Dâmbovița, între care mai însemnați pe dreapta sunt: *Ialomicióra occidentală* și *Vâlcana*; iar pe stânga *Ialomicióra orientală*, *Bisdădelul* și *Cricovul-sărat*, care mai în tot cursul său formează hotarul între județul Dâmbovița și Prahova și se varsă în Ialomița la Tătării.

Natura pământului. În partea de nord-vest a județului și anume întregul masiv al Leoatei, e format din *șișturi cristaline*, și pe alocurea se află și sistemul cretaceu din epoca secundară.

Grupa terțiară ocupă totă regiunea dealurilor și a văilor în acest județ și e reprezentată prin eocen, miocen și pliocen.

Ca minerale putem cita: petrolul care se găsește la Vâlcana-de-sus și la Pietrari și lignit la Vâlcana lui Pandele, și diferite surse minerale la Puciósa, la Buna și la Vâlcana-de-jos.

Împărțirea administrativă și localități principale. Județul Dâmbovița se împarte în plaiul Dâmbovița-Ialomița și în 4 plăși: Dâmbovița-Deal, Cobia, Bolintin și Ialomița.

Capitala județului este *Têrgoviștea* (7000 loc.) așezată lângă malul drept al râului Ialomița, plasa Dâmbovița-Deal. Acest oraș este reședința prefecturii județului, a tribunalului de prima instanță și a altor au-

torități secundare. Are un gimnasiu, două școle primare de băieți și două de fete.

El a fost capitala României (1383-1716) unde Domnii petreceau vara, iar iarna la București. Este celebru în istoria Românilor prin victoriile purtate într'ensul de eroicii noștri Domni asupra vecinilor inimici. Ruinele lui atestă încă vechia sa splendore.

În Târgoviște avem de însemnat ruinele palatului lui Mateiu Basarab, Turnul Chindia, Mitropolia și biserica Curtea-Domnească.

Afară de capitala județului mai sunt târgurile: *Găești* (2000 loc.) așezat la confluența Cobiei cu Poptopul, în plasa Cobia și *Titu* (1500 loc.) stație de drum de fer, așezat în plasa Bolintinului, între Sabar și Dâmbovița.

Spre nord-est de Târgoviște este mănăstirea *Dealul*, cu pozițiune foarte frumoasă, zidită de Radul-cel-mare la 1500. Într'ensa sunt conservate craniurile lui Mihaiu Bravul și Radu-cel-mare. Lângă ea mai sunt mănăstirile *Viforita* și *Golgota*.

În județul Dâmbovița mai avem de însemnat următoarele localități: *Lăculețe*, aproape de Pucioasa însemnat printr'o fabrică de praf de pușcă; *Nucet*, în plasa Dâmbovița Dealu, unde e o herghelie a Statului și în fine *Finta*, pe Ialomița, în Plasa Ialomița, însemnată în istorie prin victoria repurtată de Mateiu Basarab asupra lui Vasile Lupu la anul 1653.

Producțiuni, industrie, comerț și căi de comunicațiune. În partea muntoasă a acestui județ sunt păduri multe și pășuni. În partea deluroasă sau în partea centrală sunt fânețe, livezi întinse de pruni, care dau țuică multă; precum și vii întinse (mai cu seamă pe dealurile Aninoasa, Viforita, Doicești ș. a.), care produc vinuri bune.

În partea meridională sau în plășile Cobia, Bo-

lintin și Ialomița cresc tot felul de cereale, dar mai cu seamă porumb, grâu, orz, secară și mei. Județul Dâmbovița e foarte bogat în animale, ast-fel pe munții Petroșiței, Moroienilor și ai Runcului sunt întinse pășuni, care hrănesc vara diferite turme de oi, din al căror lapte se fac brânzeturi bune. Afară de oi mai prin toate satele se află vite cornute, porci, capre, ș. a. Prin munți se găsesc de asemenea diferite animale sălbatică, cum sunt lupii, vulpile, urșii ș. a. El are de asemenea diferite minerale și ape minerale. Afară de fabrica de praf de pușcă de la Lăculețe, afară de velnițe, de câte-va ferestre și piue și de câte-va mici fabrici din urbea Târgoviște, industria județului Dâmbovița e domestică.

Comerțul acestui județ se face atât prin orașele Târgoviștea, Găești și Potlogi; cât și pe la bălciuri, între care mai însemnate se țin la Cornățel, la Găești, la Voinești, la Pietrari, ș. a. Se exporță din județul Dâmbovița lemne, țuică, vinuri, petrolu ș. a., și se importă mai mult obiecte manufacturiere.

Căile de comunicațiune mai însemnate ale județului Dâmbovița sunt :

Calea ferată Titu-Târgoviștea se desparte la Titu din calea ferată București-Pitești-Verciorova, care intră în județul Dâmbovița pe la Vizurești și trece prin Ghergani, Conțești, Titu și Găești; linia ferată în construcție Târgoviștea-Lăculețe-Pucioasa; șoseaua națională Fundata-Târgoviște; șoseaua națională București-Pitești, care intră în județul Dâmbovița pe la Fundata și trece spre Pitești; șoseaua națională Târgoviștea-Transilvania e isprăvită numai până la comuna Tâța și în fine mai sunt următoarele căi județene: Târgoviștea-Plocești, Târgoviștea-Găești, Târgoviștea-Câmpulung ș. a.

+ JUDEȚUL PRAHOVA.

Situațiune, formă, întindere. și populațiune. Județul Prahova e așezat la răsăritul județului Dâmbovița.

El are forma unui dreptunghiului alungit, ca și județul Vâlcea, de la nord spre sud. Suprafața sa este de 488,983 hectare sau 4889,83 km. pătr. și populațiunea de 220.000 loc., ceea-ce vine câte două hectare de locuitor.

Originea numelui și marca. Județul Prahova și a luat numele după apa Prahova, care îl udă. El are de marcă «un țap și o córdă de viță», semn că munții săi hrănesc multe animale sălbatice și dealurile sale produc vinuri bune.

Hotare naturale, politice și administrative. În partea de nord hotarul acestui județ îl formează la început culmea munților Bârsei, începând de la muntele Omuzului până la poteca Predeluș; apoi parte din munții Buzăului, de la poteca Predeluș până la muntele Tătaru-mic. El e îndreptat de la vest spre est până dincolo de Piatra-mare, apoi spre sud-est până la muntele Grohotiș, de unde face un arc de cerc cu deschizătura spre sud până la Tătaru mic.

În partea occidentală hotarul său îl formează la început culmea Bucegilor și în urmă Cricovul-sărat până la confluența sa cu Ialomița.

În partea meridională hotarul său îl formează la început Ialomița de la confluența sa cu Cricovul-sărat până la confluența sa cu valea Snagovului; apoi o linie dusă spre nord-est și în fine apa Prahova până aproape de satul Patru-frați (Ialomița).

În partea de sud-est hotarul său îl formează o linie dusă de la sud-vest spre nord-est de la satul Patru-frați până în dreptul comunei Boldești (Buzău).

În partea orientală hotarul său e format prin culmea Tătarului, apa Băscă-Chiojdului și o linie dusă spre sud până la comuna Boldești.

Hotarul politic al județului Prahova în partea de nord e *Transilvania*; iar hotarele sale administrative sunt: la apus județul *Dâmbovița*, de la muntele Omu până la confluența Cricovului-sărat cu Ialomița; la sud județul *Ilfov*, de la întâlnirea numitelor ape până la satul Patru-frați; la sud-est județul *Ialomița* de la satul Patru-frați până la Boldești și în fine județul *Buzău* la est, de la Boldești până la muntele Tătaru-mic.

Relieful pământului. Din punctul de vedere al reliefului pământului, județul Prahova se poate împărți în trei regiuni deosebite: *regiunea munților* coprinde tot nordul său până la o linie, care, dusă de la vest spre est, trece pe la nordul comunei Câmpina, pe la Slănic și pe la Valenii-de-munte; *regiunea dealurilor* coprinde tot centrul său până la o altă linie, care, dusă iarăși de la vest spre est, trece pe la nordul orașului Ploești și în fine *regiunea șesurilor* coprinde restul județului.

În partea de nord județul Prahova e despărțit de *Transilvania* prin două culmi principale ale Carpaților:

1) *Culmea munților Bârsei* ține în acest județ de la muntele Omu până la poteca Predeluș, sau până la sorgintea Doftanelor. În această culme e vârful Piatra-mare.

2) *Culmea munților Buzăului* îi formează iarăși hotarul de la Poteca Predeluș până la muntele Tătaru-mic. În ea sunt vârfulurile Grohotiș, Ciucaș, Tătaru-mare și Tătaru mic.

Din aceste două culmi se lasă spre sud diferite

altele, care despart între ele apele acestui județ și dintre care mai însemnate sunt:

a) *Culmea Bucegilor*, cea mai însemnată culme din tot lanțul Carpaților României, are o mulțime de vârfuri și desparte apele Ialomiței de ale Prahovei.

b) *Culmea Baiului* se lasă din muntele Steoia și merge printre Prahova și Doftana.

c) *Culmea Sf. Ilie* se lasă din muntele Grohotiș și merge printre Doftana și Teleajen.

d) *Culmea Clăbucetului* se lasă din muntele Ciucas și merge printre apa Teleajenului și a Bâscei Chiojdului.

e) *Culmea Tătarului* se lasă din muntele Tătaru și trece în județul Buzău.

Aceste patru culmi se prelungesc spre sud prin mai multe dealuri, dintre care mai principal e Dealul-mare — renumit mai înainte prin viile sale — continuățiune a culmei Clăbucetului.

Apele. Județul Prahova ține de basinul Ialomiței, afară de o mică fâșie din partea sa orientală, care ține de basinul Buzăului. Cele mai însemnate din apele sale sunt:

Ialomița 'i formează hotarul către județul Ilfov, de la confluența sa cu Cricovul-sărat până la Gura-Văii Snagovului.

Cricovul-sărat ese din județul Dâmbovița, din culmea Bucegilor, udă puțin județul Prahova; apoi merge pe la hotar aproape în tot cursul său până se întâlnește pe stânga cu *Provița* (care udă numai județul Prahova) și apoi se varsă în Ialomița, în dreptul comunei Tătărei.

Prahova ese prin două ramuri din muntele Piatra și din muntele Baiu, curge spre sud până pe la Têrgșor, apoi se întorțe spre sud-est, face puțin hotarul între județul Prahova și județul Ilfov și se varsă

în Ialomița la satul Patru-frați. Prahova e încărcată pe stânga cu următorii afluenți: *Doftana*, care se varsă în Prahova la Câmpina; *Teleajenul*, — format la început din *Teleajenul-mare* și *Teleajenul-mic* — se încarcă pe dreapta cu *Verbilei* (unit cu *Slănicul*) și pe stânga cu *Drusina* și se varsă în Prahova în apropiere de târgșorul Gherghița; *Cricovul-dulce* ese din prelungirile culmei Clăbucetului, trece pe la Urlați și se varsă în Prahova la cătunul Răceni (Prahova).

În partea orientală județul Prahova mai e udat de *Bâsca Chiojdului*, ce trece în județul Buzău.

Ca ape stătătoare putem cita în județul Prahova lacul *Fulga*, așezat lângă valea Istăului, în partea de sud-est a județului.

Natura pământului. În județul Prahova există terenuri din *grupa secundară*, *grupa terțiară* și *grupa quaternară*.

a) *Grupa secundară* e reprezentată prin sistemul jurasic și sistemul cretaceu, care ocup partea muntoasă a județului.

b) *Grupa terțiară* e reprezentată prin eocen, miocen și pliocen, care ocup regiunea dealurilor și parte din a munților.

c) *Grupa quaternară* se întinde în județul Prahova de la ultimele coline terțiare până la hotarele sale cu județul Ilfov, constituind ast-fel totă regiunea șesă din acest județ.

Minerale se găsesc următoarele: *sulf* la Valeni și la Poiana lângă Comarnic; *sare gemă* la Telega și Slănic; *petrolii* la Dragăneasa, Poiana, Câmpina, Țintea, Păcureți pe Cricovul dulce și *Matia* lângă Păcureți; și în fine *lignit* la Filipeștii de padure și lângă Valeni. De asemenea se găsesc și o mulțime de isvóre minerale, cum sunt la mănăstirea Predeal, la Câmpina, la Slon, la mănăstirea Cheia, la Valeni, la vârful Priporei,

la mănăstirea Susana, la Cornu și la Râșnov. Tóte aceste isvóre sunt sulfuróse, afará de cele de la Cornu, care sunt iodate și de cele de la Râșnov, care sunt alcaline.

Impărțirea administrativă și localități principale. Județul Prahova se împarte în 2 plaiuri: Prahova și Teleajenul și 3 plăși: Filipești, Têrgșor-Câmpu și Podgoria-Cricovu.

Capitala județului este *Ploești* (35000 loc.) aședat în plasa Têrgșor-Câmpu, nu departe de râul Prahova, în dreapta Teleajenului. Acest oraș comercial, frumos și bine aședat; este reședința prefecturei județului, a tribunalului și a altor autorități secundare. Are un liceu, o școlă normală, una comercială, una de meserii, una profesională, una secundară de fete și cinci școli primare de băeți și cinci de fete. De la Ploești spre răsărit începe Dealu-mare, plantat cu vii, care da înainte vinuri multe și bune.

Afără de Ploești mai sunt în județul Prahova următoarele comune urbane:

Vălenii-de-munte (4500 loc.) aședat în plaiul Teleajen, pe rîpa dreaptă a Teleajenului, cu o pozițiune foarte frumoasă și renumit pentru fabricarea țuicii. Are o școlă primară de băeți și una de fete.

Câmpina (4000 loc.) aședată în plaiul Prahova, între Prahova și Doftana, cu un aer curat și pozițiune frumoasă. Are o școlă primară de băeți și una de fete.

Filipești (1500 loc.) aședat în plasa Filipești nu departe de rîpa dreaptă a Prahovei.

Urlați (3000 loc.) aședat în plasa Cricov-Podgoria. Are o școlă primară de băeți și una de fete.

Sinaia, oraș mic și frumos în plaiul Prahova, lângă rîul Prahova. Are o școlă primară mixtă. În Sinaia e reședința de vară a Regelui.

De însemnat mai e și tîrgșorul *Bucov* (1500 loc.)

așezat în plasa Podgoria-Cricov pe rîpa stîngă a Teleajenului, spre nord-est de Ploești.

Spre sud de Ploești, în plasa Tîrgșor-Cîmpu, e satul *Șirna* renumit pentru varul său; în fine spre nord de Ploești, se mai găsesc localitățile: *Comarnic*, însemnat prin fabricarea brînzeturilor și prin cariere de piatră; *Poiana șapului* cu bogate cariere de piatră; *Bușteni*, cu o fabrică de hîrtie și cu o pozițiune foarte frumoasă; *Azuga*, cu o fabrică de sticlă, una de postav și o cășărie și satul *Predeal* unde e și vama *Predeal*.

Între mînăstiri putem cita; *Sinaia* în plaiul Prahova, comuna cu același nume, sub Bucegi, cu aer curat și pozițiune foarte frumoasă, *Mizlea* spre nord de Filipești cu un penitenciar pentru minori; *Susana* și *Cheia* așezate pe apa Teleajenului, nu departe de hotar; *Mărgineni*, cu o închisore, lângă Cricovu-sărat; *Tîrgșor*, cu o închisore militară, lângă Prahova și *Brebu* pe Doftana, mai sus de Cîmpina.

Producțiuni, industrie, comerț și căi de comunicațiune.
În partea muntosă a județului, începînd de la Cîmpina în sus, bogăția principală a sa (lăsînd la o parte mineralele și apele minerale deja citate) o formează pădurile, pășunile și fînețele. Pe pășunile și fînețele sale se cresc turme însemnate de animale domestice și mai cu seamă oi și vite cornute.

Partea deluroasă are ca bogăție principală (lăsînd la o parte câte-va cereale ca porumbul, orzul și ovêzul) vița care dă vinuri bune; precum și livezi întinse de arbori fructiferi și mai cu seamă de pruni, care dau țuică bună.

Partea șesă se deosebete prin cultura a tot felul de cereale.

Industria județului Prahova e destul de înaintată în raport cu cele-lalte județe, căci într'ênsul (lăsînd la o parte industria domestică) se fabrică sticlării,

postavuri, hârtie, brânzeturi bune, vinuri, var și se exploatează sare multă, păcură, pietre pentru construcțiuni și pavat ș. a.

Comerțul de asemenea e destul de însemnat. El este înlesnit prin căile sale de comunicațiune. Cel mai mare târg comercial e Ploești și cea mai principală vamă e Predeal; iar ca vamă secundară e Bratocea, la poteca Predeluș.

Căile de comunicație ale acestui județ sunt:

Linia ferată Ploești-Predeal; linia ferată ce vine de la București la Ploești și d'acolo trece spre Buzău; linia ferată Buda-Slănic; linia ferată Câmpina-Doftana; șoseaua națională București-Predeal prin Câmpina și Sinaia; șoseaua națională Ploești-Buzău prin Mizil; șoseaua națională Câmpina-Telega; șoseaua națională Bușov-Slănic și următoarele căi județene: Ploești-Bratocea; Urlați-Receni; Ploești-Târgoviște cu o ramură la Filipești ș. a.

JUDEȚUL BUZĂU.

Situațiune, formă, întindere și populațiune. Județul Buzău este așezat la răsăritul județului Prahova. El are forma unui dreptunghi scobit în partea de nord către Transilvania și în partea de est către județul Rîmnicu-sărat.

Suprafața sa e de 480768 hectare sau 4807,68 km. pătr. și populațiunea de 190000 locuitori, ceea-ce vine cam trei hectare de locuitor.

Originea numelui și marca. Județul Buzău 'și-a luat numele după apa Buzăului, care 'l udă în tot lungul său. Marca sa este «un templu cu turnuri și o pasăre,» semn că în capitala sa se află episcopia de Buzău.

Hotare naturale, politice și administrative. Județul

Buzău în partea de nord e mărginit de lanțul munților Bâncii, de la muntele Tătaru până la muntele Giurgiu sau până la piquetul Trei-hotare. Hotarul se urmărește această culme spre nord-est, de la muntele Tătaru-mic până la Cheia Cordonului (vama Buzăului), trecând prin munții Bocârna și Mălaia; apoi urmează spre sud apa Buzăului până la confluența sa cu valea Arșagului, de unde apucă această vale până la muntele Bota-mare; în urmă se îndreptează tot spre nord-est, urcă muntele Bota-mică până la muntele Coroi, unde dă în apa Bâsca-mare pe care o urmează spre sud-est. D'aci se îndreptează spre nord-est până dă în apa Bâsca-mică, în dreptul muntelui Penteleu, de unde în fine se îndreptează spre nord și urmează această apă până la muntele Giurgiu.

În partea de apus către județul Prahova, hotarul e îndreptat de la nord-nord-vest spre sud-sud-est și îl formează la început culmea Tătarului, apoi apa Bâsca Chiojdului și în urmă o linie dusă spre sud până la comuna Boldești.

În partea de nord-est, către județul Putna, hotarul, acestui județ e îndreptat de la nord-vest spre sud-est și îl formează culmea Răsboiului, până la muntele Pietrile-fetii.

În partea de est către județul Rîmnicu-sărat hotarul, începând de la muntele Pietrile-fetii, se îndreptează spre sud, taie apa Rîmnicului până la muntele Bisoca, de unde urmează mai multe dealuri, apoi taie apa Călnăului și se îndreptează puțin spre sud-est până dă în apa Buzăului la satul Cotul-Ciôrei. Tot la est, de la satul Cotul-Ciôrei până la movila Ciocilor, în dreptul județului Brăila, hotarul îl formează o linie dusă de la nord spre sud. În partea de sud, către județul Ialomița, hotarul județului Buzău îl formează

o linie dusă de la vest spre est, de la comuna Boldești până la movița Ciocilor.

Relieful pământului. În privința reliefului pământului, județul Buzău se poate împărți în trei regiuni deosebite: *regiunea munților*, care coprinde tot nordul său până la o linie dusă de la vest spre est până la confluența Buzăului cu Bâsca-Rosilii; *regiunea dealurilor* coprinde tot centrul județului până la o linie dusă iarăși de la vest spre est prin Albești, Ulmeni și Buzău și în fine *regiunea sesurilor* coprinde tot restul județului.

Partea muntosă a acestui județ e formată din *culmea munților Bârsei* în partea de nord și din mai multe culmi secundare, care se lasă spre sud din această culme și dintre care mai principale sunt:

1) *Culmea Tătarului* se lasă din muntele Tătaru, presintă vârful Sireu și merge printre Bâsca-Chiojdului și Buzău.

2) *Culmea Asvisbercului* se lasă din muntele Botamare, și se prelungeste printre Bâsca-mare și Buzău.

3) *Culmea Pentelcului* se lasă din muntele Zănóga, presintă vârful Penteleul și se prelungeste printre cele două Băsci.

4) *Culmea Răsboinului* se lasă spre sud din muntele Giurgiu până la muntele Gogoina, de unde se ramifică în mai multe culmi secundare, ca a Pârscovului, a Slănicului și a Călnăului, toate prin afluenții din stânga Buzăului.

Apele. Partea septentrională și centrală a județului Buzău ține de basinul Buzăului, iar partea sa meridională ține de basinul Ialomiței și a Călmațuiului.

Apele sale principale sunt:

Buzăul ese din muntele Tesla, din Transilvania, intră în județul Buzău pe la vama Buzăului sau Cheia-Cordonului, curge de la nord spre sud până în dreptul

comunei Cislău, apoi se întorce spre est până la confluența sa cu Sărățelul-Bercei; în urmă spre sud-est până la Buzău, pe lângă care trece, și în fine face un arc de cerc spre nord-est până ese din județul Buzău, pe la satul Cotul Ciórei.

Buzăul primește pe dreapta următorii afluenți mai însemnați: *Bâsca-Chiojdului*, ce udă puțin și județul Prahova și *Nijcovu*, care se varsă în Buzău la comuna Vernești. Pe stânga primește de asemenea următorii afluenți mai însemnați: *Bâsca-Rosili* formată din *Bâsca-mare* și *Bâsca-mică*, *Sărățelul Bălănești* sau *Pârscovul*, *Sărățelul Bercei*, *Slănicul* și în fine *Călnăul* care vine din județul Rîmnicu-sărat.

În partea de sud județul Buzău e udat de apa *Istèului*, care trece pe la Mizil și de apa *Sărata*. Amândouă aceste ape se unesc și se scurg în Ialomița. În partea sud-estică e udat de *Călmățuii*, care trece în județul Brăila și se duce în Dunăre. Tot în partea de sud, aproape de hotarul său către județul Ialomița are și câte-va lacuri ca *Boldești*, *Glodeanu-sărat* ș. a.

Natura pământului. În județul Buzău sunt cele trei grupe: *grupa secundară*, *grupa terțiară* și *grupa quaternară*.

1) *Grupa secundară* e reprezentată prin sistemul cretaceu, care formează basa tutor munților înalți din județul Buzău.

2) *Grupa terțiară* e reprezentată prin eocen, miocen și pliocen, și ocupă parte din regiunea munților și totă regiunea dealurilor.

3) *Grupa quaternară* formează totă partea de câmp a județului Buzău și se întinde până sub ultimele dealuri, constituind chiar unele dealuri și înaintând în interiorul văilor.

Ca minerale putem cita păcura la Sărata și la Tega; sulful în pulbere la Tega, la Găvan ș. a. Chih-

libarul de o colóre galbenă-roșcată și neagră albăstruie pe valea Sibiciului; ozocherită pe valea Bâscoimici; sare la Sărata, la Sarea lui Buzău și la Mălăiași pe Slănic; lignit la Coca, Joseni și Palanca și în fine petroliu la Sărata și la Tega. Ca ape minerale putem cita apele sulfuröse de la Nifon și Boboci; apele iodate și saline de la Sărata și Lopătari; apele alcaline de la Vintilă-vodă și isvorul cald de pe muntele Sireu.

Tot aci putem cita și emanațiunile de hidrogen protocarbonat de la Lopătari, precum și salțele (păcelele) de la Policiori și de la Beciu.

Împărțirea administrativă și localități principale.. Județul Buzău se împarte în două plaiuri: Pârscov-Slănic și Buzău și 2 plăși: Câmpu și Sărata-Tohani.

Capitala județului este orașul *Buzău* (12,000 loc.) așezat în plasa Sărata-Tohani, pe rîpa dreaptă a Buzăului.

Acest oraș este reședința prefecturii județului, a tribunalului și scaunul episcopiei de Buzău. Are un seminar, un gimnasiu, trei școli primare de băeți și 2 de fete. Are un bălciu însemnat la Drăgaică. Afară de Buzău mai este comuna urbană *Mizil*, așezată în plasa Sărata-Tohani pe apa Istăului, aproape de limita județelor Buzău și Prahova. Are o școlă primară de băeți și una de fete și un bălciu la Drăgaică. Afară de aceasta mai putem numera comunele rurale: *Tohani*, renumit prin vinurile sale; *Pogonele*, cea mai mare comună rurală din acest județ; *Pătârlagele*, renumită pentru țuica sa; *Cislău* cu o mănăstire și cu urmele unei cetăți; *Petrösa*, unde s'a găsit cloșca cu pui; *Gura-Nijcovului*, în apropierea cărui s'a găsit resturi de arme și vase romane; *Gura-Sărății*, cu ape minerale și sare și în fine localitatea *Monteor* cu o fabrică de petroliu.

Mănăstiri însemnate sunt: *Ciolanul*, cu aer curat și pozițiune foarte frumoasă, așezată în plasa Sărata-

Tohani; *Găvanele* și *Vintilă-vodă*, în plaiul Slănic-Pârscoav; *Nișon* și *Rătești* în plaiul Slănic-Pârscoav și *Berca*, cu o școală primară de băeți, tot în acest plaiu.

Producțiuni, industrie, comerț și căi de comunicațiune. Partea muntosă a acestui județ se caracterizează în privința producțiilor vegetale prin numeroase păduri și întinse pășuni. Pășunile de pe muntele Penteleu și de pe munții de prin prejur sunt cele mai renumite din România. Pe ele se hrănesc turme numeroase de oi din al căror lapte se fabrică cele mai gustoase cașcavaluri. Partea deluroasă, afară de câte-va culturi, se caracterizează prin întinse livezi de arbori fructiferi și mai cu seamă de pruni, care dau țuică și prin numeroase fânețe. Tot în această parte și mai cu seamă pe ultimile dealuri sunt și vii numeroase care dau vinuri bune.

Partea șesă a județului se caracterizează prin producțiunea a tot felul de cereale, plante industriale și legume.

Afară de oi, județul Buzău mai hrănește o mulțime de vite cornute, cai, porci și capre.

Ca industrii în județul Buzău putem cita fabricarea petroliului, fabricarea brânzeturilor, a vinului, a țuicii, lucrarea cherestelei și industria mică.

Comerțul se constă în exportățiunea cerealelor, a brânzeturilor, a țuicii, a lemnului și în importățiunea obiectelor manufacturiere.

Cel mai însemnat tîrg comercial e orașul Buzău și cea mai principală vamă e vama Buzăului. Un mare comerț se face în acest județ la bâlciurile ce se țin la Drăgaică (24 Iunie) în orașele Buzău și Mizil.

Căile de comunicațiune ale județului Buzău sunt: calea ferată Buzău spre Mărasești; calea ferată Ploești-Buzău; șoseaua națională Ploești-Buzău prin Mizil; șoseaua națională Buzău-Rîmnic și căile județene: Buzău-frontieră și Buzău-Cotu Ciórei-Brăila.

JUDEȚUL RÎMNICU-SĂRAT.

Situațiune, formă, întindere și populațiune. Județul Rimnicu-sarat este așezat la răsăritul județului Buzău. El are forma unui trapez ale cărui două laturi paralele vin una la nord-vest și alta la sud-est. Cea de la nord-vest ține de la muntele Pietrele-fetei până la cătunul Sindilari (Putna) și cea de la sud-est e formată de apa Buzăului și ține de la Cotul Ciócei (Buzău) până la gura-Buzăului (Măxineni).

Acest județ are o suprafață de 328422 hectare sau 3284,22 km. pătr. și o populațiune de 95000 locuitor, cca-cc vine cam 8 și jumătate hectare de locuitor.

Originea numelui și marca. Județul Rimnicu-sarat 'și-a luat numele după riul Rîmnic (pescos în slavonește) a cărui apă e puțin sărată. Marca acestui județ e «un armăsar», semn că hrănește herghelii însemnate de cai.

Hotare naturale, politice și administrative. In partea de nord-vest hotarul județului Rimnicu-sarat 'l formează culmea Alunișului. In partea de nord-est, începând de la Sindilari, hotarul merge pe lângă Milcov până la Focșani; apoi urmează canalul Milcovului și la comuna Răstóca (Putna) taie apa Milcovului; in urmă urmează malul drept al apei Putna, făcând mai multe cotituri, până la cătunul Blehani și in fine păstrând direcția de sud-est, urmează matca Siretului până mai jos de Măxineni. In partea de sud-vest, începând de la Pietrele-fetii, hotarul merge mai ântâiū spre sud, urmând culmea Răsboiului, până la muntele Bisoca; apoi se întorçe spre sud-est, urmând mai multe dealuri și, după ce taie apa Călnăului la Zernești, (Buzău) se întorçe mult spre sud-est și dă in apa Buzăului la Cotul-Ciórii.

În partea de sud-est hotarul acestui județ 'l formează apa Buzăului de la Cotul-Ciōrii până la gura Buzăului.

Hotarele administrative ale județului Rîmnicu-sărat sunt: la vest *județul Buzău*, de la Pietrele-fetii până la Cotul-Ciōrii; la nord-vest și nord-est, *județul Putna*, de la Pietrele-fetii până la Blehani; la est *județul Covurluiă*, de la Blehani până la gura-Buzăului și în fine la sud-est *județul Brăila*, de la Cotul-Ciōrei până la gura-Buzăului.

Relieful pămēntului. Județul Rîmnicu-sărat e muntos în partea de nord-vest, deluros în partea centrală până la apa Rîmnicului și un șes întins în partea de sud-est până la apa Buzăului.

Munții săi fac parte din culmea munților Buzăului. Ei se întind spre sud-est și spre sud prin trei ramuri principale:

1) *Culmea Alunișului* se desparte din culmea Răsboiului, de la muntele Gogoina, și presintă muntele Pietrele-fetii. Ea merge pe la hotar printre Rîmnicu-sărat și Putna.

2) *Culmea Turculețului* se desparte din muntele Orul și se prelungește printre Rîmnic și Rîmna și printre Rîmna și Mîlcov.

3) *Culmea Răsboiului* se desparte din muntele Giurgiu, presintă muntele Bisoca și se prelungește la început printre Rîmnic și Călnău și în urmă printre Călnău și Slănic.

Apele. Județul Rîmnicu-sărat ține de basinul Siretului. El e udat puțin de Siret la est și în urmă de următoarele ape:

1) *Buzăul* intră în județul Rîmnicu-sărat pe la Cotul-Ciōrei și desparte acest județ de județul Brăila până la gura sa.

2) *Rîmnicul* ese din muntele Gogoina, curge la început spre sud-est până la orașul Rîmnicul-sărat; apoi

se întorce spre nord-est, ese din județul Rîmnicu-sărat, trece în județul Putna și se varsă în Siret în dreptul satului Gârlești.

3) *Rîmna* ese din culmea Turculețului curge, ca și Rîmnicul, la început spre sud-est până la Tîrgu-Cucului, apoi se întorce spre nord-est și se varsă în Milcov, aproape de gura lui.

4) *Milcovul* ese din culmea Alunișului, face în tot cursul său hotarul între Rîmnicu-sărat și Putna până la Focșani, apoi intră în județul Rîmnicu-sărat, trece iar în Putna și se varsă în apa Putnei în dreptul comunei Rêstoca.

5) Mai tot cursul de sus al *Câlnăului* până la Zernești.

Afară de aceste ape curgătoare, județul Rîmnicu-sărat mai are în partea de sud și câte-va lacuri cu ape minerale. Cele mai însemnate din ele sunt: *Balta-albă*, *Boldu* și *Balta-amară*, toate în plasa Rîmnicu-de-jos-Grădiștea,

Natura pământului. Județul Rîmnicu-sărat în privința geologică e format din două părți; din *grupa terțiară* și din *grupa quaternară* cu *aluviuni moderne*.

1) *Grupa terțiară* e reprezentată prin eocen, miocen și pliocen și ocupă partea muntosă a județului.

2) *Grupa quaternară* acoperă toate pôlele dealurilor și se întinde peste totă partea șesă a județului.

Aluviuni nu sunt decât numai în albia apei Rîmnicului.

În județul Rîmnicu-sărat se găsesc următoarele minerale: sare gemă se găsește la Pliscu pe valea Milcovului, în fața cătunului Sindilari și pe valea Câlnăului, și în fine petroliu se exploatează la valea-Rea și la Scropuș.

În județul Rîmnicu-sărat, afară de apele minerale de la Balta-albă, Boldu și Balta-amară, mai sunt încă

trei isvóre de apă sulfurósă : unul sulfuros și sărat la muntele Bisoca ; unul sulfuros dulce la Poiana-Mărului și altul tot sulfuros la mânăstirea lui Bârsache.

Impărțirea administrativă și localități principale. Județul Rîmnicu-sărat se împarte în patru plăși ; Rîmnicu-Rîmnicu-de-sus, Orașu-Marginea-de-jos, Grădiștea-Rîmnicu-de-jos și Marginea-de-sus.

Capitala județului este *Rîmnicu-sărat* (7000 loc.), așezat în plasa Grădiștea-Rîmnicu-de-jos, pe rîpa stînga a rîului Rîmnic. El este reședința prefecturei județului și a tribunalului. Are două școle primare de băeți și două de fete. Acest oraș a ars mai de tot în primăvara anului 1854 dar pînă ați s'a mai restaurat. De la 1832—1862 a fost numai oraș secundar, căci reședința prefecturei județului era în Focșanii-Munteni (partea orașului Focșani de la sudul Milcovului, care aparținea Munteniei.)

Afară de capitală în acest județ mai e tîrgșorul *Plăinești* sau *Tîrgu-Cucului*, așezat pe apa Rîmna.

Mânăstiri mai însemnate în acest județ sunt : *Măxineni* în plasa Marginea-de-jos-Orașu și *Dălhăuț* în plasa Marginea-de-sus.

Producțiuni, industrie, comerț și căi de comunicațiune. Partea muntósă a acestui județ are ca producțiune principală pășuni și păduri. Partea delurósă, afară de câteva cereale ca grâu, porumb, orz, ověz, secară și mei, produce arbori fructiferi ; precum și tot felul de plante industriale și legume.

Acest județ hrănește multe animale domestice și în special oi, vite cornute, cai și porci.

Industria e domestică, iar comerțul seü e întrucât-va activ. Cel mai mare tîrg comercial e capitala sa.

Căile de comunicațiune ale județului Rîmnicu-sărat sunt : calea ferată Buzëu-Râmnicu-sărat-Focșani-Mărășești ; șoseaua națională Buzëu-Rîmnic-Focșani și ur-

mătorele căi județene: Rîmnicu-sărat-Brăila, Vêrtescoi-Brăila ș. a.

JUDEȚUL OLT.

Situațiune, formă, întindere și populațiune. Județul Olt e așezat d'alungul Oltului, între județele Argeșiu și Teleorman. El are forma unui dreptunghiū fôrte alungit de la nord spre sud.

Suprafața sa e de 342025 hectare sau de 3420,25 km. pătr. și populațiunea de 110000 locuitorî, ceea-ce vine peste trei hectare de locuitor.

Originea numelui și marca. Județul Olt 'și-a luat numele după riul Olt (Aluta), care 'l udă d'alungul în partea sa occidentală. Marca sa este «un turn», semn al unei ruini vechi de turn, ce ađi abia se vede lângă Turnu-Măgurele, în județul Teleorman.

Hotare naturale și administrative. În partea occidentală, hotarul natural al județului Olt 'l formează apa Oltului, începënd de la valea Drepteanca până la Preajba-de-Câmp.

În partea septentrională, hotarul acestui județ 'l formează la început valea Drepteanca, apoi o linie dusă tot spre est până la Vierș.

În partea orientală și meridională, hotarul 'l formează la început o serie de dealuri dintre Vedea și Cotmeana, până la confluența lor; apoi apa Vedea până la comuna Popești și în fine o linie curbă înclinată spre vest până la satul Preajba-de-câmp.

Hotarele administrative ale județului Olt sunt: la apus *județul Vâlcea*, de la valea Drepteanca până în dreptul Tighinei, și *județul Romanaș*, de la Tighina până la Preajba-de-câmp; la nord și est *județul Argeșiu*, de la valea Drepteanca până la Corbu și în fine

la est și la sud *județul Teleorman* până la Preajbade-câmp.

Relieful pământului. În privința reliefului pământului, județul Olt se poate împărți în două regiuni: *regiunea dealurilor* în partea de nord și *regiunea șesă* în partea de sud. Regiunea dealurilor se desparte de a șesurilor printr'o linie dreaptă, dusă de la Slatina la Corbu.

Cele mai principale dintre dealurile sale sunt: seria de dealuri dintre Vedea și Cotmeana (dealul Boului și dealul Bradului), prelungire a dealurilor Topologului și seria dintre Vedea și Oltu (dealul Piscul-Dobrii, dealul Clocociovului și dealul Drăgăneștilor), asemenea prelungire a dealurilor Topologului.

Apele. Județul Olt ține de basinul Oltului, de al Călmățuiului și de al Vedei. El e udat la apus de apa *Oltului* , care 'i servește de hotar către județele Vâlcea și Romanați și de următorii săi afluenți: *valea Drepteanca* , *Tâsluiul de nord* , *Tâsluiul de sud* și *Oltul-mic* , care trece în județul Teleorman. La sud e udat de *Călmățui* , care asemenea trece în județul Teleorman și în fine la est este udat de *Vedea* , unită cu *Vedeța* și cu *Cotmeana* .

Natura pământului. Totă partea de nord a județului Olt ține de *grupa terțiară* și e formată din pliocen. *Pliocenul* ocupă totă regiunea deluroasă. Restul județului e format din *grupa quaternară* sau diluviu, compus din pietriș la basă și Löss la partea superioară. Numai valea Vedei e formată din aluviuni moderne.

Împărțirea administrativă și localități principale. Județul Olt se împarte în trei plăși: Oltu-Vedea, Mijlocul și Șerbănești.

Capitala județului este *Slatina* (6000 loc.), în plasa Mijlocul, așezată lângă râul Oltu, peste care este un pod de fer foarte mare și solid. Acest oraș este reșe-

dința prefecturei județului, a tribunalului și a altor autorități secundare. Are un gimnasiu real, două școli primare de băieți și două de fete.

În acest județ sunt următoarele mănăstiri: *Clociova* la sud de Slatina și *Strihareț* la nord de Slatina. Amândouă sunt în plasa Mijlocul și la Strihareț e o școală practică de agricultură.

Producțiuni, industrie, comerț și căi de comunicațiune. În partea de nord saū în regiunea dealurilor, locuitorii se ocupă cu cultura câtor-va cereale ca porumb, orz, ověz, secară și puțin grâu. Tot aci se găesc întinse fânețe și dealuri acoperite cu vii și cu arbori fructiferi. În partea centrală și meridională bogăția principală stă în lucrarea pământului și creșterea vitelor. În această parte se cultivă tot felul de cereale, legume și plante industriale. Tot aci se cresc diferite animale domestice ca oi, vite cornute, cai și porci.

Dacă scótem fabricarea vinurilor, a spirtului, câteva tábăcării și câte-va mori, industria acestui județ e domestica. Comerțul seū e de asemenea puțin activ. Cel mai principal tērg comercial e Slatina. Se exportă mai mult cereale și se importă obiecte manufacturiere, obiecte coloniale ș. a.

Caile principale de comunicațiune ale județului Olt sunt: linia ferată Pitești-Slatina; șoseaua națională Pitești-Slatina spre Craiova și următoarele căi județene: Slatina-Dudu, Brehenii-Neaga, Casa-vechie-Buicești ș. a.

JUDEȚUL TELEORMAN.

Situațiune, formă, întindere și populațiune. Județul Teleorman e așezat în partea de sud-vest a României-mari. Dacă am duce o linie dreaptă de la vest spre est, care să treacă prin Alexandria, am putea împărți

acest județ în două dreptunghiuri: unul alungit de la nord spre sud și altul de la vest spre est.

Suprafața acestui județ e de 362305 hectare sau 3623,05 km. pătr. și populațiunea de 160000 locuitori, ceea-ce vine peste două hectare de locuitor.

Originea numelui și marca. Județul Teleorman 'și-a luat numele de la vorba turcească «Deli-Orman» (pădure mare), probă că mai nainte a fost acoperit cu păduri întinse. Acest nume s'a dat apoi și apei Teleormanului, care 'l udă. Marca sa este «trei oițe», semn că nutrește multe turme de oi, mai cu seamă pe întinsele pășuni ale șesului Burnas.

Hotare naturale, politice și administrative. În partea de sud-vest hotarul județului Teleorman 'l formează apa Oltului, de la satul Preajba-de-câmp până la gura ei, despărțindu'l de județul Romanați. În partea de nord-vest hotarul său către județul Olt 'l formează mai întâiu o linie curbă, cu convexitatea spre sud-est, dusă de la Preajba-de-câmp până la comuna Popești (Olt); apoi apa Vedea până la Corbu. În partea de nord, hotarul către județul Argeșiu, 'l formează o linie dusă de la apus spre răsărit, de la Corbu (Olt) până în dreptul Sloboziei (Teleorman). În partea de est hotarul său către județul Vlașca merge de la nord spre sud printre apa Teleormanului și a Câlniței până la confluența lor; apoi părăsește această direcțiune, face o mare curbă spre est și în urmă se întorce iarăși spre vest, taie apa Vedei și se termină la Dunăre, în fața insulei Vardin. În partea de sud hotarul natural, care desparte acest județ de Bulgaria, e Dunărea, de la gura Oltului până la răsăritul insulei Vardin.

Relieful pământului. Afară de câte-va mici ondulațiuni, tot județul Teleorman este o câmpie întinsă. Cea mai orizontală parte însă a sa este partea de lângă Dunăre sau terasa danubiană și partea sa de sud-est.

care se întinde și în județul Vlașca și care poartă numele de câmpul «Burnas».

Apele. Județul Teleorman ține de basinul Oltului, de al Călmățuiului și de al Vedei cu Teleormanul; toate ape tributare Dunărei. El e udat la sud de *Dunăre*, care, începând de la gura Oltului și până la insula Vardin, e îndreptată de la vest spre est-sud-est și prezintă mai multe insule ca *Belina*, *Bîrsina* și *Vardin*. Afară de Dunăre, acest județ mai e udat de următoarele riuri:

1) *Oltul* udă județul Teleorman în partea sa de vest și îl desparte de județul Romanați, de la Preajbade-câmp până la gura sa. El primește pârul *Oltulmic*, care vine din județul Olt și care mai sus de Turnu-Măgurele se varsă în Olt prin două brațe, formând o insulă numită «*Între Olturi*».

2) *Călmățuiul* este tot din județul Olt și, după ce se unește pe stânga cu *Urluiul*, se varsă în lacul Suhaiu, care se scurge prin două brațe: unul pleacă spre apus și se scurge în lacul Cióra și altul este din lacul Suhaiu la Zimnicea și merge de se unește cu Vedeia.

3) *Vedeia* este din județul Argeșiu, intră în județul Olt, îl udă în partea de nord-est, servește de hotar între acest județ și județul Teleorman, de la Corbu până la Popești; apoi intră în județul Teleorman, îl udă d'alungul de la nord-vest spre sud-est, trece pe la Rușii-de-vede și Alexandria și se varsă în Dunăre, în fața comunei Petroșeni (Vlașca). Vedeia primește în acest județ mai mulți afluenți pe stânga, între care putem cita: a) *Cotmcana*; b) *Tecuciul* este din județul Argeșiu și se varsă în Vedeia la Didești; c) *Valea Burdea* este din județul Argeșiu și se varsă în Vedeia la Albești; d) *Valea Tinosa*, unită cu *valea Căinelui*, este din județul Teleorman și se varsă în Vedeia mai

jos de Mavrodin și în fine Vedea mai primește pe stânga apa Teleormanului, cel mai mare din afluenții săi.

4) *Teleormanul* este din județul Argeșiu, intră în județul Teleorman, uda acest județ în partea orientală și se unește cu Vedea la Cervenii-de-sus, după ce a primit pe stânga pe Câlnița.

Natura pământului. Mai tot județul Teleorman este format din *grupa quaternară*, compusă din pietriș la basă și din Löss în partea superioară. Numai albiile Vedei și Teleormanului precum și terasa danubiană sunt formate din aluviuni moderne.

Impărțirea administrativă și localități principale. Județul Teleorman se împarte în trei plăși: Teleormanul, Têrgul și Călmățuiul-Marginea.

Capitala județului este *Turnu-Măgurele* (6000 loc.) așezat pe Dunăre, în stânga Oltului, plasa Marginea-Călmățuii. El este reședința prefecturii județului, a tribunalului și a altor autorități secundare. Are două școli primare de băieți și una de fete.

Afară de Turnu-Măgurele mai sunt în acest județ următoarele comune urbane:

Alexandria (14.000 loc.) așezată în plasa Marginea-Călmățuii, pe ripa dreaptă a râului Vedea. În ea se ține un bălciu însemnat în acelaș timp când se ține și bălciul Moșilor în București. Mai înainte acest bălciu se ținea la Mavrodin. În Alexandria este un gimnasiu, două școli primare de băieți și două de fete. Alexandria e un oraș modern, fundat de Alexandru Ghica.

Rușii-de-vede (4000 loc.) așezat în plasa Têrgului pe ripa dreaptă a râului Vedea. Are o școală primară de băieți și una de fete. Numele oficial al său e «Roșiori». El a fost fundat de Mihaiu Bravul, care i-a dat numele de Roșiori, fiindcă d'acolo 'și recruta roșiorii săi.

Zimnicca (4000 loc.) în plasa Marginea-Călmățuii,

port la Dunăre în fața Șistovului. Are o școlă primară
le băieți și una de fete.

În acest județ mai avem de însemnat satele *Ce-
tatea* așezată pe valea Căinelui; *Antonțești* pe valea
Finosa; *Piatra* pe Călmățui și *Putinești* pe Teleorman.
Tote sunt localități istorice, însemnate prin răsboiele
lui Mihail Bravul cu Turcii.

Ca mănăstiri putem cita mănăstirea *Baldovinești*, pe
valea Căinelui, lângă satul cu asemenea numire.

**Producțiuni, industrie, comerț și căi de comunica-
țiune.** Județul Teleorman este unul din județele de
înainte ale României în privința producțiilor sale
vegetale și în privința creșterii vitelor, Dacă lăsăm
la o parte terasa danubiană, care e nisiposă și bâl-
tătosă în cea mai mare parte, tot județul Teleorman
produce în abundență tot felul de cereale, plante in-
dustriale, legume, arbori fructiferi și puține vii. El e
de asemenea bogat și în păduri. Înainte însă era
mult mai păduros. Intinsele sale pășuni (câmpia Bur-
nasului) hrănesc o mulțime de animale domestice și
în special oi multe și vite cornute.

Ca industrie putem cita fabricarea brânzeturilor,
a untului în mare cantitate, măcinarea cerealelor, fa-
bricarea alcoolului din bucate ș. a.

Comerțul său e destul de întins. Se exporță ce-
reale, făină, unt, animale și produse animale și se
importă obiecte manufacturiere, mașini agricole, obiecte
coloniale ș. a. Cel mai însemnat oraș comercial e Ale-
xandria și cel mai însemnat port e Turnu-Măgurele.

Căile de comunicațiune ale județului Teleorman
sunt: calea ferată Costești (Argeș)-Rușii-de-Vege-T.-
Măgurele; șoseaua națională București-Turnu-Măgurele
prin Alexandria și următoarele căi județene: Turnu-
Balaciș prin Rușii; Rușii-Zimnicea prin Alexandria,
Alexandria-Giurgiu ș. a.

JUDEȚUL VLAȘCA.

Situațiune, formă, întindere și populațiune. Județul Vlașca este așezat în partea orientală a județului Teleorman. El are forma unui sector de cerc, al cărui arc îl formează Dunărea de la insula Vardin până la Ostrovul Lung și ale cărui raze merge una de la insula Vardin până la comuna Drăghineasca (Vlașca) și alta de la Ostrovul Lung până la aceeași comună.

Suprafața acestui județ e de 384,376 hectare sau 384,376 km. pătr. și populațiunea de 150,000 locuitori, ceea-ce vine cam două și jumătate hectare de locuitor.

Originea numelui și marca. Județul Vlașca și-a luat numele de la Slavia de peste Dunăre, care numea partea stângă a Dunărei «Vlașca», ceea-ce însemnează «Românească.» Marca sa este «trei stejari», semn că mai înainte era foarte păduros.

Hotare naturale, politice și administrative. În partea de sud-est hotarul natural al acestui județ îl formează Dunărea, care, începând din dreptul insulei Vardin, se îndreptează spre est-nord-est până la Ostrovul Lung.

În partea de vest, începând de la comuna Slobozia, hotarul e îndreptat de la nord spre sud printre apa Teleormanului și a Câlniței până la confluența lor; apoi face o mare curbă spre est, se întoarce iarăși spre vest, taie apa Vedei și se termină la Dunăre în fața insulei Vardin. În partea de nord-vest hotarul îl formează o linie, care, plecând din dreptul comunei Slobozia se îndreptează spre nord-est, taie apa Dâmbovicului și se termină la Apa Neajlovului în dreptul comunei Drăghineasca. În fine în partea de nord-est și est hotarul, începând de la Drăghineasca.

merge la început pe lângă apa Neajlovului până la Petrești de mijloc; apoi, după ce se întorce puțin spre nord-est da în apa Argeșului și urmează dealurile sale din dreapta până la Gostinari. De la Gostinari se întorce spre sud și se termină la Dunăre în Țara Ostrovului-Lung.

În partea de sud-est hotarul politic al județului Vlașca îl formează Bulgaria, iar hotarele sale administrative sunt:

La vest *județul Teleorman*, de la insula Vardin până la Slobozia; la nord-est *județul Argeș*, de la Slobozia până la Drăghineasca; la nord-est *județul Dâmbovița*, de la Drăghineasca până la Căscioare și în fine la est *județul Ilfov*, de la Căscioare până la Ostrovul-Lung.

Relieful pământului. Județul Vlașca ca și județul Teleorman, ste o câmpie întinsă preșertă numai de câte-va mici ondulațiuni și câte-va movile și mărginit la sud de terasa dunăreană, care e jósă, báltósă și prin unele părți nisipósă. Această câmpie e mai uniformă în partea de sud-vest, unde se leagă cu șesul Burnas din județul Teleorman.

Apele. Tot județul Vlașca ține de basinul Argeșului. Numai o mică fâșie din partea sa occidentală ține de basinul Vedei. Lăsând la o parte Dunărea, care îl udă la sud, acest județ e udat de următoarele ape:

Câlnița ese din județul Argeș, intră în județul Vlașca, udă partea sa occidentală, este diu acest județ, intră în județul Teleorman și se vârsă în Teleorman.

Argeșul merge aproape pe la hotarul de est al județului Vlașca până la Gostinari. El primește în județul Vlașca la satul Gostinari pe Neajlov, care ese din județul Argeș, mai jos de Pitești, trece în județul Dâmbovița, apoi intră în Vlașca pe la Petrești de

mijloc, l'udă d'alungul in partea sa de nord-est și se varsă in Argeș, după ce se incarcă cu doui afluenți: *Dâmbovnicul* ese din județul Argeș și intră in județul Vlașca; *Glavaciocul* ese asemenea din județul Argeș, intră în Vlașca și se varsă in Neajlov la Călugăreni. Acest riū pórta și numele de Călniștea. Afară de aceste ape, mai tótă terasa dunăreană e udată de mai multe brațe ale Dunărei, care coprind intre ele și Dunăre o mulțime de bălți. Cele mai insemnate din aceste brațe sunt: a) *Brațele Gârla*, *Șoverlin* și *Viróga*, pleacă de la apus din apa Vedei și anume din lacul Durt, și se intind spre răsărit până la Slobozia. Intre aceste brațe și Dunăre se află lacurile *Grădiștea* și *Mair*; b) *Brațele Comansca* și *Mocansca* pleaca de la Smârda și se intind spre răsărit până la lacul Greaca. Intre ele și Dunăre se află mai multe bălți, între care mai mare e *Baltă-Lată*.

In dreptul acestui județ se află in Dunăre următoarele insule mai mari: *Boatin*, *Camedin*, *Ramadan*, *Sf*, *Gheorghe*, *Mocan* și *Ostrovul-lung*.

Natura pământului. Mai tot județul e format din *grupa quaternară* sau diluviană, compusă din pietriș la basă și din *Löss* in partea superióră. Numai terasa dunăreană sau fâșia de pământ ce se intinde d'a lungul Dunărei e formată din *aluviuni moderne*. Această terasă in unele părți are o lățime de mai mulți kilometri. Ca exemplu putem da tóta lunca din dreptul Giurgiului, coprinsă între malul stâng al Dunărei și între colinele quaternare de la Daia, Frătești și Băneasa.

Impărțirea administrativă și localități principale. Județul Vlașca se împarte în trei plăși: Neajlovu-Glavaciogu Călniștea și Marginea.

Capitala sa e orașul *Giurgiu* (21,000 locuitori).

aședat în plasa Marginea pe malul Dunărei în fața Ruscucului. El e un orașiu comercial, are un bălciu însemnat la St. Mărie și un chei frumos la port. Din cauză însă că canalul Sf. Gheorghe, lângă malul căruia e construit cheiul, nu are tot-d'auna apă îndesată, corăbiile debarca mai spre răsărit puțin, la Smârda. Giurgiul se numea în vechime Teodorapolis și în sec. XIV, când genezii stăpâneau mai totă Dunărea prin comerțul lor, el a fost colonie genezesă, numită «Santo-Giorgio» (după numele patronului lor), de unde apoi prin prescurtare a rămas Giorgio și în urmă Giurgiu. Pe timpul Genezeșilor a fost cetate întărită și ruinele zidurilor se văd și azi lângă Dunăre.

Astăzi Giurgiul este un oraș frumos, reședința prefecturii, a tribunalului și a altor autorități secundare. Are un gimnasiu, două școli primare de băieți și două de fete.

Afară de capitală în județul Vlașca mai sunt târgurile *Cartajani* și *Gratia* pe apa Dâmbovicului, în plasa Neajlovu-Glavacioc; Tot în acest județ, la confluența Neajlovului cu Glavaciocul, se află satul *Călugăreni*, unde Mihaiu-Bravul a repurtat o victorie însemnată asupra Turcilor la 1595. De însemnat sunt și mănăstirile *Comana*, *Căscioarele* și *Glavaciocul*, în comunele cu aceleași numiri.

Producțiuni, industrie, comerț și căi de comunicațiune. Ca toate județele de câmp ale Munteniei, județul Vlașca se deosebete foarte mult prin producțiunile sale agricole și prin creșterea vitelor. Lăsând la o parte cultura cerealelor, care se exercită pe o scară foarte întinsă, avem de însemnat cultura viței mai cu seamă pe malurile Argeșului și pe lângă Dunăre; cultura diferitelor legume și plante industriale ș. a. De asemenea mai avem de însemnat și întinsele păduri dintre Neajlov și Argeș (Clejani, Comana, Căscioarele ș. a.)

care dau mai cu seamă lemne de ars, cunoscute în comerț sub numele de „cer de Vlașca”.

Intinsele pășuni și fânețe ale acestui județ hrănesc de asemenea o mulțime de animale domestice și în special oi, vite, cornute, cai și porci. Afară de acestea locuitorii acestui județ se mai ocupă și cu creșterea albinelor și a gândacilor de mătase, iar bălțile dau mult pește.

Industria acestui județ e domestică, iar comerțul său e destul de activ. Se exportă din Vlașca cereale, lemne, animale, produse animale ș. a., și se importă mai mult obiecte manufacturiere și coloniale. Cel mai principal târg comercial și port e capitala sa Giurgiu.

Căile de comunicație ale județului Vlașca sunt următoarele: Calea ferată Giurgiu-București și Giurgiu-Smârda; șoseaua națională București-Giurgiu prin Călugăreni și căile județene: Giurgiu-Zimnicea, Giurgiu-Alexandria, Giurgiu-Pitești și Giurgiu-Târgoviște.

JUDEȚUL ILFOV.

Situațiune, formă, întindere și populațiune. Județul Ilfov este așezat la răsăritul județului Vlașca. Forma sa se aseamănă cu un dreptunghi, care este îndreptat de la nord-vest spre sud-est și ale cărui laturi sunt următoarele: La sud-est Dunărea, la nord-vest o linie dusă de la Malul-Spart până mai sus de Ferbinți, la est o linie dusă de la Ferbinți până la Dunăre și în fine la vest Argeșul de la Malul Spart până la Gostinari și d'aci o linie dusă spre sud până la Dunăre.

Puprafața județului Ilfov e de 403,782 hectare sau 4037,82 km. pătr. și populațiunea 350,000 locuitori, ceea-ce vine peste un hectar de locuitor.

Originea numelui și marca. Județul Ilfov și trage numele de pe apa Ilfovului, care îl udă în partea sa

de nord-vest. El are de marcă «un templu cu sfinții împărați Constantin și Elena», patroni ai catedralei metropolitane din București.

Hotare naturale, politice și administrative. În partea de sud hotarul natural al județului Ilfov către Bulgaria îl formează Dunărea, care e îndreptată spre est-nord-est, prezentând mai multe insule ca Ostrovu-Becher, *Ostrovu-mare* și Ostrovu-Albina. În partea de vest, începând de la Malu-Spart până la Gostinari, hotarul său natural către județul Vlașca îl formează Argeșul aproape prin toate părțile, iar d'acolo o linie dusă spre sud până la Dunăre. În partea de nord-vest către județul Dâmbovița hotarul e format de o linie, care începând de la Malu-Spart, merge spre nord est până la Ialomița. În partea de nord către județul Prahova hotarul natural al județului Ilfov îl formează apa Ialomiței, care e îndreptată de la vest spre est, până la întâlnirea sa cu valea Snagovului. De aci hotarul părăsește apa Ialomiței și se îndreptează puțin spre nord până dă în apa Prahovei pe care o urmează spre sud est până la Fierbinți. În fine în partea de est către județul Ialomița hotarul îl formează o linie dusă cam spre sud-sud-est, de la Fierbinți până la Dunăre.

Relieful pământului. Mai tot județul Ilfov este o câmpie întinsă. Numai partea sa orientală e întreruptă de câte-va mici ondulațiuni de teren, printre care și găsesc scurgere câte-va văi aproape seci ca valea Mostiștei ș. a. Pământul său e mai ridicat în partea de nord și mai jos spre sud. Totă partea sa de sud-vest sau partea coprinsă între Argeșiu și lacul Greaca formează un platou ridicat.

Apele. Tot județul Ilfov ține de basinul Argeșului, afară de partea sa de nord-est, care ține de al Ialomiței. Dacă scótem Dunărea, cele mai însemnate din apele sale sunt:

Argeşul udă judeţul Ilfov în partea sa de vest mergând apópe pe la hotar, începând de la Malaxa până la Gostinari. La Gostinari intră pe teritoriul judeţului Ilfov, se îndreptează spre est până la Budeşti, apoi se întórece spre sud şi se varsă în Dunăre spre apus de Olteniţa.

Sabarul vine din judeţul Dâmboviţa, curge pe valea cu Argeşul şi se varsă în Argeş la Ghimpaş, după ce se uneşte pe stânga cu *Ciorogârta*, la Vêrtejiu.

Dâmboviţa vine din judeţul Dâmboviţa, intră în judeţul Ilfov pe la satul Brezovia, curge spre sud-est, trece prin Bucureşti şi la Cernica 'şi schimbă direcţia spre sud. Aceasta direcţie o păstrează până se varsă în Argeşiu la Budeşti. La comuna Popeşti-Dragomireşti primeşte pe stânga pe *Ilfovul*, iar mai jos de comuna Cernica primeşte pe *Colintina*, care prin judeţul Ilfov formează mai multe lacuri ca *Fierăstrău*, *Tei*, *Fundeni*, *Cernica* ş. a. Tot în Dâmboviţa 'şi găseşte scurgere şi *Valca-Păsărea*.

Ialomiţa udă judeţul Ilfov în partea de nord, despărţindu'l de judeţul Prahova, de la Tătărăi până la întâlnirea sa cu valea-Snagovului, apoi trece în Ilfov şi în urmăreşte din el pe la Fierbinţi. În Ialomiţa se scurg următoarele văi: a) *Valea Snagovului* trece prin lacul Snagov şi se scurge în Ialomiţa la apusul satului Bojdani, b) *Valca Vlăsia* formează lacul Căldăruşani şi se scurge în Ialomiţa la comuna Grădiştea.

Prahova udă judeţul Ilfov pe la hotarul de nord-est, până la Fierbinţi-Stroeşti.

Valea Mostiştea 'şi ia naştere din judeţul Ilfov curge întrerupt prin partea orientală a judeţului şi 'şi găseşte scurgere în Dunăre, după ce a format în cursul său mai multe lacuri ca *Cătruncşti*, *Obileşti* şi *Mostiştea*.

Afară de aceste ape, județul Ilfov mai prezintă în partea sa de sud-vest lacul *Greaca*, care se întinde spre răsărit până la Oltenița și comunica cu Dunărea prin brațul *Muirea*; iar spre apus prin gârțile *Moanca* și *Comanca* se întinde până la Giurgiu.

Natura pământului. Tot județul Ilfov este format din *grupa quaternară* sau diluviu compus din pietriș la basă și Loes în partea superioară. Numai vaile riuurilor și terasa danubiană e formată din aluviuni.

Impărțirea administrativă și localitățile principale. Județul Ilfov se împarte în cinci plăși: Mostiștea-Dâmbovița, Snagovul, Sabarul, Negoști și Oltenița.

Capitala județului Ilfov și a întregii României este orașul București (194633 loc.) așezat în plasa Mostiștea-Dâmbovița, p'amândouă malurile râului Dâmbovița și întemeiat de Mircea cel mare la 1393 ca capitală a României. Acest oraș. foarte industrial și comercial, este reședința Regelui, a corpurilor legiuitoare, a guvernului, a curței de casațiune, a curței de apel, a prefecturii județului, a tuturor autorităților superioare civile și militare și locul unde se adună Sinodul bisericesc. El este centrul biurourilor telegrafo-poștale și a stațiunilor căilor ferate, având 2 gare: una la Filaret, de unde pleacă linia ferată spre sud la Giurgiu și alta la capătul căii Târgoviște, de unde pleacă liniile ferate spre apus, nord și răsărit și care străbat țara de la un cap până la altul.

Intr'ânsul se află o mulțime de așezăminte pentru instrucțiune ca o universitate cu cinci facultăți (de litere, științe, teologie, drept și medicină); un muzeu de zoologie și mineralogie, un muzeu de anticități, o bibliotecă a statului, o școală de farmacie și veterinărie, alipită pe lângă facultatea de medicină, o școală de poduri și șosele, o școală militară de aplicațiune, o școală de ofițeri, o școală de bele-arte, o școală de muzică și declamațiune, o școală de științe politice, o școală de meserii, o școală de agricultură, o școală normală superioară, două școle normale, o școală comercială, o școală normală de institutori, o școală a constructorilor români, trei licee, două gim-

nasii, două seminarii, o școală centrală de fete, o școală profesională de fete două externate secundare, asilul Elena Doamna, ofelinatul de băieți de la Ter, mai multe școle primare de băieți și fete, 3 școle rurale și mai multe pensionate de ambele sexe. De asemenea într'ênsul sunt o mulțime de așezăminte de bine-facere ca un institut de maternitate, un spital de copii, spitalul Brâncovenesc, spitalul Colțea, spitalul Mavrogheni, spitalul Colentina, spitalul de la Pantelimon, spitalul ostășesc și un spital israelit.

Tot într'ênsul se află și câte-va strade frumoase și bine pavate, o mulțime de edificii mari ca Atheneul, Academia, palatul regesc, teatrul național, ș. a.; precum și o mulțime de monumente ale culturii ca *Mitropolia* zidită de Constantin-Șerban Basarab la 1656; *Curtea-Vechie* zidită de Mircea cel mare în veacul al XIV-lea; *Sf. Spiridon-noii*, biserică foarte frumoasă zidită de Scarlat Ghica la 1768, rezidită din temelie la 1858 și reparată în 1885; *Dâmba Bălașa* zidită la 1751 de domnița Bălașa fiica lui Constantin Brâncoveanu și rezidită din temelie; *Sărindarul* zidită de Șerban-Vodă la 1592; *Sf. Gheorghe-vechiu* zidită de jupân Nedelcu la 1493; *Sf. Gheorghe nou* zidită de Constantin Brâncoveanu; *Crețulescu* zidită de vornicul lordache Crețulescu la 1722; *Radu-Vodă* zidită la 1575 de Alexandru II; *Mihailii-Vodă* zidită la 1592 de Mihail Bravul ș. a.

În acest oraș la 1812 s'a încheiat un tractat între Rusia și Turcia, prin care s'a cedat pe nedrept Rusiei Basarabia.

Afară de capitală în județul Ilfov mai este comuna urbană *Oltenița*, (4000 loc.) port așezat lângă Dunăre în stânga Argeșului, plasa Oltenița, în dreptul Turtucaiei din Bulgaria. Are o școală primară de băieți și una de fete.

Cele mai însemnate mănăstiri din județul Ilfov sunt:

Văcărești, lângă București, zidită de Nicolae Mavrocordat la 1720 și transformată astăzi în penitenciar public.

Cotroceni, lângă București, zidită de Șerban-Cantacozino la 1580. În ea este și un palat de vară al Regelui.

Mărcuța, zidită la 1587 de logofătul Dan, în

plasa Mosiștea-Dâmbovița și transformată astăzi în ospiciu de invalizi și alienați, «Balamuc».

Pantelimon, zidită de Grigore Ghica 1750, în plasa Mosiștea-Dâmbovița, unde acum se află un spital.

Cernica mănăstire de călugări, zidită la 1608 de vornicul Cernica Stirbei, în plasa Mosiștea-Dâmbovița.

Pasărea mănăstire de maici, în plasa Mostiștea-Dâmbovița.

Căldărușani mănăstire de călugări, în plasa Snagov.

Țigănești mănăstire de maici, în plasa Snagov.

Snagov, zidită de Vlad Țepeș la 1470, în plasa Snagov.

Ciclogârla mănăstire de maici, în plasa Sabaru.

Plătărești în plasa Dâmbovița-Mostiștea, cu o închisore pentru femei.

Producțiunii, industrie, comerț și căi de comunicațiune. Județul Ilfov e foarte bogat în privința producțiilor sale vegetale și animale. Pământul său este foarte fertil și în special partea cea mai fertilă este plasa Dâmbovița-Mostiștea. El produce tot felul de cereale și în special porumb și grâu mult; diferite plante industriale ca rapiță, tutun ș. a.; diferite legume, mai cu seamă prin prejurul orașului București; puțini arbori fructiferi, fân mult, lucernă, trifoiu ș. a. Afară de acestea județul Ilfov are și păduri întinse; precum și vii, care dau vinuri bune, cum sunt cele de la Copăceni pe malul Argeșului și cele de la Greaca.

Județul Ilfov hrănește diferite animale domestice și anume oi, vite cornute, porci și cai. Bălțile sale dau o mare cantitate de pește.

Industria acestui județ este intru-cât-va înaintată în raport cu celelalte județe. Afară de industria domestică, care se practică de locuitorii satelor, are și

câte-va fabrici în București și prin împrejurimile sale; precum și numeroase ateliere de ferărie, lemnărie ș. a. prin București.

Comeuțul de asemenea e foarte activ. Se exportă o mulțime de cereale prin portul Oltenița și se importă tot felul de produse ale industriei străine prin vama București.

Lasând la o parte liniile ferate și șoselele, care înconjură Bucureștii și luând ca punct de plecare chiar Bucureștii, județul Ifov are următoarele căi de comunicațiune:

1) Linia ferată ce pleacă de la gara de nord și se duce spre Pitești prin Chitila.

2) Linia ferată ce pleacă de la Chitila spre Ploești.

3) Linia ferată ce pleacă de la gara Filaretului și se duce spre Giurgiu.

4) Linia ferată ce pleacă de la gara Mogoșoia și se duce spre Fetești.

5) Șoseaua națională București-Vêrciorova pleacă de la bariera căii Grivița și de acolo se duce spre Pitești și în urmă spre Vêrciorova.

6) Șoseaua națională București-Predeal pleacă de la bariera căii Victoria și de acolo se duce spre Ploești și în urmă spre Predeal.

7) Șoseaua națională București-Giurgiu pleacă din calea Rahovei și se duce spre Giurgiu.

Afară de acestea mai sunt următoarele căi județene:

1) București-Oltenița, începe din București, bariera Văcărești, trece prin comunele Popești, Cătunu, Gruiu, Budești, Negoești, Militari, Oltenița, orașul Oltenița, și d'aci la limita județului.

2) București-Brăila, începe din șoseaua Moș-Panteleimon, hanu Părlita, trece prin comunele Panteleimon, Crângu, Tămădău, Călărești, Iléana și d'aci, la limita județului Ialomița.

3) București-Pitești, începe din București, bariera Cotroceni, trece prin

comunele Militarî, Ciorogârta, Bolintinu-din-deal, Bolintinu-din-vale și d'aci la limita județului Dâmbovița.

4) Bucureștii-Târgoviște, începe din calea Națională No. 2 (Bucureștii-Târgoviște), trece prin cătunele Mogoșoia, Buftea, Crevedia, Lucianca, Buzănești și d'aci la limita județului Dâmbovița.

5) Bucureștii-Urziceni, începe din Bucureștii, bariera Colintina, trece prin comunele Colintina, Ștefanestî, Afumaș și d'aci continuă spre limita județului.

6) Bucureștii-Alexandria, începe din Bucureștii, bariera Rahova, trece prin comunele Bragadiru, Cornetu și d'aci continuă spre limita județului.

JUDEȚUL IALOMIȚA.

Situațiune, formă, întindere și populațiune. Județul Ialomița este așezat în partea de sud-est a Munteniei, la răsăritul județului Ilfov. Forma sa se poate asemăna cu un trapez ale cărui laturi paralele sunt în părțile sale de nord și de sud. Una din ele o formează Dunărea de la piquetul Intre Privale până aproape de Cernavoda și alta o formează o linie dusă de la Patru-frați până la Gura Ialomiței.

Suprafața acestui județ e de 805529 hectare sau 8055,29 km. pătr. Populațiunea de 100000 locuitorî, ceia-ce vine câte opt hectare de locuitor.

Originea numelui și marca. Numele județului Ialomița vine de la cuvântul slavonesc «Jalov.» ceia-ce însemnează pământ pustiū sau înțelenit. Acest nume a fost dat în urmă și apei Ialomița, care udă acest județ. Marca județului Ialomița este «un pește peste un snop de grâu», semn că acest județ produce multe cereale și are multe pește în bălțile sale.

Hotare naturale, politice și administrative. În partea de sud și cea de est hotarul natural al județului Ialomița îl formează Dunărea, de la piquetul Intre Privale până la Gura Ialomiței. Incepând de la piquetul

Intre Privale, Dunărea se îndreptează la început spre est până la Rașova, apoi se întorče spre nord și face un mare arc de cerc cu deschișătura spre vest până la Gura Ialomiței. La Călărași se desparte din Dunăre brațul Borcea, care urmează aceeași direcțiune ca și Dunărea până ce dă în Dunăre la Gura Ialomiței, după ce a primit brațul «gura Bali» despărțit asemenea din Dunare.

Hotarul de apus către județul Ilfov îl formează o linie dusă de la satul Patru-frați până la piquetul Intre Privale.

Hotarul de nord-est către județul Prahova îl formează o linie dusă spre nord-est, de la satul Patru-frați până în dreptul satului Boldești (Buzău).

Hotarul de nord al județului Ialomița către județul Buzău îl formează o linie dusă spre est de la Boldești până la Movila Ciocilor, și către județul Brăila o altă linie dusă tot spre est până la Gura Ialomiței.

În partea de sud județul Ialomița are ca hotar politic Bulgaria, de la piquetul Intre Privale până la două kilometri spre răsărit de Silistra; iar d'aci încolo spre sud și spre est se mărginește cu județul Constanța.

Relieful pământului. Tot județul Ialomița este o câmpie întinsă, înclinată de la vest către est. Nu prezintă de cât mici ondulațiuni pe lângă râul Ialomița și pe lângă câte-va văi seci, precum și o mulțime de movile. Centrul acestui județ e ocupat de o câmpie foarte orizontală numită *Bărăgan*. Bărăganul are o lungime de la vest spre est de la 3—4 poștii și o lărgime de la nord la sud de vre-o două poștii. El e lipsit aproape cu totul de apă și de arbori; înaintea lui nu era acoperit de cât cu pășuni, astăzi însă mare parte din el e transformat în locuri arate. Partea cea

mai josă a județului e pământul coprins între Dunăre și Borcea, care se cheamă «baltă».

Apele. Tot județul Ialomița ține de basinul Ialomiței. El e udat la sud și est pe la hotar de *Dunăre* și de *Borcea*. Lângă Dunăre, în sud-vestul județului se află două mari lacuri: lacul *Boian* și lacul *Călărași*, care comunică cu *Borcea*. Partea *Borcei* de la *Dunăre* până la *Călărași* poartă numele de braț *Șirlăului*. Între *Dunăre* și *Borcea* se află următoarele lacuri mai mari: *Lacul mare*, *Cobălciu* și *Cobol*; iar în *Dunăre* sunt următoarele insule: cele două *Privale*, în dreptul lacului *Boian*; insulele *Prival*, *Tulchia mare* și *Tulchia mică*, toate în dreptul *Călărașilor*; insulele *Șoimu*, *Strîmbu*, *Balaban*, toate așezate în arc de cerc ce-l face *Dunărea* până în apropiere de *Gura Ialomiței* și în fine *Gâsca mare* și *Gâsca mică*, în fața locului numit *Piua Pietri*.

Prin partea centrală județul Ialomița e udat de riul *Ialomița*, care intră în acest județ pe la *Patrufrăți*, curge d'alungul de la vest spre est, trece pe lângă *Urziceni* și pe la *Slobozia* și se varsă în *Dunăre* la schela *Gura Ialomiței*, după ce se încarcă cu *Prahova*, care udă puțin din nord-vestul acestui județ și cu *valca Sărății* unită cu *valca Istăului*. În stânga *Ialomiței* sunt o mulțime de văi, care și găsesc scurgere în diferite lacuri. Cea mai însemnată este *valca Filica* care se scurge în lacul *Fundata*, mai la răsărit de care se află lacul *Amara*. Amândouă aceste lacuri au ape minerale.

În dreapta *Ialomiței* sunt următoarele văi:

1) *Valca Săpunari* trece în județul *Ilfov* și se scurge în valea *Mostiștei*.

2) *Valca Dor mărunt* numită și a *Căpitanului* se scurge în lacul *Mostiștei*.

3) *Valea Vișina* se scurge în lacul Gălățuin, așezat la nordul lacului Călărași.

4) *Valea Figălia* se scurge în lacul Jigălia, așezat lângă Borcea.

La hotarul de apus al județului Ialomița, se află și *lacul Mostiștea*.

Natura pământului. Județul Ialomița ca și județul Ilfov are pământul format din *grupa quaternară* reprezentată prin diluviu, care ocupă mai totă întinderea județului și prin aluviuni moderne, care ocupă văile apelor și terasa danubiană.

Împărțirea administrativă și localități însemnate. Județul Ialomița se împarte în trei plăși: Câmpu, Balta-Ialomița și Borcea. Capitala sa este orașul *Călărași* (5000 loc.) așezat aproape de canalul Borcea, în partea orientală a lacului Călărași, în plasa Borcea. El e reședința prefecturii, a tribunalului și a altor autorități mai mici. Are un gimnasiu real, două școli primare de băieți și două de fete. Corăbiile mari de pe Dunăre nu pot intra pe Borcea până la Călărași și de aceea acest port e legat printr'un serviciu regulat de vapore mici cu portul Siliștra, unde se opresc vasele mari. Are un bălciu însemnat, care se ține în primile zile ale lui Septembrie.

În județul Ialomița sunt următoarele târguri: *Urziceni*, așezat în plasa Câmpu pe valea Sărății, aproape de Ialomița. Are o școală primară de băieți și una de fete. *Slobozia* așezat în plasa Balta-Ialomița, pe malul stâng al Ialomiței. Are o școală primară de băieți și una de fete. La Slobozia se țin două bălciuri însemnate: unul la Înălțare și altul la Vinerea-mare.

În acest județ mai avem de însemnat următoarele localități: *Gura Ialomiței* schelă pe Dunăre la gura râului Ialomița; *Fetești* stație de linie ferată pe brațul Borcea, în regiunea sa mijlocie; *Ciulnița* stație de linie ferată pe Ialomița și localitatea *Reviga* în stânga Ia-

Ialomiței, în plasa Balta-Ialomița. La Reviga sau Rovine Mircea cel mare a repurtat o victorie strălucită asupra lui Baiazet. Aprópe de gura Ialomiței, în locul numit Piuă Pietrii, se vęd ruinele unei cetăți, care se numea *Cetatea-de-floci*.

Producțiunii, industrie, comerț și căi de comunicațiune. Pământul județului Ialomița este foarte productiv. El ar da mai multe producțiuni, dacă ar fi mai locuit și lucrat cu îngrijire. Partea cea mai bogată în producțiuni e plasa Câmpu. Înainte mai numai în ea se exercita cultura cerealelor, de vreme ce tot Bărăganul era ocupat numai cu pășuni. Ađi tot județul — afară de Baltă — produce în abundență tot felul de cereale și în special grâu și mei. Prin părțile umede se cultivă mult inul și cânepa, iar în plasa Câmpu mult tutun. Păduri în județul Ialomița nu sunt de cât câte-va pe lângă riul Ialomița; iar pe lângă Dunăre și în insulele Dunărei sunt dese stușișuri de salcie, anini, plopi și richită.

Județul Ialomița este unul din județele cele mai bogate ale României în privința animalelor. Bărăganul și Balta hrănesc turme numeroase de oi, porci și vite cornute precum și erghelii însemnate de cai.

Dacă scótem povernele, care fabrică spirt din grâne precum și morile — conduse de vânt și ape — care dau făină, industria județului Ialomița este domestică.

Comerțul județului Ialomița este întru cât-va activ. Se exportă cereale, animale, piei, lână, brânzeturi, unt, pește ș. a. și se importă mai mult obiecte manufacturiere. Orașul cel mai comercial e portul Călărași.

Județul Ialomița în raport cu întinderea sa e sărac în căi de comunicațiune. Caile sale sunt: Liniile ferate București-Feteși, Făurei-Fetești, Ciulnița-Slobozia și Ciulnița-Călărași; o cale națională de la București la Urziceni și d'acolo spre Brăila; calea națională Bu-

curești-Călărași și în fine următoarele căi județene: Călărași-Slobozia, Slobozia-Piua-Pietrii, Călărași-Urziceni și Slobozia-Urziceni.

JUDEȚUL BRĂILA.

Situațiune, formă, întindere și populațiune. Județul Brăila este așezat în partea orientală a Munteniei, la răsăritul județului Buzău și la nordul județului Ialomița. El are forma unui pentagon neregulat, ale cărui laturi sunt următoarele: La nord-vest apa Buzăului, de la Cotul Ciórei până la gura lui; la nord Siretul, de la gura Buzăului până la gura Siretului, la apus o linie îndreptată de la nord spre sud, de la Cotul Ciórei până la movila Ciocilor; la sud o linie dusă de la vest spre est până la gura Ialomiței și în fine la răsărit Dunărea, de la gura Ialomiței până la gura Siretului.

Suprafața județului Brăila e de 596445 hectare sau 5964, 45 km. pătr. și populațiunea 70,000 locuitori ceea ce vine câte opt hectare de locuitor.

Originea numelui și marca. Județul Brăila 'și a luat numele după capitala sa. Marca lui este «o corabie», semn că în portul său Brăila ancorează multe corábii.

Hotare naturale și administrative. Am dis că județul Brăila are forma unui pentagon. Trei din laturile acestui pentagon sunt formate de ape, care 'i servesc ca hotare naturale către județele vecine; pe când două din ele sunt linii convenționale. Intr'adevăr: În partea de nord-vest către județul Rimnicu-sărat hotarul său natural e apa Buzăului, care, începând de la Cotul Ciórei până la gura lui, este îndreptată de la sud-vest spre nord-est. În partea de nord către județul Covurluiă are ca hotar natural apa Siretului, care, înce-

pînd de la gura Buzelui și până la gura sa, e îndreptată de la vest spre est. În partea de est către județele Tulcea și Constanța hotarul său natural e format de Dunăre, de la gura Siretului până în dreptul Brailei și de brațul său Dunărea-veche până la gura Ialomiței. În partea de sud către județul Ialomița hotarul îl formează linia convențională de la gura Ialomiței până la movila Ciocilor și în fine în partea occidentală către județul Buzeu hotarul e format iarăși de o linie convențională, dusă de la movila Ciocilor spre nord până la Cotul Ciórei.

Relieful pămîntului. Pămîntul județului Brăila, ca și al județului Ialomița, este o câmpie întinsă cu o înclinațiune generală de la apus spre răsărit. Această câmpie e presărată de o mulțime de movile și prevădută la nord-vest pe lângă apa Buzelui cu mai multe dealuri, a căror înălțime nu trece peste 100 metri. În partea orientală, între Dunărea nouă și Dunărea veche, pămîntul județului Brăila este jos și băltoș, ca și pămîntul județului Ialomița cuprins între Dunăre și Borcea.

Apele. Partea septentrională a județului Brăila ține de basinul Siretului, iar partea sa meridională ține de al Călmățuiului. Apele sale principale sunt următoarele :

1) La nord *Siretul* de la Măxineni până la gura sa.
2) La nord-vest *Buzeu* de la cotul Ciórei până la gura lui.

3) Prin centru apa *Călmățuiului*, care vine din județul Buzeu și care, după ce se desparte în cursul său inferior în două brațe (cea de sud poartă numele de *Viróga puturósă*), se varsă în Dunăre la satul Gura Călmățuiului.

4) La est *Dunărea* care, începînd de la gura Ialomiței, se desparte în două brațe mari: Dunărea veche și Dunărea nouă. Între aceste brațe se află un

pământ numit *Balta*. *Dunărea-vechio* începe de la gura Ialomiței și se îndreptează spre nord până la Brăila.

Dunărea vechio se desparte în mai multe brațe care copriud între ele următoarele insule: ostrovul *Chicciu*, ostrovul *Iapa*, ostrovul *Popa*, ostrovul *Costa lupului* și ostrovul *Ninovia*.

Dunărea nouă începe tot de la gura Ialomiței și merge la început spre est; apoi se întorco spre nord până la Măcin și d'acolo sub numele de canalul Măcinului se întorco spre vest și se unește cu Dunărea vechio la Brăila. Partea de sud a Balței se chiamă ostrovul *Bregoloi* și în el se află lacurile *Ulm*, *Lunguleț* și *Șerban*. Partea de nord a bălții se chiamă ostrovul *Filipovia*. Acest ostrov e tăiat de gârla *Dimulcasa*, care se unește cu gârla *Filipovia*, ceși găsește scurgerea în canalul Măcinului.

Afară de Dunare și de apele deja citate, județul Brăila mai e preserat de mai multe lacuri ca lacul *Iazului*, lacul *Ianca* și în fine lacul *Sărat*. Lacul Sărat e așezat ceva mai la sud-vest de orașul Brăila. El constitue una din cele mai însemnate stațiuni balneare din România, fiind că conține diferite substanțe minerale în apa sa.

Natura pământului. Pământul județului Brăila ține de *grupa quaternară* represintată prin diluviu care ocupă mai totă întinderea județului și prin aluviuni moderne, care se află pe văile riurilor și în terasa danubiană.

Impărțirea administrativă și localități principale. Județul Brăila se împarte în două plăși: Vădeni și Balta.

Capitala sa e orașul *Brăila* (40,000 loc.) așezat lângă Dunare în fața Măcinului, plasa Vădeni. El este al doilea port al României. A fost cetate întărită până la 1828, când i s'a dărâmat zidurile. E reședința prefecturei județului, a unui tribunal civil, a unui co-

mercial și a altor autorități secundare. Are un gimnasiu, o școală secundară și una profesională de fete și trei școle primare de băieți și două de fete.

De însemnat în județul Brăila e și comuna rurală *Filiu*, în plasa Balta lângă Calmățui, cu o școală primară foarte frumoasă; precum și comuna *Făurei*, în plasa Vădeni, stație însemnată de drum de fer.

Producțiuni, industrie, comerț și căi de comunicațiune. Județul Brăila produce diferite cereale, dar mai cu seamă orz, porumb, mei și grâu; diferite plante industriale ca inul, cânepa și rapița și diferite legume. El are puține păduri; dar în schimb are întinse pășuni și fânețe, care hrănesc diferite animale domestice și în special oi și vite cornute. Brațele Dunărei și bălțile sale dau o mare cantitate de pește.

Exceptând câte-va fabrici și câte-va ateliere din orașul Brăila, industria județului Brăila e domestică. Comerțul său e foarte dezvoltat. El e concentrat aproape numai în capitala sa. Se exportă cereale, animale, produse animale ș. a. și se importă obiecte manufacturiere, obiecte coloniale, ferării ș. a. Căile de comunicațiune ale județului Brăila sunt următoarele: Linia ferată Buzău-Brăila, linia ferată Făurei-Fetești, linia ferată Brăila-Bărboși, șoseaua națională Buzău-Brăila și următoarele căi județene: Brăila-Calărași, Brăila-Focșani, Brăila-Rîmnic ș. a.

JUDEȚELE MOLDOVEI.

JUDEȚUL PUTNA.

Situațiune, formă, întindere și populațiune. Județul Putna este așezat în partea de sud-vest a Moldovei, la nordul județului Rîmnicu-sărat și la nord-estul județului Buzău.

El are forma unui trapez ale căruia laturi paralele sunt: lanțul Carpaților și apa Siretului. Acest trapez e puțin gătit în partea centrală prin curburile ce fac laturile de nord și de sud.

Suprafața județului Putna e de 229596 hectare sau 2295,96 km. □ și populațiunea 175,000 locuitori, ceea-ce vine aproape un hectar și jumătate de locuitor.

Originea numelui și marca. Județul Putna 'și a luat numele după apa Putna, care'l udă d'a lungul prin partea sa centrală. El are de marcă «Un Bachus stând pe un butoi», semn că produce vinuri multe și bune.

Hotare naturale, politice și administrative. În partea occidentală hotarul natural al județului Putna începe de la piquetul Trei hotare și se îndreptează spre nord, urmând culmea munților Vrancei, de la muntele Giurgiu până la muntele Clăbucu.

În partea de sud-vest, începând de la piquetul Trei hotare, hotarul natural al județului Putna urmează pârâul orientat al culmei Răsboiului — formând un arc de cerc cu deschișătura spre nord-est — până la muntele Gogoina; apoi scoborâ această culme până la Pietrile-fetii.

În partea de sud începând de la Pietrile-fetii, hotarul merge spre nord-est și trece prin culmea Alunișului; apoi urmează apa Milcovului și în urmă apucă malul drept al Putnei până la cătunul Blehani.

În partea de nord hotarul, începând de la muntele Clăbucul, se îndreptează spre est și urmează culmea munților Zăbrăuți până în dreptul schitului Moșinovia; apoi se întorce spre nord-est și urmează dealul dintre apele Căiuț și Bâlca până la Trotușul la satul Bâlca. De la Bâlca hotarul 'l formează o linie dusă paralel cu Siretul până în dreptul isvorului apei Ră-

căciuni, de unde întorcându-se spre est urmează această apă până la confluența sa cu Siretul.

În fine în partea orientală hotarul natural al județului Putna, începând de la gura apei Răcăciuni până la cătunul Blehani, îl formează apa Siretului, care e îndreptată de la nord-nord-vest spre sud-sud-est.

În partea occidentală hotarul politic al județului Putna e *Transilvania*, de la piquetul Trei hotare până la muntele Clăbucul; iar hotarele sale administrative sunt: La sud-vest *județul Buzău*, de la piquetul Trei hotare până la Pietriile-fetii; la sud *județul Rîmnicu-sărat*, de la Pietriile-fetii până la Blehani; la nord *județul Bacău*, de la muntele Clăbucul până la gura apei Răcăciuni și în fine la est *județul Tecuci*, de la gura apei Răcăciuni până la Blehani.

Relieful pământului. În privința reliefului pământului, județul Putna se poate împărți în trei regiuni deosebite: 1) *Regiunea muntosă* cuprinde tot vestul județului și anume plaiul Vrancea și câte-va comune din plasa Gârlele și din vestul plaiului Zăbrăuți; 2) *Regiunea dealurilor* cuprinde toate dealurile din partea centrală a județului, formând un brâu ce desparte regiunea muntosă de regiunea următoare; 3) *Regiunea câmpiilor* cuprinde tot șesul Siretului de la Milcov și Trotuș până în regiunea dealurilor, adică mare parte din plasa Răcăciuni, din plaiul Zăbrăuți și din plasa Gârlele-Bilești.

Munții județului Putna se numesc *munții Vrancei*. Culmea lor principală desparte acest județ de Transilvania de la piquetul Trei hotare până la muntele Clăbucul. Ea prezintă următoarele vârfuri: muntele Giurgiu, muntele Arișoia, muntele Lacoci, și muntele Clăbucu. Din aceasta culme pleacă spre est și sud-est următoarele culmi secundare:

- 1) *Culmea Răsboiului* pleacă din muntele Giurgiu,

se îndreptează spre sud-est printre Bâsca mică și Zăbala și ține în acest județ până la Pietrile-fetii, prezentând vârfurile Gogoina și Pietrile-fetii. Din această culme și anume din muntele Gogoina se desparte *culmea Alunișului*, care se îndreptează spre nord-est printre Zăbala și Milcov și se termină prin *Magura Odobeștilor*. Ea servește de hotar între județele Putna și Rîmnicu-Sărat.

2) *Culmea Lăpișului* se lasă din muntele Lacoci printre Naruja și Zăbala.

3) *Culmea Neagră* se lasă tot din muntele Lacoci printre Putna și Naruja.

4) *Culmea munților Șovejei* se lasă din muntele Clăbucul printre Putna și Șușița.

5) *Culmea munților Zăbrăuți* vine din județul Bacău și se prelungește spre răsărit printre Șușița și Cașin.

6) *Culmea munților Taslăului* printre Trotuș și Siret.

Apele. Județul Putna ține de basinul Siretului. El este udat la răsărit de apa Siretului, care 'i face hotarul de la gura apei Răcăciuni până la cătunul Blehani. Afară de Siret județul Putna mai e udat de următoarele ape:

1) *Trotușul* vine din județul Bacău, udă colțul de nord-est al județului Putna, trece pe la Agiud și se varsă în Siret la târgul Domnești, după ce se încarcă pe dreapta în județul Putna cu *Bâlca*.

2) *Zăbrăuți* isvorește mai sus de Moșinóia, desparte plasa Răcăciuni de plasa Bilești și se varsă în Siret mai sus de Mărășești.

3) *Șușița* isvorește din pôlele munților Zăbrăuți, nu departe de mănăstirea Șovejei și se varsă în Siret mai jos de Mărășești.

4) *Putna* ese din muntele Arișóia (Transilvania)

curge la început spre nord pe la hotar, se unește cu *Valea Mărului*, ce merge tot pe la hotar; apoi intră pe teritoriul județului Putna și primește pe stânga apa *Lepșa*, în apropiere de gura careia formează o cascadă pe cinci trepte. De la gura *Lepșei* Putna se îndreptează spre răsărit, apoi se întorce spre sud-est și se varsă în Siret la comuna Nănești. Din Putna se abat două gârle, una din dreapta și alta din stânga. Din cea din dreapta se ia canalul ce duce apă în Focșani. Afară de *Valea-Mărului* și de *Lepșa*, Putna mai primește o mulțime de afluenți, între care mai principali sunt:

a) *Zăbala* ese din muntele Lacoci, curge la început spre sud-est; apoi, după ce se încarcă pe stânga cu *Naruja*, se varsă în dreapta Putnei.

b) *Milcovul* isvorește din culmea Alunișului, și străbate terenuri sărate și apa sa devine sărată. El servește de hotar între județele Rîmnicu-sărat și Putna până mai spre apus de Focșani; apoi intră în județul Rîmnicu-sărat și tocmai la gura sa intră iar în județul Putna și se varsă în dreapta Putnei la comuna Răstoca, încărcat cu cursul de jos al Rîmnei.

Afară de aceste ape, județul Putna mai e udat în partea sa sud-estică și de cursul de jos al *Rîmnicului-sărat*, care se varsă în Siret la satul Gârlești (R.-sărat).

Natura pământului. Pământul județului Putna e format din *grupa quaternară* și *grupa terțiară*.

Aluviunile moderne copriind totă valea Siretului de la Răcăciuni până la Blehani; sau o fâșie de pământ copriind între Siret și șoseaua națională până la Mărășești. Afară de această fâșie, din aluviuni moderne sunt formate mare parte din albiile *Milcovului*, *Putnei*, *Șușiței*, *Zăbrăuților* și a *Trotușului* cu totă câmpia pe care se află așezat orașul Agiud.

Diluviunile se întinde spre răsărit până la fâșia de aluviuni moderne, și spre apus până la o linie dusă de la Moșinovia în jos până la Odobești. Lössul ajunge până la o grosime de 20 metri. Aceasta se poate vedea în podgoriile Odobeștilor.

2) *Grupe terțiară* e formată din pliocen, miocen și eocen și se întinde de la apusul regiunii precedente până la vîrfurile Carpaților.

În județul Putna se găsesc următoarele minerale principale :

Sulf se găsește în strate gipsóse la vâlceaua Sării și în argiluri salifere la Secaturî.

Sarea gemă formează în județul Putna fâșii întinse, atât în eocen cât și în miocen. În eocen sarea se vede la suprafață în următoarele localități: La apusul satului Nerujul în valea Zăbalei, la satul Coza în valea Putnei și la schitul Lepșa pe valea Lepșei. În miocen se vede la suprafață în următoarele locuri: la Andreiaș, la Nestorești pe valea Narujei ș. a. Ea se arată prin isvóre sărate la Vizanția și la Câmpuri.

Petrolii în județul Putna se exploatează la Câmpuri, la Vizanția, ș. a.

Apele minerale ale județului Putna sunt următoarele: Ape sulfo-sărate la muntele Tisaru, la Vizanția și la Câmpuri.

Împărțirea administrativă și locuri însemnate. Județul Putna se împarte în două plaiuri: Vrancea și Zăbrăuți și în două plași: Gârlele-Bilești și Răcăciuni.

Capitala sa este *Focșani* (20,000 loc.) așezat pe canalul Milcovului, în plasa Gârlele-Bilești. Este un oraș industrial și comercial, reședința prefecturii județului, a tribunalului și a altor autorități secundare. Are un liceu, trei școle primare de băieți și trei de fete. Înainte de unirea Principatelor, *Focșanii* erau

împărțiți prin canalul Milcovului în două părți : Focșanii munteni și Focșanii moldoveni.

Afară de Focșani, în județul Putna mai sunt următoarele comune urbane: *Odobești* (4000 loc.) așezat spre apus de Focșani, în stânga Milcovului, plasa Gârlile-Bilești. E renumit prin producțiunea vinurilor de o calitate bună. Are o școlă primară de băeți și una de fete. *Panciu* (2500 loc.) așezat în plaiul Zăbrăuți, aproape de partea stângă a Șușiței. Se deosebete asemenea prin producțiunea vinurilor și are o școlă primară de baeti și una de fete.

Tot în acest județ mai e târgul Agiud așezat în plasa Răcăciuni, pe stânga Trotușului; precum și următoarele târgușore: *Domnești* la gura Trotușului; *Mărășești* pe Siret, mai sus de gura Șușiței; *Nămăloasa* pe Siret, mai jos de gura Rîmnicului și *Păncelești* mai sus de Agiud. Tot în acest județ e de însemnat și comuna *Săscut* cu o fabrică de zahăr, mai jos de Păncelești; precum și ruinele cetății *Crăciuna*, lângă Odobești.

Ca mănăstiri putem cita următoarele: *Șoveja* aproape de izvorul Șovejei, *Vizanția* lângă comuna cu același nume, și schitul *Mošinovia* în plaiul Zăbrăuți aproape de apa Zăbrăuți.

Producțiunii, industrie, comerț și căi de comunicațiune. Din punctul de vedere al producțiunilor, județul Putna se poate împărți în trei regiuni corespunzătoare cu ale reliefului pământului: 1) *Regiunea muntătoasă* se caracterizează prin pășuni multe și păduri întinse. Ea e foarte bogată în minerale. În ea nu se cultivă de cât puțin arbori fructiferi; 2) *Regiunea dealurilor sau a podgoriilor* se caracterizează prin cultura arborilor fructiferi și în special a viței, care dă vinuri renumite cum sunt cele de la Odobești. Are fânețe întinse, și prin văile sale se cultivă cereale de

primăvară; 3) *Regiunea câmpiilor* se caracterizează prin producțiunea a tot felul de cereale, legume, plante industriale și arbori fructiferi. În această regiune, ca și în cele precedinți, creșterea vitelor (oi, vite cornute ș. a.) formează una din ocupațiunile principale ale locuitorilor.

Exceptând câte-va fabrici din Focșani, precum și lucrarea cherestelei prin ferestrele de la munte și diferitele mori conduse de ape, industria județului Putna, ca și a celor-alte județe, e domestică; adică locuitorii și lucrează singuri multe din trebuințioșele vieții.

Comerțul județului Putna e într-o cât-va înaintat. Se exporță cereale, cherestea și vinuri și se imporță fabricate străine.

Căile de comunicațiune ale județului Putna sunt următoarele: Calea ferată Rîmnic-Focșani-Mărășești-Agiud-Sascut spre Bacău, calea ferată Agiud spre Tergul Ocnei; șoseaua națională Focșani-Marășești-Agiud spre Bacău și următoarele căi județene: Focșani-Galați, Focșani-Odobești ș. a.

JUDEȚUL BACĂU.

Situațiune, formă, întindere și populațiune. Județul Bacău este așezat la nordul județului Putna. Dacă am duce o linie de la apa Răcăciunii până la Băsești (pe unde intră Taslăul în Bacău), am putea forma din județul Bacău două figuri geometrice: La apus un paralelogram îndreptat de la nord-vest spre sud-est și la răsărit un semi-cerc, al cărui diametru ar fi linia despre care am vorbit.

Suprafața județului Bacău e de 422,818 hectare sau 4228,18 km. pîtr. și populațiunea de 150.000 locuitori, ceia-ce vine cam trei hect. de locuitor.

Originea numelui și marca. Județul Bacău 'și-a luat numele după capitala sa. El are de marcă «o stâncă», semn că este un județ foarte muntos.

Hotare naturale, politice și administrative. Hotarul natural al județului Bacău către Transilvania începe de la muntele Clăbucul, ridică spre nord-vest culmea munților Oituzului și taie apele Slănicul și Doftiana mare până la muntele Nimira mare. De la Nimira mare se scoboră în valea apei Bărzăuți și o urmează spre nord până la confluența sa cu Uzu. De aci urmează aceeași direcțiune până da în apa Ciobănaș, și în urmă se întorce spre nord până da în apa Sulța. De aci, întorcându-se spre apus, urmează valea Sulței și a afluentului său Făcașul până la vama Ghimeșului. De la vama Ghimeșului ridică valea apei Ciudomir până la izvorul acestei ape și în fine da în culmea munților Tarcăului și se termină la muntele Ciudomir mare.

În partea de sud și sud-est către județul Putna hotarul județului Bacău începe de la muntele Clăbucul, se îndreptează spre est și urmează culmea munților Zăbrăuți până în dreptul Moșinóiei, apoi se întorce spre nord-est, mergând printre Bălca și Cașin, până în dreptul satului Bălca. De aci merge spre nord până aproape de izvorul apei Răcăciuni; apoi se întorce spre est și urmează această apă până la gura ei.

În partea de nord către județul Neamțu, hotarul e dus de la vest spre est, de la muntele Ciudomir mare până la Băsești; apoi spre nord până la Blăgești și în fine spre est până mai la răsărit de Buhuș. Tot în partea de nord către județul Roman, începând de la Buhuș, hotarul merge spre est până la Ciutu-rești (Roman).

În fine în partea de est către județele Tutova și Tecuci hotarul său îl formează o linie dusă de la

după ce se încarcă pe dreapta cu *Bârzăuți* (pe la hotar); d) *Doftiana-mare*, unită pe stânga cu *Doftiana-mică*; e) *Slănicul* ese din muntele Șandoru-mare și se varsă în Trotuș în fața Ocnei; f) *Oituzul* ese din Transilvania și intră în județul Bacău pe la vama Oituzului; g) *Cașinul*, *Căiuțul* ș. a.

Natura pământului. Mai totă partea muntosă a județului Bacău e formată din *grupa terțiară* represintată prin eocen și miocen. Partea centrală și estică e represintată prin *grupa quaternară* formata din diluviu și din aluviuni moderne, care se întind pe valea Trotoșului de la Onești în jos; pe valea Bistriței, a Siretului și a altor ape din acest județ. Județul Bacău e foarte bogat în minerale, ast-fel *sare* se găsește la *Ocna*, la *Lucăcești* și la *Grozești*; *lignit* la *Comănești*; *păcură* în diferite localități ca *Moinești*, *Comănești*, *Teșcani* ș. a. și *ozocherită* la *Teșcani* și pe valea Slănicului.

Acest județ are și multe ape minerale, între care mai însemnate sunt la Slănic și la Ocna.

Impărțirea administrativă și localități principale. Județul Bacău se împarte în două plaiuri: Trotușul-Tâslăul de sus și Tâslăul de jos și în două plăși: Bistrița de sus și Bistrița de jos.

Capitala județului este orașul *Bacău* (15000 loc.) aședat în plasa Bistrița de sus, pe țărmul drept al Bistriței, nu departe de gura ei. Este reședința prefec-turei județului, a unui tribunal de prima instanță și a altor autorități secundare. Are un gimnasiu, o școlă de meserii, trei școle primare de băeți și două de fete.

Afară de capitală în județul Bacău mai e comuna urbană *Ocna* (8000 loc.), aședată în plaiul Trotușul-Tâslău de sus, pe stânga Trotușului, la conflința sa cu Slănicul. E însemnată prin bogate mine de sare. Are două școle primare de baeți și două de fete. Demne de însemnat mai sunt și următóarele localități:

târgul *Moinești* așezat în plaiul Trotușul-Tâslăul de sus, ceva mai la răsărit de confluența Asăului cu Trotușul. E renumit prin bogatele sale puțuri cu păcură. Are o școlă primară de băieți și una de fete. Târgușorul *Căiuț* așezat în plaiul Trotușul-Tâslăul de sus, lângă gura Căiuțului. E însemnat prin cărbuni de pământ. Comuna *Comănești* așezată pe dreapta Trotușului, în dreptul gurei Asăului. Ca și Moineștii e renumit prin puțuri cu păcură. Comuna *Teșcani* renumită prin puțurile sale cu păcură și așezată în plaiul Tâslăul de jos, lângă gura Tâslăului-sărat. *Ursovia* comună mai sus de Ocna, însemnată prin cărbuni de pământ. *Lete* sat pe Bistrița în fața orașului Bacău e însemnat printr'o fabrica de hârtie. *Slănic* sat cu bogate ape minerale și cu un stabiliment frumos. E așezat în plaiul Trotușul-Tâslăul de sus, pe apa Slănicului, între munți. *Cașin* târgușor pe apa cu același nume, în plaiul Trotușul-Tâslăul de sus. Are un bălciu însemnat la St. Mărie.

Mănăstiri mai însemnate în județul Bacău putem cita următoarele : *Cașinul* mai jos de comuna cu același nume ; *Bogdana* între Cașin și Căiuț ș. a.

Producțiuni, industrie, comerț și căi de comunicațiune.
 Județul Bacău fiind muntos mai în totă întinderea sa produce puține cereale. Cu toate acestea prin puținele sale șesuri și prin văi se cultivă puțin grâu, dar mai cu seamă ovăz și orz. Avuția principală a județului constă în păduri multe, pășuni întinse și minerale. Pădurile sale dau lemne multe pentru construcțiuni și pentru ars ; iar pășunile hrănesc diferite animale și în special vite cornute, oi și porci. Munții săi conțin diferite minerale, dar nu se exploatează de cât pietre calcaroase, sare la Ocna și păcură prin diferite localități. Pe dealurile sale se cultivă puțin vișă, fânețe și grădini cu arbori fructiferi.

Industria acestui județ este întru cât-va înaintată.

Afară de exploatațiunea sării și a păcurei, ca industrii mai putem cita măcinatul morilor, lucrarea cherestelei și fabricațiunea hârtiei, la Lete. În de almintrelea locuitorii acestui județ, ca și al celor alte, și lucrează singuri trebuincioșele vieții.

Comerțul județului Bacău constă în exportațiunea sării, lemnelor, hârtiei, păcurei ș. a. și în importațiunea cerealelor, vinurilor și a fabricatelor străine.

Căile de comunicațiune ale județului Bacău sunt următoarele: Linia ferată ce vine despre Agiud la Bacău și trece spre Roman; linia ferată ce vine despre Agiud la Ocna; linia ferată Bacău Piatra; apoi șoselele naționale Agiud-Bacău spre Roman, Agiud-Hârjea prin Onești, Onești-Ocna și Onești-Bacău. Afară de acestea mai sunt mai multe căi județene între care mai însemnata e Bacău-Moinești-Ocna.

JUDEȚUL NEAMȚU.

Situațiune, formă, întindere și populațiune. Județul Neamțu este așezat la nordul județului Bacău. El are aproape forma unui dreptunghi, care are laturile de la vest și est puțin mai lungi de cât cele de la nord și sud.

Suprafața sa e de 350781 hectare sau 3507.81 km. □ și populațiunea 180000 locuitori, ceea-ce vine câte două hectare de locuitor.

Originea numelui și marca. Județul Neamțu și a luat numele după riul Neamțu. El are de marcă «o căprioră», semn că pe lângă multe lemnării ce scote din munții săi, are și vênături multe.

Hotare naturale, politice și administrative. În partea de apus hotarul natural al județului Neamțu începe de la muntele Ciudomiru-mare și urmează spre nord-vest

culmea munților Tarcăului până dă în apa Bicazului la vama Bicazului. De aci hotarul, păstrându'și direcțiunea, ridică culmea Ceahlăului, urmează valea apei Pentic, până la vama Tulgheșului, unde taie apa Bistriçioarei. De la vama Tulgheșului hotarul, păstrându'și direcțiunea, urmează culmea munților Grențiesului, până la muntele Albele.

În partea de nord și nord-est hotarul e format mai întâiu de o linie dusă de la vest spre est până la satul Preotești. De aci hotarul e format de apa Moldovei, care merge spre sud-est până la satul Tupilați (Roman).

În partea de est, începând de la Tupilați, hotarul îl formează o linie dusă spre sud până la Buhuș.

În fine în partea de sud hotarul e format de o linie, care, începând de la Ciudomiru-mare, merge spre est până la Băsești; apoi se întorce spre nord până la Căndești și în fine spre est până dincolo de Buhuș. Hotarul politic al județului Neamțu în partea de apus e *Transilvania*; iar hotarele sale administrative sunt: La nord și nord-est *județul Suceava*, de la muntele Albele până la Tupilați; la est *județul Roman*, de la Tupilați până la Buhuș și la sud *județul Bacău*, de la Buhuș până la Ciudomiru-mare.

Relieful pământului. Mai tot județul Neamțu este muntos. El nu presintă de cât o parte din șesul Moldovei, în colțul său de nord-est; precum și îngustul șes al Bistriței.

Șirurile sale de munți mai principale sunt :

1) *Culmea munților Tarcăului*, care începe în județul Neamțu de la Ciudomiru-mare până la vama Bicazului și care presintă vârfurile Ciudomiru-mare, Ciudomiru mic și Tarcău. Din această culme și anume din muntele Tarcău pleacă spre sud *culmea Petrôsei*, care trece în județul Bacău. Tot din muntele Tarcău pleacă

spre nord — pe la răsăritul apei Tarcău — *culmea Gosmeanului*. Culmea Gosmeanului lasă spre sud-est două culmi secundare : a) *Culmea Geamănului* pleacă din muntele Gosmeanul și trece în județul Bacău, printre Asău și Tâslăul-Sărat; b) *Culmea Tâslăului-mare* pleacă din muntele Murgociu, și trece în județul Bacău printre Tâslăul mare și Bistrița.

2) *Culmile Ceahlăului* pleacă toate din muntele Ceahlăul, așezat în centrul lor, între Bicăz, Bistrița și Bistricióra și dintre care culmea Hăghieșului e pe la hotar.

3) Partea sud-estică a *culmei Grențieșului* vine din județul Suceava și merge printre Bistricióra și Bistrița până la confluența lor.

4) *Culmea munților Bistriței mari* — numiți și munții Neamțului, mai cu seamă prin județul Neamțu — intră în județul Neamțu din județul Suceava și se prelungește printre Bistrița și Moldova, până la Piatra. În județul Neamțu acești munți sunt formați din mai multe culmi, între care mai însemnate sunt *culmea Pleșului* și *culmea Sihlei*.

Apele. Județul Neamțu ține de basinul Siretului. El e udat de următoarele ape :

1) *Moldova* vine din județul Suceava și face hotarul județului Neamțu către județul Suceava, de la Preotești până la Tupilați. Ea se încarcă pe dreapta în județul Neamțu cu următoarele riuri : a) *Neamțu*, unit pe stânga cu *Nemțișorul*, trece pe la orașul Neamțu; b) *Topolița*, unită pe stânga cu *Agapia*.

2) *Bistrița* vine din județul Suceava, intră în județul Neamțu, curge la început spre sud până la confluența sa cu Bicăzul; apoi se întorce spre sud-est, trece pe lângă Piatra și ese din județul Neamțu pe la Buhuș. Ea primește următorii afluenți : a) *Cuejdin* curge de la nord spre sud, trece prin Piatra și se varsă pe

stânga Bistriței, mai jos de Piatra; b) *Cracăul* curge spre sud-est și se varsă pe stânga Bistriței, la Rășnov; c) *Bistricioara* isvorăște din Transilvania și intră în județul Neamțu pe la vama Prisăcani (Tulgheș) — unde primește pe dreapta apa Pentic — și se varsă pe dreapta Bistriței, mai la vale de satul Bistricioara; d) *Bicazul* înviorăște asemenea din Transilvania, intră în județul Neamțu pe la vama Bicazului și se varsă în dreapta Bistriței; e) *Tarcăul* este din muntele Tarcău, curge de la sud spre nord pe la răsăritul munților Tarcăului și se varsă în dreapta Bistriței, mai jos de Bicaz.

Natura pământului. În județul Neamțu există cele patru grupe: *grupa quaternară*, *grupa terțiară*, *grupa secundară* și *grupa arhaică*

1) Grupa quaternară e formată din aluviuni, care se întind pe valea Bistriței de la Piatra în jos și pe valea Moldovei și a afluenților săi Neamțu și din diluviuni care ocupă mai totă partea orientală a județului.

2) Grupa terțiară e reprezentată prin miocen și eocen și ocupă partea centrală a județului.

3) Grupa secundară e formată din sistemul cretaceu care ocupă mai totă partea occidentală a județului.

4) Grupa arhaică sau șisturile cristaline se găsesc pe valea Bistricioarei, în munții Ceahlăului și pe valea de sus a Tâslăului.

Minerale mai însemnate în acest județ sunt următoarele: *sare* pe valea Tâslăului și la Bălțățești; iar ape minerale mai însemnate se găsesc la Bălțățești, la Piatra și pe valea Bistricioarei.

Impărțirea administrativă și localități principale. Județul Neamțu se împarte în două plaiuri: Muntele-Piatra și Bistrița și în plasa Mijlocu-Plasa-de-sus.

Capitala județului este *Piatra* (15000 loc.) așezată între munți, pe partea stângă a Bistriței, la gura Cuej-

diului, în plaiul Muntele-Piatra. Acest oraş este reşedinţa prefecturii judeţului, a tribunalului şi a altor autorităţi secundare. El face mare comerţ cu cherestea. Are un gimnasiu real, trei şcole primare de băieţi şi trei de fete.

Afara de Piatra, în judeţul Neamţu mai este comuna urbană *Neamţu* (10000 loc.) şi târguşorul *Bozieni* în plasa Mijlocu-Plasa-de-sus. În oraşul Neamţu se află un spital mare, două şcole primare de băieţi şi una de fete.

De însemnat mai sunt următoarele târguşore: *Bicaz* aşezat la gura Bicazului, în plaiul Muntele-Piatra şi *Buhuş* în plaiul Bistriţa pe apa Bistriţa; precum şi următoarele localităţi: *Băltăţeşti* localitate cu ape minerale, aşezată în plasa Mijlocu-Plasa-de-sus, între Cracău şi Topoliţa; *Petricani*, cu o fabrică de postav şi *Răsboeni* sau *Valea-albă* aşezate amândouă în Mijlocul-Plasa-de-sus, aproape de apa Moldova. Lângă Răsboeni e mănăstirea Răsboeni zidită de Ştefan cel mare în memoria victoriei, ce a repurtat asupra lui Mahomed al II^{lea} la 1476.

Mănăstiri mai însemnate în judeţul Neamţu sunt următoarele: *Neamţu* aşezată pe Nemţişor, în plasa Mijlocu-Plasa de sus. Are un institut pentru infirmii şi pentru alienaţi. Mai la sud-est de această mănăstire, la marginea oraşului Neamţu, se văd ruinele castelului Neamţu, zidit pe timpul cruciatelor de Cavalerii Teutonii. În el s'a închis Ştefan cel mare când a fost învins de Mahomed în prima încercare de la Răsboeni; *Văratec* aşezată tot în plasa Mijlocu-Plasa de sus, ceva mai sus de Băltăţeşti; *Agapia* aşezată mai sus de Văratec, pe apa Agapia; *Secu* aşezată pe pârîul cu acelaşi nume, în plasa Mijlocu-Plasa de sus; *Bistriţa* aşezată în plaiul Muntele-Piatra, lângă Bistriţa sau mai sus puţin de Piatra; *Bisericanii* aşezată lângă Bistriţa, ceva

mai sus de mănăstirea Bistrița. Are un penitenciar. În fine mănăstirea *Pângărați* — cu un penitenciar — așezată tot în plaiul Muntele-Piatra lângă Bistrița, mai la apus de Bisericanî.

Producțiunii, industrie, comerț și căi de comunicațiune. Județul Neamțu este mai tot muntos și nu prezintă văi deschise și șesuri de cât numai în partea sa orientală. Prin aceste părți dar se cultivă cereale ca grâu, orz, secară, da mai cu seamă porumb mult; precum și diferite legume și plante industriale. Partea deluroasă a județului e acoperită cu fânețe întinse și cu grădini cu abori fructiferi. Bogăția principală însă a județului Neamțu stă în întinsele sale păduri, care se exploatează într'un mod sistematic. Exploatarea lor a dat naștere unui mare comerț cu cherestea. Pășunile munților hrănesc de asemenea o mulțime de animale domestice și în special oi și vite cornute.

Lăsând la o parte exploatarea pădurilor, fabrica de postav de la Petricani (pe apa Topolița) ș. a., industria acestui județ e domestică.

Comerțul său e întru cât-va activ. El constă în exportățiunea cherestelei, postavurilor, sărurilor minerale, porumbului ș. a., și în importațiunea diferitelor obiecte manufacturiere, obiecte coloniale, vinuri ș. a.

Lăsând de asemenea la o parte apa Bistrița, care formează o cale de comunicațiune foarte importantă pentru transportul cherestelei, județul Neamțu are următoarele căi de comunicațiune: calea ferată Bacău-Piatra, șoseaua națională Bacău-Piatra-Prisăcani, șoseaua națională Christești-Neamțu și următoarele căi județene: Piatra-Roman, Piatra-Iași ș. a.

JUDEȚUL SUCEAVA.

Situațiune, formă, întindere și populațiune. Județul Suceava este așezat în partea de nord-vest a Moldovei, la nordul județelor Neamțu și Roman. Dacă facem abstracțiune de o mică scobitură de la nordul acestui județ, forma sa se poate asemăna cu o fâșie de pământ în formă de arc de cerc, întorsă cu concavitatea spre sud și convexitatea spre nord.

Suprafața județului Suceava e de 339633 hectare sau 3396,33 km. pătr. și populațiunea de 140000 locuitori, ceea-ce vine peste două hectare de locuitor.

Originea numelui și marca. Județul Suceava și a luat numele după riul Suceava, ce-l udă în partea sa de nord-est. Marca sa este «trei stejari» semn că munții săi sunt acoperiți cu păduri întinse.

Hotare naturale, politice și administrative. În partea de apus hotarul natural al județului Suceava începe de la muntele Albele, ridică spre nord-vest culmea munților Grentieșului, până la Neagra-Păltiniș. De aci, conservându-și direcțiunea, urmează cursul Negrei-Păltiniș, trecând pe la apusul munților Dornei, până la pôlele muntelui Cirebucul și se isprăvește la muntele Piatra-roșie din culmea munților Călimanului.

În partea de nord hotarul său natural începe de la Piatra-roșie, mergând spre est-nord-est și urmând culmea munților Călimanului, până dă în apa Dorna-Neagră pe care o urmează până la confluența sa cu Bistrița sau până la Vatra Dornei. De la vama Vatra Dornei și păstrează direcțiunea și urmează apa Bistrița până la muntele Karâul; apoi se întorce spre sud-est și urmează culmea munților Bistriței-mari până la muntele Muncel. De aci se întorce spre est, urmează povârnișul septentrional al culmei Obcina-Ciumorei și al prelungirei sale

Obcina Valea-sécă până dă în apa Sucha-mică; apoi urmează această apă până la confluența sa cu Sucha-mare și în urmă merge pe valea Suchei-mari până la confluența sa cu Moldova, la Cornul-Luncei. De la Cornul-Luncei se întorce spre nord-est și taie munții de la Baia până la Liteni, unde dă în apa Șomuzului, pe care o urmează până aproape de Fălticeni-vechi. În fine, după o mică cotitură spre nord se întorce spre est până dă în apa Suceavei.

În partea de nord-est, începând de la Știrbeț, hotarul județului Suceava urmează valea Suceavei până la Liteni, apoi taie apa Siretului și merge spre sud-est până la satul Sticlăria.

În partea de est, începând de la Sticlăria, hotarul merge spre sud-sud-est și urmează povârnișul oriental al dealurilor Bahluiului, până la Târgul-Frumos.

În partea de sud, începând de la muntele Albele, hotarul e îndreptat spre est până la Preotești, urmând mai multe culmi secundare ale munților Crețieșului și ale munților Bistriței-mari. De la Preotești se întorce spre sud și urmează apa Moldovei până la Tupilați; apoi se întorce iar spre est și ține până la Târgul-Frumos.

Hotarele politice ale județului Suceava sunt: la apus *Transilvania*, de la muntele Albele până la Piatra-roșie și la nord *Bucovina*, de la Piatra-roșie până la Știrbeț; iar hotarele sale administrative sunt: La nord-est *județul Botoșani*, de la Știrbeț până la Sticlărie; la est *județul Iași*, de la Sticlărie până la Târgul-Frumos și în fine la sud *județul Neamțu*, de la muntele Albele până la Tupilați și *județul Roman*, de la Tupilați până la Târgul-Frumos.

Relieful pământului. Județul Suceava este muntos în cea mai mare parte a întinderii sale, dar mai cu seamă în partea de apus. El nu prezintă de cât două

șesuri : șesul Moldovei coprins între munții Bistriței mari și munții de la Baia și șesul Siretului și al Suceavei coprins între munții de la Baia și dealurile Bahluiului.

Culmile sale de munți mai principale sunt :

1) *Culmea Grențieșului* vine din Transilvania din muntele Negru și se întinde spre sud-est până la confluența Bistriței cu Bistricióra.

2) *Culmea munților Dornei* se întinde la apusul județului în formă de arc de cerc, cu deschizătura spre est.

3) Spre nord-vestul județului e *culmea munților Călimanului*. Din această culme — care e mai totă prin Transilvania — o parte servește ca hotar al județului Suceava către Bucovina, începând de la Piatra-roșie până la Vatra Dornei.

4) *Culmea munților Bistriței-mari* vine din Bucovina, se întinde de la nord spre sud printre Moldova și Bistrița și presintă în județul Suceava vârfurile Muncelul și Haleuca. În județul Suceava, din această culme se lasă spre est mai multe culmi secundare ca *culmea Ciunorei*, împreună cu prelungirea sa *Obcina Valca seacă*. ș. a.

5) *Culmea munților de la Baia* vine asemenea din Bucovina și se prelungeste mai mult printr'o serie de dealuri printre Moldova și Siret.

Apele. Județul Suceava ține de basinul Siretului. În partea de răsărit el e udat d'alungul de la nord spre sud de apa Siretului.

Siretul primește pe dreapta în județul Suceava următorii afluenți : a) *Suceava* servește ca hotar între județul Suceava și județul Botoșani, de la Știrbeț până la gura sa, saū până la Liteni; b) *Șomuzul mare* vine din Bucovina și se varsă în Siret la Dolhasca.

Afară de Siret în județul Suceava mai sunt următoarele ape :

Moldova intră în județul Suceava pe la Cornul-Luncei, curge prin acest județ spre sud-est până la Preotești; apoi păstrându-și direcțiunea, desparte județul Neamțu de județul Suceava până la Tupilați. Ea primește pe dreapta — la Cornul-Luncei — pe *Suchamică* unită cu *Sucha-mare* și — la Preotești — pe *Râsca*.

Bistrița vine din Bucovina, merge puțin pe la hotar și în urmă, intrând pe teritoriul județului, curge prin partea sa de apus până intră în județul Neamțu. Ea primește pe dreapta următoarele pârâuri: *Dorna-negră* servește de hotar de la Șarul-Dornei până la Vatra-Dornei; *Négra-Păltiniș* care merge pe la hotar până în dreptul muntelui Grențieșul-mare și în fine *Borca*.

Natura pământului. În județul Suceava, ca și în județul Bacău esista cele patru grupe.

1) *Grupa quaternară* e formată din aluviuni, care se găsesc pe valea Moldovei și a Siretului și din diluviu, care ocupa mai totă partea centrală și orientală a județului.

2) *Grupa terțiară* represintată prin miocen se află răspândită printre diluviu prin partea centrală și orientală a județului.

3) *Grupa secundară*, represintată prin sistemul cretaceu și triasic, se află în partea de apus a județului.

4) *Șisturile cristaline* ocupă totă partea de apus a județului. Aceste șisturi sunt întretăiate și de câteva roce eruptive.

Ca minerale putem cita *lignitul* de la Bogata, Bogdănești, Șoldănești și Hârtoș; iar ape minerale la Dorna Șarului, la Slatina, la Borca ș. a.

Împărțirea administrativă și localități principale. Județul Suceava se împarte în *plaiul Muntelui* și în două plăși: *Siretul* și *Șomuz-Moldova*.

Capitala sa este orașul *Fălticeni* (16000 loc.), așezat în plasa Șomuz-Moldova, între apele Suceava și Moldova. Ea este reședința prefecturii județului, a

unui tribunal și a altor autorități secundare. Are un gimnasiu, o școală de meserii, două școle primare de băieți și una de fete. În ea se ține cel mai mare bălciu din totă România la 20 Iulie.

În acest județ mai sunt târgușorele : *Lespezile* pe ripa stângă a Siretului și *Pășcani* pe ripa dreaptă a lui, amândouă în plasa Siretului; precum și satele *Șoldănești* și *Forești* — în plasa Șomuz-Moldova — unde se găesc depozite de cărbuni de pământ și satul *Borca* în plaiul Muntelui, cu ape minerale.

Mănăstiri mai însemnate în acest județ sunt : *Râsca* în plasa Șomuz-Moldova, *Slatina* în plaiul Muntelui și *Proboia* în plasa Siretului.

Producțiuni, industrie, comerț și căi de comunicațiune. Județul Suceava are aceleași producțiuni vegetale ca și județul Neamțu. Prin văile sale și mai cu seama prin șesul Moldovei și al Siretului se cultivă diferite cereale (porumb, grâu, orz, secară), diferite legume și diferite plante industriale. Dealurile sale au pe ele fânețe și grădini cu arbori fructiferi. Bogăția de căpetenie însă a acestui județ stă în întinsele păduri și pășuni cu care sunt acoperiți munții. Pădurile se exploatează pe o scară destul de întinsă și dau multă cherestea. Pășunile împreună cu fânețele hrănesc diferite animale domestice și în special oi, vite cornute și porci. Munții județului conțin de asemenea diferite minerale, între care putem cita lignitul de la Șoldănești și Forești; precum și diferite surse minerale, între care cele de la Borca sunt mai însemnate.

Afară de exploatațiunea pădurilor și afară de industria mică, în acest județ n'avem mai nici o industrie de însemnat.

Comerțul acestui județ constă în exportul lemnelor pentru ars și pentru construcțiuni și în importul diferitelor mărfuri venite sau din Bucovina pe la vama

Cornul-Luncei său de prin alte părți. Orașul cel mai comercial al său e Falticeni. Comerțul acestui oraș este foarte mare în timpul bâlciului, ce se ține într'ênsul la 20 Iulie.

Căile de comunicațiune ale județului Suceava sunt următoarele : Calea ferată Roman-Pășcani-Lespezi spre Verești, calea ferată Dolhasca-Fălticeni, șoseaua națională Sabaoni (Roman)-Fălticeni, șoseaua națională Falticeni-Cornu-Luncei și următoarele căi județene: Fălticeni-Dolhasca, Falticeni-Liteni, Moțca-Têrgu-Frumos, Cornu Luncei-Dorna ș. a.

JUDEȚUL COVURLUIŪ.

Situațiune, formă, întindere și populațiune. Județul Covurluiū este așezat în partea de sud-est a Moldovei, la nordul județului Brăila. Dacă scótem o mică scobitură din partea sa de nord-vest, forma județului Covurluiū se póte asemăna cu un dreptunghiū, care ar avea la sud drept basă o parte din Siret și din Dunăre și la est drept înălțime o parte din Prut.

Suprafața sa e de 233334 hectare sau 2333.34 km. pătr. și populațiunea 140000 locuitorī, ceia-ce vine aprópe două hectare de locuitor.

Originea numelui și marca. Județul Covurluiū 'și trage numele de la apa Covurluiului, care 'l udă în partea sa orientală. El are drept marcă «o ancoră de corabie», semn că în portul său Galați ancorează multe corabii.

Hotare naturale, politice și administrative. În partea de sud-vest hotarul natural al județului Covurluiū către județul Rîmnicu-Sărat 'l formează Siretul, începând de la Blehani până la Măxineni. În partea de sud către județul Brăila hotarul său natural e format

tot de Siret, începând de la Măxineni până la gura Siretului. Tot în partea de sud către județul Tulcea hotarul său natural e format de Dunăre, care, începând de la gura Siretului, se îndreptează spre est până la gura Prutului. În partea de est hotarul natural către Basarabia (hotar politic față cu județul Covurlui) îl formează Prutul, care, începând de la Cârjea (Tutova), merge drept spre sud până la gura sa. În partea de vest către județul Tecuci hotarul începe din sus de izvorul apei Geru și merge spre sud, urmând această apă aproape în tot cursul său. În fine în partea de nord-vest și nord hotarul acestui județ către județul Tutova îl formează o linie convențională dusă la început spre nord-est, apoi spre est până la satul Cârjea.

Relieful pământului. Pământul județului Covurlui este un șes întins cu înclinarea generală de la nord spre sud. Pe lângă Prut, începând de la lacul Covurlui până la lacul Brateș, acest șes e jos, baltos și mlăștinos. Dealuri nu sunt de cât prea puține și cu înălțimi mici, în partea de nord-vest a județului.

Apele. Partea estică și nord-estică a județului Covurlui ține de Basinel Prutului, iar partea sa occidentală ține de al Siretului.

Apele sale principale sunt :

Dunărea la sud, începând de la Gura Siretului și până la gura Prutului.

Siretul la sud-vest, începând de la Blehani și până la gura sa. În Siret se varsă următoarele râuri, care udă acest județ : *Gerul* face hotarul acestui județ către Tecuci și se unește pe stânga cu *Suhurluiul* ; *Losova* se varsă în Siret mai la răsărit de Geru.

Prutul udă județul Covurlui în partea orientală — începând de la Cârjea până la gura sa — și primește prin județul Covurlui următorii afluenți : a) *Elanu*

vine din județul Tutova, udă puțin colțul de nord-est al județului Covurluiū și se varsă în Prut mai jos de satul Cârjea; b) *Hornicea* ese din colțul de nord-vest al județului Covurluiū și se varsă în Prut mai jos de Elan; c) *Covurluiul* ese asemenea din nord-vestul acestui județ și se varsă în partea de apus a lacului cu același nume. Acest lac își găsește scurgerea în apa Prutului. Lăsând la o parte bălțile de pe lângă Prut (care se întind mai cu seamă de pe la comuna Mastacani în jos), județul Covurluiū are un lac mare și bogat în pește, numit *lacul Brateșului* și aședat între Dunăre și Prut, spre nord de Galați.

Impărțirea administrativă și localități însemnate. Județul Covurluiū se împarte în două plăși, adică Siretul și Hornicea Prutul.

Capitala sa este orașul *Galați* (60000 loc.), cel mai mare port al României, aședat pe Dunăre mai sus de gura Siretului, în plasa Hornicea-Prutu. Prin el se expörtă mare parte din productele Moldovei și se împörtă diferite produse ale industriei streine. E vizitat în termen mediu până la 2000 vase pe an. întretinând ast-fel relațiuni comerciale mai cu toate țările Europei. El este reședința comisiunei europene-dunărene, a prefecturei județului, a unei curți de apel, a episcopului Dunărei de jos, a unui tribunal și a altor autorități secundare. Are un seminar, un gimnasiū, o scólă comercială, o scólă normală, o scólă de meserii, o scólă secundară de fete, patru scóle primare de fete și patru de băeți.

Afară de Galați mai sunt următorele tîrguri : *Drăgușeni* în plasa Hornicea-Prutu, *Pechca* în Plasa Siretului, *Foltești* și *Oancea* lângă Prut în plasa Hornicea-Prutu; precum și stațiunea de drum de fer *Barboși*, aședată spre vest de Galați, în plasa Siretului. În acest județ, lângă Galați se vöd ruinele vechei cetăți *Gherghina*

și de la gura brațului oriental al Gerului pleacă *Valul lui Traian*, care se întinde pe la nordul lacului Brateș și trece în Basarabia.

Producțiuni, industrie, comerț și căi de comunicațiune. Județul Covurluiu, fiind un județ de câmp, se deosebește prin producțiunea diferitelor cereale (grâu, porumb, orz, secară mei, ș. a.), a plantelor industriale (cânepa și inul mai cu seamă prin locurile băltoase de sud-est) și a legumelor. El are și câte-va vii — mai cu seamă pe delurile de pe lângă Prut — care dau vinuri ordinare, cunoscute sub numele de «vinuri de baltă»; precum și câte-va păduri. De asemenea în unele părți sunt și fânețe (șesul Covurluiului), și pășuni întinse pentru vite (șesul Prutului). Fânețele și pășunile sale de la baltă hrănesc diferite animale domestice și mai cu seamă oi, care și găsesc hrana chiar în timpul ernoii pe șesul Prutului.

Afară de orașul Galați, unde sunt câte-va industrii, industria județului Covurluiu e domestică ca în toate județele din țară.

Comerțul acestui județ se concentrează aproape numai în portul său Galați.

Căile de comunicațiune ale acestui județ sunt următoarele: Linia ferată Barboși-Galați, linia ferată Galați Port, linia ferată Barboși-Tecuci, șoseaua națională Galați-Reni, șoseaua națională Galați-Tecuci și următoarele căi județene: Galați-Fălciu și Galați-Berlad.

JUDEȚUL TECUCIU.

Situațiune, formă, întindere și populațiune. Județul Tecuci este așezat d'a lungul Siretului, la răsăritul județului Putna. Forma sa se aseamănă cu două tri-

unghiuri, care ar avea drept basă comună o linie dusă pe la jumătatea sa, de la vest spre est.

Suprafața sa e de 217387 hectare sau 2173,87 km. $\square$ și populațiunea peste 120000 locuitori, cea-ce vine aproape două hectare și jumătate de locuitor.

Originea numelui și marca. Județul Tecuciū 'și-a luat numele de la apa Tecuciului, care se varsă în dreapta Bêrladului, la sudul orașului Tecuciū. El are drept marcă «o viță cu struguri»; semn că pe lângă multe cereale produce și vinuri multe și bune.

Hotare naturale și administrative. În partea de nord-vest către județul Bacău, începând de la izvorul Zeletinului până mai jos de gura apei Răcăciuni, hotarul natural al județului Tecuciū e îndreptat de la nord spre sud și format de o serie de dealuri, așezate între Răcătău și Berheciū. În partea de apus către județul Putna hotarul său, începând de la gura apei Răcăciuni până la Blehani, 'l formează apa Siretului, care are o direcție generală de la nord-nord-vest spre sud-sud-est. În partea de est către județul Covurluiū hotarul său e îndreptat de la nord spre sud și e format de apa Geru, de la izvorul său până aproape de gura sa. În fine în partea de nord-est și est către județul Tutova, hotarul acestui județ începe de la izvorul Zeletinului, merge ântâit spre sud-est și în urmă spre sud, urmând o serie de dealuri dintre Zeletin și Pereschev, până la confluența Zeletinului cu Berheciū. De aci — urmând o linie convențională — se îndreptează spre sud-est, taie apa Bêrladului și se prelungește până la izvorul Gerului.

Relieful pământului. Mai totă partea de nord a județului Tecuciū este deluroasă. Numai partea sa de sud, începând de la Nicorești în jos, este o câmpie întinsă (șesul Bêrladului), care se întinde spre apus

până la Siret și spre răsărit se prelungeste prin județul Covurlui. Dealurile sale formează două șiruri principale : unul printre Zeletin și Berheci, care se întinde până la confluența acestor ape și altul mai lung, care se întinde spre Berheci și Siret până mai jos de Nicorești și presintă dealul Nicoreștilor, foarte propriu pentru cultura viilor.

Apele. Județul Tecuci ține de basinul Siretului. El e udat la apus de *Siret*, începând de la gura apei Răcăciuni până la Blehani; iar prin interior de apa Bêrladului.

Bêrladul intră în acest județ pe la comuna Irasca, curge de la nord spre sud — trecând pe lângă Tecuci — și se varsă în Siret, după ce primește pe dreapta următoarele două ape mai însemnate : a) *Zeletinul* unit pe dreapta cu *Berheciul*; b) *Tecuciul* se varsă în Siret la sudul orașului Tecuci.

Afară de aceste ape, județul Tecuci mai e udat de apa Geru, în partea sa de răsărit.

Împărțirea administrativă și localități principale. Județul Tecuci se împarte în trei plăși și anume : Berheci, Zeletin și Nicorești-Bêrlad.

Capitala sa este orașul *Tecuci* (10000 locuitori), așezat în plasa Nicorești-Bêrlad, pe ripa dreaptă a Bêrladului, la confluența sa cu apa Tecuciului. El este reședința prefecturii județului, a unui tribunal și a altor autorități secundare. Are un gimnasiu, patru școli primare de băieți și două de fete. Lângă acest oraș este o movilă mare, pe care 'și-a așezat cortul Ștefan cel mare și a stat trei zile de a regulat afacerile țării în urma bătăliei de la Răsboieni.

Afară de Tecuci mai sunt următoarele târguri : *Podul Turcului*, *Stănișești* și *Colonești*, câte-și-trele în plasa Zeletin; *Nicorești* în plasa Nicorești-Bêrlad; *Găi-*

ccana în plasa Berheciū; *Pușeni* și *Ivești*, amândouă în plasa Nicorești-Bêrlad.

Mănăstiri mai însemnate în acest județ sunt :

Răchitosa în plasa Zeletin, lângă satul cu același nume. E transformată în penitenciar.

Nicorești în plasa Nicorești-Bêrlad, lângă târgușorul cu același nume.

Producțiunii, industrie, comerț și căi de comunicațiune. Ca și județul Covurluiū, județul Tecuciū produce — mai cu seamă în partea sa șesă — diferite cereale (grâu, porumb, orz, ověz, secara), diferite legume și diferite plante industriale ca inul, cânepa ș. a. El are păduri mai multe și mai întinse de cât județul Covurluiū și ele se exploatează mai mult pentru trebuințele locale. De asemenea are și câte-va pășuni și fânețe, care hranesc diferite animale domestice și în special oi și vite cornute. Dealurile sale — și mai cu seamă dealul Nicoreștilor dintre Siret și Tecuciū — sunt acoperite cu vii, cari dau vinuri bune și cu grădini de arbori fructiferi.

Industria acestui județ, ca a multor județe din România, este domestică.

Comerțul său constă în exportul cerealelor și vinurilor mai cu seamă și în importul diferitelor mărfuri trebuincioase locuitorilor. Orașul cel mai comercial e capitala sa.

Căile de comunicațiune ale acestui județ sunt următoarele : Calea ferată Barboși-Tecuciū-Mărășești, calea ferată Tecuciū-Bêrlad, șoseaua națională Galați-Tecuciū-Mărășești și următoarele căi județene : Tecuciū-Roman, Ivești-Pechea-Galați ș. a.

JUDEȚUL TUTOVA.

Situațiune, formă, întindere și populațiune. Județul Tutova este așezat la estul județului Tecuci și la nordul județului Covurlui. Dacă scotem două colțuri (de la nord-vest și est) forma acestui județ se aseamănă cu un dreptunghi, alungit de la nord spre sud.

Suprafața județului Tutova e de 199991 hectare sau 1999,91 km. pătr. și populațiunea de 130000 locuitori, ceea-ce vine câte un hect. și jumătate de locuitor.

Originea numelui și marca. Județul Tutova e numit ast-fel după riul Tutova, care 'l udă. El are drept marcă «trei pești», semn că în bălțile sale se găsește o mare cantitate de pește.

Hotare naturale, politice și administrative. Județul Tutova are ca hotare naturale la răsărit *apa Prutului*, care 'l desparte de Basarabia (hotar politic față cu județul Tutova), începând de la Bogdănești (Fălciu) până la Cârjea și la apus o serie de dealuri dintre Zeletin și Pereshev, care 'l despart de județul Bacău și de județul Tecuci până la Irasca. În cele-l'alte părți se desparte de județele vecine prin linii convenționale. Ast-fel în partea de nord se desparte de județul Vaslui printr'o linie dusă de la Plopana spre sud-est până la Docolina; în partea orientală se desparte de județul Fălciu printr'o linie, care, începând de la Docolina, merge spre sud până la satul Fedești, și în urmă spre est până la Bogdănești. În partea de sud-vest și sud se desparte de județul Covurlui printr'o linie, care, începând de la isvorul Gerului, merge spre nord-est, apoi spre nord și în urmă spre est până mai jos de Cârjea. În fine spre sud-vest, începând de la Irasca, se desparte de județul Tecuci printr'o linie dusă spre sud-est până la isvorul Gerului.

Relieful pământului. Mai tot pământul județului Tutova este acoperit de dealuri. Nu presintă de cât șesul Bêrladului, care se lărgeste cu cât înnaintăm de la nord-est spre sud-vest. Dealurile sale constituie partea meridională a grupei de dealuri numită «dealurile Bêrladului». Aceste dealuri sunt îndreptate de la nord spre sud, despart între ele diferitele ape ale județului Tutova și merg descrescând în înălțime, cu cât înnaintăm de la nord spre sud.

Apele. Partea occidentală a județului Tutova ține de basinul Siretului, iar partea sa orientală de al Prutului. Aceste două părți se despart printr'un șir de dealuri (ultimile ramuri ale dealurilor Bêrladului dintre Prut și Bêrlad) care încep la Fedești și se întind spre sud până dincolo de schitul Cruceanu.

Partea care ține de basini Prutului e udată de *Prut* și de afluențele săi *Elanul*.

Partea care ține de basinul Siretului, e udată de Bêrlad și de afluenții săi.

Bêrladul intră în acest județ pe la Docolina, curge drept de la nord-est spre sud-vest, — trecând prin orașul Bêrlad — și iese din județ pe la Irasca. El primește pe stânga pârâurile *Trestiana* și *Jirovăț*, iar pe dreapta următoarele râuri: a) *Semila* isvorăște mai sus de schitul Florești, curge de la nord spre sud și se varsă în Bêrlad ceva mai sus de orașul Bêrlad. b) *Tutova* isvorăște din localitatea Fundu Tutovei, curge de la nord-vest spre sud-est, apoi se întorce spre sud și se varsă în Bêrlad mai jos de Pogonești; c) *Pereshev* iese dintr'un deal așezat la apusul Pueștilor, curge de la nord spre sud și se varsă în Bêrlad mai jos de satul Pereshev.

Impărțirea administrativă și localități principale. Județul Tutova se împarte în trei plăși și anume: Tutova, Semila Têrgu și Pereshev-Corod.

Capitala sa este oraşul *Bêrlad* (25000 loc.) aşezat în plasa Semila-Têrgu, pe apa Bêrladului. El este reşedinţa prefecturii judeţului, a unui tribunal şi a mai multor autorităţi secundare. Are un liceu, un gimnasiu real, o şcolă normală, o şcolă de meserii, un externat secundar de fete, o şcolă profesională, şese scole primare de băieţi şi trei de fete. Acest oraş forma în evul mediu o republică numită «Republica Bêrladului». La anul 1440 Tătarii, năvălind în Moldova, l-au ars mai tot.

Afară de capitală în judeţul Tutova mai sunt următoarele târguri: *Murgeni* în plasa Semila-Têrgu, *Pueşti* lângă riul Tutova, în plasa Tutova şi *Plopana* în aceeaşi plasă; precum şi mănăstirea *Adam* şi schitul *Cruceanu* în plasa Pereschew-Corod.

Producţiuni, industrie, comerţ şi căi de comunicaţiune. Judeţul Tutova are aceleaşi producţiuni ca şi judeţul Tecuciū. Ast-fel dealurile sale sunt acoperite cu păduri, grădini cu arbori fructiferi şi fâneţe. Prin văile sale şi chiar pe dealuri se cultivă diferite cereale (grâu, porumb, orz, mei ş. a.) diferite plante industriale (cânepă, in, tutun ş. a.) şi diferite legume. Fâneţele şi păşunile sale (mai numeroase în partea orientala) hrănesc multe oi, vite cornute şi porci; iar bălţile sale conţin o mare cantitate de peşte.

Industria acestui judeţ este domestică. Numai în oraşul Bêrlad sunt câte-va fabrici, cari dau obiecte de prima necesitate.

Comerţul său constă în exportul producţiunilor locale şi în importul mărfurilor străine. Cel mai comercial oraş e capitala sa

Căile de comunicaţiune ale judeţului Tutova sunt următoarele: Linia ferată Tecuciū-Bêrlad, linia ferată Bêrlad-Vasluiū, şoseaua naţională Tecuciū Bêrlad-Vasluiū şi următoarele căi judeţene: Bêrlad-Bacău, Bêrlad-Fâlcii şi Bêrlad-Galaţi.

JUDEȚUL FĂLCIŪ.

Situațiune, formă, întindere și populațiune. Județul Fălciū este așezat d'alungul Prutului, la nordul județului Tutova și la estul județelor Tutova și Vasluiū. Forma sa se pōte asemăna cu un dreptunghiū fōrte lung in sensul de la nord spre sud și ascuțit puțin în partea de nord.

El are o suprafață de 190264 hectare sau 1902,64 km. pătr. și o populațiune de 95000 locuitori, ceia-ce vine câte două hectare de locuitor.

Originea numelui și marca. Județul Fălciū e numit după vechia sa capitală Fălciū, care ați e un tērg așezat lângă Prut, în sud-estul județului. El are drept marcă «un boū» semn că pe pășunile sale se hrănesc multe și frumoșe vite cornute.

Hotare naturale, politice și administrative. In partea de est hotarul politic al județului Fălciū este Basarabia. De ea se desparte prin apă Prutului (hotar natural), care, începēnd de la comuna Măcărăști (Iași), merge spre sud-sud-est până la Scoposeni și apoi spre sud până la Bogdănești. Hotarele administrative ale acestui județ sunt următoarele: La nord *județul Iași*, de care se desparte printr'o linie dusă de la Măcărăști spre apus până în dreptul schitului Ducăi (Vasluiū). La apus *județul Vasluiū*, de care se desparte printr'o linie dusă spre sud, de la schitul Ducăi până mai jos de confluența Crasnei cu Bērladul. In această parte Crasna îi servește puțin ca hotar natural către Vasluiū. Tot la apus județul Fălciū se mai mărginește și cu *județul Tutova*, de care se desparte printr'o linie (continuațiune a celei precedente) dusă de la Docolina spre sud până la Fedești. In fine la sud se mărginește cu *județul Tutova*, de care se desparte printr'o linie dusă de la Fedești spre est până la Bogdănești.

Relieful pământului. Partea occidentală a județului Fălciu este strabătută d'alungul de la nord spre sud de o serie de dealuri, care desparte basinul Prutului de al Siretului și care face parte din grupa dealurilor Bêrladului. Partea de răsărit e o câmpie întinsă așezată d'alungul Prutului, adesea băltoasă și mlăștinosă. Prin urmare pământul județului Fălciu, considerat de la apus spre răsărit, este mai ridicat la apus; iar, considerat de la nord spre sud, e mai ridicat la nord.

Apele. Partea de apus a județului Fălciu ține de basinul Siretului și partea sa de răsărit de al Prutului.

Partea de apus e udată de apa *Crasna*, care în cursul său de jos formează puțin hotarul între acest județ și județul Vaslui, apoi trece în județul Vaslui și se varsă în Bêrlad, mai sus de Docolina.

Partea orientală a acestui județ e udată de *Prut* încărcat pe dreapta cu următorii afluenți: a) *Fijia* vine din județul Iași, uda puțin colțul de nord-est al Fălciului și se varsă în Prut, la Scoposeni; b) *Moșna* un mic pârâu, care se varsă în Prut, în dreptul satului Cotu-morei (Basarabia); c) *Prutețul* merge paralel cu Prutul, trece prin lacul Lucioia și se varsă în Prut la comuna Fălciu.

Partea centrală a județului e udată de *Elan*, care ese din dealurile de la sud-vestul orașului Huși, curge de la nord spre sud și ese din județul Fălciu pe la satul Raiu.

Împărțirea administrativă și localități principale. Județul Fălciu se împarte în trei plăși și anume: Podoleni, Crasna și Mijlocu-Prutul.

Capitala sa e orașul *Huși* (15000 loc.) așezat în plasa Mijlocu-Prutul, spre apus de râul Pruteț. El este reședința prefecturii județului, a unui tribunal, a altor autorități secundare și scaunul episcopiei de Huși. Are

un seminar, o. scôlă profesională, trei scôle primare de băeți și două de fete.

Afara de capitală mai sunt următoarele târguri: *Fălcu* (2500 loc.) lângă Prut, în plasa Mijlocu-Prutul; *Răducăneni*, în plasa Podoleni, *Urzești* în plasa Mijlocu-Prutul și *Docolina* în plasa Crasna; precum și satul *Stăniilești* în plasa Mijlocu-Prutul, unde Rușii în unire cu Cantemir, domnul Moldovei, au fost bătuți de Turci la anul 1711.

Producțiuni, industrie, comerț și căi de comunicațiune. Dealurile acestui județ sunt acoperite parte cu păduri (mai cu seamă cele de nord), parte cu grădini cu arbori fructiferi și cu fânețe și parte cu vii întinse, care dau vinuri bune. Văile sale și șesul Prutului produc tot felul de cereale; plante industriale ca inul, cânepa, rapița și tutunul și diferite legume. Acest județ are și pășuni și fânețe întinse (mai cu seamă pe lângă Prut), care hrănesc diferite animale domestice și în special multe și frumoase vite cornute (boi). Bălțile sale dau de asemenea o mare cantitate de pește.

Lăsând la o parte morile, fabricațiunea brânzeturilor și tăbacăria peilor, industria acestui județ este domestică.

Comerțul său constă în exportul vitelor cornute, tutunului, productelor animale, vinurilor, cerealelor ș. a. și în importul obiectelor manufacturiere, obiectelor coloniale și altele.

Căile de comunicațiune ale acestui județ sunt următoarele: linia ferată Crasna-Huși și căile județene Fălcu-Huși, Crasna-Huși și Huși-Șesul Prutului-Iași.

JUDEȚUL VASLUIŪ.

Situațiune, formă, întindere și populațiune. Județul Vasluiū este așezat la apusul județului Fălciu și la nordul județului Tutova. El are forma unui romb, cu unghiurile obtuse la sud-vest și nord-est și cu cele ascuțite la sud-est și nord-vest. Marginea de nord a județului este puțin intrată înăuntru rombului, iar cele alte merg aproape pe lângă laturile sale.

Suprafața județului Vasluiū e de 191571 hect. sau 1915,71, km. pătr. și populațiunea de 121000 locuitori, cea-ce vine aproape două hectare de locuitor.

Originea numelui și marca. Județul Vasluiū e numit după riul Vasluiului. El are drept marcă «un stup cu albine», semn că locuitorii săi, între altele se ocupă mult cu creșterea albinelor, care le dau miere și ceară multă.

Hotare naturale și administrative. Județul Vasluiū are ca hotar natural numai puțin apa Crasna în partea sa de est; în cele-l'alte părți se desparte prin linii convenționale de județele vecine. Hotarele sale administrative dar sunt următoarele: La sud *județul Tutova*, de care se desparte printr'o linie dreaptă dusă de la vest spre est, de la Plopana până la Docolina; la est *județul Fălciu*, de care se desparte printr'o linie dusă cam de la sud-sud-est spre nord-nord-vest sau de la Docolina până la schitul Ducăi; la nord *județul Iași*, de care se desparte printr'o linie dusă de la est spre vest sau de la schitul Ducăi până la comuna Păușeasca și în fine la apus se marginește cu *județul Roman*, de care se desparte printr'o linie dusă spre sud, de la Păușeasca până la Plopana.

Relieful pământului. Județul Vasluiū este mai tot acoperit de dealuri. Numai în partea sa de sud-est valea

Bêrladului și a Vasluiului se lărgesc și formează o câmpie pe care e așezat și orașul Vasluiū. In celelalte părți văile apelor sunt largi, însă nu prezintă șesuri întinse ca în partea de sud-est. Dealurile sale fac parte din grupa dealurilor Bêrladului. Ele sunt îndreptate de la nord-vest spre sud-est și despart între ei diferiți afluenți ai Bêrladului.

Apele. Județul Vasluiū ține de basinul Siretului și anume de al afluentului său Bêrladul. El e udat de *Bêrlad*, care ese din județul Roman, intră în județul Vasluiū prin colțul său de nord-vest, 'l udă d'a lungul pe la jumătatea sa de la nord-vest spre sud-est și ese din el pe la confluența sa cu Crasna.

Pe stânga Bêrladul primește următorii afluenți: a) *Socovetul* vine din județul Roman și se varsă în Bêrlad, mai la apus de Negrești; b) *Stavnicul* vine din județul Iași și se varsă în Bêrlad, mai la răsărit de Negrești; c) *Rebricea* ese din partea de nord a județului Vasluiū, mai la răsărit de gura Stavnicului; d) *Vasluiul* isvorește din județul Iași din dealul Repedea, și se varsă în Bêrlad lângă orașul Vasluiū; e) *Crasna* ivorește din județul Fălciu, face puțin hotarul acestui județ către Vasluiū, intră în Vasluiū și se varsă în Bêrlad mai jos de comuna Crasna.

Pe dreapta Bêrladul primește în județul Vasluiū următorii afluenți: a) *Stemnicul* isvorește de lângă schitul Rafailă și se varsă în Bêrlad lângă orașul Vasluiū; b) *Racova* vine din județul Roman trece pe la satul Racova și se varsă în Bêrlad mai spre sud de orașul Vasluiū.

Impărțirea administrativă și localități principale. Județul Vasluiū se împarte în trei plăși și anume: Racova, Stemnicu-Fundurile și Crasna-Mijlocul.

Capitala sa este orașul *Vasluiū* (10000 loc.) așezat în plasa Crasna-Mijlocu, între Bêrlad și Vasluiū,

aprópe de confluența lor. El este reședința prefecturii județului, a unui tribunal de prima instanță și a altor autorități secundare. Are o școlă primară de băieți și una de fete. Acest oraș, ca și Bêrladul, a fost ars de Tătari la 1440.

Afară de capitală mai sunt în acest județ târgurile *Negrești* aședat pe Bêrlad în plasa Stemnicu-Fundurile și *Pungești* în plasa Racova; precum și localitatea *Valea Răcovei*, unde Stefan cel mare a repurtat o victorie asupra Turcilor și Tătarilor la 1475.

Mânăstire mai însemnată în acest județ e *Dobrovăț* cu închisóre publică, în plasa Crasna-Mijlocul, lângă satul cu același nume. Mai jos de Dobrovăț se află târgușorul *Codăești* aședat în dreapta Vasluiului, în plasa Crasna-Mijlocul.

Aprópe de Pungești sunt isvóre de puciósă și iod; precum și un deal care conține puciósă.

Producțiunii, industrie, comerț și căi de comunicațiune. Ocupațiunea de căpetenie a locuitorilor județului Vasluiu este lucrarea pământului și creșterea vitelor. Industria este cu totul innapoiată, căci nu există aprópe nici o fabrică în acest județ. Afară de câte-va țesături și de câte-va mici obiecte de prima necesitate, pe care țărani și le lucrează singuri cu mâinele, tóte cele alte trebuincióse ale vieței se aduc de prin alte părți.

Pământul județului Vasluiu e fertil, căci văile și șesurile sale dau tot felul de cereale, legume și plante industriale; dealurile sale, pe lângă întinsele păduri cu care sunt acoperite, mai au pe ele grădini cu arbori fructiferi și vii, care dau vinuri de o calitate bună. Fânețele și pășunile acestui județ hrănesc diferite animale domestice și în special vite cornute, oi și porci. Era o vreme când creșterea albinelor și a gândacilor forma una din ocupațiunile principale ale locuitorilor acestui județ, astăzi însă a degenerat.

Comerțul acestui județ constă în exportul cerealelor, vinurilor, mierei, cerei ș. a. și în importul coloniărilor, pânzeturilor, postavurilor, diferitelor obiecte de fer, de porțelan ș. a. Căile de comunicațiune ale județului Vaslui sunt următoarele : Linia ferată Bêrlad-Vaslui, șoseaua națională Bêrlad-Vaslui-Iași, șoseaua națională Vaslui-Huși și următoarele căi județene : Vaslui-Bacău, Vaslui-Roman, Vaslui-Iași ș.a.

JUDEȚUL ROMAN.

Situațiune, formă, întindere și populațiune. Județul Roman este așezat aproape în centrul Moldovei, la nordul județului Bacău și la vestul județului Vaslui. El are aceiași formă ca și județul Vaslui, cu deosebire că marginea sa de nord, în loc să fie recurbată spre sud, e recurbată spre nord. Cele două unghiuri ascuțite ale rombului (cu care se aseamănă) sunt comunele Plopana și Tupilați, așezate în colțurile județului de sud-est și nord-vest; iar cele două unghiuri obtuse sunt comunele Păușeasca și Buhuș (Bacău), așezate în colțurile sale de nord-est și sud-vest.

Suprafața acestui județ e de 165772 hectare sau 1657,72 km. pătr. și populațiunea 140000 locuitori, ceea-ce vine mai mult ca un hectar pentru un locuitor.

Originea numelui și marca. Județul Roman și trage numele de la Roman-vodă. El are drept marcă «trei spice de grâu», semn că produce cereale în abundență și în special grâu.

Hotare administrative. Hotarele administrative ale județului Roman sunt următoarele : La apus *județul Neamțu*, de care se desparte printr'o linie dusă de la nord spre sud, de la Tupilați până în dreptul Buhu-

şului; la sud *judeţul Bacău* şi o parte din *Tutova* , de care se desparte printr'o linie dusă de la vest spre est, de la Buhuş până mai la răsărit de Plopana; la răsărit *judeţul Vaslui* , de care se desparte printr'o linie dusă de la sud spre nord, sau de la Plopana până la Păuşeasca şi în fine la nord *judeţele Suceava* şi *Iaşi* , de care se desparte printr'o linie, care, plecând de la Tupilaţi, se îndreptează ântâiū spre nord-est până la Tergu-Frumos şi în urmă spre sud-est până la Păuşeasca.

Relieful pământului. Tot judeţul Roman e deluros. Nu presintă de cât şesul Siretului, care 'l taie d'alungul pe la mijlocul său, de la nord spre sud şi şesul Moldovei, în partea sa de nord-vest. Partea sa de la apusul Siretului e străbătută de două serii de dealuri: una printre Moldova şi Siret, care e formata din ultimele ramificaţiuni ale munţilor de la Baia şi alta în dreapta Moldovei, formată din prelungirile munţilor Bistriţei-mari.

Partea de la răsăritul Siretului este străbătută d'alungul de la nord spre sud de o altă serie de dealuri, care face parte din grupa dealurilor Bêrladului şi care în acest judeţ se chiamă dealurile Giurgenilor.

Apele. Judeţul Roman face parte din basinul Siretului. El e udat pe la mijlocul său de *Siret* , care formează puţin hotarul acestui judeţ către judeţul Suceava; apoi intră pe teritoriul acestui judeţ curge de la nord spre sud şi ese din el după ce 'i face iarăşi puţin hotarul către judeţul Bacău. Siretul se încarcă pe dreapta cu *Moldova* , care intră în acest judeţ pe la Tupilaţi şi se varsă în Siret puţin mai la răsărit de oraşul Roman şi pe dreapta cu *Sagna* , care se varsă în Siret mai sus de oraşul Roman. Partea orientală a acestui judeţ e udata de cursul superior al Bêrladului.

Impărțirea administrativă și localitățile principale. Județul Roman se împarte în trei plăși și anume: Siretu-de-jos-Moldova, Siretu-de sus și Fundu.

Capitala sa este orașul *Roman* (15000 loc.), fundat de Roman-vodă la finele secolului al XIV-lea și așezat în plasa Siretu-de-jos-Moldova, pe ripa stângă a riului Moldova, nu departe de vărsarea ei în Siret.

Acest oraș are o pozițiune foarte frumoasă și sănătoasă și este reședința prefecturii județului, a tribunalului și scaunul Episcopiei de Roman. El a fost ars la 1466, dându'i foc Ungurii mai înainte d'a se bate cu Stefan cel mare la Baia. Are un seminar, un gimnasiu, trei școle primare de băieți și două de fete.

Afară de capitală în județul Roman mai sunt următoarele târgușore: *Băra* în plasa Siretu-de-sus, *Dămie-nești* în plasa Fundu; precum și satul *Scheia* însemnat prin victoria purtată de Stefan cel mare asupra lui Croiot la 1486 și așezat în plasa Siretu-de-sus. De însemnat e și comuna Păncești-Dragomirești, unde e o școlă practică de agricultură.

Producțiunii, industrie, comerț și căi de comunicațiune. Șesurile acestui județ, adică șesurile Siretului și al Moldovei produc diferite cereale, (grâu, porumb, orz, secară, ovăz, mei ș. a.), diferite plante industriale (în, cânepă, rapiță ș. a.) și diferite legume. Dealurile sale sunt acoperite parte cu păduri, parte cu pășuni și fânețe și parte cu grădini cu arbori fructiferi. Pășunile și fânețele sale hrănesc diferite animale domestice ca oi, porci, cai și în special vite cornute (boi). Afară de exploatarea pădurilor și de fabricarea alcoolului din grâne, industria acestui județ este primitivă, căci locuitorii și lucrează singuri cu mâinele cele trebuincioase vieții.

Comertul său constă mai cu seamă în exportul

cerealelor, lemnului și animalelor și în importul fabricatelor străine și obiectelor coloniale.

Căile de comunicațiune ale acestui județ sunt următoarele : Calea ferată Bacău-Roman, calea ferată Roman-Pășcani, șoseaua națională Bacău-Roman-Sabaóni-Târgu-Frumos, șoseaua națională Sabaóni-Fălticeni și următoarele căi județene : Roman-Piatra, Roman-Vaslui, Roman-Bérlad, Roman-Iași, ș. a.

JUDEȚUL IAȘI.

Situațiune, formă, întindere și populațiune. Județul Iași este așezat d'alungul Prutului, la nordul județelor Fălcu și Vaslui. Dacă scótem colțul său de sud-est, forma acestui județ se aseamăna cu un dreptunghi îndreptat de la nord-vest către sud-est și alungit în sensul Prutului.

Suprafața sa e de 295252 hectare sau 2952.52 km. $\square$ și populațiunea 190000 locuitori, ceea-ce vine câte un hectar și jum. de locuitor.

Originea numelui și marca. Numele județului Iași se crede că vine de la Iasiği, un popor, care a trăit în vechime prin acele locuri. Marca sa este «un cal», pentru cuvântul că înaintea era foarte vestit prin creșterea cailor.

Hotare naturale, politice și administrative. În partea de est hotarul natural al județului Iași către Basarabia (hotar politic față cu județul Iași) 'l formează Prutul, care, începând de la Bădărăi până la Măcarești, curge de la nord-vest spre sud-est. În partea de nord către județul Botoșani hotarul său 'l formează o linie, care, începând de la Bădărăi, se îndreptează spre apus până la Sticlărie. În partea de apus către județele Suceava și Roman hotarul e format asemenea de o linie,

care începe de la Sticlărie și merge spre sud-est până la Păușeasca. În fine în partea sa de sud către județele Vaslui și Fălciu hotarul 'i-l formează iarăși o linie care pleacă de la Păușeasca și se îndreptează spre est — făcând mai multe cotituri — până la Măcărești.

Relieful pământului. Cea mai mare parte din întinderea județului Iași este deluroasă. Șesuri propriu zise sunt două mai principale: șesul Bahluiului și șesul Prutului și al Jijiei. Dealurile acestui județ fac parte din grupa dealurilor Bahluiului. Ele se întind în județul Iași de la nord spre sud pe două șiruri principale: unul în partea dreaptă a Bahluiului, care e format dintr'o mulțime de dealuri și dintre care mai însemnate sunt: dealul Cotnari în nord-vestul județului și dealul Repedea la sudul orașului Iași și altul printre Bahlui și Jijia, format asemenea din mai multe dealuri, între care vom cita dealul Copoului și dealul Șorogari, pe care este așezat o parte din orașul Iași.

Apele. Județul Iași ține de basinul Prutului. El este udat la răsărit de apa Prutului, care 'i servește de hotar către Basarabia, de la Bădărași până la Măcărești.

Prutul primește pe dreapta *Jijia*, care vine din județul Botoșani, intră în județul Iași mai sus de Andriești, curge paralel cu Prutul și ese din acest județ, în dreptul comunei Măcărești. *Jijia* primește pe dreapta în județul Iași următorii afluenți: a) *Meletinul* vine din județul Botoșani și se varsă în *Jijia* mai jos de Vlădeni; b) *Jijișora* vine asemenea din județul Botoșani și se varsă în *Jijia* mai la apus de Țigănești; c) *Bahluiul* vine tot din județul Botoșani, curge paralel cu *Jijia*, trece pe la Podul-Ilóei și pe la sudul orașului Iași și se varsă în *Jijia*, mai la vale de Bucium, după ce se încarcă pe dreapta cu *Bahluețul* și cu *Nicolina*. Partea de sud a județului Iași mai e udată de cursul superior al *Stavnicului* și al *Vasluiului*.

Impărțirea administrativă și localitățile principale. Județul Iași se împarte în cinci plăși și anume: Turia-Copou, Cărligătura-Bahlui, Branistea, Codrul și Stavnicul.

Capitala sa este orașul *Iași* (90000 loc.) așezat pe capătul de sud al dealului Copoului și al dealului Șorogari și pe șesul Bahluiului, în plasa Turia-Copou. Are prin urmare o poziție frumoasă și igienică. Acest oraș se dice că în vechime se numea Municipium-Iasiorum, nume pe care l'a căpătat pöte de la o colonie a Iasișilor, ce au locuit prin acele părți. El este scaunul mitropoliei, numită a Moldovei și Suceavei. Are o catedrală foarte mare și frumoasă făcută de mitropolitul Veniamin. Această catedrală nu a funcționat mai înainte din cauză că amenința a cădea; acum ânsă s'a restaurat și înfrumusețat.

În Iași e reședința prefecturii județului, a unei curți apelative, a unui tribunal și a mai multor autorități secundare. La 1510 a fost ars de Tătari. La 1565 a devenit capitala Moldovei, când Alexandru Lăpușneanu își-a strămutat reședința de la Suceava într'ânsul; iar la 1862, în urma unirei Principatelor și a strămutării reședinței domnești și a autorităților superioare în București, el a rămas numai capitala județului Iași.

Intr'ânsul se află o universitate cu patru facultăți (drept, medicină, litere și științe), având două laboratoare și patru cabinete; un muzeu de istorie naturală, două biblioteci, un liceu, două gimnasil, un seminar, o școală a fiilor de militari, o școală de bele-arte, o școală de muzică și declamațiune, o școală de meserii, o școală comercială, o școală normală, o școală centrală de fete, un externat secundar, o școală a reuniunii femeilor române, o școală profesională de fete, o școală comunală de meserii, o școală de măsuri a comunei Bucium, o școală de moșit, Orfelinatul Sf. Spiridon, institutul Gregorian, zece școli primare de băieți și opt de fete. Intr'ânsul se află asemenea și mai multe edificii însemnate, ca palatul administrativ, foarte mare și frumos, mai multe casărmi, palatul familiei Răsnovanu, palatul familiei Sturdza etc., precum și mai multe monumente ale cultului ca *Mitropolia, St. Nicolae*, zidită de Stefan cel mare la 1476, *St. Spiridon*, zidită de mult, cu o avere foarte mare, care se întrebuințează pentru întreținerea spitalului central de lângă ea și a altor multe răspândite prin Moldova; *Sfii Trei Ierarhi* zidită de Vasile Lupu la

1640, într'un stil foarte frumos, care o face să fie a doua după biserica de Argeș, fiind totă de piatră sculptată cu flori în relief; *Golia* zidită la 1640 de Vasile Lupu. La *Golia* e un spital de nebuni și casa apelor.

Între așezămintele de binefacere putem cita: Spitalul St. Spiridon, foarte mare și foarte bine îngrijit; ospiciul de invalizi și ospiciul de alienați, deja menționate.

Afară de capitală mai este în județul Iași comuna urbană *Târgu-Frumos* (6000 loc.) în plasa Cărligătura-Bahlui, renumit prin pepeni verzi, mari și buni, ce se produc în prejmuirile sale; precum și târgurile: *Podul-Îboci* în plasa Bahlui, renumit asemenea pentru pepeni buni; *Bivolari* în plasa Turia-Copoă; *Sculeni* trecătoare în Basarabia, așezată în plasa Branîștea lângă Prut, unde se află și un pod umblător; *Socola* în plasa Codru; *Galata* în aceeași plasă; *Poeni* la sudul plășii Codru; *Tibana* la sudul plășii Stavnice; *Țigănași* pe Jijia, în plasa Turia-Copoă și *Damache* pe Prut, în aceeași plasă.

Mănăstiri mai însemnate sunt: *Frumoasa*, *Galata*, *Cetățuia* și *Socola*, câte patru în plasa Codru.

Spre nord-vestul acestui județ, în plasa Cărligătura-Bahlui, e dealul *Cotnari* acoperit cu vii, care dau vinuri foarte renumite; iar în plasa Turia-Copoă, ceva mai sus de Iași, e localitatea *Văilufă*, unde sunt ape minerale.

Producțiuni, industrie, comerț și căi de comunicațiune. Vaile și șesurile județului Iași produc tot felul de cereale ca grâu, porumb, orz, ovăz, seară; diferite plante industriale ca inul, cânepa, rapița, tutunul ș. a. și diferite plante alimentare ca fasolea, mazărea, bobul, linte, cartofii ș. a. Dealurile sale, pe lângă puține păduri și grădini cu arbori fructiferi, au și câte-va vii; dintre acestea dealul Cotnari se deosebește prin producțiunea vinurilor, care poartă numele acestui deal și

care sunt superioare tuturor vinurilor din România, dar se produc într'o cantitate mică.

Parte din întinderea județului și în special șesul Prutului e acoperit cu fânețe întinse, care servesc la hrana diferitelor animale domestice și mai cu seamă a oilor și vitelor cornute (boi și vaci). Scoțând câte-va ateliere din județul Iași, câte-va fabrici de cărămidă, fabricațiunea alcoolului din grâne, fabricațiunea vinurilor, industria județului Iași este domestică.

Comerțul său e întru cât-va activ. Se exporță cereale, animale, produse animale și vinuri și se imporță diferite alte obiecte trebuincioase. Orașul cel mai comercial și prin urmare vama cea mai importantă, unde se imporță mai toate producțiunile străine, e capitala sa. Schimbul cu Rusia se face mai cu seamă pe la Ungheni.

Căile de comunicațiune ale județului Iași sunt următoarele: Linia ferată Pașcani-Târgul-Frumos-Podul-Ilóei-Iași, linia ferată Iași-Ungheni, șoseaua națională Târgu-Frumos-Botoșani, șoseaua națională Târgu-Frumos-Podul-Ilóei-Iași, șoseaua națională Iași-Sculeni, șoseaua națională Iași-Țuțora, șoselele naționale din prejurul Iașilor și următoarele căi județene: Iași-Botoșani, Iași-Roman, Iași-Vaslui, Iași-Fălciu și Târgu-Frumos-Fălticeni.

JUDEȚUL BOTOȘANI.

Situațiune, formă, întindere și populațiune. Județul Botoșani este așezat la nordul județului Iași. Forma sa se poate asemăna cu un trapez care are laturile paralele spre nord și spre sud și laturile ne-paralele spre apus și spre răsărit.

Suprafața județului Botoșani e de 258705 hectare sau 2587,05 km. patr. și populațiunea de 160000 locuitori, cea-ce vine peste un hectar și jumătate de locuitor.

Originea numelui și marca. Originea numelui acestui județ este obscură. El are drept marcă «o cósă», semn că e bogat în fănețe.

Hotare naturale, politice și administrative. În partea de est hotarul natural al județului Botoșani, îl formează Prutul din dreptul comunei Cârpați (Basarabia) până mai sus de Bădărăi. În partea de nord hotarul său e format de o linie convențională cu mai multe cotituri care pleacă spre sud-vest de la Cârpați până la Ițcani. În partea de apus hotarul acestui județ începe mai sus de Ițcani, merge spre sud-est și urmează valea Suceavei până la Liteni. De la Liteni hotarul e format de o linie convențională, îndreptată spre sud-est până la Sticlărie. În fine în partea de sud hotarul județului Botoșani îl formează o linie convențională, care începe de la Sticlărie, și merge spre est până la Bădărăi.

Hotarul politic al acestui județ în partea sa de est este *Basarabia* iar hotarele sale administrative sunt următoarele: La nord *județul Dorohoiu*, la apus *Bucovina* și *județul Suceava* și la sud *județul Iași*.

Relieful pământului. Tot județul Botoșani este dealuros. Dealurile sale fac parte din grupa dealurilor Bahluiului. Ele sunt prelungiri ale munților din Bucovina și se întind în județul Botoșani prin cinci șiruri: unul între Suceava și Siret, unul între Siret și Sitna, unul între Sitna și Jijia, unul între Jijia și Bașaua și unul între Bașaua și Prut. Aceste șiruri de dealuri au o înălțime mică și sunt despărțite între ele prin văi, transformate în unele părți în șesuri largi, cum e șesul Siretului și șesul Jijiei și al Prutului.

Apele. O mică parte din apusul județului Botoșani ține de basinul Siretului, iar cea mai mare parte a sa ține de basinul Prutului. Apele sale principale sunt următoarele:

1) *Siretul* vine în acest județ din județul Dorohoi;

apoi curge de la nord spre sud prin județul Botoșani până la Liteni, și în urmă, după ce formează puțin hotarul acestui județ către județul Suceava, ese din județul Botoșani. La hotarul de apus al acestui județ se află apa Suceavei, care, începând de la Burdujeni, 'l desparte de Bucovina până la Stirbeț și în urma de județul Suceava până la gura sa.

1) *Prutul* udă acest județ în partea sa de răsărit, făcându-i hotarul către Basarabia. El primește pe dreapta următorii afluenți, care udă județul Botoșani : a) *Basaua* intra în județul Botoșani pe la Hănești, trece prin Ștefanesti și se varsă în Prut; b) *Jijia* servește ca hotar între județele Botoșani și Dorohoi, începând de la Călugăreni până la Dumeni; apoi intră în județul Botoșani, curge de la nord-vest spre sud-est și ese din acest județ ceva mai jos de Pogorești, după ce primește (în acest județ) pe dreapta pe Jijiora și pe Sitna, care trece prin lacul Sitna. Partea sud-vestică a acestui județ e udată de cursurile superioare ale Meletinului și al Bahluiului.

Impărțirea administrativă și localități însemnate. Județul Botoșani se împarte în patru plăși și anume : Târgu-Meletin, Jijia-Ștefanesti, Coșula și Siretu.

Capitala sa este orașul *Botoșani* (40000 loc.) așezat în plasa Târgu-Meletinului, între Sitna și Siret. Acest oraș comercial și industrial este reședința prefecturii județului, a unui tribunal și a altor autorități secundare. Are un liceu, o școală de meserii, trei școli primare de băieți și două de fete. El a fost ars de Tătari la 1439. Afară de capitală în județul Botoșani mai e comuna urbană *Hârlău* (4000 loc.) așezată pe dreapta Bahluiului, plasa Coșula. Ea a fost reședință domnească sub Radu Mihnea la 1462. Are o școală primară de băieți și una de fete. De asemenea în acest județ mai sunt următoarele târguri : *Sulița* (4000 loc.)

așezat în plasa Târgu-Meletin, în partea orientală a lacului Sitna; Ștefănești (3500 loc.) așezat pe Bașaua, în plasa Jijia-Ștefănești; Burdujeni așezat în plasa Siretului, în fața orașului Suceava; Bucecea așezat în plasa Siretului, spre nord-vest de Botoșani sau aproape de Siret; Frumușica așezat pe Meletin, în plasa Coșula. În fața Burdujenilor e vama Ițcani.

Producțiuni, industrie, comerț și căi de comunicațiune. Județul Botoșani produce cereale în mare cantitate și anume grâu, porumb, orz, ovăz, secară și mei; diferite plante industriale ca inul, cânepa, rapița ș. a. și diferite plante alimentare ca mazărea, cartofii, bobul, lintea, fasolea ș. a. El are puține păduri, însă șesurile sale (în special șesul Prutului), pe lângă producțiunile deja menționate, sunt acoperite cu întinse fânețe, care servesc la hrana multor animale domestice între care putem cita vite cornute, oi, porci, cai ș. a.

Exceptând fabricațiunea alcoolului din bucate, măcinatul morilor, facerea pietrelor de móră (Hârlău) și câte-va fabrici din orașul Botoșani (între care se deosebesc fabrica de conserve de carne), industria acestui județ e domestică.

Comerțul său este activ și orașul cel mai comercial e capitala sa. Din acest județ se expórta cereale, pietre de móră, animale, produse animale și conserve alimentare și se impórtă vinuri, obiecte manufacturiere, obiecte metalice ș. a.

Căile de comunicațiune ale județului Botoșani sunt următoarele: calea ferată ce vine de la Pâșcani și trece la Ițcani, calea ferată Verești-Botoșani prin Leorda și Bucecea, calea ferată Leorda spre Dorohoiu, șoseaua națională ce vine despre Târgu-Frumos la Botoșani și d'acolo la Ițcani; șoseaua națională Cocorani spre Dorohoiu și următoarele cai județene: Botoșani-Fálticeni, Botoșani-Burdujeni, Botoșani-Ștefănești, Botoșani-Dorohoiu ș. a.

JUDEȚUL DOROHOIŪ.

Situațiune, formă, întindere și populațiune. Județul DorohoiŪ e cel mai septentrional județ al Moldovei. El e așezat la nordul județului Botoșani. Forma sa se aseamănă cu un sfert de cerc, ale cărui rațe (în dreptate una de la nord spre sud și alta de la est spre vest) se întâlnesc mai sus de Burdujeni și al cărui arc are convexitatea spre nord-est.

Suprafața acestui județ e de 260375 hectare sau 2603.75 km. pînă și populațiunea de 130000 locuitori, ceea ce vine cîte două hectare de locuitor.

Originea numelui și marca. Județul DorohoiŪ e numit după lacul DorohoiŪ. El are drept marcă «un rac», semn că în lacul DorohoiŪ e o mare cantitate de raci.

Hotare naturale, politice și administrative. În partea de nord și est hotarul natural al județului DorohoiŪ îl formează Prutul, care începînd din sus de Mamornița, curge spre est pînă la Rădăuți, apoi se întorce spre sud-est pînă în dreptul comunei Cîrpaci. În partea de apus hotarul acestui județ începe mai sus de Mamornița, merge puțin spre sud-vest, ridicînd valea Mamorniței pînă la izvorul Molniței și în urmă se îndreptează spre sud est, urmînd apa Molniței pînă la confluența sa cu Siretul (Cîndești). De la Cîndești se întorce spre nord-vest și urmează apa Siretului pînă mai sus de orașul Siret; apoi se întorce spre sud-est și urmează o serie de dealuri dintre Suceava și Siret pînă mai sus de Ițcani. În partea de sud a acestui județ hotarul începe mai sus de Ițcani și îl formează o linie convențională cu mai multe cotituri, spre nord-est pînă la Cîrpaci.

Hotarele politice ale acestui județ sunt : La nord

și est *Basarabia* și la apus *Bucovina*, iar hotarul său administrativ în partea de sud e *județul Botoșani*.

Relieful pământului. Pământul județului Dorohoiu e mai ridicat spre nord-vest și înălțimea sa merge descrescând spre sud. El e întretăiat de o mulțime de șiruri de dealuri, care despart între ele diferitele ape ale acestui județ. Intre dealurile principale, care despart în acest județ basiful Siretului de al Prutului, putem cita următoarele: *Dealul Berezina*, *dealul Arșița* și *Vârful Câmpului*. Văile acestui județ sunt largi și transformate în sesuri, dintre care mai deschis e șesul Jijiei pe care e așezat orașul Dorohoiu.

Apele. O mică parte din apusul județului Dorohoiu ține de basiful Siretului pe când cea mai mare parte a sa ține de al Prutului.

Apele sale principale sunt următoarele :

1) *Siretul* formează hotarul acestui județ către Bucovina începând de la orașul Siret până la Căndești, apoi intră în județul Dorohoiu și în urmă trece în județul Botoșani. El e încărcat pe stânga cu *Molnița*, care în tot cursul său servește de hotar între Dorohoiu și Bucovina și care se varsă în Siret la Căndești.

2) *Fijia* ese din pârșele dealului Berezina, trece prin lacul Dorohoiu, face puțin hotarul între județele Botoșani și Dorohoiu și ese din acest județ, după ce s'a încărcat pe stânga cu *Ibăncasa*.

3) *Bășaua* curge paralel cu Jijia, se încarcă pe stânga cu *Podrița* și cu *Bodeasa* și ese din județul Dorohoiu pe la Hănești.

4) *Prutul* formează hotarul județului Dorohoiu către Bucovina din dreptul satului Boian (Bucovina) până la gura Râchitei-negre, care desparte Basarabia de Bucovina. De aci desparte județul Dorohoiu de Basarabia până în dreptul comunei Cărpaci și primește în județul Dorohoiu pe *Mamornița* și pe *Volovățul*.

Originea numelui și marca. Județul Tulcea e numit după capitala sa. El are drept marcă «duoi delfini», semn că este un județ maritim; căci în marea Neagră, lângă care este așezat, se găsesc mulți delfini.

Hotare naturale, politice și administrative. În partea de apus hotarul natural al județului Tulcea către județul Brăila îl formează la început Dunărea-Veche, începând de la satul Picineaga până la Brăila, și în urmă Dunărea până la gura Siretului. Acest hotar e îndreptat în direcție generală de la sud spre nord. În partea de nord hotarul către județul Covurluiș și către Basarabia (hotar politic față cu acest județ) îl formează Dunărea și brațul Chilia. În partea de est hotarul său natural e format de marea Neagră, de la gura Chiliei până mai jos de lacul Sinoe. În fine în partea sa de sud hotarul e format de o linie convențională, care pleacă de la Picineaga și merge spre sud-est până la Sinoe. Prin această linie se desparte de județul Constanța.

Relieful pământului. Dacă ducem o linie dreaptă de la Tulcea spre Sinoe, putem împărți județul Tulcea în două regiuni deosebite în privința reliefului pământului: regiunea occidentală și regiunea orientală.

Regiunea occidentală e formată dintr'un platoșă coprins între Dunăre, Dunărea veche și linia menționată. Acest platoșă e mărginit în partea septentrională de o serie de dealuri, care se întinde pe lângă țărmul Dunărei și al brațului Sf. Gheorghe, de la Isaccea până la Mahmudia. Partea occidentală a acestei serii se chiamă *Culmea lui Isac*, și partea sa orientală *Tavian-dagh*. Din culmea lui Isac se prelungeste spre sud-est *culmea Babargului*, care presintă vârful *Baba*. Tot din ea pleacă printre Telica și Taica *culmea Niculicelului*, care se întinde până la lacul Babadagh.

Regiunea orientală este un șes întins acoperit de

numerose lacuri și mlăștine. Mare parte din acest șes este așa de jos, în cât brațele Dunărei 'l inundă și 'l face impropriu pentru locuit. Numai estul ostrovului Letea și centrul ostrovului St. Gheorghe sunt mai ridicate și locuite.

Ape, lacuri, și insule. Județul Tulcea în privința apelor dulci ține de basinul Dunărei și de al mării Negre. Aceste două basinuri se despart prin culmea lui Isac și prin prelungirea sa culmea Babargului. Apele principale ale județului Tulcea sunt următoarele :

1) *Dunărea-vechie* începe de la Picineaga, merge spre nord până la Măcin și în urmă se întoarce spre apus și la Brăila se unește cu Dunărea-nouă. În Dunărea vechie se varsă gârlile *Picineaga*, *Starul* și *Dortuna*.

2) *Dunărea* începe în acest județ în dreptul Brăilei, merge spre nord până în dreptul Galaților, apoi se întorce spre est până la Reni și în urmă spre sud-est pâna mai la apus de Tulcea, unde începe delta sa. În Dunăre se varsa *Lungăvica* prin două brațe : unul la apus numit *Colomecul occidental* și altul la răsărit numit *Colomecul oriental*. Între aceste două brațe și între Dunăre se află lacul *Crăcana*, iar între Colomecul occidental și Dunăre se află lacul *Corvan*.

La apus de Tulcea începe delta Dunărei, care e mărginită la nord de brațul Chilia, tăiată pe la mijloc de brațul Sulina și mărginită iarăși la sud de Dunăre și brațul St. Gheorghe.

a) *Brațul Chilia* între Ismail și Chilia se desparte într'o mulțime de brațe, care închid între ele următoarele insule : ostrovul *Chislița* (al Rusiei), ostrovul *Dalersca*, ostrovul *Solonciac* (al Rusiei) și ostrovul *Ivănești*. Mai la răsărit de Chilia până la Vâlcov brațul Chilia se desparte iarăși în mai multe brațe, care coprinde între ele următoarele insule : Ostrovul

Salminov (al Rusiei), ostrovul *Otnojina* (al Rusiei), ostrovul *Ermacova* (al Rusiei), ostrovul *Mezlinov* și ostrovul *Cernoï*. Incepând de la Vêlcov brațul Chilia se desparte într'o mulțime de guri, care coprind între ele și mare o mulțime de ostrovuri. Dintre aceste guri numai cea de sud ține de România. Ea se numește *Ustie-Chilie*. Din brațul Chilia și anume de la mănăstirea St. Nicolae (în Ismail) se desparte brațul *Arten*, care dă iarăși în Chilia la orașelul Chilia-vechie și care coprinde între el și Dunare ostrovul *Tătarului* prevădut cu lacurile *Tatarul* și *Tataner*. Ceva mai jos de mănăstirea St. Nicolae se desparte din brațul Chilia riul *Tonda*, care merge spre est și se varsă în brațul Sulina. Între acest riū, între brațul Sulina, brațul Chilia și între Dunăre se află ostrovul *Zatal*, prevădut cu lacurile *Tătaru lung* și *Fortuna*. În fine între riul Tonda, între riul Arten, între brațele Chilia și Sulina și între țărmii mării se află ostrovul *Letea*.

b) *Brațul Sulina* începe mai la răsărit de Tulcea și se varsă în mare la portul Sulina.

c) *Brațul St. Gheorghe* se desparte din același loc ca și brațul Sulina și închide între el și brațul Sulina ostrovul *St. Gheorghe*. Acest ostrov e prevădut în partea sa de nord cu lacul *Obreteanu*, iar în partea sa orientală (numită ostrovul *Moiștei*) cu lacurile *Lumina*, *Roșu* și *Roșuleț*.

Afară de apele menționate în județul Tulcea mai sunt următoarele: *Telica* și *Taica* se scurg în lacul *Babadag* și apoi *Taşaul*, care trece în județul Constanța și se varsă în lacul cu același nume.

Partea județului Tulcea de la sudul brațului St. Gheorghe e prevădută cu o mulțime de lacuri, între care mai însemnate sunt următoarele: Lacul *Ramzin*, lacul *Golovița*, lacul *Smeica* și lacul *Sinoe*. Câte și patru sunt aședate d'alungul țărmului mării Negre și

comunică între ele, iar lacul Golovița cumunică cu marea prin strimțorea numită *Ustie-Portița*. Lacul *Ramzin* (în care se află insula Pochin) comunică cu brațul St. Gheorghe prin canalul *Dunăvêț*, la răsăritul căruia se află ostrovul *Dranov*. Acest ostrov prezintă lacul *Dranov*, care e legat cu lacul Ramzin și comunică cu lacul *Caval* prin gârla *Turcului*. Această gârlă, după ce ese din lacul Caval, se varsă la gura canalului St. Gheorghe.

Tot aci e locul a spune că de județul Tulcea mai ține și o insulă stâncosă din marea Neagră, numită *insula Șerpilor*.

Impărțirea administrativă și localități principale. Județul Tulcea din punctul de vedere administrativ se împarte în patru plăși și anume Babadagh, Tulcea, Măcin și Sulina.

Capitala județului este orașul *Tulcea* (20000 loc.) cea d'întâiu piață comercială a Dobrogei, aședată pe țărmul drept al Dunărei mai spre răsărit de despărțirea brațului Chilia, în plasa Tulcea.

Ea este reședința prefecturii județului, a tribunalului și a altor autorități secundare. Are o școlă primară de băeți și una de fete.

Afară de capitală mai sunt următoarele comune urbane :

Sulina (3000 loc.) aședată la gura brațului Sulina, în plasa Sulina. Are o școlă primară de băeți și una de fete.

Eski-Chilia (Chilia-vechie) e aședată lângă brațul Chiliei în insula Letea, plasa Sulina.

Măcinul (2500 loc.) aședat pe canalul Măcinului, în fața Brăilei. Are o școlă primară de băeți și una de fete.

Isaccea aședată pe partea dreaptă a Dunărei, în plasa Măcin. Are o școlă primară de băeți și una de fete.

Babadagh (2500 loc.) aşezat aproape de lacul Babadagh, într'o poziţiune foarte plăcută la pôlele unor dealuri înalte. Are o scólă primară de băeţi şi una de fete.

Mahmudia aşezată pe braţul St. Gheorghe în plasa Tulcea.

Tot în acest judeţ mai avem de însemnat satul Igliţa, aşezat pe Dunărea-vechie la gura Dortunei şi lângă care sunt ruinele vechiei cetăţi Trösmis; precum şi mânăstirea *Cocoş* aşezată spre sud de Isaccea.

Producţiuni, industrie, comerţ şi căi de comunicaţiune. Pământul judeţului Tulcea ar fi foarte bogat în producţiuni vegetale, dacă n'ar fi lipsit de umezeală; căci mai în totă întinderea sa este un pământ humos, bun pentru agricultură. Crearea puţurilor arteziene şi împădurirea pământului ar face ca ploile să fie mai dese şi câmpiile să fie mai adapostite de vânturile de nord-est. Cu toate acestea totuşi se produce porumb mult, grâu, orz, secară, mei şi ověz; apoi puţine plante industriale ca inul, cânepa şi rapiţa şi diferite alte plante alimentare.

Dealurile şi mai cu seamă cele de pe lângă Isaccea şi Măcin sunt acoperite cu vii, care dau vin de o calitate inferioară. Judeţul Tulcea are şi câte-va păduri, dintre care mai mari sunt cele patru următoare: Una între Măcin şi Isaccea, una pe lângă Babadagh, una în insula Letea şi alta în insula St. Gheorghe, la Cara-Orman. Bogăţia principală însă a acestui judeţ constă în păşuni întinse pe care se hrănesc numeroase turme de oi, ale căror pei, lână, lapte şi brânză constituiesc articole însemnate de comerţ; precum şi în numeroase bălţi, care dau o mare cantitate de peşte. Aceste bălţi sunt alimentate parte de Dunăre, începând de la Hârşova până la Sulina şi parte de mare, de la canalul St. Gheorghe în jos. Cea mai bogată

în pește dintre bălțile maritime e Ramzin cu dependențele sale. Mare parte din bălțile maritime sunt sărate.

Județul Tulcea posedă și câte-va cariere, care dau pietre pentru pavat și pentru var. Cele mai însemnate sunt împrejurul Tulcei, Măcinului, Igliței și Isaccei. Industria acestui județ este domestică. Locuitorii săi se ocupa cu agricultura, cu creșterea oilor și cu pescaria.

Comerțul său se concentrează mai tot în portul Tulcea. El constă în exportul oilor, lânii, brânzetuilor, peștelui, icrelor, ș. a. și în importul coloniialelor, spirtóselor, țesăturilor, petroliului, ferăriilor, tutunului, obiectelor confecționate ș. a.

Căile de comunicațiune ale județului Tulcea sunt următoarele șosele: Tulcea-Babadagh-Constanța, Tulcea-Isaccea și Tulcea-Măcin.

JUDEȚUL CONSTANȚA.

Situațiune, formă, întindere și populațiune. Județul Constanța este așezat la sudul județului Tulcea între Dunăre și marea Neagră. Dacă lăsăm la o parte plasa Hârșova, care formează aproape un dreptunghiū coprins între Dunăre și Dunărea vechie, forma județului Constanța se póte asemăna cu un trapez ale cărui laturi paralele sunt spre nord și spre sud și ale cărui laturi neperalele sunt formate de Dunăre și de țărmii mării Negre.

Suprafața acestuī județ e de 6796 km. pătr. și populațiunea peste 75000 locuitorī, ceia-ce vine câte nouă hectare de locuitor.

Originea numeluī și marca. Județul Constanța e numit după capitala sa. El are drept marcă «o corabie», semn că în portul său Constanța ancorează multe corăbii.

cel d'întâiū port maritim al României. Este reședința unui tribunal și a divisiiei militare din Dobrogea. Are o biserică română, mai multe geamii, un bulevard frumos pe țărmul mării, un far, un hotel mare cu o poziție frumoasă pe țărmul mării ș. a. Are de asemenea o școlă primară de băeți și una de fete. Este locul de exiliū al poetului latin Ovidiū, căruia i s'a ridicat o statue spre memorie. Constanța a fost fundată de o colonie grecească venită din Milet sub conducerea lui Tomos, care 'i a dat numele de Tomis. Numele său de ađi i s'a dat de Constantin cel mare după numele sorei sale Constanțiana. Această cetate prin secolul al VII^{lea} a fost distrusă de Bulgari și pe timpul cruciatelor Genovezii aū reconstruit'o, păstrându'i numele de Constanța. Pe timpul dominațiunei Turcilor a avut numele de Chiostengea, nume care încă se păstrează și ađi în gura poporului Dobrogean.

Afară de capitală, în județul Constanța mai sunt următoarele comune urbane: 1) *Mangalia* (1500 loc.), așeđată pe țărmul mării, aprópe de lacul Mangalia în plasa Mangalia. Are cel mai întins și cel mai sigur port din Dobrogea, însă e părăsit aprópe de tot de când s'a făcut linia ferată Cernavoda-Constanța. Mangalia e așeđată pe ruinele vechiei cetăți Calatis. Are o școlă primară de băeți și una de fete. Are de asemenea și ape sulfuróse. 2) *Megidia* e oraș modern, fundat la 1856 de Tătarii veniți din Crimea. Este așeđat în plasa Megidia, între Cernavoda și Constanța. Are o climă nesănătósă din cauza mlăștinelor din apropierea sa. În Megidia este o școlă primară de băeți și una de fete. 3) *Cernavoda* așeđată pe Dunăre la apusul lacului Cernavoda în plasa Megidia. Are o vamă, o școlă primară de băeți și una de fete. Tot în plasa Megidia, la nordul lacului Baciū, se află mica schelă pe Dunăre *Rașova*, locuită numai de români.

Are o scólă primară de băeți și una de fete și lângă ea se găsesc rămășițe de zidiri romane. Mai jos de Rașova tot în plasa Megidia e cătunul *Adam-Clisi*, renumit pentru anticitățile ce se găsesc în prejurul său și mai cu seamă prin turnul Adam-Clisi, care are o înălțime de 15 metri și grosime de 10 metri și pe care se ved chipuri de legionari romani luptându-se cu barbarii. 4) *Hârșova* port așezat pe Dunăre în plasa Hârșova. A fost o cetate romană întărită mai târziu de Genovezi pentru a apăra comerțul ce'l făceau pe Dunăre. Două turnuri de apărare sunt încă și ađi. În Hârșova e o scólă primară de băeți și una de fete. Mai spre sud de Hârșova tot în plasa Hârșova e comuna rurală *Topal*, locuită numai de români. Are ape sulfuróse și o scólă primară de băeți și una de fete. 5) *Ostrovu* port pe Dunăre în plasa Silistra-nouă. Este punct militar locuit numai de români, are o scólă primară de băeți și una de fete. Spre sud-est de Ostrov se află un platoū întărit cu redute, care predomină prin înălțimea sa atât Ostrovul cât și Silistra. Acest platoū se chiamă Arab-Tabia sau fortărețea Arabilor, 6) *Cuzgan*, așezat în plasa Silistra nouă spre apus de Adam-Clisi.

Demn de însemnat în județul Constanța e și un drum militar roman, ale cărui urme se ved de la Silistra până la gurile Dunărei; precum și trei valuri romane, care încep de la Constanța și merg paralel cu linia ferată până la Megidia, unde se termină două din ele. Al treilea se prelungeste până la Dunăre.

Producțiuni, industrie, comerț și căi de comunicațiune. Județul Constanța produce tot felul de cereale ca grâu, secară, porumb, mei ș. a., diferite legume și diferite plante industriale. El are puține păduri și puține vii. Are însă fânețe și pășuni întinse, care hrănesc tot felul de animale domestice, dar mai cu seamă

oî. Câmpiile sale hrănesc de asemenea și mult vânat. Bălțile sale conțin o mare cantitate de pește. În acest județ sunt și câte-va cariere din care se scot pietre pentru facerea varului și dintre care mai însemnate sunt cele de la Murfatlar, care e o comună rurală și stație de drum de fer, așezată în plasa Constanța, între Megidia și Constanța.

Căile de comunicațiune ale județului Constanța sunt următoarele : Linia ferată Cernavoda-Constanța și căile Constanța-Tulcea, Constanța-Mangalia, Constanța-Hârșova și Megidia-Ostrov.

PARTEA III^A.

NOȚIUNI ASUPRA GEOGRAFIEI ECONOMICE.

Agricultura, întinderea pe care se exercită
și producțiunile sale.

Agricultura și creșterea vitelor aŭ format ocupa-
țiunea de căpetenie a Românilor în tóte timpurile.

Romanii onoraŭ agricultura mai pre sus de ori-
ce muncă și noi Români descendinți ai lor am fost
și suntem încă un popor fórte agricol, căci din
1100000 capi de familie 750000 sunt agricultori «fa-
milii curat românești». pe când comercianții (50000)
cei mai mulți sunt streini, mai cu seamă Ovrei în
Moldova și Greci în Muntenia. Cu tóte că pământul
României e fórte fertil și cu tótă predilecțiunea nóstră
pentru agricultură, ea nu este tocmai înaintată la noi
ca în alte părți și aceasta provine în mare parte din
reaua înțelegere de către proprietari a intereselor lor
și din lipsa de mijlóce perfecționate pentru lucrarea
pământului.

România, în privința agriculturii, se împarte în

trei regiuni corespundătoare cu regiunile climaterice și ale reliefului pământului.

1) *Regiunea Carpaților* este muntosă și acoperită cu păduri și pășuni. Ea coprinde nordul României și vestul și nord-vestul Moldovei.

2) *Regiunea dealurilor* e acoperită cu vii, arbori fructiferi și fânețe și se întinde printre pόμεle munților și regiunea șesurilor ca un brâu ce încinge România.

3) *Regiunea șesurilor* e acoperită cu cereale, fânețe, pășuni, puține vii și foarte puține păduri.

Agricultura noastră se exercită pe o întindere de vre o 75500¹⁾ km. pătr. împărțiți cam ast-fel :

33000 km. patrați pământ arat.

29000 " " pășuni.

10000 " " fânețe.

2500 " " grădini cu arbori fructiferi.

1000 " " cu vii

Afară de aceste culturi, suprafața României este ocupată de vre o 20000 km. pătr. păduri și vre o 26000 km. pătr. locuri necultivate ca munți, bălți, drumuri etc.

Cele 33000 km. pătr. de pământ arat se împart cam ast-fel pe semănături :

Grâul ocupă 10000 km. pătr., dă 7500000 ectolitri și se produce mai mult în județele Dolj, Romanați, Ilfov, Vlașca, Teleorman și Mehedinți.

Porumbul ocupă 14000 km. pătr., dă 23 milioane ectolitri și se produce mai mult în județele Neamțu, Dolj, Teleorman, Romanați, Vlașca și Ilfov.

Orzul ocupă 5000 km. pătr., dă 6500000 ectolitri și se produce mai mult în județele Ialomița, Brăila, Râmnicu-sărat, Buzău, Ilfov și Vlașca.

¹⁾ Aceste țifre sunt numai niște meșii, căci cultura pământului și producțiunile variază pe fie-care an.

Ovăzul ocupă 1000 km. pătr. dă 1500000 ectolitre și se produce mai mult în județele Ilfov, Ialomița, Botoșani, Suceava, Dorohoiu și Prahova.

Secara ocupă 1200 km. pătr., dă 1100000 ectolitre și se produce mai mult în județele Covurluiu, Tecuci, Ialomița, Falciu, Tutova și Brăila.

Meiul ocupă 1000 km. pătr., dă 650000 ectolitre și se produce mai mult în județele Botoșani, Brăila și Ilfov.

Cânepa se produce mai mult în județele Botoșani, Dâmbovița, Neamțu, Bacău și Vâlcea.

Rapița se produce mai mult în județele Argeș, Dorohoiu, Ilfov, Teleorman și Doljiu.

Inul se produce mai mult în județele Brăila și Ilfov.

Fasolea se produce mai mult în județele Ialomița, Ilfov, Dâmbovița, Neamțu, Tutova, Bacău și Botoșani.

Cartofii se produc mai mult în județele Dorohoiu și Botoșani.

Tutunul se produce mai mult în județele Ilfov, Dâmbovița, Vlașca și Ialomița.

Lintea se produce mai mult în județele Romanați, Ialomița și Covurluiu.

Mazărea se produce mai mult în județele Botoșani, Dorohoiu și Suceava.

Viile ocupă 1200 km. pătr., dau 700000 ectolitre și se produc mai mult în județele Prahova, Putna, Rîmnicu-sărat, Dolj, Dâmbovița, Ilfov și Vâlcea; însă vinuri mai renumite, care ar putea concura cu cele mai bune vinuri străine, dacă ar fi cultivate cu mai mare îngrijire, se fac prin localitățile *Drăgășani* (județul Vâlcea), *Dealul mare* (județul Prahova), *Odobești* (județul Putna), *Nicorești* (județul Tecuci), *Cotnari* (județul Iași), etc.

Livezile ocupă 2200 km. pătr., dau 250000 ec-

tolitri rachiu de prune, de vin și de tescovină și sunt în toate județele de munte, pe unde sunt poverni sau velnițe și în special în județele Prahova, Vâlcea, Dâmbovița, Argeș și Buzău.

Pădurile ocupă aproape o întindere de 20000 km. pătr. și sunt răspândite mai mult pe părțile muntose și mai puțin pe câmpii. Speciele de lemne care se găsesc prin pădurile câmpiilor și dealurilor sunt: stejarul, alunul, frasinul, jugastrul, arțarul, teiul, carpenul, etc. Prin localitățile băltoase crește aninul, plopul, salcia și richita; pe pôlele munților fagul și paltinul, iar pe înălțimele lor bradul, moliftul și pinul.

Fânețele ocupă aproape 10000 km. pătr. și se întind mai mult prin regiunea dealurilor unde varietatea plantelor ce le formează, face ca calitatea fânului să fie superiôră ori-cărui altul.

Pășunile ocupă o întindere aproape egală cu a pământului arat și se întind mai mult pe munți și pe câmpii. Câmpiile cele mai bogate în pășuni sunt Bărăganul și Dobrogea.

A n i m a l e.

România este foarte bogată atât în animale domestice cât și sêlbatice, căci sunt puține animale din cele cunoscute în Europa, care să nu se găsească și la noi.

Animalele sêlbatice sunt foarte numeroase. Ele trãesc mai mult pe la munți și vênátorea lor formează una din plăcerile nôstre care ne o putem îndeplini foarte lesne, de ôre-ce ele sunt așa de numeroase în cât unele vin iarna chiar prin orașele cele mari.

Dintre animale domestice se găsesc în România

caii, asini, catări, boi, bivoli, oi, capre, porci, paseri, albine, gândaci de mătase etc.

Calul. In totă România se găsesc 700000 cai.

Județul ce posedă mai mulți este Doljul și mai puțini Muscelul, însă caii cei mai buni sunt în județele Ialomița, Rîmnicu-sărat și Iași.

Caii românești sunt de rasă orientală, mici de statură, (cei de câmp sunt mai mari), scurți la corp, iuți și neobosiți, însă nu pot trage la greutate mari.

Asinul. Asinul și catărul sunt foarte puțin întrebuințați în Muntenia, și în Moldova și mai puțin. In totă România sunt cam 10000 de asini și 1000 de catări.

Județele ce au mai multe oi, au și mulți asini și catări, ast-fel sunt Ialomița, Teleormanul, Vlașca, Ilfovul etc.

Boul și bivolul. Boul și bivolul țin un loc foarte însemnat în economia rurală; căci munca, carnea, laptele și pieile lor sunt de mari folóse. Din nenorocire însă, ei merg degenerând din cauza relei îngrijiri și a bólei numită pesta bovină.

In totă România sunt peste 3000000 dintre care 100000 de bivoli.

Județele de câmp sunt cele mai avute în boi. Cel d'întâiu este Doljul cu vre o 120000. După densul vin Ialomița, Ilfovul, Teleormanul, Romanai, Vlașca etc. Tipurile cele mai frumoase de boi se găsesc în județele Fălciu și Ialomița.

Bivoli se găsesc mai mult prin județele dunărene ca Vlașca, Teleormanul etc.

In Moldova se afla o dată și zimbrul său bourul, astă-đi însă a dispărut.

Oaia. Dacă vitele cornute merg degenerând la noi în țară din cauza neîngrijirilor și a bólelor, oile însă și-au păstrat toate calitățile lor. Oaia este mai

necesară de cât calul și boul, fiind-că laptele, brânza, lâna și pielea ei sunt de mari trebuințe și de aceea avem și o mulțime de turme care acoper câmpiile și pășunile de pe munți.

Rasele de oi care se află în România sunt țigaie, turcană, bârsană și puține merinoase.

Numărul oilor în România trece peste 600000 și județele care au mai multe pășuni au și multe oi, ast-fel sunt Jalomîța cu 400000, Brăila, Ilfovul, Vlașca, Teleormanul, Doljul și Dobrogea.

Capra. În România sunt vre o 300000 de capre, dintre care mai multe în Jalomîța și Argeș, unde s'a introdus și rasa de Angora.

Porcul. În România se cresc foarte mulți porci. Numărul lor trece peste 2000000 dintre care mai mulți sunt peste Olt și anume în județul Doljiu.

Păseri. În România sunt vre o 15000000 de păseri domestice de tot felul.

Pești de diferite specii se găsesc foarte mulți în apele noastre și mai cu seamă prin Dunăre și bălți.

Albincele. Într'un timp creșterea albinelor era foarte răspândită în România, astăzi însă a scăzut așa că abia se găsesc vre o 220000 stupi, dintre care mai mulți în județele Vlașca, Vaslui, Ilfov, Teleorman și Dâmbovița. Acești stupi produc cam la 530000 kilograme de miere și 96000 kilograme de ceară.

Gândaci de mătase. În toate timpurile României au cultivat creșterea gândacilor de mătase. Prințul Barbu Stirbei a introdus rasa milanesă, care a înflorit într'un timp foarte scurt, dar care a căzut mai cu totul din cauza speculațiunei străinilor, care au introdus sămânța proastă.

La 1862 s'a exportat mătase pentru 1500000 lei, la 1863 pentru 4000000 și în 1865 a căzut cu

totul creșterea gândacilor, așa că nici nu se mai vorbea de ei.

Astăzi n'avem de cât o rasă indigenă de gândaci, care dau o mătase ordinară.

Județele care s'aũ distins mai mult în creșterea gândacilor de mătase sunt Telorman, Ilfov, Buzău și Rimnicu-sarat.

Minerale și industrie extractivă.

Munții României sunt foarte avuți în diferite minerale și metale, care, dacă ar fi exploatațe, ar da naștere unei industrii destul de dezvoltate. Diferitele minerale și metale, care se găsesc în munții noștri, s'aũ văcut la descrierea județelor. Acum nu vom cita de de cât mineralele care se exploatează și apele minerale cele mai principale.

Cele mai însemnate din ele sunt :

Pietre calcarose, pentru construcțiuni și pentru fabricarea varului și a pietrelor de móră se găsesc prin tóte județele muntóse; localitățile însă mai însemnate de unde se estrag sunt : *Albești* în județul Muscel, *Ciuta* și *Pietrósă* în județul Buzău. În câte-va județe sunt și fabrici de pietre de móră. Cele mai bune pietre de móră se fabrică la Hârlău în județul Dorohoiu.

Granit pentru pavat se găsește și exploatează mai cu seamă în județul Prahova, pe valea Prahovei, în județul Gorjiu și în județul Mehedinți.

Argilă, din care se fac vase, se găsește pretutindeni; însă fabrici de faiență și porțelan sunt numai în județele Gorjiu și Bacău și de sticlă la Azuga (județul Prahova).

Sarea de bucătărie se găsește în depozite mari

în județele Vâlcea, Prahova, Buzău, Râmnicu-sărat, Putna, Bacău și Neamțu; localitățile însă de unde se exploatează cantități mari de sare sunt : *Ocna* în Bacău, *Slănic* și *Telega* în Prahova și *Ocnele mari* în Vâlcea.

Din aceste localități se estrage pe fie-care an cam 50000000 ocale de sare, care produc statului peste 30000000 lei.

Cărbuni de pământ se exploatează ași la Bahna, în județul Mehedinți.

Păcură, din care se estrage *petrolul*, se găsește în toate județele de munte; localitățile însă de unde se exploatează mai mult sunt : în județul Dâmbovița la *Colibași* (plaiul Dâmbovița-Ialomița); în județul Prahova la *Păcureți* (plasa Cricov-Podgoria), la *Drăgăneasa* (plasa Filipești), la *Câmpina* (plaiul Prahova); în județul Bacău la *Comănești*, *Moienești*, *Ocna* (câte trele în plaiul Trotuș-Tăslăul-de-sus) și *Tețcani* (plaiul Tăslăul-de-jos); în județul Râmnicu-sărat la *Valea-rea* (plasa Marginea-de-sus) și în județul Buzău la *Sărata* (plasa Sărata-Tohani) unde sunt și isvóre de ape minerale. In fabrica de la *Monteor* (plasa Sărata-Tohani), se aduce prin tuburi păcura de la Sărata și acolo se fabrică din ea petrolul în mare cantitate.

Petrolul aprópe curat se găsește la *Vălcana*, în județul Dâmbovița, spre apus de Puciósa.

Cele mai însemnate din apele nóstre minerale sunt următoarele :

Slănic în județul Bacău (plaiul Trotuș-Tăslău-de-jos) aprópe de hotarul Transilvaniei. Apele minerale de la Slănic conțin o mulțime de substanțe și sunt cele mai vechi și cele mai renumite din tótă țara.

Lacul sărat, lângă Braila, conține aceleași substanțe ca și Balta-albă, pe care o vom cita mai jos.

Călimănești și *Olănești* lângă satele cu aceleași numiri, în județul Vâlcea (plaiul Cozia). Aceste ape

minerale conțin mai multe săruri, între care predomină sulful și hydrogenul sulfurat. Ele au pozițiuni foarte frumoase și sunt bune pentru vindecarea mai multor bóle.

Pucioasa lângă satul cu același nume, aproape de riul Ialomița, în județul Dâmbovița (plaiul Dâmbovița-Ialomița).

Această apă conține multă pucioasă de unde 'i s'a dat și numele de «Pucioasa» și are aproape aceleași efecte ca și cele precedinți.

Vălcana în județul Dâmbovița, plaiul Dâmbovița-Ialomița. Apele de la Vălcana sunt foarte bogate în iod.

Balta-albă e un lac mineral așezat în sudul județului Rîmniceu-sărat. Intre altele conține iod, pucioasă și sare.

Bughea lângă satul cu asemenea numire, în județul Muscel aproape de Câmpu-lung. Ea conține mai multe săruri între care predomină pucioasa.

Nișon lângă mănăstirea cu același nume, în județul Buzău (plaiul Pârscov). Această apă conține sulf, hydrogen sulfurat, iod ș. a.

Boboci în județul Buzău plasa Tohani-Sărata între munți, cu o pozițiune foarte frumoasă. Această apă conține pucioasă și deferite săruri.

Borca în județul Suceava (plaiul Muntelui), conține fer și săruri purgative.

Strunga în județul Roman (plasa Siretu-de-sus). Această apă conține o mulțime de substanțe și, fiind foarte gretosă la gust, nu se întrebuintează de cât pentru scăldat.

Băltătești în județul Neamțu (plasa Mijlocu-Plasa-de-sus). Conține săruri purgative ș. a.

Diferite industrii.

În privința industriei România este o țară înapoiață. Industria mare cu fabricile și manufacturele ei

lipseșe aprópe cu totul la noi, și n'avem de cât industria mică care ne dă obiecte de prima necesitate. De cât-vat imp a început să se simță și la noi necesitatea desvoltării industriei și să se înființeze câte-va fabrici mari; ele însă se închid una după alta din cauza concurenței ce le fac producțiunile industriei străine și din cauza puținei încurajeri ce li se dă.

Printre industriile mai însemnate putem cita :

Industriile chimice. Intre industriile chimice primul loc 'l ocupă fabricile de lumânări de seú și săpun, care înainte mergeau fórté bine, dar care au decăzut din caúsă că consumăm multe lumânări de steriană importate din străinătate. Aceste fabrici sunt răspândite prin tótă țara.

De industria chimică mai țin două fabrici de chibrituri, una în București și alta la Bucium (județul Iași, plasa Turia-Copoú); o fabrică de zahăr, la Săscut; (județul Putna, plasa Răcăciuni), o fabrică de sticlă la Azuga (județul Prahova, plaiul Prahova); două fabrici de hârtie, una la Lete (județul Bacău, plasa Bistrița de sus) lângă Bacău și alta la Bușteni (județul Prahova, plaiul Prahova) care produce hârtie pentru împachetat; o fabrică de săpunuri fine și parfumării în București; mai multe fabrici de lumânări de ceară, de oțet, de apă gazósă ș. a. răspândite prin tótă țara; o fabrică de pulbere de pușcă la Lăculețe (județul Dâmbovița, plaiul Dâmbovița-Ialomița) ș. a.

Printre industriile chimice putem numéra și producțiunile zahanalelor ca pastrama, seul, peile, córnelé, ósele ș. a. precum și tábăcirea peilor, care a decăzut cu totul (o fabrică bună pentru tábăcitul peilor avem la Bucovăț lângă Craiova, precum și câte-va în București) și fabricațiunea petroliului din păcură, a uleiurilor de in, de rapiță ș. a.

Industriile alimentare. Intre industriile alimentare

primul loc 'l țin morile dintre care unele conduse de apă sau de cai, altele de vânt și puține de vaporî, produc făină suficientă nu numai pentru țară, dar care se și expörtă.

Afară de mori mai avem brutăriile și simigiriile care produc pâine; povernile sau vehițile răspândite prin tôte județele de munte, daũ rachiu de prune, de țescovină și de drojdie; fabricele de bere; fabricațiunea brânzeturilor dintre care mai însemnate sunt cașcavalurile de Penteleũ și cele uscate și afumate din județele Gorjiũ, Dâmbovița și Muscel; fabricațiunea alcoolului din cereale, a diferitelor liqueruri, fabricațiunea pastelor alimentare și în fine fabricațiunea vinurilor mai cu seamă în localitățile *Drăgășiani*, *Dealul-mare*, *Cotnari*, *Odobești*, *Nicorești*, *Drincea* și *Orevița* care produc vinuri foarte bune și suficiente nu numai pentru țară, dar care se și exportă.

Industriile textile. Intre industriile textile primul loc îl ține fabricațiunea domestică a postavului numit aba, pe care, după ce-l lucrează țerancele române, 'l trimite la piue de'i scoate përul și produce pe tot anul 100000 lei; vine apoi țesutul cergilor, scörțelor și chilimurilor de lână, lucrarea preșurilor, fringhiilor, rogojinelor precum și diferite țesături de in, cânepă, lână, bumbac și de matase, făcute asemenea de țarancele române.

Pentru industria textilă n'avem de cât fabricele de postav de la Azuga și de lângă orașul Neamțu, precum și câte-va mici fabrici în București, Pitești ș. a.

Industriile mecanice. Intre industriile mecanice putem numëra o fabrică de monete și una de efecte militare, amândouă în București; câte-va fabrici de olărie, cărămidărie, vărărie, etc., răspândite prin mai multe județe; mai multe tipografii, litografii, prin orașele mari; mai multe ferestreae prin părțile muntöse,

care îndeestulează țara cu cherestea; precum și mai multe ateliere de ferărie, tapițerie, dulgherie ș. a.

Comerțul.

Comerțul României ar fi foarte activ dacă, pe lângă căile de comunicațiune a căror rețea este destul de întinsă, am da o mai mare atențiune îmbunătățirii agriculturii și desvoltării industriei.

Comerțul interior, a cărui sumă nu este încă evaluată, constă în desfacerea mărfurilor atât pe piețele comerciale mai însemnate ca *București, Iași, Botoșani, Galați, Brăila, Ploești, Craiova*, etc., cât și pe la bâlciurile, care se țin în diferite epoce ale anului mai prin toate localitățile și dintre care mai însemnate se țin la Fălticeni, la Rîureni, la Moși (București), la Drăgaică (Buzău și Mizil) la Alexandria, la Călărași, la Urziceni, la Slobozia, la Câmpu-lung, la Cașin, la Moinești, la Giurgiu, la Tecuci, la Iași, la Botoșani ș. a.

Dacă cercetăm tabloul general, care indică comerțul României pe anul 1886, vedem că comerțul nostru exterior, pe care-l facem cu țările străine prin diferite vămă, s'a ridicat în 1886 la suma de 552044625 lei, dintre care 296497362 lei importul și 255547263 lei exportul; iar în greutate 2276594 tone, dintre care 571664 importul și 1704930 exportul.

La acest comerț trebuie să mai adăogăm și mărfurile întrepritate în valoare de 10066938 lei, precum și comerțul de transit în valoare de 6450986 lei.

Dintre mărfurile ce importăm mai mult din străinătate sunt materii textile și industrii derivate din ele, precum și metale și fabricațiuni metalice; iar dintre cele care exportăm mai mult sunt materii fainose și

derivatele lor; apoi fructe și diferite produse vegetale, animale vii, piei și blăni și fabricatele lor, lemne și industrii derivate din ele ș. a.

Cea mai principală vamă unde s'a importat mai mult este București; iar cele-l'alte vămi a căror comerț nu presintă o diferența așa de mare între import și export sunt următoarele: Brăila, Galați, Ițcani, Predel, Verciorova, Iași, Giurgiu, Calafat, Severin, T.-Măgurele, Oltenița, Călărași, Craiova, Michăileni, Constanța, Marnonița, Tulcea, Fălciu, Zimnicea, Corabia, Bechet, Ploești, Riu-Vadului, Gura-Ialomiței, Gruia, Buliga, Giuvala, Bratocea, Oituz, Comănești, Prisăcani, Cornuluncei, Drănceni, Ocna, Cernavoda, Macin, Sulina și Silistra-nouă.

Țările cu care întretinem mai multe relațiuni comerciale sunt Anglia, Germania, Austro-Ungaria, Franța, Turcia, Rusia, Bulgaria, Serbia ș. a.

Căile de comunicațiune.

Căile de comunicațiune ale României sunt de două feluri, adică căi de apă și căi de uscat.

Căile de uscat coprind liniile ferate, șoselele naționale și căile județene, vecinale și comunale.

Căile de apă coprind navigațiunea fluvială și maritimă.

Căi navigabile n'avem nici una, afară de Dunăre, care, legând marea Neagră cu marea Nordului prin canalul St. Ludovic, înlesnește comunicațiunea între statele Europei centrale și orientale. Mai avem apoi transportul cu plutele pe râurile Bistrița, Siret și Prut, etc. precum și navigațiunea pe marea Neagră cu punctele de stațiune Sulina, Kiustenge și Mangalia.

Căile ferate în exploatare din România.

No. cozent	NUMIREA CĂILOR	LUNGIMEA	
		Parțială	Totală
	Căi ferate în exploatare.	Kilom.	
1	Roman-Suceava-Pășcani-Iași	179,537	
2	Vereshi-Botoșani	44,531	
3	Cernavoda-Constanța	64,000	
4	București-Giurgiu Smârda	70,160	
5	Roman-București-Verciorova	864,972	
6	Juncțiunea Filaret	6,000	
7	Tecuci-Berlad	51,000	
8	Iași-Ungheni	21,399	
9	Plöești-Predeal	84,495	
10	Mărășești-Buzău	88,588	
11	Câmpina-Doftana	5,054	
12	Buda-Slănic	34,636	
13	Titu-Tergoviște	31,530	
14	Adjud-Ocna	50,210	
15	Bacău-Piatra	58,000	
16	Bahna-Verciorova	12,000	
17	Berlad-Vaslui	52,000	
18	București-Petești	147,000	
19	Făurei-Petești	88,000	
20	Călărăși-Ciulnița	27,000	
21	Ciulnița-Slobozia	17,000	
22	Piatra-Corabia	74,000	
23	Piatra-R.-Vâlcea	88,000	
24	Golești-C.-Lung	55,000	
25	Dolhasca-Fălticeni	24,600	
26	Leorda-Dorohoi	21,400	
27	Crasna-Dobrina	27,000	
28	Riureni-Ocnele-Mari	6,000	
29	Filiași-Tergu-Jiu	70,000	
30	Tergoviște-Lăculețe-Pucioasa	21,000	
			2384,112

Afară de aceste linii, mai sunt o mulțime în studiu.

Șoselele naționale, care sunt întreținute de Stat, au o rețea de 3000 kilometri. Aceste șosele sau căi sunt următoarele:

1. Calea București la Iași prin Urziceni, Buzău, Rîmnic, Focșani, Tecuci, Bérlad și Vaslui; 2. Calea București la Verciorova prin Pitești, Slătina, Filași, Stângăceava și Turnu-Severin; 3. Calea București-Predeal prin Ploesti, Câmpina și Sinaia; 4. Calea București la Giurgiu prin Călugăreni; 5. Calea Mărei-Negre de la Urziceni prin Brăila și Galați; 6. Calea București la Călărași; 7. Calea București la Turnu-Măgurele prin Alexandria; 8. Calea Gorjului de la Tănăreni prin Târgu-Jiu la Lamei, 9. Calea Focșani la Mihăileni prin Agiu, Bacău, Roman, Sabaoni, Târgu-Frumos și Botoșani; 10. Calea Iași la Târgu-Frumos prin Podu Ilcei; 11. Calea Sabaoni la Fălticeni; 12. Calea Iași la Galați prin Huși și Fălcu; 13. Calea Mărășești la Galați prin Piscu și Tecuci; 14. Calea Agiu la Hârja prin Onești; 15. Calea Bacău la frontieră prin Piatra și Prisăcani; 16. Calea Ploesti la Buzău prin Mizil; 17. Calea Fundată la Târgoviste; 18. Calea Pitești la fruntariu prin Câmpu-lung; 19. Calea Pitești la Rîmnicu-Vâlcei pe Dealu-Negru (Topolog); 20. Calea Craiova la Bechet; 21. Calea Traian de la Rîul Vadului la Islaz prin Căineni, R.-Vâlcei, Drăgășani și Caracal; 22. Calea de la Ocnile Mari la linia No. 21; 23. Calea de la Telega în calea No. 3; 24. Calea de la Bucov la Slătine; 25. Calea de la Onești la Ocna; 26. Calea de la Onești la Bacău; 27. Calea de la Cucorani la Dorohoiu; 28. Calea de la Fălticeni la Cornu Luncei; 29. Calea de la Cristești la Neamțu; 30. Calea de la Iași la Sculeni; 31. Calea de la Țușora în linia No. 12; 32. Calea de la Vaslui la Huși; 33. Căile din jurul capitalei; 34. Căile din jurul Iașului.

Căile județene au o rețea aproape de 5000 km.

Porturile.

Porturile și schelele cele mai însemnate, ale României începând a le număra de la Porțile de fer spre Marea Neagră, sunt :

Verciorova, Severin și Gruia în județul Mehedinti; *Calafat și Bechet* în județul Doljiu; *Corabia* în județul Romanați; *Turnu-Măgurele și Zimnicea* în județul Teleorman; *Giurgiu* în județul Vlașca; *Oltenița* în județul Ilfov; *Călărași și Gura Ialomitei* în județul Ialomița; *Brăila* în județul Brăila, al doilea port al României; *Galați* în județul Covurlui, e primul port al României; *Eschi Kilia, Tulcea, Isaccea și Măcin* în ju-

dețul Tulcea; *Hârșova* și *Cernavoda* în județul Kius-
tenge.

Trăi porturi maritime :

Sulina la gura Sulinei în județul Tulcea; *Kius-
tenge* și *Mangalia* în județul Kius-
tenge.

Tóte aceste porturi sunt frecventate pe an de vre-
o 12000 de vase, care încarc și descarc mărfuri cam de
2000000 de tone.

Trecătorile.

Trecătorile României mai însemnate sunt :

Verciorova stație de drum de fer și trecătoare în
Banat; *Lainici* trecătoare în Transilvania pe la intrarea
Jiului în țară; *Turnu-roșu* trecătoare în Transilvania pe
la intrarea Oltului în țară; *Pajerea sañ Giuvala (Bran)*
trecătoare în Transilvania, în județul Muscel; *Prudeal*
trecătoare în Transilvania, în județul Prahova; *Buzëñ*
trecătoare în Transilvania pe la intrarea Buzăului în țară;
Oituzul trecătoare în Transilvania pe la intrarea Oitu-
zului în țară; *Ghimeșul* trecătoare în Transilvania pe
la intrarea Trotoșului în țară; *Prisăcanii (Tulgheșul)*
trecătoare în Transilvania, în județul Neamțu; *Șarul*
Dornei trecătoare în Bucovina pe la intrarea Bistriței
în țară; *Cornu-Luncei* trecătoare în Bucovina pe la in-
trarea Moldovei în țară; *Michăileni* trecătoare în Bu-
covina, mai sus de intrarea Siretului în țară; *Mamor-
nița* trecătoare în Bucovina, mai jos de intrarea Pru-
tului în țară; *Rădăuți* trecătoare în Basarabia, în jude-
țul Dorohoiu; *Bivolari*, *Sculeni* și *Ungheni* trecători în
Basarabia, în județul Iași.

Poșta și Telegraful.

În privința poștei și telegrafului România a în-
naintat foarte mult.

Poșta datează la noi de la Alexandru Ipsilante.

La început serviciul poștal se făcea cu niște căruțoare foarte próste, cu încetul însă acest serviciu se îmbunătăți introducându-se deligențele și astăzi avem și poste rurale.

Numărul biurourilor postale trece peste 250.

Transportul expedițiunii se face cu liniile ferate, diligențe, căruțe și vapore.

Schimbul poștei internaționale se face prin următoarele puncte :

1. Cu Rusia pe la Ungheni.

2. Cu Austro-Ungaria : a) Dîlnic prin biurourile ambulante București-Ițcani și Ițcani-București ; b) Dîlnic cu calea ferată Ploesti-Predeal ; c) Dîlnic cu calea ferată București-Vêrciorova-Orșova, prin intermediul biurourilor ambulante București-Vêrciorova și Vêrciorova-București ; d) Cu căruțe de trei ori pe săptămână între Agiud și Oituz ; e) Cu căruțe de trei ori pe săptămână între Rîmnicu-Vâlcei — Rîul-Vadului (Căineni) — Sibiu ; f) Dîlnic între Michăileni și Sînuții de jos.

3. Cu Serbia schimbul se face dîlnic cu barca între Severin și Cladova.

4. Cu Bulgaria : a) Dîlnic cu vaporul între Rusciuc și Giurgiu ; b) Dîlnic cu barca între Calafat și Vidin.

Pe lângă aceste curse mai e și una de transit de două ori pe săptămână între Viena-București-Giurgiu-Constantinople.

Telegraful datează de la 1854. La început nu erau decât câte-va orașe mai însemnate legate prin linii telegrafice, astăzi însă avem stațiuni telegrafice mai prin toate orașelele.

Numărul biurourilor telegrafice trece peste 200. Rețeaua telegrafică e compusă aproape din 200 linii în lungime de peste 5000 kilometri, cu vre o 300 fire în lungime de peste 10000 kilometri.

TRANSILVANIA.

Situațiune, formă și dimensiuni. Transilvania sau Ardealul e o țară căria Ungurii îi zic Erdely și Austriei Siebenbürgen. Ea este așezată la nord-vestul României, între $45^{\circ},30'$ și $47^{\circ},45'$ latitudine boreală și între $20^{\circ},20'$ și $24^{\circ},10'$ longitudine orientală. Lungimea sa de la sud spre nord e de 250 kilometri, iar lărgimea de la vest spre est este de 280 kilometri. Suprafața sa e de 55000 kilometri pătrați.

Forma Transilvaniei se asemănă cu un trapez, care are laturile paralele spre sud și spre nord și cele neparalele spre vest și spre est.

Hotare naturale și politice. În partea de sud și de est hotarul politic al Transilvaniei e România de care se desparte prin lanțul Carpaților ¹⁾, începând de la muntele Scărișoara până la muntele Piatra-Roșie din munții Călimanului.

În partea de apus către Temișiana hotarul său începe de la muntele Scărișoara și se îndreptează spre nord, până la pasul Zam. Tot spre apus către Crișiana se îndreptează spre nord, tăind Crișul-alb; apoi la pasul Ciucea taie apa Crișului repede. În partea de nord către Crișiana hotarul Transilvaniei urmează puțin spre sud apa Crasna, apoi se întoarce spre est și dă în apa Sameșului pe care o urmează până la pasul Toții de jos. Tot în partea de nord către Maramureș hotarul Transilvaniei începe de la Toții de jos și merge spre est, urmând întru cât-va apa Lăpușului (afluente al Sameșului) și partea occidentală a culmei Țibleșului și Rodnei până la muntele Ghergheleu și de aci scoboră valea Bistriței mari până la muntele Lupatna.

În fine în partea de nord-est hotarul Transilvaniei

1) Acest hotar natural s'a văzut în descrierea hotarelor României.

către Bucovina începe de la muntele Lupatna și se îndreptează spre sud-est, tăind munții Rodnei și munții Călimanului până la muntele Piatra-roșie.

Relieful pământului. Transilvania formează un platou patrulateral mai ridicat pe margini și mai jos în centru. Ea este mai totă muntosă și nu presintă decât câte-va șesuri întrerupte de dealuri, dintre care cel mai însemnat este șesul de mijloc al Mureșului și valea Oltului.

Printre șirurile sale de munți, care se desfac din Carpați și care o brăzdează în toate direcțiunile, sunt o mulțime de văi, în care șerpuesc apele și înlesnesc rodirea pământului.

Lanțul Carpaților care o desparte la sud și la est de România, precum și diferitele lor numiri s'au văzut în descrierea geografică a României. Acum vom spune numai șirurile de munți principale, care separă între ele diferite ape ale Transilvaniei.

În partea de sud-vest a Transilvaniei, între Jiū, Streiu-mare și Streiu-pietros se află *munții Retezatului*, care sunt paraleli cu culmea munților Vulcani și se prelungesc spre nord-est prin *munții Sebeșului*, coprinsi între Jiul transilvan, Streiul pietros și Sebeșul. Între Streiul mare și Cerna se află *munții Negrii*. În fine între Cerna, Tîmeș și Mureș se află *munții Ruscăi*.

În partea de apus a Transilvaniei se află următoarele grupe de munți: 1) *Grupele munților Miniferi* se întinde printre Mureș și Crișul alb; 2) *Grupele munților Bihorului* se întinde de la sud spre nord pe la apusul Transilvaniei, începând de la Crișul alb până la Sameșul cald. Din ei se lasă spre est *munții Abrudului*, care se întind spre est printre Arieș și Ampoiu. Tot din munții Bihorului se lasă spre est printre Sameș și Arieș *munții Afinișului*, care se prelungesc spre nord-est până la Cluj prin *munții Clujului*; 3)

Grupa munților Vlăghieși se întinde la apusul Transilvaniei între Sameșul cald și Crișul repede.

În partea de nord-vest a Transilvaniei sunt de asemenea câte-va culmi de munți.

Pe la hotarul de nord al Transilvaniei se întind *munții Țibleșului* și *munții Rodnei*. Tot în partea de nord a Transilvaniei printre Sameșul mare și Bistrița Transilvana se întind *munții Bistriței Transilvane*.

În partea de est a Transilvaniei sunt următoarele grupe de munți: 1) *Munții Călimanului* sunt coprinși între Dorna, Bistrița Transilvaniei și Mureș. Ei trimet spre apus *culmea Saiului* printre Bistrița și Mureș; iar spre est *culmea Grențieșului*, care trece în Moldova. Munții Călimanului se prelungesc spre sud prin munții *Gherghiului* care se întind printre Mureș și Olt până la muntele Ostorăș, unde se întâlnesc cu *munții Gurghiului*, care se întinde spre nord-vest printre Mureș și Gurghiu; între Olt și munții de la hotarul de est al Transilvaniei se întinde *culmea munților Cicului*, care se prelungeste printre Olt și afluențele său riul Negru prin munții *Casonului*; în fine tot în partea de est a Transilvaniei printre Olt și afluențele său Vărghiaș se întinde *culmea munților Hărghitei*, care se leagă cu munții Gurghiului și cu ai Gherghiului și care se prelungeste spre sud prin *munții Barotului*.

În partea de sud a Transilvaniei între Olt și Sebeș, se află *munții Sibiului*, formați din *culmea Plătăneștilor* și *culmea Rășinarilor*.

Apele. Transilvania este udată de trei ape mari:

1) *Oltul* izvorește din muntele Măgușa, care se află la întrunirea culmei Cicului cu a Gherghiului. El are un basin coprins (în Transilvania) pe de o parte între următoarele șiruri de munți: munții Cicului, munții Casonului, munții Oituzului, munții Vrancei, munții Buzăului, munții Bărsei, munții Făgărașului, munții

Platâneștilor și munții Rășinarilor; iar pe de alta între munții Gherghiului și o serie de dealuri, care se întind printre Olt și Târnava mare până la culmea munților Rășinari.

Oltul curge la început spre sud până spre nord de Brașov; apoi se întorțe spre apus, făcând diferite cotituri, până ese din Transilvania pe la vama Rîu-Vadului.

Oltul primește pe dreapta *Vârghieșul*, *Omorodul mare* și *Sibiul* unit pe stânga cu *Cornățelul*; iar pe stânga primește *Pêriul Negru*, *Timeșul*, *Bârșa* ș. a.

2) *Mureșul* isvorește tot din muntele Măgușa. Basinel scũ in Transilvania este coprins pe de o parte între munții Gherghiului, munții Calimanului, munții Saiului și o serie de dealuri dusă spre apus de la munții Saiului până la munții Clujului; apoi între munții Clujului, munții Agnișului, munții Bihorului și munții Miniferi; iar pe de alta parte este coprins între munții Gherghiului, și o serie de dealuri dusă pe la sudul Târnavei mari până la munții Rășinarilor; apoi între munții Rășinarilor, munții Plătâneștilor, munții Retezatului și munții Mehedinților.

Mureșul curge la început spre nord-vest până aproape de Reghin, apoi spre sud-vest până la Têrgul Mureșului, de unde se întorțe iară și spre vest până mai sus de Aiud. De la Aiud se întorțe spre sud până la confluența sa cu Sebeșul și în urmă spre apus până la eșirea sa din Transilvania, pe la pasul Zam.

Mureșul primește pe dreapta *Arieșul* (mărit pe dreapta cu *Abrudul*) și *Ampoiul*; iar pe stânga primește următorii afluenți: *Târnava* formată din *Târnava mare* și *Târnava mică*; apoi *Sebeșul*, *Streiul mare*—unit pe dreapta cu *Streiul pietros*—și in fine *Cerna*.

3) *Șameșul* e format din *Șameșul mare* și *Șame-*

șul mic. Basinul său prin Transilvania e despărțit de basinul Mureșului prin munții Afinișului, prin munții Clujului, printr'o serie de dealuri dusă de la munții Clujului până la munții Saiului, prin munții Saiului și prin munții Călimanului.

Sameșul mare ese din munții Rodnei, curge de la est spre vest și primește pe stânga pe *Bistrița Transilvană*.

Sameșul mic e format în cursul său superior din două pârîuri: *Sameșul cald* și *Sameșul rece*, care isvoresc din munții Bihorului și curg de la apus spre răsarit, unde se unesc și formează pe *Sameșul mic*. De la Gilău *Sameșul mic* curge spre nord-est până la Deși, unde se unește cu *Sameșul mare*. De la Deși *Sameșul* face câte-va cotituri și ese din Transilvania pe la Toții de jos, după ce se încarcă pe stânga cu *Crasna* care trece în Crișiana de se varsă în *Sameș*; iar pe dreapta cu *Lăpușul*.

Afară de aceste trei mari ape Transilvania mai e udată prin părțile sale mărginașe de o mulțime de ape, cari trec în țările vecine. Cele mai însemnate dintre acestea sunt: a) Cursul superior al Jiului — unit cu Jiul Transilvan — trece în România pe la Lainici; b) Parte din cursul Lotrului și Rîu-Vadului pe la hotarul județului Vâlcea; c) Cursul superior al Buzăului și al afluenților săi Bâsca mare și Bâsca mică, în dreptul județului Buzău; d) Cursul superior al Oituzului, al Uzului și al Trotușului, care trec în județul Bacău; e) Cursul superior al Biczului și al Bistriciórei, care trec în județul Neamțu; f) Cursul superior al Negrei Páltiniș, care 'i servește de hotar către județul Suceava; g) Cursul superior al Bistriței mari, care 'i servește puțin de hotar către Maramureș; h) Cursul superior al Crișului repede care trece în Crișiana pe

la pasul Ciucea; j) Cursul superior al Crișului alb, care trece în Crișiana pe la Gura Văii, ș. a.

Clima. Clima Transilvaniei aparține climatelor continentale. Ea este în general sănătoasă, variată după localități și mai rece de cât a României din cauza înălțimei pământului. Transilvania e prea puțin espusă vântului de nord-est (Crivățul), fiind-că e apărată la nord și la est de lanțul Carpaților.

Impărțirea administrativă și orașe principale. Din punctul de vedere administrativ Transilvania se împarte în șase-spre-zece comitate. Aceste comitate sunt următoarele:

1) *Comitatul Uniedórei* are următoarele orașe principale: *Hateg* (Hatszeg) e aședat pe Streiū. Aprópe de el (Grădiștea) sunt ruinele Sarmizegetuzei. *Uniedóra* (Vajda Huniad) e aședat aprópe de rípa dreaptă a Cernei. *Petroșeni* mic târg aședat pe Jiul Transilvan. *Oreștia*, *Deva*, *Dobra* și *Ilia*, câte patru aședate pe Mureș. *Baia de Crișe* aședat pe Crișul alb.

Comitatul Sibiului are următoarele orașe:

Sibiul (Hermanstadt) cu 30.000 locuitori e aședat pe riul Sibiū. El e reședința mitropolitului român neunit; are o academie de legi, o bibliotecă, o galerie de pictură, un gimnasiū catolic, unul protestant și un seminar român neunit. *Sebeșul* (Müchlenbach) e aședat pe riul cu acelaș nume. *Mercurea*, *Siliștea* și *Rășinari* orășele aședate între Sibiū și Sebeș. Ca localități istorice în acest comitat putem cita *Schelimberg* în apropiere de Sibiū însemnat prin rēsbóiele lui Michai Bravul și *Avric* lângă Olt, patria lui Lazăr.

3) *Comitatul Făgărașului* are ca oraș principal *Făgărașul*, aședat în stânga Oltului, între Sibiū și Brașov.

4) *Comitatul Brașovului* are două orașe principale: *Brașovul* (Cronstadt) cu 30.000 locuitori e aședat

mai jos de Olt, pe valea Timeşului. Are un gimnasiu catolic, unul românesc şi unul protestant. E un oraş industrial şi întreţine întinse relaţiuni comerciale cu România. Spre est de Braşov se află localitatea Zai-
zon cu ape minerale. *Feldióra* (Földvar) e aşezat pe ţermul stâng al Oltului, spre nord-vest de Braşov.

5) *Comitatul celor Trei Scaune* are următoarele oraşe principale: *Sepsi St. George*, aşezat pe rîpa dreaptă a Oltului; *Tergu-Secuilor* (Kezdi-Vasarhely) e aşezat pe rîpa dreapta a rîului Negru. Mai la răsărit de Tergu-Secuilor se află localitatea Covasna cu ape minerale, iar în nordul comitatului se află muntele Budoş (Puturosu), care e foarte avut în sulf şi care are şi ape sulfuróse. Intre Sepsi-St. George şi Feldióra se află satul Elöpatak (Vâlcele), care are ape minerale foarte renumite şi mai spre nord de Sepsi-St. George e localitatea *Malnaş*, care are de asemenea ape minerale renumite.

6) *Comitatul Albei Julici* are următoarele oraşe principale: *Alba Julia* sau Bălgrad (Carlsburg) e aşezată pe partea dreaptă a Mureşului puţin mai jos de confluenţa sa cu Ampoiul. Ea a fost reşedinţa domnilor Transilvaniei în evul mediu, iar astăzi este o cetate tare şi scaunul unui episcop român unit şi al unui catolic. Are un seminar şi un gimnasiu catolic, un observator astronomic şi o fabrică de monete. Spre apus de Alba Julia în munţii Abrudului se scóte mult aur şi argint dintr'o mulţime de localităţi, între care mai însemnate sunt: oraşul *Abrud*, tîrgul *Roşia*, satul *Cărpiniş* ş. a. *Zlatna* e aşezată pe Ampoiu. *Aiud* (Enied) e aşezat pe dreapta Mureşului în nordul comitatului. *Ocnă* (Vizakna sau Salzburg) e aşezat spre nord-vest de Sibiu. Are băi de sare, precum şi mine bogate de sare, a căror exploataţiune se şice că datează de pe timpul Dacilor. În acest comitat pe lângă

Mureș sunt satele *Mirăslău* și *Gorăslău*, însemnate prin bătăile lui Mihaï cu Ungurii.

7) *Comitatul Târnavei* are următoarele orașe principale: *Mediaș* (Mödias), *Elisabethstadt* și *Seghisóra* (Schässburg), câte trele sunt aședate pe Târnavă mare. *Cohalm* (Resp) târg aședat spre apus de confluența Omorodului cu Oltul. *Copșa* (Kopiș) stație de linie ferată aședată pe Târnavă mare, spre apus de Mediaș. *Șinca mare*, târg aședat în dreapta Oltului, în dreptul Făgărașului.

8) *Comitatul Târnavei mici* are ca oraș principal *Blaj* (Blasendorf sau Balasfalva). E aședat la confluența celor două Târnavă și are un gimnasiu și un seminar român unit.

9) *Comitatul Odorheiului* are următoarele orașe principale: *Odorhei* (Udvarhely) sau Pretorul Secuilor e aședat pe țărmul drept al Târnavei mari, în regiunea ei superioară. *Christur* (Szekely Kerezstur) e un mic oraș aședat aproape de gura Vârghieșului.

10) *Comitatul Turdei* are ca oraș principal *Turda* (Torda), care e aședat pe stânga Arieșului. Aci a fost omorît Michaiu Bravul.

11) *Comitatul Mureșului* are următoarele orașe principale: *Târgu Mureșului* (Maros Vasarhely) sau Oșorhei e aședat pe stânga Mureșului în sud-vestul acestui comitat. Este reședința unui tribunal și are un colegiu reformat, un gimnasiu catolic și o bibliotecă mare. *Reghinul săsesc* e un mic oraș aședat pe dreapta Mureșului mai sus de Oșorhei. *Gurghiu St. Inbru* e asemenea un mic oraș aședat spre sud est de Reghin.

12) *Comitatul Cicului* are următoarele orașe principale: *Gyergyó-Sz. Miklos* e aședat aproape de ripa dreaptă a Mureșului, în regiunea lui superioară. *Cicul* (Csik-Szereda) e aședat pe stânga Oltului. Tot în acest comitat sunt și următoarele localități cu ape minerale:

Tuşnad aşezată pe Olt în sudul comitatului, *Borseac* aşezată în nordul comitatului. La sudul acestui comitat, lângă Olt se află un lac aşezat pe un munte şi închis de toate părţile de înălţimi. Acest lac, despre care locuitorii dic că e ochiul de mare, se chiamă St. Ana.

13) *Comitatul Clujului* are ca oraş principal: *Cluj* (Clausenburg sau Koloşvar), cu 30000 locuitori, e aşezat pe Sameşul mic. Are o universitate, un muzeu, un observator astronomic, un liceu catolic, un gimnaziu reformat şi unul unit. Tot în acest comitat, aproape de confluenţa Sameşului cald cu Sameşul rece, mai e oraşelul *Gilău*.

14) *Comitatul Şimlăului* are două oraşe principale: *Şimlău* aşezat pe Crasna şi *Zălău* aproape de ea.

15) *Comitatul Dobocăi* are următoarele oraşe: *Deşiu* (Deés), e aşezat la confluenţa Sameşului mare cu Sameşul mic. *Gherla* e aşezat mai jos de Deşiu pe dreapta Sameşului mic. *Doboca* este un mic târg aşezat în sudul comitatului, pe stânga Sameşului mic.

16) *Comitatul Bistriţa-Năsăud* are următoarele oraşe principale: *Bistriţa* e aşezată pe dreapta Bistriţei şi are un gimnaziu catolic şi unul protestant. *Năsăud* (Naszod) e aşezat pe dreapta Sameşului mare. În el e un gimnaziu românesc.

Populaţiunea. Transilvania are 2500000 locuitori dintre care 1500000 Români, 600000 Unguri şi Secui, 200000 Germani şi Saşi şi vre-o 200000 Greci, Armeni, Țigani, Jidani etc.

Dintre aceştia, Românii, Grecii şi Țiganii sunt creştini de ritul oriental, împărţiţi în uniţi şi neuniţi; Germanii, Ungurii şi Secuii sunt parte catolici, parte calvini; Saşii sunt protestanţi; Armenii sunt uniţi cu biserica catolică şi Jidanii urmează legea lui Moise.

Locuitorii Transilvaniei şi mai cu seamă Românii se ocupă cu agricultura, creşterea vitelor şi exploatarea

sărei și a metalelor; Sașii se ocupă mai mult cu industria, iar cu comerțul se ocupă Românii, Armenii și Grecii.

Producțiuni. Transilvania, țară muntoasă, este acoperită în cea mai mare parte cu păduri și pășuni.

Câmpiile sale sunt acoperite cu cereale, legume, diferite alte plante și cu vii, care produc vinuri multe și bune.

Munții săi sunt foarte avuți în minerale de tot felul ca aur, argint, aramă, fer, sare, pucioasă, păcură, pietre calcaroase și altele. Aur se găsește mai cu seamă în munții Bihorului și în munții de la nord de unde se estrage în mare cantitate, precum și în pulbere prin riuri.

În pădurele sale se găsesc o mulțime de animale sălbatice ca urși, lupi, mistreți, cerbi, căprioare etc.,

În Transilvania sunt de asemenea o mulțime de animale domestice ca boi, bivoli, oi, capre porci, cai, asini, catări etc.

Căile de comunicație. Transilvania are o mulțime de șosele care leagă mai toate orașele între ele, precum și câte-va linii ferate care o leagă cu celelalte provincii ale Austro-Ungariei și cu România și dintre care mai principale sunt: a) Linia ferată *Brașov-Arad* (Crișiana), trece prin orașele Feldióra, Seghișóra, Elisabethstadt, Mediaș, Blaj, Alba-Iulia, Orăștia, Deva și Dobra și are ca ramuri laterale *Copșa* (stație ceva mai la apus de Mediaș) — *Sibiu*, *Petroșani* (apropo de pasul Vulcanului) — *Măulești* (apropo de Deva); b) Linia ferată *Alba-Iulia-Urbea-mare* (în Crișiana) — trece prin orașele Aiud și Cluj — cu o ramură laterală *Cociard saș* *Szeceley-Coczard* (stație de drum de fer, ceva mai spre nord de Aiud) *Tergu-Mureșului*.

Industria și comerțul. Industria în Transilvania este întru cât-va înaintată mai cu seamă prin orașele mari, unde se găsesc diferite fabrici, care dau obiecte de prima necesitate, din care se și expórtă.

Comerțul este de asemenea dezvoltat și se face în mare parte cu România (prin trecătorile Carpaților), căreia îi trimete produsele industriei sale și de la care primește tot felul de cereale, animale și materii brute.

Istoricul. Transilvania, numită în vechime Dacia centrală, a făcut parte din Imperiul Roman. După căderea acestui imperiū, ea s'a guvernât de ducii săi particulari până la venirea Ungurilor, sub care a căzut și a stat până la 1526, când a devenit independentă și s'a guvernât de principii indigeni până la 1692. La 1692 a trecut sub dominațiunea Austriei; iar la 1867 a luat'o Ungurii și astăzi este o provincie a lor.

BASARABIA.

Situațiune și dimensiune. Basarabia este așezată la estul Moldovei, între $45^{\circ}, 20'$ și $48^{\circ}, 35'$ latitudine boreală, pe o lungime de 370 km. de la nord spre sud, și între $23^{\circ}, 40'$ și $28^{\circ}, 10'$ longitudine orientală, pe o lărgime de 340 km. de la vest spre est.

Limitele ei sunt: la nord și est Nistrul; la vest Bucovina și Prutul, care o desparte de Moldova; la sud Dunărea, de la gura Prutului până aproape de Tulcea, apoi brațul Chilia și Marea Neagră până la sînul Nistrului.

Suprafața sa este de 50000 km. pătrați.

Relieful pământului și clima. Pământul Basarabiei este într-o cântăv muntos în partea septentrională și centrală, iar în partea meridională până la Dunăre și Marea Neagră este un șes întins și întretăiat ici și colea de câte-va coline.

Din Carpați se desface o ramură care merge prin-

tre Prut și Nistru, paralel cu Nistrul, până la cotul Calos, unde se întorce spre sud și se împarte în trei ramuri; a) ramura Nistrului, b) ramura Prutului și c) ramura de mijloc, ale cărei coline se întind până aproape de lacul Sasicului.

Clima Basarabiei este temperată, puțin mai aspră de cât a României, și umedă și nesănătoasă pe lângă Dunăre și țărmii mării Negre, din cauza lipsei de vegetațiunii și a locurilor băltoase.

Apele. Apele cele mai însemnate ale Basarabiei sunt :

Nistrul ese din pôlele de miadă-nópte ale Carpaților din Galiția, curge spre răsărit până la cotul Calos, apoi se întorce spre sud-est făcând mai multe cotituri, udă orașele Hotin, Soroca și Tighina și se varsă în sinul Nistrului după ce a primit pe dreapta următorii afluenți : a) Rēutul ese din munții Basarabiei, merge spre sud-est, udă orașele Bălțile, și Orheiū și, după ce se încarcă cu o mulțime de pēriuri, se varsă în Nistru mai spre sud-est de Orheiū; b) Ieclu se varsă în Nistru mai jos de Rēut; c) Bicul udă Basarabia pe la mijlocul său de la nord-vest către sud-est, trece prin Kișineū și se varsă în Nistru mai jos de Ieclu prin două guri; d) Botna se varsă în Nistru mai jos de Tighina.

Prutul ese din Galiția merge spre răsărit până la cotul Lipcanilor (în fața Rădăuților), apoi se întorce spre sud-est până la primirea Jijiei și în urmă spre sud și se varsă în Dunăre la apus de Reni, după ce a primit pe stânga mai mulți afluenți mici, care udă Basarabia.

Afară de aceste două mari riuri, Basarabia are o mulțime de riuri și pēriuri mici, care curg spre sud și se varsă în lacurile aședate pe lângă țărmii Dunărei și ai Mării Negre.

Cele mai însemnate dintr'însele sunt :

Alcalia se varsă în balta Bazirianovca, care comunică cu alte cinci lacuri, legate toate între ele și aședate pe lângă țărmii Mării Negre, adică Lacul Agi-Ibraim, lacul Burna, lacul Caradiul, lacu Ali-bey și lacul Șaigan.

Sărata și Conducul, format din reunirea râului Cogâlnic cu pârîul său Ciaga, se varsă amândouă în lacul Conduc, aședat pe țărmii Mării Negre.

Kitaia, format dintr'o mulțime de pârîașe, se varsă în lacul cu același nume, aședat lângă brațul Chilia spre nord de orașul Chilia.

Catalbugul mare unit cu *Catalbugul mic*, se varsă în lacul cu același nume, aședat lângă brațul Chilia spre vest de lacul Kitaia.

Ialpușul, încărcat cu mai multe pârîașe, se varsă în marele lac Ialpușul, care comunică cu lacul Cuhur-lui și amândouă și varsă apele lor în brațul Chilia, printr'un pârîaș.

Cahulul se varsă în lacul cu același nume, aședat lângă Dunăre la vestul Ialpușului.

Divisiunea și orașele principale. Basarabia se împarte natural în trei regiuni : a) regiunea Trapezului care se întinde între Bucovina, Nistru și Prutu până la o linie dusă de la cotul Lipcanilor la cotul Calos ; b) regiunea Răutului ; c) regiunea Conducului.

În vechime se împărțea în Țara de sus care cuprindea Trapezul, numit pe atunci ținutul Hotinului și în Țara de jos numită « Bugiac », pe lângă țărmii Mării Negre.

Astași în privința administrativă se împarte în următoarele 10 districte : Hotinul, Soroca, Bălțile, Orheiș, Kișineș, Tighina, Cetatea albă, Ismail, Bolgrad și Cahul.

Orașele mai principale sunt :

Hotinul capitala districtului cu același nume, ce-

tate întărită, aşezată lângă Nistru şi renumită în istoria Românilor prin multele bătălii ce s'aû petrecut într'insa între Moldoveni, Poloni, Tătari, Turci şi Ruşi.

Soroca, e capitala districtului cu acela'si nume şi cetate veche lângă Nistru.

Bălţile e capitala districtului cu acela'si nume şi aşezat în mijlocul Basarabiei pe Rcut.

Orhei e capitala districtului cu acela'si nume şi aşezat pe Rcut. E însemnat pentru varul său cel mult şi bun, care se şi expörtă în alte ţeri.

Kişineu (130000 loc.) e capitala Basarabiei şi a districtului cu acela'si nume şi aşezat pe riul Bicu. În ea e reşedinţa guvernatorului rusesc şi scaunul unui episcop de ritul oriental.

Tighina sau Bender e capitala districtului cu acela'si nume, şi cetate tare lângă Nistru mai sus de gura râului Botna şi renumită în istoria Românilor prin de-sele bătălii petrecute aci între Români, Ruşi şi Turci.

Cetatea albă sau Akermanul e capitala districtului cu acelaşi nume şi aşezată lângă sinul Nistrului sau Balta Liman. E însemnată prin comerţul său pe Marea Neagră şi renumită în istoria Românilor.

Cahul e capitala districtului cu acela'si nume şi aşezat lângă râul Cahul.

Ismail (pe Dunăre) e capitala districtului cu acela'si nume, cetate veche şi renumită în Istoria Românilor.

Bolgrad capitala districtului cu acela'si nume e aşezat la extremitatea de nord a lacului Ialpuşul.

Populaţiunea. Populaţiunea Basarabiei este de 1100000 locuitori, dintre care mai mult de jumătate sunt Români, iar restul Ruşi, Bulgari şi Jidani. Dintre aceştia Români, Ruşi şi Bulgarii profesază religiunea creştină de ritul răsăritean, iar Jidanii urmează legea

lui Moise. Ocupațiunea principală a locuitorilor săi este agricultura și creșterea vitelor și foarte puțin industria.

Producțiuni. Pământul Basarabiei este foarte fertil și dă în abundență cereale de tot felul și vinuri renumite mai cu seamă în partea meridională între Prut și Nistru. El are foarte puține păduri, dar e acoperit cu pășuni întinse, unde se nutresc o mulțime de animale ca turme de oi, boi și mai cu seamă herghelii însemnate de cai, dintre care o mare parte se exporță pe tot anul în Austria pentru miliția ușoră.

Căile de comunicațiune, industria și comerțul. Basarabia, pe lângă șoselele care leagă mai toate orașele între ele, are și calea ferată *Ungheni-Bender* ce trece prin Kișineu.

Industria sa este foarte puțin dezvoltată și nu se aplică de cât asupra obiectelor de prima necesitate, iar comerțul este întru cât-va activ și constă în schimbul productelor sale cu ale țărilor vecine.

Istoricul. Basarabia până la 1812 făcea parte din Moldova; în anul acesta însă, în urma tractatului încheiat la București între Rusia și Turcia, a fost dată Rusiei. La 1856, în urma resbelului de la Crimeea, s'a restituit României partea de lângă Dunărea de jos și o fașie din stânga Prutului, de la cotul Morei până la satul Tabacu (Cahul, Bolgrad și Ismail); la 1877, în urma resbelului cu Turcia și a tractatului de la Berlin, această parte a fost din nou răpită de Rusia.

BUCOVINA.

Situațiune și dimensiune. Bucovina este așezată la nord-vestul Moldovei, între 47°10' și 48°45' latitudine

boreală, pe o lungime de 170 km. de la nord spre sud și între $22^{\circ},30'$ și $24^{\circ},10'$ longitudine orientală, pe o lărgime de 110 km. de la vest spre est.

Limitele sale sunt : la nord Galiția; la est Basarabia și Moldova; la sud Moldova; la vest Transilvania, Maramureșul și Galiția.

Suprafața sa este de 10450 km. pătrați.

Relieful pământului și clima. Bucovina are aspectul unei succesiuni de terase, care merg înălțându-se treptat de la șesul Nistrului până la vârfurile Carpaților, În această succesiune de terase distingem trei regiuni deosebite între dâensele : regiunea munților, regiunea dealurilor și regiunea văilor.

1) *Regiunea munților* ocupă totă partea occidentală a Bucovinei. Munții săi fac parte din munții Negri, care sunt o continuare a Carpaților, care despart Transilvania de Moldova și care se întind spre nord-vest prin Maramureș. Ei sunt formați din următoarele culmi principale :

1) *Culmea munților Bistriței mari*, care desparte cursul superior al Bistriței de cursul superior al Moldovei și care se prelungeste și în România; 2) *culmea Lucinei*, care desparte apele Moldovei de ale Suceavei și care se ramifică la rîndul său în două culmi secundare : a) *culmea Slatinei* printre Moldova și Moldovița și b) *culmea Larsei* printre Moldovița și Suceava; 3) *culmea Suceavei*, care desparte apele Suceavei de ale Siretului și din care se ramifică spre nord *culmea Racovci*, care desparte apele Siretului de ale Ceremușului.

2) *Regiunea dealurilor*. Dealurile Bucovinei se întind pe sub pîele munților de la rîul Nistru și până dincolo de rîul Suceava. Aceste dealuri, cari sunt acoperite parte cu păduri, parte cu pășuni și parte cu câte-va culturi, se pot împărți în trei grupe : dealurile dintre Suceava și Siret, dintre Siret și Prut și dintre Prut și Nistru.

3) *Regiunea văilor*. Munții și dealurile Bucovinei sunt despărțiți printr'o mulțime de văi, a căror direcțiune este de la nord-vest spre sud-est și care se continuă cu văile Moldovei, ce se întind până la Dunăre.

Aceste văi sunt foarte strimte între munți, mai largi între dealuri și se prefac în șesuri cu cât ne depărtăm de munți. Cea mai însemnată dintr'insele e valea Suceavei care desparte Bucovina în două părți egale și este cea mai productivă și cea mai populată din totă Bucovina.

Clima Bucovinei este aproape aceeași ca și clima României muntoase. Ea este mai aspră spre munte și mai caldă în localitățile despre răsărit.

Apele. Bucovina este udată de mai multe râuri dintre care cele mai însemnate sunt :

Nistrul isvorăște din munții Galiției și desparte Bucovina spre nord de Galiția.

Prutul isvorăște asemenea din munții Galiției, intră în Bucovina, o străbate d'a curmezișul, trecând pe lângă Cernăuți, și primește pe partea sa dreaptă mai mulți afluenți, între care cel mai însemnat este Ceremușul, care desparte Bucovina de Galiția până la vărsarea sa în Prut.

Siretul isvorăște din munții Losova (satul Pursu-cheu) udă totă Bucovina d'a curmezișul până la intrarea sa în România și primește pe stânga pârâurile Mihodra și Molnița, care servesce puțin de hotar între Dorohoiu și Bucovina; iar pe dreapta afluențele Siretul-mic sau Siretelul.

Suceava isvorăște asemenea din munții Losova, udă Bucovina de la vest către est, aproape pe la jumătatea sa și intră în România, după ce a primit mai mulți afluenți, între care mai însemnat e *Sucevița*.

Moldova ese tot din munții Losova, curge spre sud-est și intră în România pe la Cornul-luncei, după

ce a primit pe stânga Moldovița și Humora, iar pe dreapta Putna și Sucha.

Bistrița ese din Maramureș, undă partea de sud-vest a Bucovinei și, după ce primește pe dreapta Dorna, intră România.

Divisiunea și orașele principale. Bucovina în privința administrativă se împarte în 8 districte :

Cernăuți cu capitala *Cernăuți* (33000 loc.) Acest oraș aședat pe partea dreaptă a Prutului, este capitala Bucovinei, reședința guvernatorului, a unui tribunal și a unui episcop românesc de rital oriental, care ședea mai nainte la Rădăuți și care s'a strămutat aci după anexarea Bucovinei la Austria. Are o facultate, un seminar și un gimnaziu și este un oraș foarte comercial; *Câmpu-lung* cu capitala *Câmpu-lung* care e aședat pe Moldova; *Cosman* cu capitala *Cosman* e aședat spre nord de riul Prut; *Rădăuți* cu capitala *Rădăuți* care e aședat aproape de riul Sucevița. Avea o episcopiă fundată de Alexandru cel Bun la 1402, care s'a strămutat însă la Cernăuți; *Siret* cu capitala *Siret* care e aședat pe rîpa dreaptă a rîului cu același nume, aproape de hotarul Bucovinei despre Moldova. A fost reședința a principelui Lascu și a Mitropoliei Moldovei pe la 1370; *Strășineț* cu capitala *Strășineț* care e aședat în centrul țerei, pe rîpa stângă a Siretului; *Suceava* cu capitala *Suceava*. Ea e vechea capitală a Moldovei, și vechiul scaun al Mitropoliei Moldovei. Este aședată pe rîpa dreaptă a rîului Suceava, lângă hotarul despre Moldova. In apropierea sa este mănăstirea Putna fundată de Ștefan cel mare la 1456, unde se află și mormântul fondatorului său.

Vișnița cu capitala *Vișnița* care e aședată pe rîpa dreaptă a rîului Ceremuș, aproape de hotarul țerei despre Galiția.

Populațiunea. In anul 1777, când Bucovina era în-

corporată cu Moldova, populațiunea sa nu trecea peste 100000 locuitori, dintre care mai toți erau Români. De atunci însă populațiunea sa a sporit prin numeroase colonisări, ast-fel că astăzi se ridică la 600000 locuitori, dintre care Românii sunt în majoritate; apoi vin Rutenii, Germanii, Ungurii, Oveii ș. a.

Districtele unde Românii formează majoritatea populațiunii sunt Suceava, Rădăuți, Câmpu-lung, Strășineț și Cernăuți, iar în cele-l'alte trei Rutenii sunt în majoritate.

Cea mai mare parte a populațiunii profesează religiunea ortodoxă și se ocupă cu agricultura, pe când restul se ocupă cu industria și comerțul.

Producțiuni agricole. Pământul Bucovinei este acoperit parte cu păduri, parte cu pășuni și livezi și parte cu cereale de tot felul. Pădurile, în care se găsesc tot felul de lemne pentru construcțiuni și ars, ocupă aproape a doua parte din întinderea sa și arăturile a patra parte. Arăturile se înmulțesc cu cât înaintează cine-va de la munți către șesuri. Regiunea cea mai productivă, unde reușesc mai toate cerealele, este valea Solonețului și șesul d'impjurul Rădăuților.

În privința agriculturii, Bucovina se poate împărți în trei regiuni corespunzătoare cu regiunile reliefului pământului.

a) *Regiunea porumbului* se întinde între Nistru și Prut și d'aci înainte până dincolo de orașul Suceava. În totă această regiune se produce porumb în abundență, însă în nici într'o parte mai mult ca în valea roditoare a Suceavei din care face parte și șesul Rădăuților.

b) *Regiunea cerealelor* de primăvară coprinde mai toate părțile superioare ale văilor Bucovinei și patele munților. În această regiune reușește creșterea orzului, ovăzului, secarei, cartofilor și a trifoiului.

c) *Regiunea pășunelor și a fânețelor* se întinde din dreapta râului Moldovița până la hotarele de sud și de vest ale Bucovinei.

Animale. Bucovina în privința creșterii vitelor se poate număra între țările cele mai înaintate.

Dintre animalele cele mai trebuincioase economiei domestice se găsesc în mare număr cai, catări, asini, boi, vaci, oi, capre, porci, albine etc., și districtele care posed mai multe sunt acelea care au fânețe și pășuni întinse adică Câmpu-lung și Radauți.

Mine, industrii extractive și industrii diverse. Munții Bucovinei sunt foarte bogăți în diferite materiale pentru industrii. nu se exploatează de cât ferul, arama, sarea și petroliul.

Mine de fer se găsesc mai cu seamă prin valea Bistriței în apropierea muntelui Rarăul și prin valea râului Sucha; *Mine de aramă* se găsesc asemenea prin valea Bistriței; *Mine de sare* se găsesc împrejurul Rădăuților și prin văile râurilor Humora și Solca, de unde se estrage sare în bulgări și prin evaporațiune.

În diferite localități ale Bucovinei se află puțuri cu păcură, însă cele mai însemnate de unde se scote păcură în mare cantitate sunt în comuna *Breaza* de lângă Câmpu-lung și în alte localități din acest județ.

Puciósă în stare de combinațiune chimică se găsește pe lângă râul Dorna.

Aur se găsește în pulbere prin valea Bistriței. Înainte acest metal prețios se căuta de către Țigani ca și în România, astăzi însă nu se mai caută.

Industria în Bucovina nu este tocmai dezvoltată și nu se aplică de cât asupra obiectelor de prima necesitate.

Între industriile alimentare putem număra fabricațiunea alcoolului din grâne, mai prin toate districtele Bucovinei; iar printre cele mecanice fabricațiunea sti-

clei și a hârtiei și printre cele textile fabricațiunea țesăturilor de bumbac, in, cânepă și lână care, ca și în România, constituesc o industrie domestică.

Căile de comunicațiune și comerțul. Căile de comunicațiune ale Bucovinei, care înlesnesc mișcarea comercială, sunt șoselele; linia ferată de la Suceava la Lemberg prin Cernăuți și navigațiunea fluvială cu plute pe râurile Nistru, Prut, Ceremuș, Suceava, Moldova, Dorna, Bistrița etc.

Pe aceste căi de comunicațiune se face comerțul Bucovinei cu statele vecine. El constă în importațiunea cerealelor și a obiectelor manufacturiere și în exportațiunea lemnului de construcțiune, a căruțelor de țară etc.

Istoricul. Bucovina făcea la început parte din Moldova. La 1777 a trecut sub Austria, iar la 1849 s'a înălțat la demnitatea de mare ducat și astăzi se administrează de un guvernator imperial și de o adunare numită «Dietă», care constituie reprezentațiunea țării.

MARAMUREȘUL.

Situațiune, dimensiune și populațiune. Maramureșul este așezat la nordul Transilvaniei, între $47^{\circ},15'$ și $48^{\circ},45'$ latitudine boreală, pe o lungime de 110 km. de la nord la sud și între 20° și $22^{\circ},30'$ longitudine orientală, pe o lărgime de 200 km. de la vest la est.

Limitele sale sunt: la nord și est Galiția și Bucovina de care se desparte prin lanțul Carpaților; la sud Transilvania de care se desparte prin ramurile Carpaților; la vest Crișiana de care se desparte prin Sameș, Tisa și muntele Muncastru.

Suprafața sa este de 16000 km. pătrați și populațiunea de 600000 locuitori, compusă din Români, Rusniaci și Unguri. Românii și Rusniacii sunt creștini de ritul răsăritean uniți cu biserica catolică și Ungurii sunt calvini

Descriere generală. Pământul Maramureșului este mai tot muntos și nu presintă de cât prin centrul său valea Tisei, care e deschisă, populată și viabilă. La nordul și nord-vestul său sunt munții Negrii, ale căror ramuri meridionale despart între ei diferiții afluenți din dreapta Tisei. La sudul său sunt munții Țibleșului și ai Rodnei ale caror ramuri septentrionale despart asemenea între ei diferiții afluenți din stânga Tisei.

Apele principale ale Maramureșului sunt următoarele :

Tisa ese din Carpați, curge spre apus, udă Maramureșul, desparte Temișiana și Crișiana de Ungaria și se varsă în Dunăre la Titel (Temeșiana), după ce s'a încărcat în Maramureș cu o mulțime de pâruiuri.

Șesurile și văile Maramureșului produc puține cereale, dar sunt acoperite cu pășuni întinse și arbori fructiferi, mai cu seamă vii, care dau vinuri renumite.

Locuitorii se ocupă mai mult cu agricultura și creșterea vitelor și prea puțin cu industria și comerțul prin orașele mari. Comerțul este favorizat prin câte-va căi de comunicațiune ca navigațiunea pe Tisa, calea ferată de la Siget la Muncaciū cu o ramură laterală *Kirali-haza-Satu-mare* și o mulțime de șosele.

Orașe principale. Orașele principale ale Maramureșului (care mai nainte făcea parte din Transilvania și care acum, ca și dânsa, ține de Ungaria) sunt :

Sigetul (Szigeth) e aședat pe partea stângă a Tisei. *Câmpu-lung* (Hosszumezo) e aședat pe partea stângă a Tisei, spre vest de Siget. *Ticeul* (Tërsö) e aședat pe dreapta Tisei, ceva mai la apus de Câmpu-lung.

Viscul (Visch) e aşezat spre vest de Ticeu, nu departe de partea stângă a Tisei. *Hustul* (Huszt) e aşezat pe partea dreaptă a Tisei, spre vest de Visc. *Uilacul* (Tisza-Hujlak) e aşezat pe partea dreaptă a Tisei. *Vinariul* e pe partea dreaptă a Tisei, spre vest de Hust şi însemnat pentru vinurile sale cele bune. *Muncastrul* (Muncacs) e cetate tare, care serveşte de închisore publică, aşezat în nord-vestul Maramureşului. *Rona* e târguşor aşezat aproape de Tisa, în regiunea ei superioară, spre est de Siget şi însemnat pentru avutele sale mine de sare. *Baia-mare* (Nagybanya) lângă hotarul Transilvaniei. Are bogate mine şi o fabrică de monete. *Baia-de-sus* (Felsöbanya) la est de Baia-mare. Are mine de aur şi argint.

CRIŞIANA.

Situaţiune, dimensiune şi populaţiune. Crişiana este aşezată la vestul Maramureşului şi Transilvaniei, între $46^{\circ}, 10'$ şi $48^{\circ}, 30'$ latitudine boreală, pe o lungime de 260 km., şi între $17^{\circ}, 40'$ şi $21^{\circ}, 15'$ longitudine orientală, pe o lărgime de 280 km.

Limitele sale sunt: La est Maramureşul de care se desparte prin Sameş şi printr'o parte din Tisa, şi Transilvania de care se desparte prin ramurile Carpaţilor; la nord şi vest Ungaria propriu zisă de care se desparte prin Tisa; la sud Temişiana de care se desparte prin Mureşiu.

Suprafaţa sa este de 30000 km. pătraţi şi populaţiunea de 1250000 locuitori, parte Unguri şi parte Români. Românii sunt creştini de ritul oriental, în-

părțiți în uniți cu biserica catolică și neuniți și Ungurii sunt parte catolici și parte reformați.

-Descripțiune generală. Pământul Crișianeii este mai tot șes în partea septentrională și occidentală, pe alocurea băltoș și în partea orientală străbătut de mai mulți munți «ramificațiuni ale Carpaților». Intre aceștia mai însemnați sunt: *Munții de aramă* printre Beretău și Crișul repede; *munții Vlăghiesei* printre Crișul repede și Crișul negru; *munții Bihorului*, care trimet ramura *Momei* printre Crișul negru și Crișul alb și în fine *munții Minișeri* printre Crișul alb și Mureș. Pământul Crișianeii produce în abundență cereale, nutrește pe pășunile sale o mulțime de animale și este udat de mai multe râuri, între care mai însemnate sunt:

Tisa, care o desparte de Ungaria; *Mureșul*, care o desparte de Temișiana; *Crișul-alb* la sud și *Crișul-negru* în centru, care, după ce se unesc la Bechiș, primesc în dreapta *Crișul-repede* încărcat cu Beretău și câte trele se varsă în Tisa, în fața orașului Ciongrad, după ce au udat Crișiana de la est către vest.

Locuitorii Crișianeii se ocupă cu agricultura, industria și comerțul, care este favorizat prin numeroase căi de comunicațiune împărțite în căi navigabile și cai de uscat și între care mai însemnate sunt navigațiunea pe Tisa, pe Criș, pe canalul Beretău etc., căile ferate *Dobra-Szolnok* (oraș în Ungaria propriu zisă, pe Tisa); *Urbea-mare-Szolnok*; *Satu-mare-Szolnok* prin Debrețin și Careiu (Nagy Karoly); *Debrețin-Muncaci* prin Niereg (Nyiregyhaza); *Urbea-mare-Segedin* și *Arad-Segedin* și în fine o mulțime de șosele bine întreținute.

Orașe principale. Orașele principale ale Crișianeii sunt:

Satu-mare (Szathmar-Nemethi) e așezat pe Sameș. Este reședința unui episcop catolic și are un gimnasiu.

Debrecin (Debreczen) cu 50000 locuitori, e oraș comercial așezat spre nord de Urbea-mare. Are un colegiū reformat și un gimnasiū catholic.

Urbea-mare sau *Oradia-mare* (Grossvardein) cu 32000 locuitori e așezat pe Crișul-repede. Are o academie de legi, un gimnasiū și un seminar catholic și este reședința unui episcop român unit și a unuia catholic.

Arad cu 35000 locuitori e așezat lângă Mureș. Este reședința unui episcop român neunit. Are un seminar românesc și un gimnasiū catholic.

Höd-Mezö-Vasarhely cu 50000 locuitori e așezat ceva mai spre nord-est de Segedin. ș. a.

TEMIȘIANA.

(BANATUL)

Situațiune, dimensiune și populațiune. Temișiana este așezată la sudul Crișianeî, între 44°,30' și 46°,15' latitudine boreală, pe o lungime de 194 km. și între 17°,40' și 20°,30' longitudine orientală, pe o lărgime de 200 km.

Ea are următoarele limite: la nord Crișiana de care se desparte prin Tisa; la sud Serbia de care se desparte prin Dunăre; la est România și Transilvania de care se desparte prin Carpați.

Suprafața sa este de 17000 km. pătrați și populațiunea de 1300000 locuitori, compusă din Români, Germani, Sêrbi și Unguri. Dintre aceștia Româniî sunt parte uniți, parte neuniți; Sêrbiî toți neuniți și Germanii și Ungurii parte catolici, parte protestanți.

Descriere generală. Temișiana e muntosă la răsărit, delurosă prin centru și șeasă la apus și chiar jósă și báltosă pe lângă Tisa. Intre Timeș, Mehadica și Transilvania ea e străbătută de *munțiî Ruscăi* și de

munții Negrii; între Mehadica și Cerna de o parte din munții Mehedinților și între Timeș, Mehadica, Cerna și Nera de *munții Berșavei*, *munții Stretinei* ș. a. și în fine între Nera și Carasu de *munții Minișeri*. Temișiana e udată de Dunăre, de Tisa, cu afluintele său Beja, de Mureș, de Carasu (afluinte al Dunărei), de Nera asemenea afluinte al Dunărei și de Cerna unită pe dreapta cu Mehadica.

Șesurile Temișianeî produc cereale în mare cantitate și în special grâne renumite, care se și expórtă; iar munții, pe lângă pădurile și pășunile cu care sunt acoperiți, conțin în sínul lor tot felul de metale ca fer, carbuni de pământ ș. a. care se exploatează.

Locuitorii Temișianeî se ocupă cu agricultura, cu exploatarea metalelor, cu diferite alte industrii și cu comerțul, care este înlesnit prin mai multe căi de comunicațiune, între care mai însemnate sunt navigațiunea pe riuri și pe canale; căile ferate *Orșova-Lugoș-Karansebeș-Temișóra*; *Baziaș-Arad* prin Temișóra, cu o ramură laterală *Iasenova* (stație pe Carasu),—*Ana* (stație spre est de Oravița) prin Oravița și *Temișóra-Segedin* prin Kichinda.

Orașe principale. Orașele principale ale Temișianeî sunt:

Temișóra (Temeșvar) cu 35000 locuitori, aședată aprópe de Timeș, pe riul Beja, la extremitatea orientală a canalului Beja, care leagă în două puncte râul cu același nume. Ea este un oraș comercial și industrial, reședința unui episcop catolic și a unui neunit. Are un gimnasiu și un seminar catolic.

Lugoș, lângă râul Timeș, e mai tot locuit de Români. Este reședința unui episcop român unit.

Kichinda e aședat la vestul Temișianeî.

Karansebeș, e aședat pe Timeș, în regiunea sa superióră și e locuit asemenea mai numai de români.

Verset e aşezat între Temişióra şi Baziaş.

Panciova e port pe Dunăre, la gura Timeşului.

Oraviţa e oraş muntos, însemnat pentru minele sale de fer şi cărbuni de pământ, care se şi exploatează. E aşezat spre vest de Mehadia, nu departe de riul Carasu.

Mehadia e aşezată pe riul Mehadica şi însemnată pentru apele sale minerale.

Orşova e port pe Dunăre, la gura riului Cerna.

Baziaş e port pe Dunăre şi staţie de drum de fer.

Lipova lângă Mureş e locuit numai de Români.

St. Nicolae (Nagy-Sz.-Miklos) e mai jos de Mureş, spre nord-vest de Temişióra.

Beschereţ (Becskekerek) e pe riul Beja.

MACEDONIA ¹⁾

Situaţiune şi dimensiune. Macedonia veche este o regiune coprinsă între 39°,54' şi 42°,20' latitudine boreală pe o lungime de 180 km., şi între 18° şi 21° longitudine orientală pe o lărgime de 240 km. Suprafaţa sa e de 24000 km. pătr.

Ea se mărgineşte la est cu Rumelia orientală de care se desparte în mare parte prin lanţul munţilor

---

1) S'a şis că Români, afară de Dacia, mai locuesc şi peste Dunăre prin Macedonia, Tesalia, Albania, Bulgaria, Serbia, Istria şi Grecia; fiind însă cii cea mai însemnată şi cea mai populată de Români din aceste ţări este Macedonia şi fiind că descrierea geografică a celor alte se face în clasa III, de aceea n'am menţionat de cât în treacit despre Români din celelalte părţi în capitolul intitulat «Populaţiunea Macedoniei».

Despoto-Dagh sau Rodope; la sud cu Archipelagul, care formează pe cstele sale golful Lagos (Karagiac Liman); golful Kavala în faa micului port Kavala; golful Rendina, Orfano sau Contesa, la estul peninsulei Salonic. Peninsula Salonic este terminată prin alte trei peninsule: a) Haghion-Oros (Monte-Santo sau Sfintul Munte) la sudul căruia se află capul cu acela'si nume și muntele Athos. Această peninsulă este legată de peninsula Salonic prin istmul Provlika. Acest istm a fost tăiat printr'un canal de Xerxe regele Perșilor în timpul bătăliilor de la Thermopile și Salamina; b) Peninsula Longos terminată prin capul Drepan și despărțită de Haghion Oros prin golful Haghion Oros și c) peninsula Kasandra terminată la sud prin capul Paliuri și despărțită de Longos prin golful Kasandra. La vestul peninsulei Salonic se află golful Salonic, care udă cstele Macedoniei până la muntele Olymp (Coele-Dagh). Tot spre sud Macedonia se desparte de Thesalia printr'o linie dusă din partea de sud a munșilor Olympului, spre apus, pn la lanșul Alpilor Pindului.

La apus Macedonia se mărginește cu Albania de care se desparte prin munșii Pindului.

Spre nord se mărginește cu Serbia și Bulgaria de care se desparte prin munșii Balcani, începnd de la muntele Ciar-Dagh până la despărțirea ramurei Despoto-Dagh.

Relieful pmntului. Macedonia este o țară munts, despărțită la nord de Serbia și Bulgaria prin munșii Balcani, ale căror ramificașuni se întind spre sud, despărțind basinurile riurilor. Acești munși sunt cei mai pușin înalți din lanșul Balcanilor. Ei țin de la muntele Ciar-Dagh până la trecătorea numită «Pórta lui Trajan» și presintă frte pușine trecători din Macedonia în Bulgaria și Serbia; căci de și sunt pușin înalți, însă sunt frte greu de străbătut din cauza de-

simei pădurilor, lipsei culturai și populațiunei, și prăpăstielor numeroase, unde sunt aruncate câte o dată de vânturi caravane întregi. Din ei se lasă mai multe ramuri spre sud ca Perin-Dagh, Placavița și Karatova.

În partea orientală Macedonia e prevădută cu lanțul munților Despoto-Dagh (Rodope), care începe de la porțile lui Traian și se întinde spre sud-est până la țărmurile Archipelagului.

Spre vest se întind Alpii Pindului. Ei sunt acoperiți cu păduri și traversați de calea de la Ochrida la Monastir.

La sudul Macedoniei sunt munții Olimpului cu peste 2000^m. înălțime și cu un aspect foarte frumos.

Apele. Macedonia e udată de următoarele ape:

1) *Carasu* sau *Mesto* ese din muntele Rilo, udă o vale sălbatică și se varsă în Archipelag, în fața insulei Taso.

2) *Struma* ese din Bulgaria spre apus de Sofia, nu departe de muntele Vitoș. În cursul său mijlociu primește pe *Strumița* a cărei vale e fertilă și bine populată. În cursul său inferior formeză șesul Seres, unul dintre cele mai bogate ale Macedoniei, mai cu seamă în bumbac și tutun. Aproape de Seres, Struma se perde în lacul Tachino unde primește pe stânga Anghista sau Dramanița, care ese din Perin-Dagh, și în fine după ce ese din lac, se varsă în golful Contesa.

3) *Vardarul* ese din partea occidentală a munților Ciar-Dagh, curge de la nord-vest spre sud-est printr'o vale adâncă, mărginită de munți înalți până la 3000 metrii, udă orașul Scopia; apoi primește pe stânga râul Kriva-Rieca, în urmă udă Küprülü, primește pe dreapta Cerna-Rieca, care ese din munții Pindului (Dibres), trece pe lângă Monastir, și se încarcă cu râul Drahor ce udă orașul Monastir. În fine Vardarul unit cu acești afluenți se varsă în golful Salonic.

4) *Vistrița* ese din munții dintre Monastir și Cerna-Rieca și mai jos de Vodena formeză 4 cascade (de la 25—30 metri) precipitându-se într'un șes, apoi trece prin lacul Ienige și se varsă în golful Salonic.

Clima. Clima Macedoniei este în general temperată și sănătoasă. Sunt cu toate acestea unele locuri băltoase și vai largi unde căldura este foarte mare, precum și unele părți ridicate unde clima e rece în mare parte a anului.

Orașele principale. Orașele principale ale Macedoniei sunt :

Salonic (100000 loc.) capitala vilayetului cu același nume zidit în amfiteatru la pîelele muntelui Curtiah într'o vale frumoasă. Este al doilea port comercial din Turcia de Europa. De la dînsul pleacă caravane spre Semlin, Viena și chiar pînă la Lipsca, care duc bumbacuri, tapete, tutunuri și marochinuri.

Toli-Monastir sau Bitolia (40000 loc.) capitala vilayetului cu același nume, pe riul Drahor. Este așezat într'o vale lipsită de arbori, udată de cursuri de apă, bogată în culturi, și foarte locuită, la pîelele munților Sagora. E locuită mai mult de Români și are și un liceu românesc.

Uskiup sau Scopia (30000 loc.), așezat pe Vardar în cursul său superior.

Egri-Palanca pe Kriva-Rieca, cu mine de fer.

Caratova ceva mai jos de Egri-Palanca; are mine de aramă, fabrici de căldări și diferite alte unelte de aramă.

Küprülü pe Vardar, mai jos de Uskiup (6000 loc.) cu un pod de piatră peste Vardar.

Istib sau Stilbje (8000 loc.) spre est de Küprülü. Are fabrici de oțel și de fer.

Fuma așezat pe Struma. Are mine de fer.

Strumița pe pârîul cu acela'si nume, cu ape termale.

Petrij sau Petrovici mic orașel, aproape de pârîul Strumița, spre est de orașul Strumița, însemnat pentru cultivarea tutunului.

Tôte aceste orașe, afara de Salonic și Monastir, sunt în Macedonia de sus.

În Macedonia de jos găsim următoarele:

Seres oraș comercial și industrial și centrul comerțului cu bumbac din Macedonia, e așezat într'o vale, cea mai bine cultivată din totă Turcia și una dintre cele mai avute ale Europei, mai cu sémă în bumbac și tutun. El e înconjurat la nord de munți, ale căror pôle sunt acoperite cu vii, dar are un aer nesănătos din cauza lacului Tachino, ceia ce face ca populațiunea sa iarna să se ridice la 30000 loc. iar vara la 15000, din cauză că familiile cele mai bogate se retrag pe muntele vecin numit Egrisu, unde s'a format un nou oraș cu acela'si nume.

Drama e mic orașel așezat pe ruinele vechiului orașel Philipi, lângă Anghista sau Dramanița. Este însemnat prin furnalele și fabricile sale de bumbac și de tutun.

Kavala e mic port întărit pe golful cu acela'si nume și renumit pentru cultivarea tutunului.

Scoborându-ne în frumoșa vale a Vistriței, presărată de lacuri și acoperită cu arbori fructiferi și cu culturi, găsim următoarele orașe:

Vodena (15000 loc.), locul unde se îngropa regii Macedoniei, e așezată pe Vistrița, la sudul căreia ea se precipită prin 4 mari cascade (de la 25 până la 30 metri) în mijlocul unei câmpii frumoșe. Nimic nu egalează în Turcia cu frumusețea și grația acestor cascade de d'asupra cărora se pôte vedea până la golful Salonic.

Enige, cu o pozițiune frumósă, pe lacul cu acela'si nume și zidit aprópe de ruinele vechiului oraș Pela, patria lui Alexandru cel mare și reședința regilor Macedoniei.

Castoria (10000 loc.) în partea occidentală a lacului cu acela'si nume (format de Inge-Karasu) pe o peninsulă, în fața căreia se află monăstirea Sf. Nicolae.

Servia orașel aședat pe Inge-Karasu, la pólele Olympului, aprópe de hotarul Thesaliei.

Cara Veria (8000 loc.) e însemnată prin fabricele sale de bumbac, boiangeriile sale și pozițiunea sa. Imprejurul seú se găsec cariere de marmoră roșie. Ea este aședată mai sus de Servia, aprópe de rîpa stângă a fluviului Inge-Karasu.

Demn de însemnat mai jos de Salonic este satul Sedes, renumit pentru apele sale minerale fórte frequentate.

Afară de acestea mai sunt o mulțime de orașe și tîrgușóre locuite mai numai de Români. Cele mai însemnate dintre ele sunt următóarele¹⁾: *Crușova* cu 17000 locuitori dintre care mai mulți Români, este aședată spre nord de Bitolia; *Perlep* e locuit mai mult de Români și aședat spre est de Crușova și spre nord de Bitolia; *Gopiș* are 6000 locuitori, toți Români și e aședat mai spre nord-vest de Bitolia; *Maloviște* are 5000 locuitori, toți Români și e aședat spre apus de Bitolia; *Magarova* are 6000 locuitori, toți Români și este aședată între Maloviștea și Bitolia; *Nijopole* are 4000 locuitori români și e aședat spre sud-vest de Bitolia la isvorul Drohorului; *Ochrida* e un oraș locuit în mare parte de Români și aședat pe țermul nord-estic al lacului cu acela'si nume. Acest oraș face parte

1) Româniî din peninsula Balcanică de profesorul N. Pompilian.

din Macedonia numai din punctul de vedere administrativ, iar fizicește ține de Albania. *Moscopoli* e așezat spre sud-vestul lacului Ochrida și ține fizicește de Albania, ca și Ochrida. El a fost cel mai însemnat oraș al Macedoniei, astăzi însă e decăzut. *Florina* 6000 locuitori e așezat spre sud de Bitolia; *Pisudere* cu 4000 locuitori români e așezat lângă Florina; *Neveasta* lângă Pisudere are 6000 locuitori români; *Clisura* are 8000 locuitori români și e așezat în rînd cu Neveasta; *Blața* are 4000 locuitori români și e așezat în rînd cu Clisura; *Călive* cu 5000 locuitori români este așezat spre nord de Veria ș. a.

La sud-estul peninsulei Salonic, e peninsula Monte-Santo. Această peninsulă este muntosă și spre sudul său se află muntele Athos, acoperit în văile sale cele mai joase cu vii, portocali, smochini etc. Într'însul se află o mulțime de mănăstiri. Acest munte, de și este coprins în privința administrațiunii în vilayetul Salonicului, cu toate acestea formează un fel de republică monacală, compusă dintr'o mulțime de mănăstiri, între care e și una românească.

Această republică se guvernează printr'o adunare compusă din deputații a 25 mănăstiri mai însemnate, care reșeade la Caries, capitala republicei. Calugării din această republică, afară de datoriile religioase, cultivă pământul, viile, măslinii; cresc un mare număr de albine; fabrică icône, cuțite, linguri și alte obiecte de lemn cu care fac comerț.

Populațiunea Macedoniei. Populațiunea Macedoniei se socotește cam la 1800000 ómeni, dintre care 600000 Turci și restul creștini compuși din Români, Greci, Bulgari și Sêrbi. Românii locuiesc nu numai în Macedonia ci și prin Albania, Thesalia, Istria și chiar Grecia. După o statistică a lui D. Bolintinénu, numărul Românilor din peninsula Balcanică s'ar ridica la 1200000

ómeni; după scrierea lui Obedenaru, «România economică» numărul lor n'ar fi de cât 900000; iar, după Greci, numărul lor ar fi 144740 împărțiți ast-fel: 50740 în Epir și Albania; 73000 în Macedonia și 21000 în Tesalia.

Se póte ca țifra dată de Bolintineanu să nu fie esactă, dar bate tare la ochi ura ce aũ Grecii pe Români, reducând numărul lor numai la 144740 și sporing numărul Grecilor din Turcia de Europa aprópe la 4000000, când în tótă Turcia de ađi abia sunt vre o 4500000 locuitori.

Acești Români, care locuesc mai în tótă peninsula Balcanică și care formează o masă compactă mai cu seamă d'alungul munților Pindu, pe de o parte și pe d'alta, se numesc Armâni; iar Grecii 'i numesc Țințari, Coțovlahi saũ Români schiopi. Ei sunt latini, frați cu cei de peste Dunăre, strămutați, după unii, din Dacia lui Traian de Aurelian la 270; iar după alții colonisați chiar în acele locuri de Romani și retrași prin invasiunile barbarilor în munții Pindului. Ei se deosibesc în stabili și nomađi. Cei d'ântêiũ sunt agricultori saũ negustori după cum trăesc prin sate și orașe și cei d'al doilea sunt păstori.

Producțiunii, industrie și comerț. Macedonia în privința producțiunilor se póte împărți în două regiuni: *Regiunea de nord-vest*, regiune mai mult muntósă, caracterisată prin păduri și pășuni în partea de nord și vest, unde se nutresc turme însemnate de oi, capre, cai și porci; prevăduță cu câte-va văi fertile, care produc cereale mai cu seamă orz și ověz și avënd prin munți câte-va mine de fer și aramă. *Regiunea de sud-est* are o climă caldă și produce grâu, o mulțime de plante industriale ca bumbacul și orezul în șesurile Seres și Salonic; tutunul mai prin tot vilayetul Salonicului, mai renumit însă se cultivă la Drama și Ca-

vala; vii renumite mai prin totă această regiune, însă mai bune prin peninsula Salonic; măslini și portocale, mai cu seamă prin peninsula Salonic și diferiți alți arbori fructiferi ca lămâiul, smochinul, migdalul, zarzărul, cireșul, mărul, prunul, etc.

În această regiune se cresc turme însemnate de cai, măgari, catări și gândaci de mătase, care dau o mătase bună, mai cu seamă prin valea Vardarului și a lui Inge-Karasu.

Între minerale se găsește marmoră la Uskiup și Drama, dar nu se exploatează; mine de fer la Caratova și Egri-Palanca și mine de aramă la Caratova.

Industria în Macedonia este mai mult domestică, căci nu sunt de cât câte-va fabrici pentru lucrarea bumbacului, mătăsăriilor, armelor, tapetelor etc. prin orașele mari. În privința căilor de comunicațiune, Macedonia are foarte puține și acelea încă foarte rău întreținute. Pe ele transporturile de mărfuri se fac mai mult pe spinarea măgarilor și catărilor. O singură linie ferată pleacă de la Salonic pe valea Vardarului și leagă între dâensele orașele Küprüli și Uskiup, și o singură șosea mai însemnată pleacă iarași de la Salonic, trece prin Enige, prin Vodena, prin Monastir, prin Perlep și se termină la Küprüli. Cele-l'alte nu sunt de cât drumuri naturale foarte impracticabile.

Comerțul Macedoniei interior și exterior este foarte puțin activ din cauza lipsei căilor de comunicațiune. El se face mai cu seamă pe mare prin porturi și constă în importățiunea diferitelor obiecte manufacturiere și în exportățiunea bumbacului, tutunului, fructelor, pieilor, lânii etc.

NOȚIUNI

ASUPRA

CONSTRUCȚIUNEI HĂRȚILOR GEOGRAFICE.

Hărțile geografice sunt niște deseneuri destinate a reprezenta întreaga suprafață a pământului sau o parte óre-care dintr'ênsa.

Pe un glob se póte reprezenta exact pozițiunea relativă a tuturor locurilor de pe suprafața pământului; pe o suprafață plană însă este imposibil a reproduce exact suprafața curbă a pământului, căci raportul distanțelor ori-cărui loc se alterează, ori-care ar fi mijlocul de care ne am servi în reprezentațiunea lor. Pentru facerea hărților sunt o mulțime de mijlóce, care aũ inconvenientele și avantajele lor. Noi nu ne vom servi de cât, într'un mod practic, de acelea care sunt mai potrivite cu inteligența copiilor.¹⁾

Se știe că pozițiunea ori-cărui loc de pe suprafața pământului se determină exact prin latitudinea și longitudinea sa. Este dar destul de a ști să construim paralelele și meridianele diferitelor locuri de pe su-

---

1) Pentru construirea hărței unei regiuni óre-care de pe suprafața pământului am arătat la începutul acestei lucrări mijlocul cel mai întrebuințat (desfășurarea conică). Aci vom arăta cele mai simple mijlóce prin care putem construi întreaga suprafață a pământului și anume proecțiunea ortografică pe equator și pe meridian și desfășurarea cilindrică.

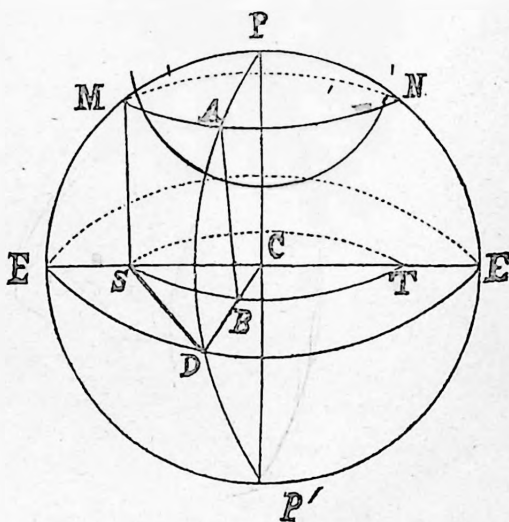
prafața pământului pentru a reprezenta pe hartă sau întreaga suprafață a sa sau o parte din ea.

Proecțiunea ortografică.

Se numește proecțiune ortografică a unui punct pământului perpendiculara lăsată din acel punct pe un plan care plan se chiamă plan de proecțiune. Pentru a reprezenta ortografic suprafața pământului, să luăm ca plan de proecțiune un cerc, care trece prin centrul său adică equatorul său un meridian, și să vedem cum se proiectează pe ele paralelele și meridianele diferitelor locuri de pe suprafața pământului.

1. *Proecțiunea ortografică pe equator.*

Să stabilim la început óre-care observațiuni:

Fie $PEPE'$ pământul reprezentat prin primul meridian, EE' equatorul, PP' axa pământului, PDP' o jumătate de meridian și MN un paralel óre-care.

Totul se reduce la a vedea cum se proiectează pe equatorul EE' , jumătatea de meridian PDP' și paralelul MN , căci în același mod se vor proiecta toate.

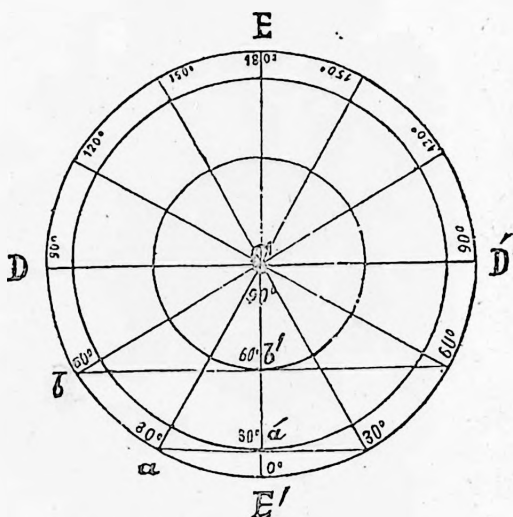
Se vede că polul P se proiectează pe equator în centrul pământului, în punctul C ; că jumătatea de meridian PDP' (cea altă jumătate se va proiecta tot ast-fel) se proiectează pe raza DC a equatorului; că unghiul diedru $EPP'D$ format de primul meridian și de jumătatea de meridian PDP' să măsoară prin unghiul său plan ECD ; că primul meridian se proiectează pe EE' diametrul equatorului: că paralelul MN se proiectează după un cerc SC de aceeași rază cu el și concentric cu equatorul și în fine că punctul A , care se află la intersecțiunea paralelului MN cu jumătatea de meridian PDP' se proiectează în punctul B pe intersecțiunea proiecțiilor lor.

Se mai vede de asemenea că, dacă arcul $EM=ED$, adică dacă latitudinea e egală cu longitudinea, atunci dreapta DS este perpendiculară pe EE' (proiecțiunea primului meridian), căci unghiul MSE (din planul primului meridian) este egal cu unghiul ESD (din planul equatorului), fiind că dreptele MS și DS (așezate în planuri diferite) au câte o extremitate a lor în punctul S și cele-alte două extremități (M și D) se depărtează egal de punctul E al dreptei ES (arcul EM e presupus egal cu ED). — De aci deducem că raza SC a paralelului proiectat se poate afla dacă lăsăm o perpendiculară pe proiecțiunea primului meridian (EE') din extremitatea meridianului proiectat (DC), care reprezintă un număr de grade de longitudine egal cu numărul de grade de latitudine pe care le reprezintă paralelul proiectat cu raza SC sau proiecția paralelului MAN .

Aceste observațiuni fiind făcute, să vedem cum

construim charta unui emisfer; căci în același mod vom construi-o și pe a celui-alt.

Pentru acest sfârșit să tragem cercul $EDE'D'$, care reprezintă equatorul și să-l împărțim în 360° , în-

cepând de la diametrul EE' , care e proiecțiunea primului meridian; apoi să unim centrul său C (proiecțiunea polului P) cu diferitele divisiuni¹⁾ ale cercului $EDE'D'$ și vom avea că rațele sale Ca și Cb , vor fi meridianele proiectate și depărtate unele de altele (după cum se vede în figură) din 30 în 30 grade de longitudine.

Ca să construim și paralele depărtate unele de altele tot prin 30 grade de latitudine, lăsăm perpendiculare din extremitățile (a , b ,) meridianelor proiectate Ca și Cb pe EE' , proiecțiunea primului meridian și

1) În figura 2 am dus numai meridianele depărtate unele de altele prin câte 30° de longitudine. Am fi putut duce orî câte meridiane am fi voit și am fi putut construi prin urmare și orî câte paralele.

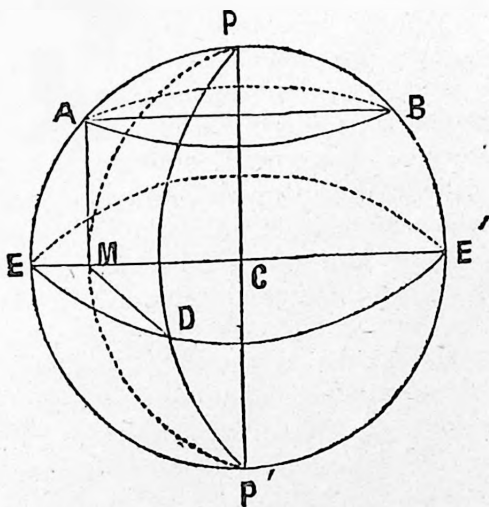
apoi din punctul C ca centru și cu rațele Ca' , Cb' descriem paralelele, care reprezintă 30^0 și 60^0 latitudine boreală sau australă, după cum construim emisferul boreal sau austral.

După această metodă putem obține pe un plan o rețea destul de complexă de meridiane și paralele și, ca să desemnăm un emisfer óre-care, n'avem de cât să așezăm fie-care punct al său la întâlnirea paralelului și meridianului, care reprezintă gradele sale de latitudine și longitudine.

Este de ajuns însă (pentru exercițiile școlare) a determina pozițiunea continentelor (din emisferul pe care 'l construim) prin grade de latitudine și longitudine, a le asemăna cu figuri geometrice, a determina pozițiunea unghiurilor acelor figuri, a le uni prin linii și în fine a face conturul continentelor, orientându-ne după laturile acelor figuri.

2. Proiecțiunea ortografică pe meridian.

Fie $PEP'E'$ meridianul luat ca plan de proiecțiune,

AB paralelul și PDP' meridianul (jumătate) care vom să știm cum se proiectează.

Equatorul $E E'$, paralelul $A B$ și ori-care altul, fiind perpendiculare pe planul de proiecțiune, se vor proiecta după diametrele lor $E E'$, $A B$ etc.

Așa dar, ca să le construim, n'avem de cât să împărțim arcul $P E P'$ în 180^0 , de o parte și d'alta a equatorului, și prin punctele de diviziune să ducem linii paralele cu proiecția equatorului $E E'$.

Venind la meridiane, vedem că numai meridianul (jumătate), care e perpendicular pe planul de proiecțiune ($PEP'E'$) se va proiecta pe linia dreaptă PP' ; pe când ori-care altul se va proiecta după un arc de elipsă, a cărui axă cea mare va fi PP' și a cărui axă mică va fi mai mare sau mai mică după cum acel meridian (jumătate) va fi mai departe sau mai aproape de jumătatea meridianului perpendicular pe planul de proiecțiune. Ast-fel jumătatea de meridian PDP' se va proiecta după arcul de elipsă PMP' , a cărui axă cea mare e PP' și a cărui jumătate din axa mică e CM (punctul M e proiecțiunea punctului D).

Acum, dacă presupunem arcul $EA=ED$ sau dacă latitudinea e egală cu longitudinea, vedem că, dacă dreapta DM din planul equatorului e perpendiculară pe EE' (proiecția equatorului), și dreapta AM din planul de proiecțiune ($PEP'E'$) va fi perpendiculară pe EE' ; căci două din extremitățile lor se află în punctul M , pe când cele-alte două (A și D) sunt egal depărtate de punctul E , extremitatea dreptei EMC . Prin întâlnirea dreptei AM cu EE' se determină dreapta MC , care este jumătate din axa mică a arcului de elipsă PMP' sau a proiecțiunii jumătății de meridian PDP' .

Având dar axa cea mare și putând găsi axa cea mică (luând de două ori jumătatea) putem construi

jumătatea de meridian PMP¹⁾). În același mod vom construi ori câte meridiane dintr'un emisfer sau altul și, având o rețea destul de complexă de meridiane și paralele, vom face conturul continentelor ca în cazul precedente.

Proecțiunea cilindrică.

Aceasta constă în a ne închipui pământul înfășurat într'un cilindru cu pereții perpendiculari pe equator și în a proiecta paralelele și meridianele pe pereții săi interiori. Făcând ast-fel și desfășurând cilindrul în sensul generatricei sale, vom vedea că meridianele și paralelele sunt proiectate prin linii drepte tăiate unele de altele în unghiuri drepte și egal depărtate unele de altele. Putând dar și în cazul acesta desemna o rețea destul de complexă de meridiane și de paralele, n'avem de cât să construim mopa-mondul.

S F Â R Ș I T.

1) Pentru a construi o elipsă, când cunoștem cele două axe, trebuie să găsim focarele și pentru aceasta din extremitatea axei celei mici (cu o deschidătură de compas cât jumătatea axei celei mari) tăiem axa cea mare de o parte și d'alta și ast fel le aflăm. Având focarele, legăm împrejurul lor o așă, care întinsă să ajungă până la una din extremitățile axei mari. Apoi, purtând creionul împrejurul focarelor după acea așă, vom descri elipsa sa jumătate din ea.

E R A T Ă .

<i>Pag.</i>	<i>Rind.</i>	<i>În loc de</i>	<i>Să se citească</i>
15	19	nord-est	nord-vest
18	32	Babeș	Barbeș
21	3	Moldovișului	Molitivișului
28	13	basin	curs
32	32	3000	300
36	2	dreapta	stânga
39	35	Vâslanul	Vâlsanul
40	2	Argeșul	Argeșel
47	17	Târgu	Tutova
48	23	ese din județul Dorohoiu, intră în județul Iași	ese din județul Dorohoiu, intră în județul Botoșani și în urmă în județul Iași
83	22	Strihaia	Strehaia
84	8 și 10	Severin-Strihaia	Severin-Strehaia
87	4	Culmea Moldovișului	Culmea Molitivișului
87	6	Moldoviș	Molitiviș
99	25	dealul Negru	dealul Cerbului
100	15	Giamartaliului	Gemartaliului
102	7	In județul Doljiu mai e mănăstirea Motrului etc.	Lângă județul Doljiu, in județul Mehedinți, mai este mănăstirea Motrului și in jud. Doljiu mănăstirea Sadova etc.
108	26	sud-vest	sud-est

<i>Pag.</i>	<i>Rînd.</i>	<i>În loc de</i>	<i>Să se citească</i>
113	17	Corbu	Corbu
125	21 și 24	Cricovu-sărat	Cricovu-dulce
126	7	idem	idem
127	24 și 26	idem	idem
130	16	idem	idem
128	7	Cricovu-dulce	Cricovu-sărat
143	27	Brehoni	Brehoni
149	11	nord-est	nord-vest
149	29	este din	ese din
166	3 și 11	Dunărea-ve- chio	Dunărea-nouă
166	7	Dunărea- nouă	Dunărea-vechie
183	28 și 29	Băltățești	Băltățești
184	14	idem	idem
184	16	Petricani cu o fabrică de postav	Intre Petricani și Noamtu, la Boiștea, e o fabrică de postav
193	3	Hornicea	Horincea
193	18	Hornicea- Prutu	Siretu
193	15 și 32	Hornicea Prutu	Horincea-Prutu
205	19	Robricea ese din partea de nord a jude- țului Vasluiū, mai la răsă- rit etc.	Robricea ese din partea de nord a județului Vasluiū și se varsă în Bêrlad mai la răsărit etc.
215	18	este Basara- bia	este Basarabia și Bucovina
215	19	la apus Bucovina și jude- țul Suceava	la apus județul Suceava
240	7	30000000	3000000
253	17	Agnișului	Afinișului.

La pag. 20 între rînd. 14 și 15 s'au omis următoarele: Culmea Leaota se lasă din muntele St. Ilie și cu ramificațiunile sale dosparte basinul Argeșului de basinul Ialomiței.

La pag. 67 trecându-se din eróre tot circumscripțiile vechi militare, dăm aci pe cele actuale :

Corpul I de armată, cu reședința la Craiova, coprinde județele Mehedinți, Gorjiu, Doljiu, Rimnicu-Velcea, Olt și Romanați.

Corpul II de armată, cu reședința la București, coprinde județele Argeș, Muscol, Dâmbovița, Teleorman, Vlașca și Ilfov.

Corpul III de armată, cu reședința la Galați, coprinde județele Prahova, Buzdău, Ialomița, Rimnicu-Sărat, Brăila, Putna, Tecuci (afară de plășile Zeletinu și Berheciu), Covurlui și plasa Trotușu din județul Bacău.

Corpul IV de armată, cu reședința la Iași, coprinde județele Dorohoiu, Botoșani, Iași, Suceava, Neamțu, Roman, Vaslui, Fălciu, Tutova, Bacău (afară de plasa Trotușu) și plășile Zeletinu și Berheciu din județul Tecuci.

